Raftul
Denisei

John Updike

Fugi, Rabbit

roman

HUMANITAS
fiction

JOHN UPDIKE

Fugi, Rabbit

Rabbit, Run, 1960

Traducere din engleză de
ANTOANETA RALIAN
şi GEORGE VOLCEANOV

EDITURA
HUMANITAS
fiction

2008

Mişcările Graţiei, duritatea inimii;
Circumstanţe exterioare.

PASCAL
Cugetări, 507

O gaşcă de băieţi joacă baschet în jurul unui stâlp de telefon de care au agăţat o scândură cu un coş. Picioare în mişcare, ţipete... Hârşâitul şi râcâitul ghetelor pe pietrişul de pe alee pare să le catapulteze glasurile în aerul albastru şi umed de martie, sus, deasupra cablurilor. Rabbit[1] Angstrom, îmbrăcat în costumul lui de lucru, urcă pe alee, se opreşte şi urmăreşte jocul, cu toate că are douăzeci şi şase de ani şi peste doi metri. E atât de înalt, încât nu poate fi asemuit cu un iepure, dar însufleţirea feţei lui albe, paloarea ochilor albaştri şi tremurul nervos al buzei de sus, sub nasul scurt, de câte ori îşi vâră o ţigară în gură, explică, în parte, porecla care i s-a dat încă din copilărie. Stă locului, îngândurat, şi copiii dau năvală spre el, se îmbulzesc.

Prezenţa lui acolo îi stânjeneşte pe băieţi. Se uită cu subînţeles unii la alţii. Ei jucau baschet pentru plăcerea lor, şi nu ca să ofere un spectacol unui adult care se plimbă prin oraş într-un costum cafeniu la două rânduri. Ba chiar li se pare ciudat: ce caută un adult pe aleea asta? Unde îi este maşina? Şi ţigările pe care le fumează fac atmosfera şi mai sinistră. Oare n-o fi unul din ăia care o să le ofere ţigări sau bani ca să se ducă cu el în spatele fabricii de gheaţă? Au auzit ei de asemenea lucruri, dar nu sunt prea speriaţi, în fond, ei sunt şase şi el e unul singur.

Mingea ricoşează din panoul de care-i prins coşul, trece peste capetele celor şase şi aterizează la picioarele celui singur. Acesta o prinde când sare în sus cu o iuţeală care le ia puştilor piuitul. Când se zgâiesc la el, îl văd scrutând norii albaştri de fum de la focurile de buruieni, o siluetă neagră, ca un coş de uzină, profilată pe cerul după-amiezii de primăvară, plantându-şi atent picioarele, învârtind nervos mingea în faţa pieptului, cu o mână mare, albă, întinsă protector deasupra balonului şi cu cealaltă

[1] *Rabbit*, iepure (engl). (N. tr.).

susţinându-l dedesubt, clătinându-l cu răbdare de parcă ar fi vrut să-i găsească o poziţie echilibrată în aer. Unghiile lui au noiţe mari, albe, în formă de semilună.

Deodată mingea se ridică spre reverul drept al hainei şi i se desprinde de pe umăr, în timp ce genunchii i se lasă în jos; s-ar fi zis că lovitura o să rateze, pentru că, deşi lansase mingea dintr-un unghi bun, aceasta nu se îndrepta spre grupul de băieţi. Fiindcă nici nu fusese aruncată într-acolo. A picat drept în inelul coşului, frecându-se de plasă cu un fâşâit elegant.

— Hei! strigă el cu mândrie.

— Chestie de baftă! comentează altul dintre puşti.

— Ba de pricepere, îl contrazice el. Hei, e OK dacă joc şi eu cu voi?

Niciun răspuns, doar mutre nedumerite, tâmpe. Rabbit îşi scoate haina, o împăturește frumos şi o aşază pe capacul curat al unei pubele. În spatele lui, puştii în salopete se foiesc din nou. Rabbit se bagă unde-i îngrămădeala mai mare ca să prindă mingea, îi face vânt din mâinile uscăţive cu încheieturi murdare ale unui puşti şi-o ia în mâinile lui. Vechea senzaţie a pielei netede, bine întinse, îi încordează întreg trupul, le dă aripi braţelor lui.

Simte că a făcut un salt îndărăt, peste ani, ca să retrăiască asemenea tensiune. Braţele i se înalţă cu de la sine putere şi mingea pluteşte spre coş, venind de undeva de deasupra capului său. Se simte atât de bine, clipeşte când mingea cade în coş şi preţ de o clipă se întreabă dacă nu cumva a alunecat prin inel fără să atingă plasa.

— Hei, eu de care parte joc? întreabă.

După o foială mută, doi băieţi sunt delegaţi să facă echipă cu el. Adversarii, ceilalţi patru. Deşi de la bun început Rabbit îşi creează un handicap, plasându-se la patru metri depărtare de coş, totuşi situaţia e dezechilibrată. Nimeni nu-şi bate capul să ţină scorul. Tăcerea lor posacă parcă îl necăjeşte. Copiii se strigă

monosilabic unii pe alţii, dar pe el îl ignoră total. Pe măsură ce jocul se înteţeşte, îi simte în jurul picioarelor lui, înfierbântaţi şi înnebuniţi, încercând să-i pună piedică, dar limbile continuă să le fie legate. Rabbit n-are nevoie de această dovadă de respect, ar dori să le spună că nu înseamnă nimic dacă creşti mare, nu-ţi trebuie cine ştie ce calităţi pentru asta.

După zece minute, unul din cei doi băieţi din echipa lui trece de partea cealaltă, aşa încât numai el, Rabbit Angstrom, şi cu un singur puşti se înfruntă cu cinci adversari. Băiatul rămas e încă pitic, dar de pe acum sfidător, se mişcă cu mare uşurinţă; e cel mai bun dintre toţi şase; poartă un fes tricotat, cu moţ verde, care-i vine până la sprâncene şi peste urechi, dându-i un aer de cretin. E un talent înnăscut. Îţi dai seama numai cât îl vezi cum se mişcă în lateral, fără să facă paşi, parcă alunecând pe propriul lui har. Şi felul în care pândeşte înainte de a se mişca. Cu puţin noroc, peste un timp, la colegiu, o să ajungă un atlet de prima mână; Rabbit ştie bine cum merg lucrurile. Urci treaptă după treaptă, până când ajungi în vârf şi toată lumea te aclamă; din pricina sudorii care îţi broboneşte fruntea, nu poţi vedea foarte bine şi gălăgia te buimăceşte, simţi că ţi se desprind picioarele de pe pământ şi atunci eşti în aer, la început nu chiar uitat, doar în afară, şi te simţi bine, şi relaxat, şi liber. Eşti în afară, în aer, şi într-un fel parcă lichefiat, şi continui să te înalţi, până când ajungi, aşa cum te văd puştii ăştia, doar un petic din cerul adulţilor care pluteşte peste ei în oraş, un petic de cer care, din cine ştie ce pricină ciudată s-a apropiat de ei şi i-a înnegurat.

Ei nu l-au uitat: mai rău, nici n-au auzit vreodată de el. Şi totuşi, la vremea lui, Rabbit era faimos prin ţinut: în primul an de liceu, a stabilit un record la baschet în liga B, iar în ultimul an, a atins un record care nu a fost depăşit decât patru ani mai târziu, adică exact acum patru ani.

Trimite mingea cu o singură mână, cu ambele mâini, pe sub mână, direct, cu spatele, din săritură şi de pe loc. Mingea se ridică în aer, netedă şi mătăsoasă la atingere. Faptul că senzaţia atingerii e încă vie în mâinile lui îl exaltă. Se simte eliberat dintr-o lungă şi apăsătoare posomorală. Dar trupul s-a îngreunat şi respiraţia i-a devenit mai scurtă. Îl enervează că gâfâie. Când cei cinci copii din echipa adversă încep să bombăne şi s-o lase mai moale, şi după ce, din greşeală, trânteşte un băiat, care se ridică de jos cu o mutră bosumflată şi renunţă la joc, Rabbit e gata să se lase păgubaş.

— OK, spune. Bătrânul se cară. De trei ori „ura!”.

Băiatul de lângă el, cel cu fesul, adaugă:

— La revedere, campionule!

Îi este recunoscător acestui băiat care a continuat să-l urmărească cu o admiraţie dezinteresată, în timp ce toţi ceilalţi deveniseră morocănoşi. Desigur, talentele înnăscute se recunosc între ele. Chestie de instinct.

Rabbit îşi înşfacă haina împăturită şi o ţine ca pe o scrisoare în timp ce o ia la fugă în susul aleii, pe lângă fabrica de gheaţă părăsită, care scapă bucăţi de bârne putrede pe platforma de încărcare. Pubele, porţi de garaj, garduri de sârmă pentru coteţe printre care se încâlcesc tulpini de plante moarte. E luna martie. Iubirea pluteşte în aer. Totul se înviorează. Rabbit simte prospeţimea aerului răzbind prin gustul amărui de fum care i-a rămas în gură; scoate din buzunarul bulbucat al cămăşii pachetul de ţigări şi, din mers, îl aruncă în lada de gunoi, deschisă, a cuiva. Mândria îi răsfrânge buza de sus, îi dezgoleşte dinţii. Pantofii lui mari, din antilopă, răscoliseră şi împrăştiaseră gunoaiele amestecate prin pietrişul aleii.

Aleargă. La capătul şirului de case care mărginesc aleea, coteşte pe o stradă, anume Wilbur Street din Mt. Judge, o suburbie a oraşului Brewer, al cincilea ca mărime din Pennsylvania. O ia la fugă pe pantă. Pe lângă o

înşiruire de clădiri masive, mici fortăreţe de beton şi cărămidă, cu marchize din vitralii şi sticlă romboidală şi ferestre cu ghivece de flori pe pervaz, după care, alt şir de case, clădite toate în aceeaşi perioadă, prin anii '30. Casele se cocoaţă pe coasta dealului, urcând ca o scară. Zidul de aproximativ doi metri care înalţă fiecare casă deasupra vecinei sale de mai jos, are câte trei ferestre oarbe, distanţate între ele ca ochii unui animal, şi un joc de şipci în culori de la nuanţele de vânătaie până la cele de baligă. Faţadele cândva albe sunt coşcovite. Casele sunt în număr de douăsprezece, fiecare cu câte două etaje şi două uşi. Cea de-a şaptea uşă e a casei lui. Scările sunt de lemn, tocite, sub ele se deschide un soi de ascunzătoare plină de mocirlă, în care putrezeşte o jucărie. Un clovn din plastic. Toată iarna a văzut-o zăcând acolo, dar şi-a spus mereu că o să vină un copil să şi-o ia înapoi.

Rabbit se opreşte în vestibulul întunecos să-şi tragă răsuflarea. În tavan un bec de zi arde anevoie, înecat în praf. Trei cutii poştale din tablă, goale, deasupra unui calorifer. Uşa din hol a vecinului de jos e închisă ca o faţă ofensată. Şi pluteşte mirosul, mereu acelaşi, pe care nu-l poate identifica: uneori pare a fi de varză gătită, alteori e respiraţia ruginită a unui cuptor şi câteodată e ceva moale care se descompune în pereţi. Urcă scările spre căminul lui, la ultimul etaj.

Uşa e încuiată. Când vâră cheia în broască mâna îi tremură, zvâcnind ca sub un efort neobişnuit, şi metalul scrâşneşte pe metal. Dar, când deschide uşa, o vede pe soţia lui tolănită într-un fotoliu, cu un pahar de Old-fashioned în mână, privind la televizor, cu sonorul dat la mic.

— Eşti acasă, îi spune mirat. Atunci de ce-ai încuiat uşa?

Ea îi aruncă o privire piezişă, cu ochii săi negri, înroşiţi de atâta uitat la televizor.

— S-a încuiat singură.

— S-a încuiat singură, o îngână Rabbit, dar se aplecă să-i sărute fruntea lucioasă.

E o femeie micuţă, cu pielea măslinie şi atât de întinsă, de parcă ceva care se tot dilată pe dinăuntru se împotriveşte dimensiunilor ei mărunte.

Chiar ieri, are el impresia, a încetat să mai fie o femeie drăguţă. Cu cele două riduri care i s-au săpat în colţurile buzelor, gura ei a început să arate lacomă, şi părul i s-a rărit, aşa că tot i se pare că-i vede ţeasta printre şuviţe. Aceste mici avansări ale vârstei au efect imperceptibil, încât s-ar putea ca mâine să dispară cu totul şi ea să fie din nou fata lui. Încearcă s-o tachineze perfid:

— De ce ţi-e frică? Da’ cine te temeai că o să-ţi intre pe uşa aia? Errol Flynn?

Nu-i răspunde. El îşi despătureşte cu grijă haina, se duce la debara şi ia un umeraş de sârmă. Debaraua e în living, şi uşa nu se deschide decât pe jumătate pentru că e blocată de televizor. E atent să nu atingă cablul vârât în priza aflată de cealaltă parte a uşii. O dată, Janice, care e foarte împiedicată când e însărcinată sau cherchelită, şi-a înfăşurat din greşeală firul în jurul piciorului şi a fost cât pe ce să tragă jos aparatul, un televizor de o sută patruzeci şi nouă de dolari, şi să-l facă ţăndări. Noroc că-l prinsese el în vreme ce abia se mai ţinea în suportul metalic, mai înainte ca pe Janice să o apuce obişnuitele atacuri de panică. Oare ce-o făcuse să se schimbe? De ce se temea? Fiind un bărbat ordonat, Rabbit inserează cu pricepere colţurile umeraşului în umerii hainei, după care îşi întinde braţul lung şi îl atârnă de bara vopsită, alături de celelalte costume. Se întreabă dacă să-şi scoată de pe rever ecusonul pe care scrie „reprezentant de vânzări”, dar îşi spune că o să poarte şi mâine aceeaşi haină. Nu are decât două costume, în afară de cel bleumarin, dar acum e prea cald ca să-l mai poarte. Împinge uşa debaralei, se aude clicul de închidere, dar uşa se crapă din nou, un

centimetru sau doi. Uşi încuiate. Enervant: mâna lui tremurând pe broasca uşii, ca mâna unui babalâc, şi ea, stând acolo în fotoliu şi ascultând scrâşnetul metalului. Se întoarce spre Janice şi o întreabă:

— Dacă eşti acasă, unde-i maşina? Nu-i în faţă.

— E în faţa casei mamei mele. Îmi stai în drum, îmi acoperi ecranul.

— În faţa casei mamei tale? Groaznic. Tocmai în locul cel mai nenorocit.

— Ce ţi-a venit?

— Ce mi-a venit ce?

Se trage într-o parte din raza ei vizuală.

Ea se uită la o emisiune cu un grup de copii numiţi Mouseketeers, interpretând un musical în care Darlene e o florăreasă la Paris, şi Cubby e un poliţist, şi băiatul ăla înalt, înfumurat, cu voce chiţcăită e un artist romantic. El şi Darlene, şi Cubby, şi Karen (îmbrăcată ca o bătrână franţuzoaică pe care Cubby, în calitatea lui de poliţist, o ajută să traverseze strada) dansează. Pe urmă vine o reclamă care arată cum cele şapte pătrăţele ale unui baton de ciocolată Tootsie ies afară din ambalaj şi se prefac în cele şapte litere ale numelui Tootsie. Şi cântă şi dansează. După care, cântând în continuare, se retrag înapoi în ambalaj. Sună ca într-o cabină de înregistrare. Fir-ar să fie, e nostim. A văzut reclama de cincizeci de ori, dar de astă dată îi întoarce stomacul pe dos. Inima lui bate încă cu putere, şi simte un nod în gât. Janice îl întreabă:

— Harry, ai o ţigară? Ale mele s-au terminat.

— Ce? Pe drum mi-am aruncat pachetul de ţigări într-o ladă de gunoi. Mă las de fumat.

Se întreabă cum se poate gândi cineva să fumeze când stomacul e gata să i se verse.

Janice îi aruncă, în sfârşit, o privire.

— Ţi-ai aruncat ţigările la gunoi? Sfinte Sisoe! Nu bei, şi acum nici nu mai fumezi. Ce-ai de gând, vrei să ajungi un

sfânt?

— Ssst!

A apărut marele Mouseketeer Jimmie, un adult, împodobit cu ditamai urechile negre şi rotunde. Rabbit îl priveşte atent: îl respectă. Se aşteaptă să înveţe de la el ceva util, care să-i folosească în munca lui, adică la demonstraţiile cu un nou gadget de bucătărie, pe care îl prezintă în diverse magazine cu preţuri mici, din Brewer. Are slujba asta de patru săptămâni.

„Proverbe, proverbe, cât sunt de adevărate!” cântă Jimmie, ciupindu-şi mousechitara. „Proverbele ne-nvaţă de toate, proverbele ne-ajută să fim mouschetari mai bu-uni!”

Jimmie îşi lasă deoparte zâmbetul şi chitara şi declară prin sticlă: „Cunoaşte-te pe tine însuţi, a spus cândva un bătrân înţelept grec. Cunoaşte-te pe tine însuţi. Şi ce înseamnă asta, fetiţe şi băieţi? Înseamnă să fiţi ceea ce sunteţi. Nu încercaţi să fiţi Sally, sau Johnny, sau Fred din vecini, ci fiţi voi înşivă. Domnul Dumnezeu nu doreşte ca un copac să fie o cascadă sau o floare, să fie o piatră. Dumnezeu ne-a dăruit fiecăruia dintre noi un talent special”.

Janice şi Rabbit au devenit brusc nefiresc de tăcuţi, amândoi sunt creştini, numele Domnului le insuflă un sentiment de vinovăţie.

„Dumnezeu doreşte, continuă Jimmie, ca unii dintre noi să ajungem oameni de ştiinţă, alţii artişti, unii dintre noi să fim pompieri, alţii medici sau trapezişti. Şi ne dăruieşte, fiecăruia dintre noi, talentele speciale pentru a deveni toate acestea, cu condiţia să facem tot ce putem pentru a ne dezvolta aceste talente.

Trebuie să muncim, fetiţe şi băieţi. Aşadar, cunoaşte-te pe tine însuţi. Învaţă să-ţi înţelegi talentele şi după aceea munceşte ca să le şi dezvolţi. Asta este calea spre fericire.”

Îşi ţuguie buzele şi face cu ochiul.

O figură bună. Rabbit o încearcă şi el, îţi ţuguie buzele şi

pe urmă face din ochi, o figură care-ţi solidarizează publicul, îl atrage de partea ta, împotriva unui inamic din spate, Walt Disney sau Compania Magipeel Peeler, admiţând că reclama lor e o înşelătorie, dar, ce dracu', trebuie să facem lucrurile cât mai atrăgătoare. Doar suntem toţi în aceeaşi oală. Înşelătoriile fac lucrurile să meargă înainte. Sunt baza economiei noastre. Vitaconomie, ăsta-i cuvântul de ordine al gospodinelor moderne, expresia condensată, comprimată într-un singur cuvânt, pentru economisirea vitaminelor prin folosirea aparatelor de curăţat legumele Magipeel.

Când începe jurnalul de ştiri de la ora şase, Janice se ridică şi închide televizorul. Licărul luminos lăsat pe ecran de curentul electric se stinge încet.

— Unde-i copilul? întreabă Rabbit.

— La mama ta.

— La mama *mea*? Maşina e la mama ta şi copilul la mama mea? Dumnezeule! Eşti o harababură ambulantă.

Janice se ridică în picioare şi sarcina ei vizibilă îl înfurie prin aspectul greoi, bolnăvicios. Poartă o fustă pentru femei însărcinate, cu un U decupat pe pântec. Sub marginea bluzei, i se vede o semilună de slip alb.

— Eram obosită, îl lămureşte.

— Nu-i de mirare. Câte pahare din astea ai dat pe gât?

Arată spre paharul de Old-fashioned. Buza paharului e pătată de zahăr.

Ea încearcă să se explice:

— L-am lăsat pe Nelson la mama ta, când eram în drum spre mama mea cu care urma să ies în oraş. Ne-am dus cu maşina ei şi am căscat gura pe la vitrine, căutând îmbrăcăminte de primăvară, şi ea şi-a cumpărat o eşarfă Liberty la solduri la Kroll. Purpurie cu un imprimeu mărunt.

Vocea îi scapără, limba mică, îngustă, se iţeşte printre cele două şiruri de dinţi lipsiţi de strălucire.

Rabbit e speriat. Când nu e perfect lucidă, Janice devine înfricoşătoare. Îşi mijeşte ochii în orbitele contractate, şi gura micuţă îi atârnă deschisă, ca o crăpătură nătângă. Şi de când linia părului ei a început să se retragă de pe fruntea lucioasă, el are senzaţia că e friabilă şi inamovibilă, mergând drept înainte, cu ochelari de cal, spre riduri tot mai adânci şi păr tot mai rar. Se căsătoriseră relativ recent, când el avea douăzeci şi trei de ani şi ea terminase liceul doar de doi ani, abia ieşită din adolescenţă, cu sâni micuţi şi sfioşi care se aplatizau când stătea culcată, apărând doar ca o moliciune cu sfârcuri. Nelson s-a născut la şapte luni după ceremonia episcopaliană a cununiei, şi travaliul a fost greu şi prelungit. Spaimele lui Rabbit de atunci se amestecă cu spaimele de acum şi îi inoculează tristeţe.

— Şi ce-ai cumpărat?

— Un costum de baie.

— Un costum de baie! Brrr! În martie?

Ea închide o clipă ochii; el o simte parcă inundată de fluxul subteran al băuturii şi e năpădit de dezgust.

— Mă face să mă simt mai aproape de vremea când o să pot să-l port.

— Ce naiba te roade pe tine? Alte femei găseau că e plăcut să fii însărcinată. Ce-i cu toanele astea? Spune-mi şi mie. Ce-i cu toanele astea trăsnite?

Ea îşi deschide ochii căprui, podidiţi de lacrimi care se revarsă peste genele de jos şi se preling pe obrajii înroşiţi de ciudă; se uită la el şi-i spune îngândurată:

— Nenorocitule!

Rabbit se apropie de soţia lui, o înconjoară cu braţele şi o simte foarte acut: respiraţia înfierbântată de lacrimi, albul ochilor injectat de vinişoare roşii. Într-un impuls de afecţiune se lasă în jos, ca să-şi lipească pântecul de ea, dar burta ei mare îl împiedică. Se ridică în toată lungimea lui, dominând-o, şi îi spune:

— OK. Ţi-ai cumpărat un costum de baie.

Adăpostită de pieptul şi de braţele lui, Janice izbucneşte cu o sinceritate de care nu o mai credea capabilă:

— Nu fugi de mine, Harry. Te iubesc.

— Şi eu te iubesc. Haide, haide, ţi-ai cumpărat un costum de baie.

— Roşu, precizează Janice, legănându-se cu tristeţe în braţele lui.

Dar corpul ei, când e ameţită, are o fragilitate, o inconsistenţă dezagreabilă.

— Cu o bretea care se leagă pe ceafă şi o fustiţă plisată pe care o scoţi când intri în apă. Şi după aceea, venele mele varicoase m-au durut atât de tare, încât m-am dus cu mama în subsol la Kroll şi am băut două ciocolate reci. Au refăcut întreg restaurantul, şi casa unde plăteşti nu mai e unde era. Dar picioarele continuau să mă doară, aşa că mama m-a adus cu maşina şi a zis să te duci să iei maşina noastră şi să-l aduci pe Nelson.

— Te-au durut picioarele pe dracu'! Probabil că pe ea o dureau picioarele.

— Credeam că ai să te întorci mai devreme. Unde ai fost?

— O, m-am prostit şi eu. Am jucat mingea cu nişte puşti pe alee.

I-a dat drumul din braţe.

— Am încercat să trag un pui de somn, dar n-am reuşit. Mama mi-a spus că arăt obosită.

— E normal să arăţi obosită. Eşti o gospodină modernă.

— Şi în timpul ăsta tu erai pe alee şi te jucai ca un mucos de doişpe ani?

Îl scoate din sărite că ea n-a sesizat aluzia lui hazoasă legată de gospodina modernă, bazată pe „imaginea" gospodinelor vizitate de vânzătorii din reclama Magipeel, o imagine ironică, dar, de fapt, tandră şi compătimitoare. Ce să-i faci, dacă are o minte obtuză? Spune:

— Şi care-i deosebirea, dacă tu ai stat şi te-ai uitat la televizor la un program pentru bebeluşi de doi ani?

— Şi cine mi-a făcut „Sssst!” acum câteva minute?

— Ah, Janice! oftează el. Fire-ai tu să fii! Fire-ai să fii!

Janice se uită ţintă la el câteva secunde.

— Mă duc să pregătesc masa, hotărăşte în cele din urmă.

Rabbit e inundat de căinţă.

— Dau o fugă să iau maşina şi băiatul. Bietul copil, cred că-şi închipuie că nu mai are casă. De ce dracu’ crede mama ta că mama mea n-are nimic altceva de făcut decât să aibă grijă de copiii altora?

Îl năpădeşte din nou indignarea pentru că ea nu sesizase că pe el Jimmie îl interesa din motive pur profesionale, ca să-şi poată câştiga existenţa şi să-i cumpere zahăr ca să şi-l toarne în împuţitul ei de Old-fashioned.

Janice se duce în bucătărie, furioasă, dar nu chiar îndeajuns de furioasă. Ar trebui să fie mâhnită, sau poate n-ar trebui să fie deloc mâhnită, pentru că tot ce i-a spus el este ceea ce i-a repetat de sute de ori. Poate de o mie de ori. Să spunem, în medie, o dată la trei zile, din 1956 şi până acum. Cât face? De trei sute de ori. Chiar aşa de des? Şi atunci de ce trebuie să pună de fiecare dată la inimă? Înainte de a se căsători îi venea mai uşor. Pe atunci reuşea să fie spontană. Era o fetişcană. Cu nervi ca firele de aţă nouă. Pielea îi mirosea ca bumbacul proaspăt. Împărţea cu o prietenă, colegă de serviciu, un apartament în Brewer. Pat de metal, tapet cu medalioane argintii; vedere spre marile cisterne de gaz, albastre, de pe malul râului. După orele de serviciu, lucrau amândouă la Kroll pe atunci, ea vânzând dulciuri şi alune, îmbrăcată într-un halat alb cu numele „Jan”brodat pe buzunar, iar el ambala şezlonguri şi măsuţe pliante la etajul de sus, ciocănind cu râvnă în lăzile de ambalaj, de la orele nouă la cinci, până când mirosul de rumeguş îi intra în nări şi în ochii care începeau să-l

usture. Semiluna aceea neagră de lăzi de gunoaie din spatele lifturilor, podeaua presărată de şuruburi şi cuie îndoite, mâinile lui înnegrite şi Chandler, fătălăul care-l pisălogea din oră în oră să se ducă să se spele pe mâini, ca nu cumva să păteze mobila. Săpun din leşie. Cu spumă cenuşie. Mâinile lui aveau bătături gălbui din pricina folosirii răngilor. După ora cinci şi jumătate, când ziua murdară se încheia, se întâlneau în faţa uşilor de la intrare, barate ca să nu mai poată pătrunde clienţii, într-un spaţiu de tăcere, pavat cu sticlă verde, între cele două rânduri de vitrine cu capete de manechine fără trup, împodobite cu pălării cu pene şi coliere de perle roz, capete care trăgeau cu urechea la bârfele de la revedere ale vânzătorilor. Toţi angajaţii urau magazinul Kroll; totuşi plecau cu mare încetineală de parcă înotau. Janice şi Rabbit se întâlneau în acest hol de la intrare, cu lumină difuză şi podea verde, care-ţi dădea o senzaţie subacvatică, apoi împingeau una dintre uşile rămase deschise, ieşeau la lumină şi mergeau mână în mână, fără să admită că se îndreptau spre acolo, spre medalioanele argintii din tapet; înaintau obosiţi, împotriva curentului celor care se întorceau acasă din direcţia opusă, şi făceau dragoste în vreme ce lumina înserării se instala în fereastră. Ea se ruşina să fie văzută. Îi cerea să închidă ochii. Şi pe urmă, un fior care se petrecea de îndată ce o pătrundea în adâncurile ei cu pliuri moi, ca un papuc de mătase. Zăceau unul lângă altul, pe patul celeilalte fete şi se simţeau pierduţi, după ce terminaseră, pierduţi în argintul pereţilor şi aurul asfinţitului.

Bucătăria lor e o cămăruţă îngustă, lângă living-room, ca un naos strâmt între aparate care fuseseră moderne cu cinci ani în urmă. Janice scapă pe jos ceva de metal, o tigaie sau o cană.

— Crezi că ai putea găti fără să-ţi dai foc? îi strigă el.

— Mai eşti încă aici? vine răspunsul.

Rabbit se duce la debara şi îşi scoate haina pe care o atârnase cu atâta grijă. Are impresia că e singura persoană din casa asta care se sinchiseşte de ordine.

Zăngănitul care răzbeşte din bucătărie, paharul de Old-fashioned cu resturile lui în descompunere, scrumiera doldora într-un echilibru precar pe braţul fotoliului, covoraşul mototolit, teancurile pleoştite de ziare alunecoase, jucăriile copilului împrăştiate unde vrei şi unde nu vrei, sparte, turtite, stâlcite, un picior de păpuşă, o bucată de carton îndoit dintr-o cutie în care a fost o gustare, ghemotoacele de scame de sub calorifere, continuul talmeş-balmeş îl apasă în spate ca o plasă care se strânge în jurul lui. Încearcă să-şi facă un plan: întâi îşi ia maşina şi pe urmă copilul. Sau poate-i mai bine să ia întâi copilul? Dorinţa de a-şi vedea copilul e mai mare. Dar e mai rapid dacă se duce întâi până la doamna Springer, care locuieşte în apropiere. Şi dacă soacra sa se uită pe geam şi-l pândeşte ca să se năpustească asupra lui să-i povestească ce obosită arată Janice? Cine n-ar obosi trambalându-se cu tine ca să cumpere nu ştiu ce, zgripţuroaico? Grăsano! Ţigancă bătrână! Dacă însă ar veni cu copilul, aşa ceva nu s-ar întâmpla.

Lui Rabbit îi surâde ideea să vină pe jos cu băieţelul, de la casa mamei lui. Nelson are doi ani şi jumătate şi merge ca un ostaş, cu paşi mărunţi, îndărătnici. O să meargă împreună, pe sub copaci, în ultimele scăpărări ale amurgului şi pe urmă, ca prin minune, maşina lui tăticu’ o să apară lângă bordură. Dar în felul ăsta o să dureze mai mult, mai ales că mama lui o să se apuce să-i facă insinuări şi aluzii ocolite despre cât de îngălată e Janice. Îi displăcea profund când maică-sa îi vorbea în felul ăsta; poate o făcea doar ca să-l ţină de vorbă, dar el nu putea să ia lucrurile în glumă, maică-sa era prea puternică, cel puţin în relaţiile cu el. Ar fi mai bine să se ducă întâi să-şi ia maşina şi pe urmă să-şi urce copilul în ea. Dar nu-i place formula asta. Pur şi

simplu nu-l atrage. Problema se încâlceşte sub ochii lui şi toată complicaţia asta îi face greaţă.

Janice îi strigă din bucătărie:

— Iubitule, cumpără-mi, te rog, şi un pachet de ţigări, da?

Vorbeşte pe un ton potolit, care spune că totul a fost dat uitării, toate sunt iar cum au fost.

Rabbit încremeneşte locului, privindu-şi umbra firavă, gălbuie, proiectată pe uşa albă care dă în hol; simte că e prins într-o capcană. Cu siguranţă. Iese.

Afară se întunecă şi se răcoreşte. Arţarii norvegieni exală mireasma mugurilor noi, lipicioşi, iar şiragul ferestrelor de living-room de pe Wilbur Street dezvăluie, dincolo de peticele argintii ale televizoarelor, becurile calde din bucătării, arzând ca nişte focuri în peşteri. Coboară dealul. Ziua se strânge în ea însăşi. Din când în când, Rabbit atinge cu mâna scoarţa zgrunţuroasă a unui copac sau rămurelele uscate ale unui gard viu doar ca să-şi ofere răspunsul unei solidarităţi. La colţ, unde Wilbur Street se întretaie cu Potter Avenue, o cutie poştală se înclină în amurg, pe stâlpul ei de beton. Un indicator de străzi înalt, cu două petale; trunchiul unui stâlp de telefon consolidat cu ţăruşi îşi înalţă izolatorii către cer; Un hidrant de stradă, ca un tufiş auriu: o pădurice. În copilărie îi plăcea să escaladeze stâlpi. Te cocoţi pe umerii unei pietre până când ajungi cu mâinile la scara de piroane de pe stâlp şi apoi te urci până acolo unde auzi sârmele cântând. Cântul lor e un murmur nemişcat, înfricoşător. Şi eşti ispitit întruna să-ţi dai drumul, să-ţi desprinzi mâinile de pe piroane şi să simţi golul pe spatele tău, să-l simţi cum îţi prinde picioarele şi ţi se urcă pe spinare în vreme ce cazi. Îşi aminteşte cum i se înfierbântau mâinile când se frecau de aşchii în timp ce se căţăra până la locul de unde începeau piroanele. Şi să asculţi cântul sârmelor, de parcă ai putea auzi ce-şi spun oamenii, să afli ce înseamnă lumea

aceea tainică a adulţilor. Izolatorii albaştri, ca nişte ouă uriaşe, albastre dintr-un cuib bătut de vânt.

Când intră pe Potter Avenue, sârmele electrice din tăcuta lor înălţime pătrund în coroanele arţarilor care respiră în seară. La colţul următor, unde pe vremuri se scurgea apa de la fabrica de gheaţă, care apoi se înfunda într-un canal ca să apară de cealaltă parte a străzii, Rabbit traversează şi porneşte pe lângă rigola prin care se strecoară apa şi a cărei margine joasă e căptuşită cu panglici de mâzgă verde care se unduiesc, aşteptându-te să-ţi alunece piciorul pe ele şi să te afunde pentru că ai cutezat să le calci. Îşi aduce aminte cum căzuse în mâlul verde, dar nu şi de ce îi venise ideea să meargă pe marginea aceea alunecoasă. Brusc îşi aminteşte. Ca să impresioneze fetele – pe Lotty Bingman, pe Margaret Schoelkopf, uneori pe Barbara Cobb şi pe Mary Hoyer – cu care se întorcea de la şcoală. Lui Margaret îi curgea des sânge din nas, fără vreun motiv anume. Era atât de plină de viaţă. Tatăl ei fusese un beţiv şi părinţii o obligaseră să poarte ghete înalte cu şireturi multă vreme după ce nimeni nu le mai purta.

Coteşte pe Kegerise Street, o străduţă îngustă aşternută cu prundiş, care înconjoară calcanul unei făbricuţe unde lucrează, în majoritate, femei între două vârste, după aceea o ia pe lângă faţada de beton a unui depozit *en gros* de desfacere a berii; alături e o clădire autentică de fermă, acum îngrădită, una dintre cele mai vechi construcţii din oraş, cu o zidărie rudimentară din gresie indiană. Clădirea aceasta, care cândva domina jumătate din suprafaţa pe care e construit acum oraşul, îşi păstrează încă îndărătul unui gard năruit şi vandalizat, vechea curte, o imensă groapă de gunoaie cu mormane de tulpini maronii şi de lemnărie putredă care, în timpul verii, explodează într-o nedorită avalanşă de bălării, ramuri verzi cernite, păstăi lăptoase, seminţe mătăsoase şi căpşoare galbene, aproape

lichide, de polen.

Se întinde apoi un spaţiu între vechea casă de fermă şi Asociaţia de Atletism Sunshine, o clădire din cărămidă înaltă şi îngustă, ca o instituţie municipală greşit amplasată în învălmăşeala de coloane şi deşeuri. Intrarea e bătătoare la ochi: arată ca o latrină din şipci şi se ridică în fiecare iarnă pe treptele de piatră, pentru a proteja barul de intemperii. Rabbit a intrat de câteva ori în club. Aici nu pătrunde niciodată lumina soarelui. La parter era barul şi la etaj mesele de joc la care ştabii oraşului şedeau şi mormăiau strategic. Rabbit asocia alcoolul şi jocul de cărţi cu un gen de păcat foarte deprimant, un păcat cu respiraţie rău-mirositoare, şi îl deprima şi mai mult aerul politic al locului.

Fostul lui antrenor de baschet, Marty Tothero, care înainte de declanşarea scandalului îl dăduse afară din liceu şi care avea un oarecare interes în problemele locale, locuia în acest club despre care se spunea că încă e manipulat de politicieni. Lui Rabbit nu-i plăcea manipularea, dar i-a plăcut întotdeauna Tothero. În afară de mama lui, Tothero a avut cel mai mare impact asupră-i.

Gândul că fostul lui antrenor se piteşte acolo, îl sperie. Trece mai departe, pe lângă un atelier de reparat caroserii şi o fermă de păsări, dezafectată. Înaintează coborând, pentru că orăşelul Mt. Judge e clădit pe coasta răsăriteană a muntelui Judge, a cărui culme dinspre apus domină oraşul Brewer. Deşi orăşelul şi oraşul se întâlnesc pe şoseaua care ocoleşte muntele pe la sud, pe o distanţă de cincizeci de mile, în drum spre Philadelphia, totuşi cele două nu converg şi n-ar putea să se atingă vreodată din pricina spinării largi, verzi, pe care o înalţă între ele muntele, o coamă lungă de două mile, de la nord la sud, presărată cu gropi pline de grohotiş, cimitire, noi aşezări şi, mai ales, o linie de pădure intangibilă, întinsă pe sute de acri, pe care puştii din Mt. Judge nu reuşesc niciodată

să o exploreze în întregime. O bună parte din pădure se lasă răzbită de zgomotele automobilelor care urcă în viteza a doua drumurile pitoreşti. Dar pe porţiuni vaste, uitate, de plantaţii de pin, pământul capitonat cu un strat de ace e atât de amuţit şi urcă şi urcă sau se lăţeşte şi se lăţeşte pe sub tunele adânci de verdeaţă moartă, încât îţi dă impresia că ai străpuns tăcerea şi ai alunecat în ceva mai rău. Şi dacă, întâmplător, dai peste un petic însorit, asupra căruia crengile au uitat să se împreune, sau peste o grotă populată de pietre catifelate de muşchi, săpată de cine ştie ce locatar viteaz şi fioros, cu veacuri în urmă, devii temător, de parcă acest nou şi atât de diferit semn de viaţă o să atragă atenţia asupra lor şi ameninţarea copacilor va prinde viaţă. Ţi-e teamă de orice freamăt ca de un clopot de alamă pe care nu-l poţi opri şi care zbârnâie cu atât mai puternic, cu cât tu alergi mai iute, gârbovit, până când, cu un gâfâit al ambreiajului, o maşină care-ţi apare în faţă schimbă viteza, iar stâlpii albi ai parapetului se ivesc pe după trunchiurile de pin. Şi atunci, simţindu-te în siguranţă pe pavajul gudronat, eşti liber să hotărăşti dacă te întorci acasă sau te mai caţeri până la Pinnacle Hotel, să iei nişte dulciuri şi să admiri priveliştea oraşului Brewer, desfăşurat la poale ca un covor, un oraş roşu unde totul se vopseşte în roşu: lemnăria, tabla, până şi cărămizile roşii, un ghiveci de flori cu trandafiri portocalii, care nu seamănă cu coloritul nici unui alt oraş din lume, dar care pentru copiii din ţinut înseamnă singura culoare a unui oraş, adică culoarea tuturor oraşelor.

Muntele aduce devreme înserarea peste oraş. Acum, doar la câteva minute după ora şase, cu o zi înainte de echinocţiul de primăvară, toate casele şi fabricile cu acoperişuri din carton ondulat, precum şi străzile tăiate în diagonală pe coasta dealului sunt înfăşurate într-un întuneric care se răspândeşte adânc în valea fermelor din partea de răsărit a muntelui. Ferestrele colibelor de pe

tărâmul umbrit şi şirurile gemene de case de fermă reflectă, ca un incendiu, văpaia soarelui care apune. Una câte una, ca nişte lămpi care se sting, ferestrele se întunecă pe măsură ce soarele coboară, aruncând umbre vărgate peste aşezări şi peste cuprinsul îngrădit, care aşteaptă să fie semănat, şi peste un teren de golf care, din depărtare, poate fi luat drept o păşune lunguiaţă, dacă n-ar avea peticele gălbui de nisip: găurile; umbre piezişe cad peste dealurile din faţă, ale căror culmi vestice radiază încă gloria după-amiezii. Rabbit se opreşte la capătul unei alei, de unde poate cuprinde întreaga privelişte. În copilărie, căra crosele de golf ale jucătorilor.

Impresionat de o nostalgie nedefinită, se întoarce şi o ia la stânga pe Jackson Road, unde a locuit vreme de douăzeci de ani. Căminul lui părintesc se găseşte într-o casă pentru două familii, la colţul străzii, dar vecinii lor, familia Bolger, ocupau aripa dinspre colţ, care avea şi o curticică îngustă, invidiată de doamna Angstrom. „Ferestrele Bolgerilor înghit toată lumina şi noi stăm înghesuiţi aici.”

Rabbit se apropie tiptil, pe iarbă, de locuinţa lor, sărind peste micul gard viu de dracilă şi peste îngrăditura de sârmă destinată să ţină copiii pe trotuar. Se furişează pe fâşia de iarbă dintre cele două cărări asfaltate care duc la cele două ziduri de cărămidă; ei locuiseră la capătul unuia din ele, şi familia Zim la capătul celeilalte. Toată ziua, bună ziua doamna Zim, o femeie urâtă, cu ochi exoftalmici şi o piele fleşcăită, albăstrie, striga la fiica ei, Carrolyn, care era mai frumuşică decât avea dreptul să fie o fetiţă de cinci ani. Domnul Zim era un roşcovan cu buze groase, iar în micuţa Carrolyn, grosimea şi subţirimea, roşcatul şi albăstriul, sănătatea şi încordarea nervoasă se îmbinaseră în proporţiile cele mai armonioase; frumuseţea ei precoce era ceva ce părea să se fi întâmplat în altă parte, în Franţa, sau în Persia, sau în ceruri. Până şi Harry, pe atunci în

vârstă de şase ani şi încă orb la fete, putea vedea acest lucru. Doamna Zim striga toată ziua la fiica ei şi, când domnul Zim se întorcea acasă de la serviciu, cei doi strigau ore întregi unul la celălalt. Certurile începeau cu încercările domnului Zim de a apăra fetiţa şi, pe măsură ce vecinii ascultau, răni vechi, ascunse, se deschideau ca nişte flori sofisticate în noapte. Uneori, mama lui Harry prezicea că domnul Zim o s-o omoare pe doamna, alteori că fetiţa o să-i omoare pe amândoi în somn. Ce-i drept, Carrolyn avea mult sânge-rece; când a început să meargă la şcoală, pleca de acasă cu un zâmbet pe feţişoara ei în formă de inimă, legănându-se de parcă toată lumea ar fi fost a ei, deşi familia Angstrom abia o auzise prin fereastra bucătăriei, aflată la mai puţin de doi metri, pe maică-sa urlând la ea isteric, cât a ţinut micul dejun.

„Cum îndură bietul om aşa ceva? Dacă mama şi fata nu încetează să se mai certe, o să se trezească într-o bună dimineaţă lipsite de apărător.” Dar prezicerile mamei nu s-au dovedit întemeiate. Când familia Zim a plecat, au plecat împreună, tata, mama şi Carrolyn, topindu-se într-o gară, în timp ce jumătate din mobila lor zăcea încă pe trotuar, lângă camionul care executa mutările. Domnul Zim primise o slujbă nouă în Cleveland, Ohio. Bieţii de ei, nu li se va simţi lipsa. Dar, de fapt, li s-a simţit. Îşi vânduseră jumătatea lor de casă unei perechi în vârstă, metodişti stricţi, şi bătrânul a refuzat să tundă fâşia de iarbă dintre casa lui şi a familiei Angstrom. Domnul Zim, care la sfârşit de săptămână trebăluia pe afară, fie soare, fie ploaie, „nu m-ar mira să n-aibă altă plăcere în viaţă”, tunsese întotdeauna întreaga fâşie de iarbă. Dar bătrânul metodist tunsese exact numai jumătatea lui, într-o singură rulare a maşinii de tăiat iarbă, şi pe urmă a împins-o înapoi în curtea sa, când ar fi fost la fel de simplu să o împingă şi pe cealaltă jumătate de fâşie şi să nu lase la vedere o privelişte atât de ridicolă. „Când îl aud pe caraghiosul ăsta

bătrân zăngănindu-şi aparatul pe cărarea lui, cu atâta precizie, simt că mi se ridică tensiunea şi îmi bubuie urechile.” Mama s-a împotrivit categoric ca Harry sau tatăl lui să tundă jumătatea lor, şi asta întreaga vară, şi iarba a crescut până la genunchi pe mica fâşie verde, ferită de soare, ba chiar au apărut şi nişte tulpiniţe de ceva asemănător cu grânele, şi vreo două splinuţe, până când prin august a venit un om de la municipiu şi i-a somat să taie totul, conform unei ordonanţe municipale; cu regrete...

Harry i-a deschis uşa şi i-a spus:

— OK, sigur că da.

Dar mama a apărut în spatele lui şi a întrebat ce vrea omul. Cum aşa? Ăsta era răzorul ei de flori şi nu avea de gând să lase să fie distrus. Rabbit s-a simţit destul de stânjenit. Omul s-a uitat la ea, a scos din buzunar o cărticică roasă şi i-a arătat ordonanţa. Dar mama o ţinea morţiş că e stratul ei de flori. Omul i-a citit la cât se ridică amenda şi a ieşit pe poartă. În acea sâmbătă, când mama s-a dus la Brewer pentru cumpărături, tata a scos secera din garaj şi a tăiat toate buruienile, iar Harry a împins maşina de tuns iarbă înainte şi înapoi pe mica mirişte, până când a arătat la fel de netedă şi de îngrijită ca şi jumătatea metodistului, numai că ceva mai gălbejită. Îl rodea un sentiment de vinovăţie şi se temea de cearta care va izbucni între părinţii lui, când mama se va întoarce acasă. Avea oroare de certurile lor, când feţele le erau schimonosite de furie şi cuvintele zburau între ei; avea senzaţia că i se punea în faţă un geam de sticlă care-i opreşte aerul, simţea că-l lasă puterile şi se retrăgea în colţul cel mai îndepărtat al casei. Dar de astă dată nu a izbucnit nicio ceartă. A fost şocat când l-a auzit pe tatăl lui minţind-o, cu atât mai mult, cu cât l-a văzut şi făcându-i cu ochiul. Tata a informat-o pe mama că metodistul a cedat până la urmă şi a catadicsit să tundă şi fâşia lor. Mama l-a

crezut, dar n-a fost mulţumită; seara, ba chiar şi în tot restul săptămânii a susţinut că ar trebui să-l dea în judecată pe bătrânul făţarnic şi bisericos. Într-un fel, ajunsese până şi ea să creadă că era vorba de răzorul ei de flori. Fâşia de iarbă, prinsă între două cărări asfaltate nu se întindea pe mai mult de şaptezeci de centimetri. Când înainta de-a lungul ei, Harry avea o senzaţie de precipitare, de parcă ar fi făcut echilibristică pe muchia unui zid.

Se apropie de fereastra luminată a bucătăriei şi păşeşte în vârful picioarelor pe marginea de ciment, fără ca tălpile pantofilor să facă vreun zgomot, şi se uită pe colţul geamului. Se vede pe el însuşi cocoţat pe un scaun înalt, un ciudat val de gelozie îl inundă şi se retrage pe loc. E fiul lui. Ceafa băiatului străluceşte ca orice alt obiect din bucătărie, printre căni, şi farfurii, şi tacâmuri inoxidabile, şi vase de aluminiu, şi forme de prăjituri înşirate pe rafturi aşternute cu fâşii de muşama lucioasă. Ochelarii mamei scânteiază când se apleacă de pe scaunul de la masă, cu o lingură plină de fasole aburindă la capătul braţului rotofei, îndoit. Faţa ei nu trădează niciun semn de îngrijorare pentru că nu a venit nimeni să ia băiatul, dimpotrivă, e concentrată, cu nasul ascuţit ca un plisc, asupra unei singure dorinţe: ca băiatul să mănânce. Gura ei e pungită în mici încreţituri albe. Brusc se destinde într-un zâmbet; probabil că buzele lui Nelson ascunse din unghiul din care priveşte Rabbit, au înfulecat fasolea. Ceilalţi din jurul mesei îl gratulează, silabe incoerente din partea tatălui lui, mici ţipete stridente din partea surorii lui, dar e ceva, o notă stridentă în ambele voci. Rabbit, despărţit de ei prin geam şi prin clocotul sângelui din capul lui, nu poate auzi ce spun. Tata, proaspăt întors de la lucru, poartă o cămaşă albastră, pătată cu cerneală, şi, când încetează să-şi aplaude nepotul, arată bătrân: obosit şi cărunt. Gâtul lui e o legătură dezordonată de corzi. Dantura nouă, pe care şi-

a fixat-o anul trecut, i-a schimbat faţa, i-a prăbuşit-o cu un centimetru. Miriam, sora lui, gătită cu podoabe şi bijuterii pentru seara de vineri, ciuguleşte, indiferentă, din farfuria ei, şi îi oferă o lingură plină copilului. Braţul ei subţire, alb, încărcat cu brăţări, întins peste masa cu mâncare aburindă, infuzează scenei o notă de barbarie. Se fardează prea strident; la nouăsprezece ani ar arăta bine şi fără pleoape verzi. Pentru că are dinţii din faţă proeminenţi, se fereşte să zâmbească. Capul mare, rotitor, al lui Nelson se înfundă în gâtul strălucitor şi mânuţa scurtă, întinsă, cu pete rozalii, se îndreaptă spre lingură, vrea să i-o smulgă din mână. Faţa tatei se umple de râs deasupra farfuriei şi buzele lui Miriam se desfac într-un zâmbet care desfide prudenţa ei deliberată de a-şi ţine gura strânsă cu severitate; un zâmbet care i-o aduce în minte lui Rabbit pe fetiţa cocoţată pe ghidonul bicicletei lui, cu pletele lungi care îl gâdilau şi-i intrau în ochi când coborau străzile povârnite din Mt. Judge. Îl lasă pe Nelson să-i ia lingura din mână, şi copilul o scapă. Băieţelul strigă: „Vălsat! Vălsat!”, cuvânt pe care îl poate auzi şi Rabbit şi pe care-l înţelege. Înseamnă „vărsat”. Tata şi Mir zâmbesc şi fac glume, dar mama îşi încleştează buzele şi îi împinge, cu o figură aspră, lingura ei. Fiul lui Harry e hrănit, căminul acesta e mai fericit decât al lui; face un pas îndărăt pe ciment şi se întoarce pe tăcute pe drumul de iarbă pe care a venit.

Mişcările lui sunt grăbite. În întuneric, coboară pe Jackson Street până la altă intersecţie. O taie pe Joseph Street, mai aleargă o bucată de drum, coteşte o alta şi brusc îşi vede maşina, rânjind, parcată neregulamentar, pe partea interzisă a străzii. Îşi pipăie buzunarele, cuprins de groază. N-are cheile. Totul, întreaga situaţie, depinde de felul în care s-a manifestat neglijenţa lui Janice. Sau a uitat să-i dea cheile când a plecat de acasă, sau nu s-a sinchisit măcar să le scoată din contact. Încearcă să-şi imagineze

care din alternative e mai plauzibilă, dar nu reuşeşte. Nu o cunoaşte chiar atât de bine pe Janice. Niciodată nu ştie ce naiba are de gând să facă. Nici ea singură nu ştie. Minte îngustă.

Casa mare a familiei Springer e iluminată în partea din spate, şi nu în faţă. Se mişcă precaut în umbra înmiresmată, pe sub copaci, de teamă ca nu cumva bătrâna doamnă să pândească din livingul cufundat în întuneric ca să-i verse tot ce are pe suflet. Vine în faţa maşinii, un Ford din '55, pe care bătrânul Springer, cu mustaţa lui de Hitler, nisipie, i l-a vândut în 1957, pe o mie de dolari bani gheaţă, pentru că pezevenchiul bătrân, care se ocupa cu vânzarea de maşini vechi, s-a ruşinat ca fiică-sa să se mărite cu unul care nu avea decât un Buick din ’36, cumpărat cu 123 de dolari, în armată, în Texas. L-a împrumutat cu mia de dolari pe care nu-i avea, când tocmai băgase optzeci de dolari în repararea Buickului. Aşa stăteau lucrurile. Meritau cu vârf şi îndesat toate câte li se întâmplau. Deschide portiera din dreapta faţă încruntându-se la mişcarea foarte laxă a arcului uşii şi îşivârî capul în maşină. Lăudat fie Domnul! Sub butoanele pentru lumină şi pentru ştergătoare se desluşeşte conturul octogonului de care atârnă cheile maşinii. Binecuvântată fie mintea ei năucă! Rabbit se lasă să alunece în maşină, trăgând portiera, până când metalul atinge metalul, dar fără să o trântească. Poarta din faţă a casei Springer continuă să fie învăluită în întuneric. Îi aminteşte, din cine ştie ce motiv, de o tarabă de îngheţată abandonată. Învârteşte cheia prin On spre Start şi motorul face contact şi sfârâie. În grija lui de a proceda cât mai discret, apasă cu delicateţe pe acceleraţie şi motorul, lenevit de răgazul petrecut în aerul unei zile de primăvară timpurie, e rece, ţeapăn, blocat. Lui Rabbit îi sare inima în gât şi simte în gură gust de paie. Dar, la urma urmei, ce dracu’ se poate întâmpla dacă o să iasă bătrâna afară? Singurul lucru

suspect e faptul că nu are copilul cu el, dar poate pretinde că se duce să-l ia acum. Oricum, asta ar fi fost calea logică. Totuşi, preferă să nu fie silit să mintă, oricât de plauzibil ar fi răspunsul lui. Porneşte din nou motorul. Aruncă o privire afară şi vede lumina ţâşnind în livingul familiei Springer, dar Fordul lui s-a şi desprins de lângă bordură.

Rulează prea repede pe Joseph Street şi virează la stânga, ignorând semnul pe care scrie STOP. Coboară pe Jackson Street, până în locul unde strada intră oblic în şoseaua centrală, care e autostrada Y22 spre Philadelphia. Nu avea să meargă în Philadelphia, dar şoseaua se lărgeşte la marginea oraşului, în spatele uzinei electrice, şi singura alternativă ar fi să se întoarcă prin Mt. Judge, să dea ocol muntelui şi să intre în Brewer la această oră de vârf a serii. Nu are nicio intenţie să revadă Brewer, oraşul ghiveci de flori. Şoseaua se lărgeşte de la trei benzi la patru, aşa încât nu există nici un risc de coliziune cu altă maşină. Toate aleargă laolaltă, ca nuielele pe curentul apei. Rabbit dă drumul la radio. După un bâzâit, o voce frumoasă de negresă cântă: „Fără un cântec, ziiiua nu s-ar mai sfârşi, fără un cântec”. Rabbit are poftă de o ţigară care ar da bine cu sentimentele amestecate din inima lui, dar îşi aduce aminte că s-a lăsat de fumat şi continuă să se simtă purificat. Îşi întinde un braţ pe speteaza scaunului de alături şi continuă să conducă cu mâna stângă, alunecând pe creştetul asfinţitului. „Un lan de porumb”, se modulează vocea negresei, întunecată şi caldă ca un violoncel, „şi iarba creşte”, peisajul de ţară care planează de o parte şi de alta a şoselei ca o pasăre întunecată într-un zbor nesfârşit „nu ştii de ce şi cum”, pielea capului i se conturează extatic, „fără un...”. Mirosul de cauciuc ars îi atrage atenţia că radiatorul s-a încins şi schimbă pe MOD.

Iubire secretă, *Frunze de toamnă* şi un cântec al cărui nume îi scapă. Muzică de cină. Muzică pe care să faci mâncare la bucătărie. Gândurile i se întorc brusc de la

imaginea cinei preparate de Janice, care sfârâie în tigaie, probabil cotlete cu grăsime stinsă cu apă care face clăbuci de furie, şi cu mazăre decongelată care-şi pufăie, în fierbere, toate vitaminele. Încearcă să se gândească la ceva plăcut. Se imaginează aruncând o minge sus, cu o singură mână, dar are senzaţia că se găseşte pe buza unei stânci, jos e un abis care o să-l înghită când mingea o să-i scape din mâini. Încearcă să le revadă pe mama şi pe sora lui hrănindu-i copilul, dar se suprapune altă imagine mai veche în care băiatul plânge cu fruntea înroşită, gura larg deschisă şi răsuflarea înfierbântată. Trebuie să găsească ceva la care să se gândească, apa care se scurgea în rigolă de la fabrica de gheaţă, gălbuie, felul în care se vălurea peste pietre şi curgea în vălătuci oblici, clătinând panglicile fragile de mâzgă verde care căptuşeau malurile.

Brusc, Janice îi freamătă în memorie, întinsă pe patul celeilalte fete, în lumina care scapătă. Încearcă să-i şteargă imaginea, evocând-o pe Miriam. Mim pe ghidonul bicicletei lui, Mim pe o săniuţă, pe o ninsoare deasă, trasă de el pe Jackson Street, fetiţa râzând pe sub glugă, şi el, fratele mai mare, luminiţele roşii în ninsoare marcând ţăruşii pe care i-au înfipt locatarii pentru a interzice săniuşul pe strada respectivă, şi ei alunecând jos, jos, tălpile săniei fâşâind pe omătul îngheţat bocnă, „Ţine-mă, Harry!”, scânteile care scăpărau când tălpile saniei frecau zgura răspândită pentru a împiedica alunecuşul, şi hârşâitul zăpezii când se oprea brusc, ca palpitul unei inimi uriaşe în beznă. „Harry, încă o dată, pe urmă mergem acasă, îţi promit. Harry, te rog, te iubesc”, micuţa Mim, în vârstă de doar şapte ani, cu gluga ei neagră, şi strada lucind de zăpada care continua să se cearnă. Biata Janice probabil că e alertată la ora asta, îi telefonează mamei ei sau mamei lui, oricui, mirându-se de ce i se răceşte cina. Minte îngustă. Iartă-mă.

Accelerează. Păienjenişul din ce în ce mai dens de lumini

devine ameninţător. E tras spre Philadelphia. Urăşte Philadelphia. Cel mai murdar oraş din lume, cu toţii beau apă otrăvită, simţi chimicalele în ea. El vrea să meargă spre sud, în jos, în josul hărţii, unde sunt livezi de portocali, şi râuri calde, şi femei cu picioarele goale. Pare destul de simplu, conduci toată noaptea, şi în zori, şi toată dimineaţa, şi la prânz parchezi pe o plajă, îţi scoţi pantofii şi adormi lângă Golful Mexic. Te trezeşti sub cerul înstelat, perfect repartizat în spaţiu, perfect sănătos. Dar el se îndreaptă spre est, cea mai respingătoare dintre direcţii, către nesănătate, funingine, duhoare, o zonă asfixiantă unde nu poţi să te mişti fără să omori pe cineva. Şoseaua îl suge şi un indicator anunţă POTTSTOWN 2. Aproape că frânează. Pe urmă cade pe gânduri.

Dacă el se îndreaptă spre est, înseamnă că sudul e la dreapta lui. Şi în clipa aceea, ca şi cum lumea nu ar fi avut altceva de făcut decât să slujească gândurilor lui, i s-a deschis la dreapta un drum larg, cu indicatorul AUTOSTRADA 100 VEST CHESTER WILMINGTON. Autostrada 100, are o rezonanţă finală, ultimativă. Nu vrea să meargă la Wilmington, dar direcţia e cea bună. N-a fost niciodată la Wilmington.

E dominată de clanul Du Pont. Se întreabă cum ar fi să i-o tragă unei Du Pont?

Nu a rulat mai mult de cinci mile până când şi-a dat seama că şi drumul ăsta pare să facă parte din aceeaşi capcană. La prima cotitură virează la dreapta. O bornă îi indică în lumina farurilor 23. Un număr bun. În primul meci universitar la care a participat a marcat 23 de puncte. Era în anul doi şi încă virgin. Drumul ăsta mai îngust e umbrit de copaci.

O Du Pont în picioarele goale. Picioare bronzate, probabil, sâni ca nişte păsăruici speriate, lângă o piscină în Franţa. Bani întrupaţi într-o femeie goală, adânc, milioane. Te gândeşti la milioane ca fiind monotone. Sapi în ele,

încetul cu încetul, şi tot mai rămân cu grămada. Fetele bogate sunt frigide? Nimfomane? Probabil că variază. La urma urmei, tot femei, se trag dintr-un străvechi păcălitor de indieni, mai norocos decât alţii, de la care au primit aceeaşi moştenire ca şi cele născute la mahala. Strălucească întreaga neprihănită milionărime pe saltele soioase! Şi cum se mai pricep să-ţi aţină calea şi să te ameţească atunci când au ele chef. Altminteri, simple hălci de carne. Nostim cum cele pătimaşe se arată uneori ţepene şi seci, iar cele reţinute sunt zemoase? Cum te mai vor mare şi tare în vintrele lor. Şpilul e să le joci, să le scoţi din minţi numai cu o atingere. Şi e uşor să-ţi dai seama: pielea, pe sub blăniţă, li se înmoaie ca şi ceafa unui căţel.

Autostrada 23 înaintează spre vest prin oraşele cuminţi, provinciale: Coventryville, Elverson, Morgantown. Lui Rabbit îi plac. Case de fermă înalte, pătrăţoase, adulmecă şoseaua. Margini netede, calcaroase. Într-un orăşel scânteiază un birt şi se opreşte la un magazin de fierărie de peste drum de două pompe de benzină. A auzit la radio că e şapte şi jumătate, dar fierăria e încă deschisă, lopeţi, şi grape, şi unelte de săpat şi, în vitrină, topoare albastre, portocalii şi galbene, alături de nişte undiţe şi de mănuşi pentru câmp. Un om între două vârste, cu cizme, pantaloni lălâi şi două cămăşi iese afară. „Da, domnule”, spune apăsând pe cel de-al doilea cuvânt, cu forţa pasului unui şchiop.

— Poţi să-mi faci plinul?

Omul începe să pompeze şi Rabbit coboară din maşină, se duce în spate şi întreabă:

— La ce depărtare de Brewer mă găsesc?

Ţăranul se uită la el cu vădită neîncredere, ascultând gâlgâitul combustibilului. Ridică un deget:

— Întoarce, tot pe drumul ăsta, şi ai şaisprezece mile până la pod.

Şaisprezece. A condus patruzeci de mile ca să se îndepărteze cu şaisprezece.

Totuşi, se află destul de departe şi într-o altă lume. O lume care miroase altfel, miroase bătrâneşte, o lume cu unghere şi ascunzişuri în pământ, în care nu a pătruns încă nimeni.

— Şi dacă merg drept înainte?

— Atunci ajungi la Churchtown.

— Şi după Churchtown?

— New Holland. Lancaster.

— Ai vreo hartă?

— Fiule, unde vrei să mergi?

— Cum? Nu ştiu exact.

— Dar care ţi-e destinaţia?

Omul e răbdător. Faţa lui are o expresie părintească, pricepută şi prostească.

Pentru prima oară, Rabbit îşi dă seama că e un contravenient. Aude benzina ridicându-se în rezervor şi observă cu câtă grijă economiseşte fermierul fiecare picătură, împiedicând-o să se prelingă pe buza rezervorului, aşa cum se întâmplă în cazul garajiştilor din oraş. Aici, niciun strop de benzină nu e lăsat să scape, şi el se află, în noapte, în mijlocul acestor locuri. Prin părţile astea, legile nu sunt fantome, sunt prezente şi îmbibate de mirosul pământului. O spaimă lipsită de noimă înfioară trupul lui Rabbit.

— Să controlez şi uleiul? întreabă omul după ce agaţă furtunul pe pompa ruginită, de modă veche, cu capul vopsit.

— Nu. Aşteaptă puţin. Ba da. Mai bine controlează-l. Mulţumesc!

Îşi dobândeşte stăpânirea de sine. În fond, nu-i ceruse decât o hartă. Fir-ar să fie de scârţar, ce era suspect în treaba asta? Un om merge întotdeauna undeva. Dar nu strică să verifice uleiul, pentru că n-are de gând să se mai

oprească undeva până nu ajunge la jumătatea drumului spre Georgia.

— Hei, cât de departe e Lancasterul de aici?

— Te îndrepţi spre sud? Nu ştiu. Vreo douăzeci şi cinci de mile. Uleiul e în regulă. Acum ai de gând să te duci în Lancaster?

— Da. Posibil.

— Să-ţi verific şi apa?

— Nu. E OK.

— Bateria?

— E perfectă. Hai să terminăm.

Omul lasă capota să cadă cu un pocnet şi îi zâmbeşte lui Harry.

— Face trei nouăzeci, tinere.

Rosteşte cuvintele în acelaşi fel, greoi, grijuliu, neputincios.

Rabbit îi pune patru dolari în mâna ţeapănă şi bătătorită, cu unghii care-ţi evocă lopeţi învechite, îndelung folosite şi cu felurite forme ciudate. Fermierul dispare în fierărie, poate că telefonează la poliţie. Se comportă de parcă ar şti ceva, dar cum ar putea să ştie? Rabbit abia aşteaptă să se urce în maşină şi să fugă. Ca să-şi recapete stăpânirea de sine, îşi numără banii rămaşi în portofel. Şaptezeci şi trei. Azi a fost zi de leafă. Răsfoirea verzişorilor îi calmează nervii. Fermierul stinge luminile în fierărie şi îşi face apariţia cu restul de zece cenţi, dar fără hartă. Harry întinde căuşul palmei ca să primească moneda şi omul i-o împinge cu degetul mare şi gros, spunându-i:

— Am căutat şi n-am găsit altă hartă decât una a statului New York. Doar nu vrei să pleci într-acolo, nu-i aşa?

— Nu, răspunde Rabbit şi se îndreaptă spre portiera maşinii.

Simte în ceafă privirea omului, care-l urmăreşte. Intră în maşină, trânteşte portiera, dar faţa cărnoasă a fermierului

atârnă în geamul deschis. Se apleacă şi aproape că-şi bagă capul înăuntru. Buzele lui subţiri, crăpate, cu o cicatrice care urcă spre nas, se mişcă îngândurate. Poartă ochelari, un cărturar.

— Să ştii, spune, singura cale ca să ajungi undeva, este să te hotărăşti încotro vrei să mergi, înainte de a ajunge acolo.

Rabbit simte un damf de whisky. Răspunde cu indiferenţă.

— Nu cred.

Buzele şi ochelarii şi firele negre de păr care îi ţâşnesc din nările în formă de lacrimă nu manifestă surprindere. Rabbit ambreiază şi porneşte drept înainte. Toţi cei care-ţi dau sfaturi cum să te porţi miros a whisky.

Se îndreaptă spre Lancaster, dar întreaga lui bună dispoziţie şi senzaţie de plutire aeriană au fost stricate. Faptul că nătăfleţul ăla habar n-avea de nimic şi era pe jumătate ţicnit face ca întreaga regiune să i se pară sinistră. Când iese din Churchtown pe şosea, în întuneric, trece pe lângă o cabrioletă amish şi zăreşte în treacăt un tip cu barbă şi o femeie în negru, care, în penumbra trasă de un cal, arată ca nişte diavoli. O barbă într-o cabrioletă, ca perii negri într-o nară. Încearcă să se gândească la viaţa tihnită pe care o duc oamenii aceia, la felul în care se ţin deoparte de toate năzbâtiile, de obsesia pentru vitamine a secolului douăzeci, dar în mintea lui adastă tot ca nişte diavoli în primejdie să fie striviţi, clămpănind pe şosea cu un singur far rozaliu în spate, detestându-l pe Rabbit şi pe cei de felul lui, cu farurile lor puternice cu tot. Cine se crede? Nu poate să şi-i scoată din minte. N-au apărut niciun moment în oglinda lui retrovizoare. A trecut doar pe lângă ei şi nu s-a întâmplat nimic. Doar o privire laterală, fugară, faţa femeii, un abur de obraz apărut în umbra pătrată a ferestrei. Un sicriu în picioare, căptuşit cu păr, tropăind în ritmul unui cal muribund. Cei din secta Amish

îşi exploatează şi îşi muncesc animalele până la sleire, aşa ştie. Fanatici. Îşi regulează femeile din picioare, în plin câmp, îmbrăcaţi; doar le ridică fustele negre sub care nu poartă nimic. Niciun fel de lenjerie. Fanatici. Se închină la bălegarul de îngrăşământ.

Pământul bogat pare să-şi trimită întunericul în sus, în aer. Noaptea, ţinutul fermelor e sumbru. Rabbit se simte recunoscător când zăreşte razele palide ale luminilor din Lancaster. Se opreşte la un restaurant al cărui ceas arată 8.04. Nu voise să mănânce înainte de a ieşi din statul ăsta. Ia o hartă din standul de lângă uşă şi, în timp ce dă gata trei hamburgheri la bar, îşi studiază poziţia. A ajuns în Lancaster şi e înconjurat de felurite denumiri nostime: Bird in Hand, Paradise, Intercourse, Mt. Airy, Mascot. Celor care trăiesc în aceste aşezări, probabil că denumirile nu li se par caraghioase. Te obişnuieşti cu ele, cum s-a obişnuit şi el cu Mt. Judge. Un oraş trebuie să poarte un nume.

Bird in Hand. Paradise: ochii i se plimbă pe literele îngrijit tipărite pe hartă. În timpul acestei mese de seară, sintetice, frugale, fragmentate, parcă lustruită cu o peliculă de benzină, îl încearcă impulsul de a călători într-acolo, spre acele oraşe. Femeiuşti durdulii, pe stradă căţei de jucărie, căsuţe de turtă dulce în poleiala de lămâie a soarelui.

Dar nu, ţinta lui e soarele alb al sudului, înfipt în cer ca o pernă mare şi moale. Dar, după hartă, a călătorit mai degrabă spre vest decât spre sud; dacă căcăciosul ăla împuţit ar fi avut o hartă, acum ar fi călătorit spre sud, pe şoseaua 10. Nu-i mai rămânea altceva decât să pătrundă în inima Lancasterului, să intre pe drumul 222, să facă tot drumul spre Maryland şi apoi s-o ia pe autostrada 1. Îşi aduce aminte că a citit în *Saturday Evening Post* că autostrada 1 duce din Florida în Maine, trecând prin cele mai spectaculoase privelişti din lume. Comandă un pahar

cu lapte şi o plăcintă cu mere, constată că plăcinta e crocantă şi bine crescută şi cei care au preparat-o au avut bunul-simţ să-i pună şi scorţişoară. Plăcintele pe care le făcea mama lui aveau întotdeauna scorţişoară. Plăteşte schimbând o bancnotă de zece dolari şi se îndreaptă, satisfăcut, spre parcare. Hamburgherii au fost mai groşi şi mai suculenţi decât cei din Brewer, şi chiflele încălzite la abur. Deja lucrurile arată mai bine.

Îi ia o jumătate de oră să-şi croiască drum prin Lancaster. Odată intrat pe 222, o ia spre sud prin Refton, Hessdale, New Providence şi Quarryville, apoi prin Mechanics Grove şi Unicorn, pe urmă străbate o fâşie lungă, atât de monotonă şi nemişcată, încât nu şi-a dat seama că a intrat în Maryland până n-a dat cu ochii de Oakwood. Ascultă întruna radioul, aude *No Other Arms*, *No Other Lips*, *Stagger Lee*, o reclamă pentru husele de plastic Raco Clear, *If I didn't care* cântat de Connie Francis, o reclamă pentru porţile de garaj cu telecomandă, pe urmă *I Ran All the Way Home Just to Say I'm sorry*, *That Old Feeling* cântat de Mel Torme, o reclamă pentru televizoare Westinghouse cu ecranul lat, „imagini incredibil de vii de la orice distanţă te-ai uita", *The Italian Cowboy Sony*, *Yep* interpretat de Duane Eddy, o reclamă pentru stilourile Papermate, *Almost Grown,* o reclamă pentru o cremă hidratantă, *Let's Stroll* ştirile (preşedintele Eisenhower şi prim-ministrul Harold Macmillan au inaugurat o serie de convorbiri la Gettysburg; luptele dintre tibetani şi comuniştii chinezi la Lhasa, domiciliile lui Dalai Lama, conducătorul spiritual al acestei ţări îndepărtate şi înapoiate, sunt necunoscute; un fond de 250 000 de dolari a fost lăsat în mâinile unei fete din Park Avenue; primăvara e programată să sosească mâine), ştirile sportive (Yanks împotriva echipei Braves din Miami, cineva a făcut scor egal cu cineva la turneul St. Petersburg Open, scorurile unui meci local de baschet); apoi buletinul

meteorologic (vreme frumoasă caldă), după care ar urma *The Happy Organ*, *Turn Me Loose*, o reclamă pentru asigurările de viaţă Schuylkill, apoi *Rocksville*, P-A (care-i place lui Rabbit), *A Picture No Artist Could Paint*, o reclamă la noua formulă a emulsiei Barbasol, curăţarea zilnică a pielii previne deteriorarea tenului şi catifelează nu ştiu ce, pe urmă *Pink Shoe Laces* cântat de Dody Stevens, o scrisoare despre un băieţel numit Billy Tessman care fusese lovit de o maşină şi care s-ar bucura mult să primească scrisori şi cărţi poştale, pe urmă *Petit Fleur*, *Fungo* (grozav), o reclamă pentru stofele şi costumele din stofă de lână Fall Out de Henry Mancini; *Everybody Like to Cha Cha Cha,* o reclamă pentru elegantele şerveţele de masă Lord's Grace Table şi superba faţă de masă Last Supper, după care a urmat *The Best of My Heart,* o reclamă pentru ceara care lustruieşte rapid şi crema cu lanolină, apoi cu *Venus,* după care din nou aceleaşi ştiri. Unde o fi Dalai Lama?

Curând după Oakwood, intră pe autostrada 1, neaşteptat de neatrăgătoare din cauza tarabelor cu hot-dog, a firmelor Calso, a cârciumilor de pe şosea care imită, maimuţăreşte cabanele construite din buşteni. Cu cât înaintează pe drum, cu atât se simte mai angrenat într-un sistem tot mai confuz, acum îl aşteaptă Baltimore în loc de Philadelphia. Se opreşte la o staţie de benzină şi îşi pune benzină de doi dolari. De fapt, vrea o altă hartă. O despătureşte stând lângă un automat de Coca Cola şi o studiază la lumina care se cerne printr-o vitrină mânjită cu pete verzi de la cutiile de ceară lichidă stăvilite în geam.

Problema lui este că vrea s-o ia spre vest şi să se elibereze de Baltimore-Washington care străjuieşte, ca un câine cu două capete, drumul de coastă spre sud. Nu vrea să o apuce lent pe malul apei; el se vede ajungând drept în miez, drept în pântecul larg şi moale al ţării, surprinzând lanurile de bumbac scăldate în lumina zorilor cu plăcuţa de

înmatriculare nordică a maşinii lui.

Acum se găseşte pe undeva pe-aici. Mai departe, un drum marcat 23 o să apară în stânga lui – ba nu, în dreapta lui. Autostrada asta o ia în sus şi apoi se întoarce în Pennsylvania, dar din locul ăsta unde se găseşte acum, Shawsville, are posibilitatea să o ia pe un drum îngust, albastru, nenumerotat. Pe urmă să coboare un pic şi să intre din nou pe 137. Drumul ăsta se îndoaie într-o curbă bruscă şi se intersectează cu 482 şi, mai încolo, cu 31. Rabbit se simte parcă săltând, balansându-se şi oscilând la curbă, trecând de linia roşie marcată 26 şi pornind apoi în jos pe o alta, numerotată cu 340. Tot roşie; se simte, realmente, alunecând şi, deodată, îşi dă seama unde vrea să meargă. În stânga lui, trei drumuri roşii, paralele, curg dinspre nord-est spre sud-vest; Rabbit le simte glisând în jos, prin văile munţilor Apalaşi. Porneşte-o pe unul dintre ele şi o să te trezeşti, picând ca de pe un tobogan, în dulcele lan de bumbac scăldat în lumina zorilor. Da. Din clipa în care ar face aşa ceva s-ar scutura de toate gândurile legate de bramureala vieţii lui.

Îi dă doi dolari băiatului de la benzinărie, un adolescent negru foarte înalt, cu un trup mlădios, lasciv, care pare pierdut în salopeta lăbărţată, trezindu-i lui Rabbit un ciudat impuls de a-l strânge în braţe. În acest început de sud, aerul e mai cald. Căldura vibrează în arcuri cafenii şi purpurii între luminile staţiei de benzină şi lună. Ceasul din vitrină, de deasupra cutiilor de ceară lichidă, arată orele nouă şi zece. Secundarul subţire, roşu trece calm de la o cifră la alta şi-i creează lui Rabbit senzaţia de drum lin, neted. Se vâră în Fordul lui şi, în interiorul fierbinte, îmbâcsit, începe să murmure: „Toa-tăă lumea dansează cha, cha, cha”.

La început conduce vitejeşte. Peste asfaltul alb cu porţiuni bituminoase negre, prin oraşe şi printre câmpii, pe lângă false intersecţii cu glasuri de sirenă, ţinând tot

timpul harta pe scaunul de lângă el, urmărind indicatoarele numerice şi rezistând vajnic impulsului de a vira orbeşte spre sud. Ştie instinctiv, în sinea lui, că se îndreaptă spre vest.

Ţinutul devine din ce în ce mai sălbatic. Drumul ocoleşte lacuri mari şi tunele şerpuind printre pini. Sus, deasupra parbrizului, firele stâlpilor de telegraf biciuiesc stelele. Muzica aparatului de radio îngheaţă treptat şi fierbinţile cântece rock and roll pentru puştime se răcesc în melodiile vechi, în vechile tipare domoale ale anilor ’40. Rabbit vede cu ochii minţii cupluri căsătorite care se întorc acasă, la *baby sitters,* după ce au luat cina în oraş şi au fost la film. Pe urmă melodiile molcome se prefac în cristale de gheaţă când sunt înlocuite de concertele de noapte, iar acordurile de pian şi vibraţiile viorilor înalţă jerbe de sunete în friabilele octave de sus, glasul clarinetului se strecoară printre ele ca o fisură pe oglinda de gheaţă a lacului. Saxofoanele execută iar şi iar aceeaşi cifră 8. Rabbit conduce prin Westminster. Durează o veşnicie până ajunge la Frederick. O ia pe drumul 340 şi traversează râul Potomac.

Simţind că îl cuprinde somnul, opreşte înainte de miezul nopţii la un bar de pe marginea drumului şi comandă o cafea, într-un fel, deşi nu ar putea să spună cum anume, el e cu totul diferit de ceilalţi muşterii ai cafenelei. Şi ei simt acest lucru şi îl măsoară cu ochi duri, ochi ca nişte bumbi de metal înfipţi în feţele albe ale tinerilor îmbrăcaţi în geci cu fermoar din separeuri, câte trei la o fată, şi fetele cu păr portocaliu, în laţe lungi, ca nişte ierburi de mare, sau prinse la spate cu clame aurii care amintesc de comorile piraţilor. La bar, perechi de vârstă mijlocie, încotoşmănate cu paltoane, îşi întorc feţele spre paiele din paharele cu băuturi frapate. În tăcerea care se lăsase la intrarea lui, amabilitatea excesivă a barmaniţei, cu mutra ei plictisită, îi intensifică senzaţia de stranietate. Cere o cafea şi studiază

marginea ceştii pentru a domoli scurgerea lichidului drept în stomac. Până atunci crezuse, şi aşa citise, că întreaga Americă este aceeaşi de la un ţărm la celălalt. Şi se întreabă: „Oare eu mă simt străin de oamenii ăştia, sau de întreaga Americă?”

Afară, în aerul pişcător, tresare când aude paşi în urma lui. Dar nu sunt decât doi îndrăgostiţi care se ţin de mână şi, în graba de a ajunge la maşină, degetele lor încordate apar ca o stea de mare care saltă în beznă. Plăcuţa lor de înmatriculare indică West Virginia. La fel ca ale tuturor celorlalte maşini în afară de a lui. De partea cealaltă a drumului, pământul împădurit coboară abrupt, astfel încât peste coroanele copacilor vede profilându-se un munte, ca o siluetă decupată din hârtie, profilată pe un fundal siniliu şters.

Urcă dezgustat în Fordul lui, al cărui aer stătut constituie singurul său liman. Conduce în noaptea care se îndeseşte tot mai mult. Drumul se despleteşte cu o încetineală enervantă, zidul de întuneric ridicându-se agasant în faţa farurilor, indiferent unde s-ar proiecta fasciculul lor de lumină. Smoala îi suge cauciucurile. Îşi dă seama că fierbinţeala din obrajii lui înseamnă mânie; a fost cuprins de mânie din clipa în care a lăsat în urmă cina aceea frugală plină de sirene. E atât de mânios, încât simte în gură gustul scorţos al obrajilor, iar nările i se umezesc. Îşi freacă tălpile de podeaua maşinii, parcă pentru a strivi şarpele de drum, şi aproape că pierde controlul volanului la o curbă, când roţile din dreapta rămân captive în muchia de pământ neasfaltat. Reuşeşte să le extragă, dar acul vitezometrului continuă să se încline în dreapta, dincolo de limita legală.

Închide radioul, pentru că muzica nu-i mai pare un râu pe undele căruia alunecă, ci, dimpotrivă, îi vorbeşte cu glasurile oraşelor şi îi încercuieşte fruntea cu mâini alunecoase. Totuşi, în tăcerea care-l împresoară refuză să

dea frâu liber gândurilor. Nu vrea să gândească, ar vrea să adoarmă şi să se trezească învelit în aşternuturile nisipului. Cât de imbecil, cât de exasperant, de scârbos, de imbecil e dacă nu a putut ajunge decât până aici, la miezul nopţii, cu noaptea pe jumătate irosită.

Ţinutul refuză să-şi schimbe înfăţişarea. Cu cât goneşte mai departe, cu atât regiunea seamănă tot mai mult cu împrejurimile din Mt. Judge. Aceeaşi vegetaţie jegoasă pe talazuri, aceleaşi pancarte spălăcite cu reclamele aceloraşi produse care te fac să te întrebi dacă le cumpără vreodată cineva. Peste razele de lumină ale farurilor, rămurelele golaşe ale copacilor ţes o boltă. Iar ţesătura lor pare acum mai deasă.

Instinctul animalic din el îşi strigă protestul pentru că îşi conduce maşina spre vest. Dar mintea lui rezistă, îndărătnică. Singura cale să ajungi undeva este să te hotărăşti încotro mergi şi să mergi acolo. Planul lui prevedea o deviere de douăzeci şi opt de mile la stânga, după ce avea să treacă de Frederick, şi aceste douăzeci şi opt de mile au fost deja parcurse, deşi instinctul lui se împotrivise şi ţipase; brusc în stânga se deschide un drum lat, deşi nemarcat, şi Rabbit se angajează pe el. Ciudat ar fi fost să fie marcat, ţinând seama de grosimea cu care e înregistrat pe hartă. Dar el ştie că e doar o scurtătură. Îşi aduce aminte că atunci când Marty Tothero începuse să-l antreneze, se ferea de mişcări incorecte, pe sub mână, dar până la urmă s-a dovedit că aşa cerea jocul. Lucrurile au această trăsătură specifică, anume: ceea ce e drept pare, la început, greşit. Probabil ca să ne pună încrederea la încercare.

Mile întregi, drumul e larg şi confortabil, dar la un moment dat apare brusc o fâşie peticită, după care începe să urce vertiginos şi se îngustează. Se strâmtează, marginile par să se prăvălească şi zonele împădurite care-l străjuiesc par să te preseze, să te apese în jos. În strădania

de a câştiga înălţime, drumul şerpuieşte sălbatic şi, la un moment dat, fără niciun avertisment, îşi leapădă pielea de asfalt şi se înfundă în glod şi mâzgă. Rabbit şi-a dat seama de mai demult că luase o cale greşită, dar se teme să oprească maşina şi să întoarcă. Ultima casă luminată fusese lăsată în urmă acum mile bune. Când se trudeşte să iasă din hăţişul de bălării, rugii de mure îi zgârie vopseaua de pe aripile maşinii. În lumina farurilor nu vede decât trunchiuri de copaci şi buturugi; umbrele mişcătoare ţes un păienjeniş peste labirintul de mărăcini şi se pierd într-un cuprins tenebros de care Rabbit se teme; nu cumva ca lumina farurilor lui să stârnească cine ştie ce lighioană sau arătare. Îşi însoţeşte viteza cu rugăciuni, se roagă ca drumul să nu se înfunde şi îşi aduce aminte că în Mt. Judge până şi cele mai uitate, mai zdrenţuite poteci duceau până la urmă într-o vale. Îl mănâncă urechile, iritate de presiunea aerului înălţimilor.

Urmarea rugăciunilor e ameţitoare. Spre capătul îndepărtat copacii par să joace ca o flacără şi o maşină vine din direcţia opusă şi zboară pe lângă el, orbindu-l cu lumina farurilor puternice. Rabbit se trage până la marginea şanţului, şi maşina strălucitoare, lipsită de chip, precum moartea, trece razant pe lângă el cu o viteză de două ori mai mare decât a lui. Mai bine de un minut, Rabbit străbate norul de praf jignitor stârnit de maşina ticălosului impertinent. Totuşi, vestea bună îi mai domoleşte nervii, vestea că drumul e deschis şi are două capete. Şi, în scurt timp, pare că a intrat într-un parc. Lumina farurilor îi dezvăluie butoiaşe verzi pe care scrie POFTIŢI, pâlcuri de copaci tunşi pe ambele părţi şi, printre copaci, mesele de picnic, chioşcurile şi closetele îşi expun unghiurile drepte. Se văd siluetele unor maşini şi câteva automobile sunt parcate chiar la marginea drumului, dar nici urmă de pasageri. Aşadar, acel „drum al groazei” ducea la o poiană a îndrăgostiţilor. Care se termină o sută

de metri mai încolo.

Ajunge la o autostradă largă şi netedă, străjuită de umbra întunecoasă a unei creste de munte. O maşină goneşte spre nord. O alta zboară spre sud. Nu vede indicatoare. Rabbit frânează, aprinde lumina din tavan şi studiază harta. Mâinile şi toate încheieturile îi tremură. Creierul îi este înceţoşat de oboseală şi are senzaţia de nisip sub pleoape; trebuie să fie douăsprezece şi jumătate sau poate mai mult. În faţa lui, şoseaua e pustie. A uitat numerele drumurilor pe care le-a parcurs şi numele oraşelor pe care le-a străbătut. Îşi aduce aminte doar de Frederick, dar nu-l poate găsi pe hartă, până când îşi dă seama că cercetează o secţiune la vest de Washington, pe unde nu trecuse. Îl ameţeşte o reţea de linii roşii şi albastre şi nume lungi, interminabile, şi orăşele, şi pătrate, şi cercuri şi stele. Îşi mută privirea spre partea de nord, dar singura linie pe care o recunoaşte este cea principală, dreaptă, de la graniţa Pennsylvania-Maryland. Linia Mason-Dixon. Îi vine în minte sala de clasă în care a învăţat despre ea, şirurile de pupitre scorojite, vopseaua jupuită, negrul lăptos al tablei, neghiobii ăia mici, unul după altul în bănci, în ordine alfabetică. Ochii par să i se înfunde în orbite. Un ceas îi ticăie în cap, monstruos de încet, un tic-tac rar, îndepărtat, ca lipăitul valurilor pe ţărmul unde ar fi vrut să ajungă, îşi încordează atenţia, rupând pelicula care-i împăienjeneşte ochii, şi îşi întoarce privirea la hartă. Pe loc îi sare în ochi „Frederick”, dar când încearcă să-l facă să nu se mai mişte, îl pierde din vedere; de furie, şaua nasului începe să-l înţepe.

Denumirile se şterg şi harta îi apare ca o imagine uniformă, o reţea, o împletitură de linii roşii şi albastre şi de stele, o plasă în care s-a încâlcit şi a rămas captiv. Se agaţă cu unghiile şi o sfâşie; cu un geamăt de exasperare, desprinde o bucată triunghiulară, rupe în două bucata mare de hartă rămasă, apoi, mai calm, aşază cele trei

bucăţi, una peste cealaltă, le rupe din nou în jumătate, sfâşie iar cele şase bucăţi şi aşa mai departe până ajunge la un teanc pe care-l poate strânge în mână ca pe un ghemotoc; deschide geamul şi aruncă boţul de hârtie care explodează, iar hârtiuţele mototolite, ca nişte aripi dezmembrate, zboară înapoi pe capota maşinii. Ridică furios geamul. Îl blestemă în gând pe ţărănoiul ăla cu ochelari şi două rânduri de cămăşi. Ciudat cum omul acela continuă să-i stea în gât. Nu poate să şi-l scoată din minte, suficienţa lui, într-un fel soliditatea lui. S-a poticnit de el şi continuă să se poticnească de el, nu şi-l poate dezlipi de pe picioare, ca pe nişte şireturi prea lungi care s-au înnodat între ele sau ca o nuia ţeapănă care i s-a înfipt între glezne.

Omul şi-a bătut joc de el, fie prin cuvintele care i-au ieşit din gură, fie prin mişcările sacadate ale mâinilor lui bătătorite, fie prin urechile lui păroase, ceva din făptura lui şi-a bătut joc de speranţele tainice, mute, care în momentele acelea însemnau pământul ferm de sub picioarele lui Harry. „Hotărăşte-te încotro vrei să mergi înainte de a te duce acolo!” nu ăsta e adevăratul sens, totuşi există şansa ca, deşi nu spune mare lucru, totuşi să spună ceva. În orice caz, dacă ar fi avut încredere în instinctul lui, acum ar fi fost în Carolina de Sud. Regretă că nu are o ţigară să-l ajute să decidă care e instinctul lui. Ia hotărârea să doarmă câteva ore în maşină.

Dar o altă maşină ambalează motorul în parculeţul din spatele lui, îşi roteşte farurile şi lumina îl împunge pe Rabbit drept în ceafă. Apoi se opreşte în mijlocul drumului pentru ca şoferul să se uite la hartă. Acum trebuie şi el să se mişte, îl stăpâneşte frica iraţională că s-ar putea să fie depăşit; farurile maşinii din spate se reflectă în oglinda lui retrovizoare şi o prefac într-o cupă de foc. Apasă pe ambreiaj, bagă în viteză şi degajează frâna de mână. Când intră pe şosea, virează instinctiv la dreapta, spre nord.

Drumul spre casă e mai uşor. Deşi nu mai are hartă şi motorina e pe sfârşite, lângă Hagerstown îi răsare în faţă staţia de benzină non-stop Mobilgas de parcă un magician şi-ar fi fluturat bagheta şi, deodată, nişte indicatoare verzi arată direcţia spre bariera din Pennsylvania. La radio se transmite acum o muzică învăluitoare, lirică şi neîntreruptă de reclame şi, venind întâi din Harrison şi apoi din Philadelphia, se înfiripă un nimb de lumină, o luminiscenţă, în care simte că se dizolvă. A străpuns bariera oboselii şi acum a intrat într-un univers calm, plat, în care nimic nu mai are mare importanţă. De obicei, ultimul sfert al unui meci de baschet îi aducea o asemenea stare; nu mai alergai, aşa cum credea publicul, de dragul scorului, ci pentru plăcerea ta, într-o stare de indolenţă. Nu mai erai decât tu şi, uneori, mingea, şi apoi gaura coşului, gaura înaltă, perfectă, cu frumoasa ei fustă din plasă. Erai tu, numai tu şi inelul acela franjurat, şi uneori se lăsa în jos până la buzele tale şi alteori rămânea departe, dur, şi distant, şi micşorat. Era o prostie din partea publicului să aplaude sau să huiduie ceea ce tu ai simţit deja în degete sau chiar în braţe când te-ai opintit să arunci mingea, ceea ce ai simţit până şi în ochi: când era înfierbântat de joc putea desluşi chiar şi firele separate, împletite în corzile plasei. Totuşi, la începutul serii, când veneai pe teren pentru încălzire şi îi vedeai pe toţi coate-goale din oraş înghesuindu-se şi îmbrâncindu-se în gradene şi pe majorete făcând bancuri cu cei mai şmecheri profesori, publicul ţi se părea a fi ceea ce trebuie să fie, îl simţeai înlăuntrul tău, în ficat, în plămâni, în stomac. Era un puşti grăsun care venea la toate meciurile şi care făcea realmente ca stomacul lui Rabbit să tremure. Îi striga: „Hei, aruncătorule, trage! Trage, trage!” Rabbit şi-l aminteşte acum cu duioşie; pentru băiatul acela el fusese un soi de erou.

În primele ceasuri ale dimineţii, în orele acelea mici care

sunt atât de negre, muzica nu încetează să curgă şi indicatoarele să semnalizeze direcţiile. Creierul lui e ca un invalid plăpând, dar atent, ai cărui mesageri, străbătând lungi coridoare pustii, îi aduc toată această muzică şi ştiri geografice. În acelaşi timp, încearcă o mare senzitivitate de suprafaţă, epidermică, de parcă pielea lui gândeşte. Volanul e subţire ca o biciuşcă în mâinile lui. Când îl răsuceşte uşor, simte discul de ambreiaj pivotând. Ochii de pisică fosforescenţi de pe marginea şoselei îl ademenesc să se gândească la tinerele din clanul Du Pont: ciorchine de femei unduind prin uriaşele petreceri fără viaţă, goale pe sub rochiile mulate, cu paiete. Oare fetele bogate sunt frigide? N-o să afle niciodată.

Se întreabă de ce or fi atâtea indicatoare în direcţia în care merge el şi atât de puţine în direcţia opusă. Desigur, nu are habar spre ce se îndreaptă în direcţia spre care se îndreaptă. Coteşte spre bariera oraşului Brewer şi drumul îl duce prin oraşul unde s-a oprit prima oară să cumpere benzină. Când o ia pe drumul 16 vede dosite prin colţurile străzii principale pompele vidanjorului şi vitrina aceea întunecată plină de lopeţi şi undiţe de pescuit. Vitrina arată mulţumită de sine. În aer se înfiripă o uşoară undă viorie. Valul neîntrerupt de muzică al radioului începe să fie ştirbit de anunţuri meteo sau privitoare la preţurile produselor pentru femei.

Intră în Brewer pe la sud, percepându-l, prin umbra fumurie de dinaintea zorilor, ca pe o îngrămădire crescândă de case printre copacii de pe marginea străzii şi apoi ca pe o vastă zonă industrială, lipsită de copaci, populată de fabrici de încălţăminte, fabrici de îmbuteliat băuturi, de locuri de parcare ale diverselor companii, de ţesătorii convertite în uzine electronice, de rezervoare de gaz de dimensiuni elefantine care se înalţă pe solul mlăştinos, dar care nu se pot întrece în înălţime cu creasta albăstrie a muntelui la poalele căruia oraşul Brewer se

aşterne ca un covor cald, ţesut într-o singură nuanţă, de culoarea cărămizii. Deasupra muntelui, stelele pălesc.

Traversează podul Running Horse şi o ia printre străzi care-i sunt familiare, pe Warren Avenue, din sectorul nordic al oraşului, şi iese pe drumul 422 lângă Parcul Municipal. Conduce în jurul muntelui, în compania câtorva camioane zornăitoare. Răsăritul, o fâşie portocalie ţintuită pe culmea unui deal din depărtare, străluceşte printre roţile camioanelor. Când virează dinspre Central în Jackson Street, aproape că intră cu maşina într-un camion cu lapte care trândăveşte la o distanţă apreciabilă de bordură. Merge înainte pe Jackson, trece de casa părinţilor lui şi întoarce în Kegerise Alley. Brusc o aură rece, trandafirie, scaldă casele. Rabbit trece pe lângă ferma de păsări dezafectată şi parchează maşina în faţă la Asociaţia de Atletism Sunrise, la câţiva paşi de intrarea acoperită, într-un loc de unde putea fi observată de oricine ieşea din clădire. Înalţă privirea, plin de speranţă, spre etajul trei, dar nu se vede nicio lumină. Tothero, dacă e acasă, doarme încă.

Rabbit se pregăteşte să tragă un pui de somn. Îşi scoate haina şi şi-o aşterne pe piept ca o pătură. Dar afară se luminează tot mai mult, scaunul e foarte incomod şi volanul maşinii îi striveşte umerii. Nu se mută pe bancheta din spate pentru că în asemenea poziţie ai fi vulnerabil, or, el vrea să poată porni maşina în secunda în care s-ar dovedi necesar. Pe de altă parte, nu ar vrea să doarmă adânc şi să-l scape pe Tothero când acesta va ieşi din clădire.

Aşadar, se culcă cum poate, îndoindu-şi picioarele lungi, dar nu găseşte un loc de care să-şi rezeme tălpile; prin parbriz, deasupra volanului, are o vedere ceţoasă a cerului care-şi împrospătează albastrul. Azi e sâmbătă şi cerul e luminos, neted, ca în zilele de sâmbătă de care Rabbit îşi aminteşte din copilărie, când firmamentul era tabla de

scoruri, virgină, a unui meci lung, pe cale să înceapă. Mingea la perete, mingea cu paleta, hockey pe asfalt, darts...

O maşină trece pe alee şi Rabbit închide ochii; întunericul dindărătul pleoapelor vibrează de neîncetatele zgomote ale automobilelor din noaptea trecută. Revede pădurile, drumul strâmt, părculeţul întunecat plin de maşini în care se găseau câte o pereche de pasageri tăcuţi. Se gândeşte din nou la visul lui, să zacă, la ivirea zorilor, în nisipul de lângă Golful Mexic, şi, într-un fel, i se pare că tapiţeria zgrunţoasă din maşina lui ar fi nisipurile visate, iar forfota oraşului care se trezeşte ar fi foşnetul mării.

Nu trebuie să-l piardă pe Tothero. Deschide ochii şi încearcă să se elibereze din giulgiul lui ţeapăn. Se întreabă cât timp a trecut. Cerul arată neschimbat.

Începe să fie îngrijorat din pricina geamurilor maşinii. Se propteşte în cot şi le cercetează pe toate. Geamul de deasupra capului său e crăpat; îl închide la loc şi blochează portierele. Sentimentul de siguranţă îl relaxează, dar fără mare speranţă. Îşi întoarce capul spre deschizătura dintre locul lui şi bancheta din spate. Mişcarea îi suceşte genunchii, care se lovesc de tavan; această mică supărare îl trezeşte de-a binelea. Se întreabă unde o fi dormit fiul lui, ce-o fi făcut Janice, pe unde l-or fi vânat părinţii lui şi părinţii ei. Dacă or fi înştiinţat poliţia. Gândul la poliţie îl face să vadă albastru. Noaptea sleită pe care a lăsat-o în urmă îi apare din locul ăsta ca o reţea încâlcită de apeluri telefonice, drumuri precipitate, şiroaie de lacrimi şi nesfârşite înşiruiri de cuvinte, filamente albe de griji şi frânturi risipite în noaptea neagră, noaptea mistuită, dar încă prezentă, o plasă invizibilă aruncată peste străzile povârnite, o plasă în centrul căreia zace el, în siguranţă, în cuibul lui gol, ermetic închis.

Aşternuturi de pânză, şi momeli în semiobscuritatea încăperii, şi felul în care ea a juisat în patul celeilalte fete,

unde era mai bine decât în patul lor. Da, au fost şi lucruri bune: Janice atât de sfioasă să-şi arate goliciunea, chiar şi în primele săptămâni după căsătorie; şi totuşi, într-o seară, când a intrat în baie fără să se aştepte la ceva, a găsit oglinda aburită şi pe Janice, ieşită de sub duş, stând în picioare, uşor ameţită şi mulţumită, plimbându-şi lasciv pe trup un prosop mic, albastru, şi arătându-şi, fără ruşine, fundul îmbujorat de apa fierbinte, simbolizând cele două jumătăţi din care e alcătuită femeia, Janice îndoindu-se, şi răsucindu-se, şi râzând de expresia lui, oricare o fi fost aceasta, şi încolăcindu-l cu braţele ca să-l sărute, o uşoară roşeaţă de abur pe carnea ei, şi ceafa ei catifelată, alunecoasă. Rabbit se aşază mai bine şi îşi întoarce gândurile în orbita lor întunecată; ceafa ei alunecoasă, spatele mlădios, cu adâncitura dintre omoplaţi, amândoi căzuţi în genunchi, împreună, spasme şi contorsionări, ca nicicând altădată. Gamba lui se izbeşte de mânerul portierei şi durerea se amestecă ciudat cu scrâşnetul metalului pe metal care răzbeşte din atelierul de reparat maşini. S-au pornit activităţile. Ora opt? Recunoaşte scurgerea timpului în uscăciunea buzelor lui. Se răsuceşte şi se aşază pe scaun, iar haina cu care se învelise îi cade pe podeaua maşinii şi, într-adevăr, pe parbrizul pătat iată silueta lui Tothero coborând pe alee. A trecut de vechea fermă, şi Rabbit sare din maşină, îşi îmbracă haina din mers, şi fuge după el.

— Domnu’ Tothero! Hei, domnu’ Tothero!

Vocea lui sună crăpată şi răguşită după atâtea ceasuri de nefolosinţă.

Omul se întoarce, dar arată mult mai străin decât se aşteptase Rabbit. Arată ca un pitic mare şi obosit, pare să se fi împuţinat la trup, un cap mare pe cale să chelească, o jachetă groasă, sport, cadrilată, şi nişte picioare – beţe în pantaloni albaştri, prea lungi, aşa încât dunga li se încâlceşte şi manşeta îi mătură pantofii. Când se opreşte

din fugă şi face câţiva paşi, Rabbit se teme că a făcut o confuzie. Dar Tothero spune exact ce trebuie.

— Harry, minunatul Harry Angstrom!

Îi întinde o mână ca să i-o strângă şi cu cealaltă îi încleştează braţul ca într-o menghină. Rabbit îşi aduce aminte că lui Tothero îi plăcea întotdeauna să-şi pună mâinile pe tine. Omul stă locului şi se uită la el, cu un zâmbet strâmb, nasul încovoiat, un ochi larg deschis şi unul acoperit de o pleoapă umflată, grea. Cu anii, faţa lui a devenit şi mai schimonosită. Nu cheleşte egal: pe ţeastă i se mai zbârlesc unele şuviţe cărunte şi altele de un castaniu decolorat..

— Am nevoie de sfatul dumitale, îi spune Rabbit, apoi se corectează: De fapt, am neapărată nevoie de un loc unde să dorm.

Tothero rămâne tăcut înainte de a răspunde. Tăria lui constă în aceste tăceri; foloseşte un truc de profesor: aşteaptă o vreme, răgaz în care vorbele sale capătă greutate. În cele din urmă, întreabă:

— Dar ce s-a întâmplat cu casa ta?

— Mă rog, într-un fel a dispărut.

— Ce vrei să spui?

— Nu era nimic bun. Am fugit. Realmente am fugit.

O nouă pauză. Rabbit îşi mijeşte ochii, orbit de lumina refractată de asfalt. Îl doare urechea stângă. Parcă şi dinţii din partea stângă se pregătesc de o nevralgie.

— Atitudinea ta pare lipsită de maturitate, spune, în cele din urmă, Tothero.

— Viaţa mea era o mare încurcătură.

— Ce fel de încurcătură?

— Nu ştiu. Soţia mea e alcoolică.

— Şi ai încercat să o ajuţi?

— Desigur. Cum adică?

— Beai şi tu cu ea?

— Nu, domnule, niciodată. E nu suport alcoolul. Pur şi

simplu nu-i sufăr gustul.

Răspunde spontan, mândru că-i poate raporta fostului său antrenor că nu şi-a deteriorat fizicul.

— Poate c-ar fi trebuit să bei şi tu, îşi dă Tothero cu părerea după ceva vreme. Dacă i-ai fi împărtăşit plăcerea, poate că ai fi determinat-o să se controleze.

Rabbit, orbit de soare, amorţit de oboseală, nu-i poate urmări raţionamentul.

— Eşti căsătorit cu Janice Springer, nu?

— Da. Şi cât e de toantă! Realmente toantă.

— Harry, spui un lucru foarte urât. Aşa ceva nu se spune despre nimeni.

Rabbit aprobă din cap, pentru că Tothero e convins de ceea ce spune.

Începe să se simtă istovit de greutatea pauzelor lui Tothero. Sunt pauze mai lungi decât cele pe care le făcea pe vremuri, de parcă Tothero însuşi îşi dădea seama de ponderea lor. Îl cuprinde din nou frica, are impresia că fostul lui antrenor s-a smintit şi o ia de la început:

— Mi-am spus că poate aş găsi la Sunshine un loc unde să dorm vreo două ore. Altminteri, aş putea să mă întorc acasă. Mi-am făcut cheful.

Spre uşurarea lui, Tothero se arată brusc atent, intră în acţiune, îl prinde de cot şi-l conduce îndărăt, pe alee, spunându-i:

— Da, desigur, Harry, arăţi îngrozitor. Îngrozitor.

Mâna lui strânge cotul lui Rabbit cu o inflexibilitate metalică şi, în timp ce-l împinge, oasele lui Rabbit, înţepenite până acum, se zdruncină. Violenţa unei încleştări atât de brutale atenuează uşurarea pe care i-o aduce siguranţa. Până şi vocea lui Tothero, devenită precisă, urgentă şi veselă, îl împunge ascuţit pe Rabbit în starea lui împâclită.

— Mi-ai cerut două lucruri, îi spune Tothero, două lucruri; un loc de dormit şi un sfat. Acum Harry, o să-ţi

ofer un loc de dormit, cu condiţia, Harry, cu condiţia, ca atunci când te trezeşti, să avem o discuţie serioasă cu privire la criza căsniciei tale. Sunt foarte îngrijorat, îţi spun sincer, dar nu atât pentru tine, te cunosc îndeajuns ca să ştiu că tu, Harry, cazi întotdeauna în picioare; nu sunt îngrijorat pentru tine, ci pentru Janice. Ea nu are forţa ta de coordonare. Îmi promiţi?

— Desigur. Ce să vă promit?

— Să-mi promiţi că noi doi vom găsi o cale de a o ajuta.

— Da, dar nu cred că pot. Vreau să spun că nu mă interesează atât de mult soarta ei. Cândva m-a interesat, dar nu mă mai interesează.

Ajung la treptele de ciment şi la cutia de lemn de la intrare. Tothero descuie uşa cu cheia lui. Localul e pustiu, tejgheaua umbrită a barului şi mesele mici, rotunde, par şubrede, fragile, când nu sunt înconjurate de oameni. Reclamele luminoase din spatele barului – tuburi de neon sclipitoare – sunt scoase din priză, moarte. Tothero vorbeşte cu o voce mult prea puternică:

— Nu pot să cred. Nu pot să cred că cel mai bun dintre băieţii mei s-a transformat într-un monstru.

Monstru: cuvântul pare să reverbereze în urma lor, în timp ce urcă scările până la al doilea etaj. Rabbit se justifică:

— După ce o să dorm, o să gândesc şi eu mai clar.

— Foarte bine. Eşti un băiat bun. Asta-i tot ce dorim.

Oare ce-o fi vrut să spună cu pluralul „dorim”?

Toate mesele sunt goale. Lumina soarelui aruncă pătrate blonde peste culorile terne ale unui calorifer înnegrit de praf. Paşii muşteriilor au săpat cărare în scândurile înguste ale duşumelei.

Tothero îl conduce spre o uşă pe care Rabbit nu a intrat niciodată, apoi urcă pe o scară de pod, de fapt un fel de scară mobilă, bătută în cuie. Între trepte se văd bucăţi de sârmă izolatoare şi piese de lemnărie găurite şi

deteriorate. În sfârşit, ies la lumină.

— Aici e reşedinţa mea, spune Tothero, jucându-se nervos cu clapele buzunarelor.

Cămăruţa dă spre răsărit o crăpătură dintr-o jaluzea aruncă o lamă lungă de lumină solară pe peretele lateral, deasupra unui pat de campanie cu aşternutul nestrâns. Cealaltă jaluzea e ridicată. Între cele două ferestre se găseşte un birou ingenios construit din şase lăzi de bere, prinse între ele cu sârmă, trei aşezate pe înălţime şi trei pe lăţime. În cele şase lăzi sunt aruncate cămăşi, în celofanul în care au venit de la spălătorie, maiouri şi chiloţi împăturiţi cu grijă, ciorapi vârâţi unul în celălalt, batiste, pantofi lustruiţi, o perie cu mâner de piele şi un pieptene cu dinţii înfipt în perie. De două cârlige atârnă, pe umeraşe, nişte jachete sport din stofe cu modele ţipătoare, vesele. Dar spiritul gospodăresc al lui Tothero se opreşte la haine. Podeaua e plină de scame şi ghemotoace păroase. Pretutindeni zac împrăştiate ziare şi toate genurile de reviste de la *National Geographic* la reviste cu enigme şi povestiri poliţiste pentru adolescenţi, şi comicsuri. Spaţiul în care locuieşte Tothero se îmbină perfect cu restul podului, populat de un talmeş-balmeş de obiecte: tabelele cu scorurile competiţiilor de pinacle, mese de biliard, butoiaşe de lemn sau de metal, scaune rupte cu fund de răchită împletită, colaci de sârmă subţire pentru coteţele de pui şi un şir de uniforme de softball atârnând pe o ţeavă aflată între două grinzi înclinate, blocând astfel lumina care se filtrează prin fereastra aflată în spate.

— Există vreo toaletă pentru bărbaţi? întreabă Rabbit.

— Jos, Harry.

Entuziasmul lui Tothero s-a răsuflat; omul pare încurcat, în timp ce foloseşte toaleta, Rabbit îl aude pe bătrân bocănind şi trebăluind în cameră, dar când se întoarce nu constată nicio schimbare. Patul e tot nestrâns.

Tothero aşteaptă şi Rabbit aşteaptă şi, până la urmă, îşi

dă seama că Tothero vrea să-l vadă dezbrăcându-se, aşa că se dezbracă; rămas în maiou şi chiloţi, se vâră în aşternutul şifonat şi călduţ. Deşi îl dezgustă ideea să intre în culcuşul bătrânului, senzaţia e totuşi plăcută pentru că, în sfârşit, îşi întinde mădularele, şi pentru că simte răcoarea solidă a peretelui de alături, şi pentru că aude maşinile mişcându-se în depărtare, poate căutându-l pe el. Îşi întoarce gâtul ca să-i spună ceva lui Tothero şi e surprins să-şi constate solitudinea. Uşa podului s-a închis, se aud paşi coborând treptat scările unui etaj, a două etaje, apoi o cheie care se răsuceşte în uşa de jos, o pasăre care ţipă lângă fereastră şi zăngănitul din atelierul de reparaţii, zgomote care ajung sus înăbuşite.

Faptul că bătrânul nu se mişcase de acolo era supărător, dar Rabbit e sigur că asta nu-i o problemă. Tothero era cunoscut ca un libidinos, dar nu ca un homosexual. De ce rămăsese să se uite? Brusc, Rabbit cunoaşte răspunsul. Pentru Tothero însemnase o întoarcere în timp. Din pricina tuturor orelor pe care le petrecuse în vestiarul băieţilor, urmărindu-i în timp ce se schimbau. Găsirea răspunsului la întrebare îi relaxează muşchii lui Rabbit. Îşi aduce aminte de perechea cu degetele înnodate care alerga prin parcare după cina luată în West Virginia şi îi pare foarte rău că n-o agăţase el pe fată, fata cu părul lung ca ierburile de mare. Păr roşu? Acolo? El îşi închipuise că fetele din Virginia sunt nişte hlizite grosolane, greoaie la trup, asemenea curvelor tinere din Texas. Dulceaţa vorbirii lor tărăgănate i se păruse excitant de nostimă, dar pe atunci avea nouăsprezece ani. Coborâse strada împreună cu Hanley, cu Jarzylo şi cu Shamberger şi uniforma kaki îl irita, iar orizontul, care parcă nu-i ajungea mai sus de genunchi, era pretutindeni fracturat de câmpii întinse, şi prin case se vedeau familii aşezate pe canapea, în poziţia de cloşcă pe ouă, toate încremenite cu faţa la televizor. Jarzylo era un ţicnit, cloncănea. Când a văzut casa respectivă, lui Rabbit

nu i-a venit a crede că nimerise la adresa dorită. Era o casă cu flori la fereastră, flori vii, inocente, şi îi venise să se întoarcă şi s-o ia la fugă. Femeia care s-a ivit în uşă ar fi putut să apară la televizor, oferind reţete de prăjituri. Dar le-a spus:

— Intraţi, băieţi, nu fiţi timizi, veniţi înăuntru şi distraţi-vă.

Le vorbea pe un ton mămos, şi iată-le acolo, nu chiar atâtea câte îşi închipuise el, aşezate în salon, pe mobila de modă veche, cu ornamentaţii butucănoase. Faptul că fetele aveau înfăţişări comune, banal drăguţe i-a mai potolit timiditatea; arătau ca nişte muncitoare de la fabrică, femei obişnuite, nici nu-ţi venea să le spui „fete”, cu un luciu pe faţă de parcă stăteau sub lumini fluorescente. I-au bombardat pe soldaţi cu remarci generoase ca nişte mingi de praf, şi băieţii s-au făcut că râd şi s-au îngrămădit unul în altul, surprinşi şi ţepeni. Cea pe care a luat-o Rabbit, care, de fapt, l-a luat pe el, a urcat în cameră, l-a atins, nu-şi încheiase bluza decât la un singur nasture, ultimul de jos, şi l-a întrebat cu vocea ei hârâit siropoasă dacă vrea cu lumina aprinsă sau stinsă, şi când el a răspuns cu un glas sugrumat „stinsă”, a râs, şi zâmbea din când în când sub el, străduindu-se să-i ajusteze poziţia, ba chiar vorbindu-i cu bunăvoinţă:

— Ai intrat bine, puişor. Te descurci bine. Daaa! Ai luat lecţii.

Şi când s-a terminat, Rabbit s-a simţit ofensat să afle, după cutele amare din jurul gurii ei şi după asprimea cu care a refuzat să zacă în tihnă alături de el, s-a ridicat şi s-a aşezat pe marginea de metal a patului, privind pe ferestrele întunecate la cerul verde al nopţii texane, a aflat, spuneam, că simulase partea ei din joc. Spatele ei tăcut pe care, în lumina gălbuie, apărea breteaua unui sutien de costum de baie îl irită; îi prinde în mână rotunjimea umărului şi o întoarce brutal. Şuviţele de pe

frunte îi atârnă atât de neglijent şi de neajutorat, încât Rabbit se vede silit să-şi ferească privirea. Ea îi şopteşte la ureche:

— Puişor, n-ai plătit pentru două partide.

Dulcea de ea, nu-i decât bani.

Zăngănitul din garaj răzbeşte până la el înăbuşit. Zgomotul îl linişteşte, îi spune că e ascuns, în deplină siguranţă, şi că, în timp ce el se ascunde, alţi oameni sunt ocupaţi să bată lumea în cuie şi, în întuneric, inima lui trimite un impuls afectuos zgomotelor răzleţe.

Visele lui Rabbit sunt superficiale, furişe. Picioarele îi zvâcnesc. Buzele i se mişcă pe pernă. Pielea pleoapelor tremură când îşi roteşte pupilele ca să aibă viziunea peretelui dinlăuntru pe care se proiectează visul. În rest, Rabbit e ca şi mort, dincolo de orice putere a răului. Lama de lumină de pe perete se lasă încet în jos, îi taie pieptul, apoi se preface într-un bănuţ pe podea, după care se mistuie. Se trezeşte brusc în penumbră, ochii lui albaştri, fantomatici, caută în jur sursa glasurilor bărbăteşti pe care le aude. Glasurile vin de jos, şi o serie de bocănituri sugerează că se trage mobilă pe podea, tropăieli în cerc, zgomote care-l hăituiesc. Dar la un moment dat se aude o voce de bas familiară: e Tothero, şi zgomotele de jos se cristalizează în jurul acestui nucleu dur, devenind glasurile jucătorilor de cărţi, ale băutorilor, ale mitocanilor, ale chefliilor. Rabbit se răsuceşte în culcuş şi se întoarce cu faţa spre partenerul lui răcoros, peretele, şi, traversând un con roşu de trezie, adoarme din nou.

— Harry! Harry!

Vocea îl zgâlţâie de umăr, îi zbârleşte părul. Se întoarce de la perete şi priveşte cu ochii mijiţi lumina palidă a soarelui. Tothero stă în umbră, o halcă de întuneric dens, pătruns de oarecare îngrijorare. Faţa lui murdar-lăptoasă se proiectează înainte, schimonosită de un zâmbet strâmb.

Miroase a whisky.

— Harry! Ţi-am făcut rost de o fată.

— Grozav! Adu-o aici.

Bătrânul râde, stingherit. Ce să însemne?

— Te referi la Janice?

— E trecut de şase. Scoală-te, scoală-te, Harry. Ai dormit ca un prunc. Ieşim în oraş.

— De ce? Rabbit ar fi vrut să întrebe: Unde?

— Să mâncăm Harry, să M-Â-N-C-Ă-M. Scoală-te, băiete. Nu ţi-e foame? Foame. Foame!

E clar că-i smintit.

— Vai, Harry, tu nu poţi înţelege foamea unui om bătrân, mănânci şi mănânci, şi niciodată nu-i mâncarea care-ţi trebuie. Tu nu poţi înţelege lucrul ăsta.

Tothero se duce la fereastră şi se uită în jos, pe alee; profilul lui bolnăvicios se decupează greoi în lumina fadă.

Rabbit îşi dă la o parte învelitoarea, îşi trece picioarele goale peste marginea patului şi stă în capul oaselor. Priveliştea pulpelor lui paralele, pure îi clarifică mintea pâcloasă. Părul de pe picioare, altădată o blană subţire, blondă, se întunecă la culoare şi se îndeseşte ca nişte perciuni. Mirosul corpului muiat de somn îi pătrunde în nări.

— Şi cu ce se ocupă fata asta? întreabă.

— Cu ce se ocupă, da, cu ce s-o fi ocupând? Cu pizda! exclamă Tothero dintr-o suflare şi, în lumina cenuşie a ferestrei, falca îi cade în jos.

Pare mirat că se aude rostind lucruri atât de urâte. Totuşi, îl pândeşte în acelaşi timp pe Rabbit de parcă l-ar fi supus la un test. În urma căruia se corectează:

— Nu, adevărul e că am o cunoştinţă, o cunoştinţă aici, în Brewer, o prietenă, ca să spun aşa, pe care o invit din când în când la o cină. Nu mai mult de atât, sau poate doar puţin mai mult de atât. Harry, tu eşti atât de inocent.

Rabbit începe să se teamă de Tothero, toate frazele lui

n-au nicio noimă. Se ridică în picioare, în lenjeria de corp.

— Cred c-ar fi mai bine să plec.

Scamele de pe podea i se lipesc de tălpile goale.

— O, Harry, Harry!

Tothero strigă cu o voce în care amestecă durerea cu afecţiunea, apoi se apropie de el şi îl strânge la piept cu un singur braţ.

— Noi doi suntem la fel, din aceeaşi plămadă.

Faţa lui mare, strâmbă, se uită la Rabbit cu încredere, dar acesta din urmă nu înţelege. Totuşi, faptul că omul i-a fost antrenor îi impune să-l asculte.

— Tu şi cu mine ştim care-i socoteala, noi ştim...

Şi exact în acest punct, adică în miezul prelegerii sale, Tothero se blochează şi se zăpăceşte. Repetă „Noi ştim” şi îşi retrage braţul cu care îl strângea.

— Eu credeam că, după ce mă scol, o să discutăm despre Janice.

Îşi culege pantalonii de pe podea şi îi îmbracă. Îl deranjează faptul că arată şifonaţi şi îşi aduce aminte că a făcut un pas uriaş, gând care îi dă crampe nervoase în stomac şi în gât.

— O să vorbim, o să vorbim şi despre asta, îl asigură Tothero, după ce o să ne achităm de obligaţiile sociale. Apoi, după o pauză: Vrei să te întorci acasă acum? Spune-mi dacă vrei s-o faci.

Rabbit revede în gând forma tâmpă a gurii lui Janice şi felul în care uşa debaralei se loveşte de televizor.

— Nu, pentru Dumnezeu!

Tothero e încântat; bucuria îl face să vorbească mult.

— Bine, foarte bine, atunci îmbracă-te. Nu putem ieşi îmbrăcaţi necorespunzător. Ai nevoie de o cămaşă curată?

— Cămăşile dumitale nu-s pe măsura mea.

— Nu, Harry, crezi că nu? Ce măsură ai?

— Patruzeci.

— Măsura mea! Întocmai. Tu ai braţe prea scurte pentru

înălţimea ta. Ah, e minunat, Harry. Nu pot să-ţi spun ce mult mă încălzeşte faptul că ai apelat la mine când ai avut nevoie de ajutor. În toţi aceşti ani – spune el, scoţând o cămaşă din biroul confecţionat din lăzi de bere şi desfăcându-i celofanul –, în toţi aceşti ani atâţia băieţi mi-au trecut prin mână şi apoi s-au evaporat, Harry. Şi niciodată nu se mai întorc, Harry, niciodată nu se întorc la mine.

Rabbit e neplăcut surprins să vadă în oglindă că i se potriveşte perfect cămaşa lui Tothero. Probabil însă că el are picioarele mai lungi. Pălăvrăgind pe un ton de mămică mândră de băiatul ei, Tothero îl urmăreşte cum se îmbracă. Acum, că i-a trecut stinghereala de a-i explica ce urmează să facă împreună, vorbăria lui Tothero e mai colorată.

— Îmi face bine la inimă să te văd. Tinereţea în faţa oglinzii. Harry, spune-mi sincer, de când nu te-ai mai distrat ca lumea? De mult timp?

— M-am distrat de minute noaptea trecută, am condus până în West Virginia şi înapoi.

— O să-ţi placă doamna mea, ştiu că o să-ţi placă, e o petunie de oraş. Eu n-o cunosc pe fata pe care o s-o aducă. Mi-a spus că e grasă. Dar doamnei mele toată lumea îi pare grasă. Şi s-o vezi cum mănâncă, Harry; pofta de mâncare a celor tineri! Ai un nod de cravată fascinant, voi tinerii, ştiţi atâtea şmecherii pe care eu nu le-am învăţat niciodată.

— E un nod Windsor.

Acum, că e îmbrăcat, Rabbit simte că-i revine calmul. Trezirea din somn l-a reîntors, într-un fel, la lumea pe care o părăsise. Aproape că-i lipseşte prezenţa apăsătoare a lui Janice, şi gălăgia copilului, şi pereţii lui. Se întrebase la un moment dat ce face. Dar acum, toate aceste reflexe, superficial zgândărite, s-au stins şi unele instincte mai adânci erup la suprafaţa, încredinţându-l că a procedat

bine. Resimte libertatea ca pe o boare de oxigen care-l înconjoară pretutindeni; Tothero e un curent de aer, şi clădirea în care se găseşte, şi străzile oraşului nu sunt decât trepte şi alei în spaţiu. Atât de desăvârşită, atât de consistentă e această libertate în care s-a sublimat întreaga învălmăşeală a lumii din jur prin simpla apăsare a degetului său pe trăgaciul deciziei, încât acum toate căile i se par la fel de bune şi toate mişcările la fel de mângâietoare pentru epiderma lui şi niciun atom din deplina lui fericire nu s-ar altera chiar dacă Tothero i-ar spune că nu se vor întâlni cu două fete, ci cu două capre, şi că nu se duc în oraşul Brewer, ci în Tibet. Îşi aranjează cravata cu infinită atenţie, de parcă dunguliţele din nodul Windsor, gulerul cămăşii lui Tothero şi baza propriului său gât ar fi colţurile unei stele care, când va fi complet îmbrăcat, se va extinde până la muchia universului. *El* e Dalai Lama. Tothero se îndreaptă spre fereastră ca un nor care-i umbreşte un colţ al câmpului vizual.

— Maşina mea e încă acolo?

— O maşină albastră? Da. Încalţă-te.

— Mă întreb dacă cineva o fi văzut-o acolo. Cât am dormit eu, ai auzit ceva zvonuri prin oraş?

Pentru că în vastul cuprins al fericirii lui, Rabbit şi-a adus aminte de câteva imperfecţiuni: căminul lui, soţia, apartamentul lor – ghemuri de îngrijorări. Pare cu neputinţă ca timpul care s-a scurs să le fi dizolvat cu totul, dar răspunsul lui Tothero sugerează aşa ceva.

— Nu, răspunde el. Şi adaugă: Dar desigur, n-am fost prin locurile unde ar fi putut să se vorbească despre tine.

Pe Rabbit îl irită că Tothero nu manifestă mai mult interes faţă de viaţa lui, ci îl priveşte doar ca pe un partener de chef.

— Azi ar fi trebuit să mă prezint la slujbă, spune cu o voce înţepată, de parcă l-ar învinovăţi pe bătrân. Sâmbăta e ziua mea de mare activitate.

— Cu ce te ocupi?

— Fac demonstraţie în magazinele cu preţuri fixe, prezint aparatul de curăţat legume Magipeel.

— O vocaţie nobilă, comentează Tothero, întorcându-se de la fereastră. Splendid, Harry, în sfârşit te-ai îmbrăcat.

— Domnule Tothero, ai un pieptene pe undeva? Şi trebuie să merg la closet.

Sub picioarele lor, oamenii de la Asociaţia de Atletism Sunshine râd şi fac haz de cine ştie ce prostie. Rabbit se gândeşte că va trebui să treacă printre ei şi întreabă:

— Spune-mi, e musai să mă vadă toată lumea?

Tothero face o mutră indignată, aşa cum obişnuia din când în când în timpul antrenamentelor, când băieţii se prosteau în jurul coşului şi nu se ţineau de exerciţii.

— De ce te temi, Harry? De sărmana Janice Springer? Supraestimezi oamenii. Nimănui nu-i pasă de ce faci tu. Acum o să coborâm şi, te rog, nu sta prea mult la toaletă. Şi încă n-am auzit nicio vorbă de mulţumire pentru tot ce-am făcut şi fac pentru tine.

Ia pieptenele înfipt în perie şi i-l dă lui Harry.

O bruscă spaimă că s-ar putea să-şi ştirbească libertatea îi frânează gestul simplu de a-şi exprima gratitudinea. Cu buzele strânse, Rabbit rosteşte un „mulţumesc”.

Coboară împreună. Contrar celor afirmate de Tothero, toţi bărbaţii de jos – cei mai mulţi oameni în vârstă, dar nu prea bătrâni, aşa încât trupurile lor dizgraţioase păstrează încă un soi de vigoare respingătoare – se uită la el cu interes. Tothero îl prezintă pe rând tuturor, într-o manieră nebunească.

— Fred, ăsta-i cel mai bun dintre băieţii mei, un baschetbalist admirabil, Harry Angstrom, probabil că ai citit despre el în ziare, a stabilit două recorduri statale, o dată în 1950 şi pe urmă, în 1951, şi-a depăşit propriul record, o performanţă extraordinară.

— Zău, Marty?

— Harry, e o onoare să te cunosc.

Ochii lor vioi, incolori, nişte pete mici întunecate, aşa cum arată şi gurile lor, se hrănesc avid cu înfăţişarea lui ciudată şi emit remarci usturătoare care urmează să fie digerate în burţile lor dezgustătoare, umflate de bere. Rabbit îşi dă seama că toţi îl iau pe Tothero peste picior, că e calul lor de bătaie şi se ruşinează atât pentru prietenul lui, cât şi pentru el. Se ascunde la toaletă. Vopseaua de pe colacul closetului e scorojită, iar chiuveta e pătată de lacrimile ruginite ale robinetului; pereţii sunt unsuroşi, iar dispozitivul de şerveţele e gol. Înălţimea tavanului îngust are un aspect lugubru; cam un metru pătrat dintr-o ornamentaţie de metal e acoperită de o pânză de păianjen în care atârnă câteva insecte moarte, albite. Starea lui de depresie se adânceşte, aproape că-l paralizează; iese din toaletă şchiopătând şi cu o grimasă încremenită pe chip şi se duce lângă Tothero; amândoi ies din local ca într-o transă. Are senzaţia unui afront, a unei invazii, când Tothero se urcă în maşina lui. Dar, tot ca în transă, nu pune nicio întrebare, ci se lasă să lunece la volan şi, în noua relaţie dintre braţele şi picioarele lui şi butoanele şi pedalele maşinii, se înveşmântează în mantia puterii. Părul pieptănat umed îi stă ţeapăn pe cap.

Rosteşte cu asprime:

— Deci eşti de părere că ar fi trebuit să beau şi eu cu Janice?

— Fă întotdeauna ceea ce-ţi dictează inima, îi răspunde Tothero. Inima e singura noastră călăuză.

Pare obosit şi distrat.

— Mergem în Brewer?

Niciun răspuns.

Rabbit iese din alee şi intră în Poter Avenue, unde se scurgea pe vremuri apa de la fabrica de gheaţă. Merge drept înainte, ocoleşte Wilbur Street, unde e casa lui, şi după alte două viraje ajunge în Central Street şi o ia pe la

poalele muntelui, spre Brewer. În stânga, terenul se lasă în jos într-o râpă aşternută cu apa râului larg, sprinten şi tăcut Running House; în dreapta, staţiile de benzină licăresc, cablurile electrice zbârnâie, becurile stradale protestează.

Pe măsură ce oraşul se subţiază, limba lui Tothero se dezleagă.

— Harry, în legătură cu doamnele cu care urmează să ne întâlnim, Harry, n-am idee cum arată cealaltă, dar ştiu sigur că te vei purta ca un gentleman. Şi îţi dau în scris că o să-ţi placă prietena mea. E o fată remarcabilă. Harry, deşi a avut din naştere şapte ursitoare potrivnice, s-a descurcat de minune, a făcut un lucru măreţ.

— Ce?

— S-a luptat din răsputeri. Ăsta-i secretul, Harry, să te lupţi. Pe mine mă face fericit, mă simt fericit şi umilit totodată pentru că am o oarece relaţie cu ea.

— Da?

— Îţi dai seama, Harry, că o femeie tânără e acoperită de păr pe toate părţile trupului?

— Nu m-am gândit niciodată la aşa ceva.

Simte un nod de dezgust în gât.

— Să te gândeşti. Să te gândeşti la lucrul ăsta, Harry. Femeile sunt nişte maimuţe. Sunt maimuţe.

O declară solemn şi Rabbit râde.

Râde şi Tothero şi se apropie de el, în scaunul maşinii.

— Şi totuşi le iubim, Harry, nu-i aşa? Harry, de ce le iubim? Dă-mi răspunsul ăsta şi ai să răspunzi la enigma întregii vieţi.

Se foieşte pe scaun, îşi încrucişează şi îşi desface picioarele, se apleacă în faţă, îl bate pe Rabbit pe umăr, pe urmă se trage îndărăt şi se uită pe geam, după care se întoarce şi-l bate din nou pe umăr.

— Harry, eu sunt un om odios. O persoană detestabilă. Harry, dă-mi voie să-ţi spun ceva.

Pe când era antrenor, mereu ţinea „să-ţi spună ceva”.

— Nevastă-mea îmi zice că sunt o persoană detestabilă. Dar ştii când a început totul? A început de la pielea ei. Într-o zi, în primăvara anului 1943 sau ’44, în timpul războiului, pe nepusă masă pielea ei a devenit hidoasă. Semăna cu pieile a o mie de şopârle însăilate laolaltă. Însăilate *stângaci.* Îţi vine să crezi? Gândul că este făcută din bucăţi mă oripila, Harry.Mă asculţi? Nici nu mă asculţi. Te întrebi de ce naiba ai venit la mine.

— Mă îngrijorează ce mi-ai spus azi-dimineaţă despre Janice.

— Janice! Haide să nu mai vorbim despre nulităţi ca Janice Springer, băiete dragă. Asta-i noaptea noastră. Nu avem timp să plângem de mila cuiva. Femeile adevărate pică din pom.

Mimează cu mâinile lucruri care pică din pom.

— Trosc, pleosc, pleosculeţ.

Deşi îl crede zănatic, Rabbit începe să aştepte întâlnirea cu nerăbdare. Parchează maşina pe Weiser Avenue şi se întâlnesc cu fetele în faţa restaurantului chinezesc.

Fetele, care aşteptau sub o lampă de neon roşie, căpătaseră o gingăşie florală, lumina trandafirie le aureola părul pufos cu o undă arămie de ofilire tomnatică. Rabbit simte că-i sare inima din piept jos, pe trotuar. Se adună toţi patru şi Tothero o prezintă pe Margaret:

— Margaret Kosko, Harry Angstrom, cel mai bun dintre atleţii mei, e o plăcere pentru mine să-i prezint unul altuia pe doi tineri atât de minunaţi.

Bătrânul pare ciudat de timid: vocea lui ascunde o tuse înăbuşită.

După portretul făcut de Tothero, Rabbit e uimit să constate că Margaret nu e decât o altă Janice – aceeaşi paloare gălbejită, aceeaşi îndărătnică statură scundă.

Aproape fără să-şi mişte buzele, femeia rosteşte:

— V-o prezint pe Ruth Leonard – Ruth, Marty Tothero şi

ăsta, cum te cheamă?

— Harry, o informează Rabbit, sau mai curând Rabbit.

— Aşa-i! strigă Tothero. Am uitat că băieţii îţi spuneau Rabbit.

Tuşeşte.

— Mă rog, atunci eşti un ditamai iepurele, remarcă Ruth.

Pe lângă Margaret, arată grasă, dar nu chiar *atât* de grasă.

Mai curând durdulie. Dar înaltă. Are ochi albaştri în orbite tăiate drept. Pulpele îi umflă partea din faţă a rochiei, astfel încât, chiar când stă în picioare, are un fel de poală. Părul ei, de culoarea berii de ghimbir murdare, e legat la ceafă, în spatele ei, parcometrele cu limbile lor roşii se retrag la marginea trotuarului, iar la picioarele ei, patru mici pătrate de iarbă se întâlnesc într-un X.

— Ditamai la suprafaţă, îi răspunde el.

— Aşa sunt şi eu.

— Mamă, am o foame de lup! îi anunţă Rabbit, doar ca să spună ceva.

Pe undeva, e cuprins de furnicături nervoase.

— Foame, foame, repetă Tothero, recunoscător că are de ce să se agaţe. Unde vor micuţii mei să mănânce?

— Aici? întreabă Harry.

Din felul în care se uită la el cele două fete, înţelege că se aşteaptă ca el să ia hotărârea. Tothero se mişcă de colo până colo şi se ciocneşte de o pereche de vârstnici care se plimbau prin faţă. Pare atât de surprins de coliziune şi se pierde în atâtea scuze, încât Ruth izbucneşte în râs; şi râsul ei răsună în stradă ca un pumn de monede aruncate pe jos. La sunetul râsului ei, Rabbit se mai relaxează şi muşchii pieptului par să i se umple cu aer cald. Tothero intră primul pe uşa de sticlă, Margaret îl urmează, iar Ruth îl ia pe Rabbit de braţ şi-i spune:

— Eu te cunosc. Am făcut şcoala la West Brewer High şi

am terminat în 1951.

— Promoţia *mea.*

Faptul că e de aceeaşi vârstă cu el îi place la fel de mult ca şi atingerea mâinii ei pe braţul lui; e ca şi cum, deşi au urmat şcoli din părţi opuse ale oraşului, ar fi învăţat aceleaşi lucruri şi şi-ar fi format aceeaşi concepţie de viaţă. Concepţia promoţiei ’51.

— Voi ne-aţi bătut, îi spunea ea.

— Aveaţi o echipă nasoală.

— Nu-i adevărat. Eu am fost cuplată cu trei dintre jucători.

— Trei deodată?

— Într-un fel.

— De-asta arătau vlăguiţi.

Râde din nou – iar monedele aruncate pe jos; deşi se simte jenat de ceea ce a spus, ea e foarte prietenoasă şi, în momentele acelea, poate chiar drăguţă. Are tenul cam urât. Dar părul e des, şi asta e un semn bun.

Un chinez tânăr, îmbrăcat într-o bluză de pânză gălbuie, le taie calea spre tejgheaua de sticlă unde o tânără americancă înveşmântată într-un kimono chinezesc calculează nişte facturi jerpelite.

— Vă rog, câte persoane? întreabă chinezul.

— Patru, răspunde Rabbit când vede că Tothero nu deschide gura.

Pe neaşteptate, cu un gest amplu, Ruth îşi dezbracă jacheta albă şi i-o dă lui Rabbit să i-o ţină; o jachetă dintr-o blană moale, pufoasă. Mişcarea ei iscă o undă de parfum.

— Da, o masă de patru persoane, pe aici, vă rog; şi chelnerul îi conduce într-un separeu roşu.

Localul a fost de curând convertit în restaurant chinezesc, pe pereţi pot fi văzute încă imagini din Paris. Ruth se poticneşte uşor; Rabbit, aflat în spatele ei, îi observă călcâiele îngălbenite de cât au trudit călcând în lături în ciorapii din plasă movulie care-i leagă picioarele

de vârfurile pantofilor. Dar sub luciul verde al rochiei fundul ei copios întinde materialul cu oarecare importanţă. Talia i se înalţă drept, oarecum pătrăţos, ca şi trăsăturile feţei. Croiala rochiei îi lasă o despicătură în formă de V pe spatele alb, cărnos. La intrarea în separeu, Rabbit se ciocneşte de ea, creştetul ei îi ajunge la nas. Mirosul pătrunzător al părului ei se aseamănă cu parfumul de duzină cu care s-a stropit îndărătul urechilor. Se ciocnesc unul de celălalt pentru că Tothero o conduce pe Margaret la scaunul ei cu un întreg ceremonial de politeţe – un gnom la buza peşterii. În timp ce aşteaptă, Rabbit e încântat să-şi spună că un străin care ar trece prin faţa geamului restaurantului, aşa cum a trecut el cu o noapte în urmă prin faţa birtului din West Virginia, l-ar invidia văzându-i silueta alături de cea a femeii de lângă el. Ruth se apleacă, pe urmă se lasă să alunece pe scaun. Pielea umerilor îi străluceşte, apoi se întunecă în penumbra separeului. Rabbit se aşază la rândul lui şi îi simte alături foşnetul, care apoi se domoleşte, aşa cum se întâmplă cu femeile, care întâi se foiesc de parcă şi-ar construi un cuib.

Descoperă că i-a ţinut tot timpul în mână jacheta. Blana moale, suplă, doarme în poala lui. Fără să se ridice, întinde braţul şi o atârnă pe cuierul din spate.

— Ce bine-i să ai braţe lungi! exclamă ea, apoi scotoceşte în poşetă şi scoate un pachet de ţigări Newport.

— Tothero zice că am braţe scurte.

— Unde l-ai cunoscut pe nătăfleţul ăsta bătrân?

Vorbeşte într-un fel în care o poate auzi şi Tothero, dacă-şi dă osteneala.

— Nu-i un nătăfleţ, e fostul meu antrenor.

— Vrei o ţigară?

Rabbit face semn că nu.

— Tocmai m-am lăsat de fumat.

— Deci nătăfleţul ăsta bătrân ţi-a fost antrenor, oftează Ruth.

Scoate o ţigară din pachetul turcoaz, o atârnă între buzele portocalii şi se încruntă când scapără un chibrit, acea curioasă stângăcie feminină, ţine chibritul de hârtie într-o parte, la depărtare, aplecându-l. Abia la a treia încercare se aprinde.

Margaret o mustră:

— *Ruth!*

— Nătăfleţ? repetă Tothero, şi faţa lui greoaie arată rău şi strâmb în veselia ei forţată, de parcă ar fi început să se topească. Asta sunt, asta sunt! Un nătăfleţ bătrân şi păcătos picat printre prinţese.

Margaret nu găseşte în spusele lui nimic supărător în ceea ce o priveşte şi îşi lasă mâna pe mâna lui şi rosteşte cu o voce puternică, solemnă:

— Nu eşti deloc un nătăfleţ.

— Unde o fi tânărul nostru confucian, întreabă Tothero şi priveşte în jur, ridicându-şi braţul liber.

Când apare băiatul, Tothero îl întreabă:

— Serviţi băuturi alcoolice aici?

— Le putem aduce de alături, răspunde băiatul.

E ciudat felul în care sprâncenele chinezilor par îngropate în piele, în loc să iasă afară din ea.

— Pentru mine un whisky dublu. Tu, draga mea?

— Daiquiri, răspunde Margaret pe un ton de glumă.

— Copii?

Rabbit se uită la Ruth. În lumina separeului, faţa ei pare pudrată cu o pulbere portocalie. Iar părul, părul care la prima vedere părea blond murdar sau castaniu spălăcit, are acum mai multe culori, roşu, şi galben, şi mov, şi negru, fiecare şuviţă scânteind în lumină o serie de nuanţe, ca blana unui câine.

— Drace! exclamă ea. Cred că un Daiquiri.

— Atunci trei, îi comandă Rabbit băiatului, cu gândul că un Daiquiri o să fie ca o limonadă.

Chelnerul recapitulează:

— Trei Daiquiri, un whisky dublu cu gheaţă. Şi pleacă.

Rabbit o întreabă pe Ruth:

— Când e ziua ta de naştere?

— În august. De ce?

— A mea e în februarie. Eu sunt mai mare.

— Eşti mai mare.

E de acord cu el, de parcă ar şti ce simte: nu poţi domina o femeie care-i mai în vârstă decât tine.

— Dacă m-ai recunoscut, întreabă el, cum de nu l-ai recunoscut şi pe domnul Tothero? Era antrenorul echipei.

— Cine se uită la antrenori? Nu-s buni de nimic, nu-i aşa?

— Nu-s buni de nimic? Echipa unei şcoli depinde în întregime de antrenor.

— Depinde de băieţi, Harry, răspunde Tothero. Nu poţi face din rahat bici.

— Ba poţi, îl contrazice Rabbit. Când eram boboc, nu ştiam nici care mi-e capul şi care-i cotul.

— Ştiai, Harry, ştiai. Eu n-am avut ce să te învăţ, ţi-am dat doar frâu liber. Se uită în jur. Erai un cerb tânăr, continuă apoi, cu picioare mari.

— Cât de mari? întreabă Ruth.

— Port patruzeci şi cinci. Dar tu cât porţi?

— Am picioare micuţe, răspunde ea. Micuţe şi drăguţe.

— Eu am avut impresia că-ţi ies afară din pantofi.

Rabbit îşi dă capul pe spate şi se lasă puţin în jos, ca să se poată uita pe sub marginea mesei, în lumina subacvatică în care atârnă gambele ei, ca nişte peşti cafenii.

Picioarele nu se retrag sub scaun.

— Nu te holba atâta, că ai să cazi, îi spune ea, zbârlindu-se, ceea ce e semn bun.

Femeilor le place să fie întărâtate. Nu recunosc acest lucru, dar le place.

Apare chelnerul cu băuturile şi începe să le aştearnă în

faţă suporturi de hârtie şi tacâmuri mate. Le aranjează în faţa lui Margaret şi apoi dă să treacă la Tothero care îşi desprinde paharul de la buze şi exclamă pe un ton mai înviorat şi mai puternic:

— Tacâmuri? La mâncăruri orientale? Nu aveţi beţişoare?

— Ba da.

— Atunci beţişoare la toată lumea. Când eşti la Roma...

— Mie nu-mi lua tacâmurile, strigă Margaret, înşfăcându-şi lingura şi furculiţa pe care chelnerul dădea să le ia. Eu nu vreau beţe.

— Harry şi Ruth? Voi ce preferaţi?

Daiquiri are într-adevăr gust de limonadă şi alunecă pe gât ca uleiul, cu un soi de asprime transparentă.

— Beţe, răspunde Rabbit cu o voce adâncă, bucuros s-o contrarieze pe Margaret. În Texas nu atingeam niciodată metal când mâncam pui *hao phooey.*

— Ruth? o întreabă Tothero, cu o mină timidă şi forţată.

— O, ce mai? Dacă poate nerodul ăsta, pot şi eu.

Îşi striveşte ţigara şi bâjbâie după alta.

Chelnerul iese, ca o mireasă cu buchetul de tacâmuri nedorite. Margaret e singură în alegerea ei, ceea ce o sâcâie. Rabbit e bucuros, pentru că Margaret e o umbră aruncată peste fericirea lui.

— Ai mâncat preparate chinezeşti în Texas? întreabă Ruth.

— Tot timpul. Dă-mi o ţigară.

— Te-ai lăsat de fumat.

— Mă apuc iar. Dă-mi o monedă de zece cenţi.

— Zece cenţi? Nici nu mă gândesc.

Inutila repeziciune a refuzului ei îl jigneşte, s-ar zice că urmăreşte un profit de pe urma lui. De ce oare crede că vrea s-o fure? Şi ce să-i fure? Îşi vâră mâna în buzunarul hainei şi scoate câteva monede, alege una de zece cenţi şi o vâră în tonomatul sidefiu de lângă masa lor. Se apleacă,

foarte aproape de faţa ei, întoarce filele cu titlurile melodiilor şi, în cele din urmă, apasă pe butoanele B şi 7 pentru melodia *Rocksville, P-A.*

— Mâncarea chinezească din Texas e cea mai bună mâncare chinezească din Statele Unite, cu excepţia Bostonului.

— Ia auziţi-l pe marele călător, spuse Ruth.

Îi dă o ţigară. Rabbit o iartă pentru moneda de zece cenţi.

— Aşadar, crezi că antrenorii nu sunt buni de nimic? stăruie Tothero.

— N-au nicio valoare, răspunde Ruth.

— Haide, haide, o potoleşte Rabbit.

Chelnerul se întoarce cu beţişoarele şi cu două meniuri. Rabbit e dezamăgit de beţişoare, parcă ar fi de plastic, şi nu de lemn. Ţigara e aspră, zici că fumezi paie. O stinge. Renunţă definitiv.

— O să comandăm fiecare câte un fel de mâncare şi pe urmă le împărţim între noi, le propune Tothero. Cine are vreo mâncare preferată?

— Porc dulce-acrişor, decide Margaret.

Orice s-ar spune, e o femeie hotărâtă.

— Harry?

— Nu ştiu.

— Unde-i marele specialist în mâncare chinezească? întreabă Ruth.

— Meniul ăsta e în englezeşte. Eu sunt obişnuit să comand după un meniu chinezesc.

— Haide, haide, spune-mi tu care-i bună.

— Hai, termină odată, mă năuceşti.

— Nici n-ai fost vreodată în Texas.

Rabbit îşi aduce aminte de casa din cartierul rezidenţial, fără de copaci, de noaptea verde care părea să se degaje din prerie, de florile de la fereastră, şi răspunde:

— Am fost, categoric.

— Ce-ai făcut acolo?

— L-am slujit pe Unchiul Sam.

— A, când ai făcut armata, mă rog, asta nu contează. Toată lumea a făcut armata în Texas.

— Comandă ceea ce crezi dumneata că e bun, îi spune Rabbit lui Tothero.

E iritat de faptul că Ruth pare să-i cunoască pe toţi veteranii din armată şi se străduieşte să audă acordurile finale ale cântecului pentru care a dat zece cenţi. În localul ăsta chinezesc nu poate desluşi decât o aluzie, care pare să vină din bucătărie, la melodia stridentă care-l însufleţise cu o noapte înainte în maşină.

Tothero îi comandă chelnerului mâncarea şi, când acesta se îndepărtează, încearcă să i se adreseze lui Ruth. Buzele subţiri îi sunt ude de whisky.

— Un antrenor, începe el, un antrenor e preocupat să dezvolte cele trei importante unelte pe care ţi le oferă viaţa: capul, timpul şi inima.

— Şi vintrele, adaugă ea.

— Tinerico, urmează Tothero, m-ai provocat şi cred că merit respectul de a-mi acorda puţină atenţie.

Vorbeşte cu pondere şi gravitate.

— Rahat, răspunde Ruth şi îşi apleacă privirile. Nu plânge pe umărul meu.

A jignit-o. Aripile nărilor i s-au albit, fardul grosolan pare să i se fi întunecat.

— În primul rând, capul. Strategia. Cei mai mulţi băieţi vin de la jocurile de pe maidan şi nu au o concepţie asupra... asupra eleganţei unui meci jucat pe un teren cu două coşuri. N-am dreptate, Harry?

— Ba da, desigur. Chiar ieri...

— În al doilea rând... dă-mi voie să-mi termin ideea, Harry, şi pe urmă ai să vorbeşti... în al doilea rând, timpul. Adu-i pe băieţi la forma optimă. Întăreşte-le picioarele. Îşi încleştează pumnii pe masa lucioasă. Întăreşte-i. Fă-i să

alerge, să alerge, să alerge. Să fugă tot timpul cât sunt pe teren. Niciodată nu poţi fugi îndeajuns. În al treilea rând, îşi duce arătătorul şi degetul mare în colţul gurii şi îşi şterge spuza de pe buze, în al treilea rând, inima. Şi, din acest punct de vedere, tânără doamnă, un antrenor bun, aşa cum am încercat să fiu eu, şi unii spun că *am fost*, are ocazia cea mai solemnă de propăşire. Le insuflă băieţilor voinţa de a realiza. Voinţa de a realiza mi s-a părut întotdeauna mai importantă decât voinţa de a câştiga, pentru că uneori există realizare chiar şi în înfrângere. Fă-i să simtă... cred că ăsta-i cuvântul potrivit... fă-i să simtă *sanctitatea*realizării, prin a da tot ce ai mai bun în tine.

Acum îşi îngăduie să facă o pauză, răgaz în care triumfă, privindu-i pe fiecare în parte şi îngheţându-le limbile.

— Un băiat a cărui inimă a fost înălţată de un antrenor inspirat nu va deveni niciodată un ratat în meciul mai mare al vieţii, conchide Tothero. Şi acum, fie ca bunăvoinţa divină să... etcetera.

Îşi trage paharul în care nu au mai rămas decât cuburile de gheaţă, îl ridică şi bea, cuburile clincăne şi se ciocnesc de buzele lui.

Ruth se întoarce spre Rabbit şi îl întreabă calm:

— Cu ce te ocupi?

Rabbit râde.

— Mă rog, în momentul de faţă nu sunt sigur dacă mă mai ocup cu ceva. Azi-dimineaţă trebuia să mă duc la slujbă. Eu... ăăă mă rog, e greu de descris, fac demonstraţii cu ceva care se numeşte aparatul de curăţat legume Magipeel.

— Şi sunt convins că o face foarte bine, intervine Tothero. Sunt convins că atunci când conducerea Corporaţiei Magipeel se întruneşte în şedinţa lor anuală şi se întreabă: „Ia să vedem cine a reuşit cel mai bine să promoveze cauza noastră în sânul poporului american?”, numele lui Harry Rabbit Angstrom e în fruntea listei.

— Şi tu cu ce te ocupi? o întreabă Rabbit la rândul lui.

— Cu nimic, răspunde Ruth. Nu fac nimic.

Şi pleoapele ei plecate alcătuiesc o cortină albastră unduioasă, în timp ce soarbe Daiquiri. Bărbia ei reflectă vag lumina verde a lichidului.

Soseşte mâncarea chinezească. Le lasă gura apă. Realmente, de când a fost în Texas, n-a mai gustat aşa ceva. Îi place această mâncare pentru că nu conţine dezgustătoarele dovezi de măcelărire a animalelor, o halcă sângerie de pulpă de vită, scheletul osos al unei găini; toate aceste fantome au fost tocate şi eradicate, nedureros amalgamate cu formele unor legume nesimţitoare, trupuri verzi, dolofane care-i stârnesc apetitul inocent. Dulciuri. Stivuite pe un piept de orez aburind. Fiecare dintre ei primeşte câte un astfel de piept fierbinte şi Margaret se grăbeşte să-l amestece cu bucăţile de carne glazurate; cu toţii mănâncă după pofta inimii. Chipurile lor prind culoare şi vlagă extrase din farfuriile ovale încărcate cu bucăţele de carne de porc, mazăre dulce, pui, sos dulce gros, crevete, castane şi mai ştiu eu ce. Discuţiile se animă.

— Era un tip grozav, spune Rabbit despre Tothero. Era cel mai bun antrenor din stat. Fără el, eu nu făceam doi bani.

— Nu, Harry, nu-i aşa. Tu ai făcut mai mult pentru mine decât am făcut eu pentru tine. Fetelor, la primul lui meci a marcat douăzeci de puncte.

— Douăzeci şi trei, îl corectează Harry.

— Douăzeci şi trei de puncte. Gândiţi-vă!

Fetele îşi văd înainte de mâncare.

— Îţi aduci aminte, Harry, de turneele pe care le-am făcut în Harrisburg; ţii minte Dennistown cu marcatorul lor minune în prelungiri?

— Era un tip mărunt, îi explică Rabbit lui Ruth. Avea vreun metru şaizeci şi urât ca o maimuţă. Pe deasupra, juca murdar.

— A, dar ştia meserie, adaugă Tothero, îşi cunoştea bine meseria. Harry şi-a găsit perechea.

— Mi-a pus piedică, ţii minte?

— Aşa e. Am şi uitat.

— Piticania mi-a pus piedică şi – buf! –am căzut cu capul în zid. Puteam să şi mor.

— Şi pe urmă ce s-a mai întâmplat, Harry? L-ai caftit? Incidentul mi-a ieşit complet din minte.

Gura lui Tothero e plină de mâncare şi setea lui de răzbunare sună urât.

— Nu, răspunde Rabbit, vorbind rar. Eu n-am încălcat niciodată regulamentul. Arbitrul a observat şi, cum era la a cincea abatere, l-a scos din joc. Şi după aceea i-am făcut praf.

Ceva se modifică în expresia lui Tothero, faţa i se lasă în jos.

— Adevărat, niciodată n-ai avut vreo abatere. Niciodată n-a faultat. Harry a fost întotdeauna un idealist.

Rabbit înalţă din umeri.

— N-a fost nevoie s-o fac.

— Şi încă un lucru curios legat de Harry, le spune Tothero celor două femei. Niciodată nu s-a accidentat.

— Ba nu, o dată mi-am scrântit încheietura, îl corectează Rabbit. Dar ceea ce mi-ai spus şi m-a ajutat cu adevărat...

— Şi ce s-a mai întâmplat în continuare în turnee? Mă tem c-am uitat.

— În continuare? A urmat Pennoak, cred. Acolo nu s-a întâmplat nimic. Ne-au bătut.

— Au câştigat ei? Nu i-am bătut noi?

— Din păcate, nu. Erau al naibii de buni. Aveau cinci jucători de elită. Şi noi ce aveam? Doar pe mine. L-am mai avut pe Harrison care era OK, dar după ce s-a accidentat la fotbal şi-a ieşit din mână.

— *Ronnie* Harrison? întreabă Ruth.

Rabbit e şocat.

— Îl cunoşti?

Harrison fusese un vierme.

— Nu sunt sigură, răspunde ea, împăciuitoare.

— Un tip scund cu păr creţ. Şchiopăta uşor.

— Nu, nu ştiu. Nu cred că l-am cunoscut.

Mânuieşte cu dexteritate beţişoarele şi îşi ţine o mână în poală, cu palma în sus. Lui Rabbit îi place mişcarea ei când îşi înclină capul: gâtul plin i se proiectează în faţă, punându-i în evidenţă tendoanele umerilor, pentru ca buzele să înşface bucăţica de mâncare. Prinsă echilibrat între beţişoare; ciudat cum femeile grase au atâta delicateţe în degete. Margaret sapă în mâncare cu tacâmul mătuit.

— N-au câştigat, repetă Tothero şi strigă: „Chelner!”

Când apare băiatul, Tothero îi mai cere un rând din aceleaşi băuturi.

— Pentru mine, nu, mulţumesc! intervine Rabbit. Şi aşa mi s-a urcat băutura la cap.

— Eşti băiat mare şi cuminte... tu, nu-i aşa? i se adresează Margaret.

Nici măcar nu-i ştie numele. Doamne, cât o urăşte!

— Ceea ce începusem să spun, lucrul care m-a ajutat cu adevărat, urmează Rabbit adresându-se lui Tothero, e chestia aia cu atingerea degetelor mari de minge. Ăsta-i secretul, să ţii mingea în faţa mâinilor şi atunci ai senzaţia aceea minunată de zbor, bang!

Mâinile lui mimează aruncarea.

— O, Harry, comentează Tothero cu melancolie. Când ai venit la mine, ştiai să arunci foarte bine. Tot ce ţi-am dat eu a fost voinţa de a câştiga. Voinţa de a realiza.

— Ştii care a fost cea mai bună seară a mea? întreabă Rabbit. Ei bine, seara mea cea mai bună nu a fost atunci, împotriva echipei din Allenville, când am marcat patruzeci de puncte, ci în anii mei de junior, când am plecat în fundul statului, la începutul sezonului, ca să jucăm cu o

mică şcoală sătească, cu vreo sută de elevi în toate cele şase clase; cum se numea? Cuib de păsări? Ceva în genul ăsta. Ai să-ţi aduci aminte.

— Cuib de păsări? Nu.

— A fost singura dată când am pus pe hârtie schema de joc. Aveau sala aia de sport ciudată, unde publicul stătea în picioare pe o scenă. Avea un nume care însemna ceva.

— Cuib de păsări, răspunde Tothero.

E nedumerit. Îşi atinge întruna urechea.

— Oriole! exclamă Rabbit vesel. Liceul Oriole. Orăşelul acela împrăştiat, era la începutul sezonului, era încă destul de cald şi din autobuz se vedeau lanurile de porumb cu nişte wigwamuri indiene pe câmp. Şi şcoala în sine mirosea a cidru; îmi aduc aminte că ai glumit pe chestia asta. Şi mi-ai spus să iau totul uşor, că am venit acolo doar ca să exersăm, şi că nu trebuia *să-i facem praf.*

— Memoria ta e mai bună decât a mea, comentează Tothero.

Chelnerul vine cu băuturile şi Tothero îşi înşfacă paharul direct de pe tavă, înainte ca băiatul să fi apucat să-l servească.

— Aşa a fost, urmează Rabbit. Ne-am dus acolo şi am dat peste cinci ţărănoi care săreau în sus şi-n jos şi am marcat pe loc vreo cincisprezece puncte şi am luat-o uşor. Şi publicul era alcătuit doar din vreo douăzeci şi cinci de oameni care stăteau în picioare pe scenă şi, cum nu era un meci de ligă, nimic nu avea prea mare importanţă, aşa că încet am sentimentul ciudat că puteam să fac tot ce vreau, pur şi simplu să mă învârtesc pe teren, să pasez şi, deodată, am ştiut, înţelegi, *am ştiut* că pot face orice. În repriza a doua arunc de vreo zece ori şi de fiecare dată mingea intră direct în coş, fără să ezite, şi nici nu atinge inelul. Ca şi cum aş arunca pietricele într-o fântână. Şi ţăranii care aleargă de colo-colo asudă, şi n-au mai mult de două rezerve, dar cum nu-i un meci de ligă, nici lor nu le

pasă, iar arbitrul se reazemă de marginea scenei şi discută cu antrenorul. Liceul Oriole. Da, şi după aceea, antrenorul lor a venit în vestiar, unde echipele îşi schimbau hainele şi a scos dintr-un dulăpior o sticlă de cidru, care a circulat din mână în mână. Nu mai ţii minte?

Rabbit e derutat şi totuşi îi vine să râdă pentru că nu-i poate face pe ceilalţi să simtă ce anume a fost atât de special atunci, acolo. Se apucă iar să mănânce. Cei trei îşi dau gata al doilea rând de băutură.

— Da, dom'le, cum-te-cheamă, eşti un copil bun, îi spune Margaret.

— Harry, nu-i da atenţie, intervine Tothero, aşa vorbesc târfele.

Margaret îl loveşte: mâna i se ridică de pe masă şi îl plesneşte peste gură, scurt, dar zgomotos.

— *Touché,* rosteşte Ruth cu o voce indiferentă.

Întregul incident se desfăşoară atât de silenţios, încât chinezul care debarasează masa nici nu ridică ochii şi pare să nu fi auzit nimic.

— Noi plecăm, anunţă Tothero şi încearcă să se ridice, dar se izbeşte de marginea mesei şi nu poate sta mai drept decât un cocoşat. Palma primită i-a strâmbat şi mai tare gura şi Rabbit nu suportă să se uite la el, totul e atât de ambiguu şi de tulbure, un amestec respingător de bravadă şi de ruşine şi, mai rău decât orice, de mândrie sau de altceva decât mândria, de înfumurare. Strâmbătura aceea sinistră emite cuvintele:

— Vii, draga mea?

— Nemernicule, îl apostrofează Margaret, dar ghemul ei de corp dur se lasă să alunece de pe scaun, apoi priveşte îndărăt să vadă dacă n-a uitat ceva, ţigările sau poşeta. Nemernicule, repetă ea, şi e ceva agreabil în felul domol în care o spune.

Atât ea, cât şi Tothero par mai calmi acum, hotărâţi şi, într-un fel, rigizi.

Rabbit dă să se ridice, dar Tothero îşi pune mâna pe umărul lui, mâna antrenorului, pe care Rabbit a simţit-o de atâtea ori când îşi aştepta rândul pe bănci, cu puţin înainte de palma peste fund, care-l lansa în joc.

— Nu, nu, Harry. Tu rămâi. Plecăm pe rând. Nu te lăsa distras de vulgaritatea noastră. N-aş putea împrumuta maşina ta, nu?

— Cum? Şi eu cum să plec de aici?

— Ai dreptate, ai dreptate. Scuză-mă că am întrebat.

— Nu, vreau să spun ia-o, dacă ţii...

De fapt, nu se simte deloc dispus să se despartă de o maşină care e numai pe jumătate a lui.

Tothero îşi dă seama de acest lucru.

— Nu, nu. A fost un gând aiurit. Noapte bună.

— Nemernic bătrân şi cherchelit, îi spune Margaret. Tothero se uită la ea, apoi îşi lasă privirea în jos, buimăcit. „Are dreptate, îşi spune Harry, e cherchelit”. Faţa i se lasă într-o rână, ca un balon dezumflat. Şi totuşi balonul ăsta se uită la el, la Rabbit, de parcă ar avea de comunicat un mesaj apăsător, un mesaj greu şi vag ca apa.

— Unde ai să te duci? întreabă Tothero.

— Nicio problemă. Am bani. O să mă duc la un hotel.

Acum, că i-a refuzat o favoare, ar vrea să-l vadă pe Tothero plecat.

— Uşa reşedinţei mele îţi rămâne deschisă. E drept că nu am decât un singur pat, dar putem aranja o saltea pe jos.

— Nu, uite ce-i, îi curmă Rabbit vorba cu asprime, mi-ai salvat viaţa, dar nu vreau să-ţi stau în cârcă. Mă descurc eu. Nici nu ştiu cum să-ţi mulţumesc.

— Las’ că mai discutăm noi, îi făgăduieşte Tothero. Mâna îi zvâcneşte şi, din întâmplare, atinge coapsa lui Margaret.

— Îmi vine să te omor, şuieră Margaret şi pleacă împreună, arătând, din spate, ca un tată cu o fiică. Trec de

tejgheaua la care fata americană stă la palavre cu chelnerul şi ies pe uşa din sticlă, întâi Margaret, apoi Tothero. Totul pare dinainte aranjat, ca figurinele de lemn care intră şi ies dintr-un barometru.

— Doamne, e într-o formă foarte proastă, comentează Rabbit.

— Şi cine-i în formă bună? răspunse Ruth.

— Tu pari să fii.

— Mănânc, asta vrei să spui.

— Nu, ascultă-mă, văd că ai un complex pentru că eşti voinică. Nu eşti grasă. Eşti bine proporţionată.

Ea râde, apoi se opreşte, se uită la el, îl strânge de braţ şi îi spune:

— Rabbit, eşti un gentleman şi un bun creştin.

Faptul că i-a spus pe nume îi pătrunde în ureche cu o căldură tulburătoare.

— De ce l-a lovit? întreabă el, chicotind de teamă ca mâinile ei, care au rămas pe braţul lui, să nu-l înghiontească, în glumă, în coaste. În strânsoarea braţului ei, intuieşte asemenea posibilitate.

— Îi place să lovească oamenii. O dată m-a lovit şi pe mine.

— Probabil că ai meritat.

Ruth îşi lasă mâinile pe masă.

— Şi el a meritat. Îi place să fie lovit.

— Îl cunoşti? o întreabă Rabbit.

— Am auzit-o vorbind despre el.

— Mă rog, asta nu înseamnă că îl cunoşti. Fata asta e o toantă.

— Nu-i aşa? E mai toantă decât îţi închipui.

— Ştiu. Sunt căsătorit cu sora ei geamănă.

— Ahhh! Căsătorit!

— Auzi, ce-i chestia aia cu Ronnie Harrison? Îl cunoşti?

— Şi ce-i chestia asta că eşti căsătorit?

— Mă rog. Am fost. Încă mai sunt.

Îi pare rău că s-a lăsat antrenat în subiectul ăsta. Un clocot lăuntric, enormitatea situaţiei îi covârşeşte inima. Aşa cum i se întâmpla în copilărie, când se întorcea acasă de undeva, într-o seară de sâmbătă, şi când, brusc, îl bătea gândul: tot ce mă înconjoară – copacii ăştia, trotuarul ăsta – înseamnă viaţa, singurul lucru real.

— Şi ea unde-i?

Întrebarea înrăutăţeşte situaţia; cunoscând-o pe Janice, unde s-o fi dus?

— Probabil la părinţii ei. Abia ieri am părăsit-o.

— A, deci eşti într-o vacanţă. N-ai părăsit-o definitiv.

— Ba cred că da.

Chelnerul le aduce o farfurie cu prăjiturele cu susan. Rabbit încearcă una, convins că sunt tari, şi e încântat să descopere că i se topeşte în gură, devine un jeleu elastic sub crusta de seminţe. Chelnerul întreabă:

— Prietenii dumneavoastră au plecat?

— E OK. Plătesc eu, răspunse Rabbit.

Chinezul îşi înalţă sprâncenele adâncite în carne, îşi ţuguie buzele într-un zâmbet şi se retrage.

— Eşti bogat? întreabă Ruth.

— Nu, sunt sărac.

— Chiar ai de gând să te duci la un hotel?

Amândoi mănâncă prăjiturele. Sunt vreo douăzeci pe farfurie.

— Aşa cred. Am să-ţi vorbesc despre Janice. Niciodată nu m-am gândit s-o părăsesc până în minutul când am făcut-o; dintr-odată mi s-a părut evident ceea ce trebuia să fac. Are un metru şaizeci şi cinci şi un ten negricios…

— Nu mă interesează să-mi vorbeşti despre ea.

Are o voce hotărâtă, iar părul ei multicolor, când îşi lasă capul pe spate şi se uită cu ochii mijiţi la o lampă din tavan, capătă o culoare uniformă, sumbră. Lumina îi flatează mai curând părul decât faţa; într-o parte a nasului, pielea ei are nişte bubuliţe, nişte pete care ies în evidenţă

sub stratul de pudră.

— Nu te interesează, repetă el.

Clocotul din piept i se domoleşte. Dacă nu interesează pe nimeni, de ce l-ar interesa pe el?

— OK, atunci despre ce vrei să vorbim? Ce greutate ai?

— Şaptezeci şi cinci.

— Ruth, eşti slăbuţă. Eşti din categoria semimijlocie. Fără glumă. Nimeni nu te vrea piele şi os. Fiecare gram de carne pe care-l ai pe tine e nepreţuit.

Rabbit vorbeşte doar de dragul de a vorbi, dar ceva din ce spune o face să se încordeze.

— Eşti foarte isteţ, nu? îl întreabă, înclinându-şi paharul gol în faţa ochilor.

Paharul e o cupă pe o tulpină scurtă, ca o îngheţată la o petrecere de ziua cuiva. Reflectă pe faţa ei arcuri de lumina palidă.

— Nu vrei să vorbeşti nici despre greutatea ta. Ha!

Rabbit îşi aruncă în gură o prăjitură cu susan şi aşteaptă până când apare gustul de jeleu.

— Hai să încercăm altceva. Lucrul de care ai tu nevoie, doamnă America, este aparatul de curăţat legume Magipeel. Păstrează toate vitaminele. Îndepărtează excesele de grăsime. O simplă învârtire a şurubului de plastic şi puteţi rade morcovi sau ascuţi creioanele soţului dumneavoastră. Are o grămadă de utilizări.

— Te rog, nu. Nu fi atât de enervant.

— OK.

— Haide să fim drăguţi.

— OK.Începe tu.

Mai ia şi ea o prăjiturică şi se uită la el zâmbind cu gura plină şi, colţurile buzelor trase în jos; o expresie de nestăpânită bunăvoinţă îi însufleţeşte trăsăturile în timp ce mestecă, înghite, ochii albaştri i se lărgesc şi se rotunjesc, apoi îşi ţine o clipă respiraţia înainte de a se lansa în ceea ce el se aşteaptă să fie o remarcă şi care, de fapt, nu e

decât un hohot de râs, trântit în faţa lui.

— Aşteaptă, îl roagă ea, încerc să fiu drăguţă.

Şi se uită iar în scoica paharului gol, cade pe gânduri şi lucrul cel mai bun pe care-l găseşte de spus este:

— Nu te muta într-un hotel.

— N-am ce face. Recomandă-mi un hotel bun.

Instinctiv, îşi spune că ea cunoaşte hotelurile. Într-o parte, acolo unde gâtul se îmbină cu umărul are o cavitate mică, albă, asupra căreia zăboveşte acum privirea lui.

— Toate hotelurile sunt scumpe, îi spune ea. Totul e scump. Şi micul meu apartament e scump.

— Unde e apartamentul tău?

— La câteva străzi de-aici. Pe Summer Street. Deasupra unui cabinet medical.

— Stai singură?

— Da. Colega mea de apartament s-a măritat.

— Aşa că ţi-a rămas ţie toată chiria pe cap şi tu n-ai nicio ocupaţie.

— Ceea ce vrea să însemne?

— Nimic. Tu mi-ai spus că nu te ocupi cu nimic. Cât costă?

Ea îi aruncă o privire curioasă, cu aceeaşi expresie alertă pe care i-o observase lângă parcometre.

— Mă refer la apartament, precizează Rabbit.

— O sută zece pe lună. Şi în plus trebuie plătite lumina şi gazele.

— Şi nu ai nicio ocupaţie.

Ruth priveşte în fundul paharului, rotindu-l în mână şi făcând ca reflexele luminoase să alerge pe marginea sticlei.

— Tu ce crezi?

— Pur şi simplu mă întreb.

— Ce te întrebi?

— Cât eşti de descurcăreaţă.

Exact în acest moment, fără să-şi mişte capul, simte de

unde bate vântul. Vasăzică aşa stau lucrurile; nu fusese sigur, îi zice:

— Am să-ţi spun ceva. Dă-mi voie să te ajut şi eu la plata chiriei.

— De ce ai face asta?

— Din bunătate. Zece îţi ajung?

— Am nevoie de cincisprezece.

— Pentru lumină şi gaze. OK. OK.

Acum nu prea ştie ce ar trebui să facă. Stau amândoi uitându-se la farfuria goală care găzduise o piramidă de prăjituri cu susan. Le-au dat gata pe toate. Chelnerul, când îşi face apariţia, e surprins să vadă farfuria goală; îşi plimbă privirea de la farfurie la Rabbit şi la Ruth. Nota se ridică la nouă dolari şaizeci. Rabbit aşază deasupra notei o bancnotă de zece dolari şi una de un dolar, şi alături, mai pune o bancnota de zece şi una de cinci. Numără ce i-a mai rămas în portofel: trei de zece şi patru de câte un dolar. Când ridică privirea, cei cincisprezece dolari ai lui Ruth au dispărut de pe masa lustruită. Se ridică, desprinde de pe cuier jacheta ei moale şi i-o ţine, iar ea se extrage afară din separeu şi se lasă învăluită de haină, ca un peşte mare, verde – trofeul lui. Rabbit calculează: fiecare jumătate de kilogram al ei îl costă zece cenţi.

Asta în afară de ce l-a costat consumaţia. Duce nota de plată la casa unde lucrează americanca şi-i întinde bancnota de zece dolari. Ea îi dă restul, încruntându-se; expresia înfricoşător de găunoasă a ochilor ei e atent marcată de rimel. Croiala simplă a kimonoului pe care-l poartă nu se potriveşte cu coafura complicată în care-i e pieptănat părul ondulat permanent şi cu faţa americană, rujată, dulce-acrişoară. Când îi pune monedele pe plăcuţa roz pe care se pune restul, Rabbit adaugă, cu o înfloritură a mâinii, bancnota de un dolar şi-i face un semn chelnerului chinez, care pândea vigilent, lângă casieră.

— Vă mulţumesc foarte mult, domnule. Vă mulţumim

foarte mult.

Dar gratitudinea lui nu ţine nici măcar până când cei doi ies din restaurant. Pe când se îndreaptă spre uşa de sticlă îl aud reluându-şi povestea pe care i-o înşira casieriţa, cu o voce ascuţită, perfect modulată:

— ... şi atunci cealaltă pisică îi spune: „Frate, al meu a fost umplut cu heliu”.

Rabbit iese în stradă cu această Ruth. În dreapta, de cealaltă parte a muntelui, palpită inima oraşului: o vâltoare de lumini, conturul din neon al unei cizme, al unei alune, al unui joben, al unei imense floarea-soarelui, cu o tulpină verde luminoasă, înălţată până la etajul şase în colţul unui bloc – reclamă pentru berea Sunflower. Miezul florii galbene pare a doua lună. O stradă mai încolo, un clopot monoton sună grăbit şi, atâta timp cât cuţitele cu lumini roşii în vârf ale barierei de cale ferată taie masa moale de neon, traficul încetineşte, se opreşte.

Ruth coteşte la stânga, spre umbra muntelui, şi Rabbit o urmează; urcă panta pe pavajul zgrunţuros. Povârnişul de ciment e o afirmaţie îngropată, un ecou neaşteptat al câmpului care se întindea pe aici înainte să se fi ridicat oraşul. Dar pentru Rabbit pavajul e umbra transparenţei luminoase a băuturii Daiquiri; saltă, ca să ţină pasul cu iubita lui. Ea îşi înalţă privirile către piscul unde Hotelul Pinnacle îşi adaugă constelaţia greoaie la stelele care se aprind pe cerul de deasupra. Merg împreună, în tăcere, şi în urma lor, un tren de marfă pufăie şi scârţâie pe la încrucişările de şine.

Rabbit recunoaşte situaţia; ea îl detestă acum, asemenea curvei din Texas.

— Hei, îi spune el, ai fost vreodată până sus, în vârf?

— Sigur. Cu maşina.

— În copilărie, obişnuiam să urc din partea cealaltă a muntelui. Coasta e acoperită de o pădure întunecoasă şi

îmi aduc aminte că odată am dat peste o casă veche, o văgăună săpată în pământ, cu câteva pietre deasupra, unde probabil că unul dintre pionieri îşi înjghebase o fermă.

— Singura dată când am urcat până sus a fost într-o maşină cu un tip foarte nerăbdător.

— Mă rog, felicitări, îi răspunse Rabbit, iritat de autocompătimirea care se ascunde sub duritatea tonului.

Ruth îşi dă seama că s-a demascat.

— Şi ce te face să crezi că mă interesează pionierul tău? îl întrebă.

— Nu ştiu. De ce nu te-ar interesa? Eşti o femeie americană.

— Zău? Aş putea la fel de bine să fiu şi mexicană.

— Nu, nu eşti îndeajuns de mititică.

— Ştii, eşti realmente un porc.

— Vai, păpuşă, eu cred că sunt elegant, răspunde Rabbit şi-i înconjoară cu braţul mijlocul substanţial.

— Nu mai spune!

Ruth se întoarce spre stânga, pe lângă Weiser Street, şi se eliberează de braţul lui. Au intrat pe Summer Street. Faţadele de cărămidă se unesc şi formează parcă o singură faţadă întunecată. Numerele caselor sunt îngropate în nişte ferestruici de sticlă pătată, plasate deasupra uşilor. Lumina gălbui-portocalie răspândită de geamurile unei băcănii dezvăluie câţiva puşti adunaţi la colţul străzii. Supermarketurile au scos din circulaţie prăvălioarele astea mărunte şi le obligă să rămână deschise noaptea întreagă.

Rabbit îi înconjoară din nou talia cu braţul şi o roagă:

— Haide, fii fată bună.

Vrea să-i arate că felul ei răstit de a vorbi nu-l va îndepărta. Ea ar dori ca el să se mulţumească cu trupul ei robust, dar Rabbit doreşte femei complete, uşoare ca fulgul. Spre mirarea lui, braţul ei îl imită pe al lui şi-i înconjoară mijlocul. Le e greu să meargă astfel înlănţuiţi

şi, când ajung la semafor, se despart.

— Ţi-a plăcut cum m-am comportat la restaurant? o întreabă el. Felul în care l-am făcut pe bătrânul Tothero să se simtă bine? Spunându-i cât de grozav a fost.

— Eu te-am auzit spunând doar cât de grozav ai fost tu.

— Şi chiar *am fost* grozav. E o realitate. Vreau să spun că acum nu-i mare lucru de capul meu, dar la sport am fost bun.

— Ştii la ce am fost bună eu?

— La ce?

— La gătit.

— Asta-i mai mult decât se pricepe nevastă-mea. Sărmana de ea.

— Îţi aduci aminte cum la cursurile de duminică ni se spunea că fiecare creatură a Domnului e bună la ceva? Ei bine, eu eram bună la gătit. Îmi spuneam: „Doamne, o să fiu într-adevăr o bună bucătăreasă”.

— Şi eşti?

— Nu ştiu. Mănânc numai în oraş.

— Ei bine, renunţă.

— Ţine de meserie, ripostează ea şi declaraţia îl blochează pe Rabbit.

N-ar fi crezut-o capabilă de afirmaţii atât de făţişe. Îl sperie faptul că trebuie s-o privească sub acest aspect. În termenii amorului, i se pare prea vastă.

— Am ajuns, îl anunţă ea.

O casă de cărămidă, ca toate celelalte de pe partea de vest a străzii. Peste drum, o biserică din piatră de var atârnă ca o cortină cenuşie sub un felinar. Intră în casă pe sub ferestruica de sticlă. În vestibul se înşiră un rând de sonerii sub cutiile poştale din metal, un suport de umbrele, un preş de cauciuc pe podeaua de marmură şi două uşi, una la dreapta, cu geamuri plumbuite, şi una drept în faţa lor, din sticlă armată, dincolo de care se vede o scară cu trepte acoperite cu cauciuc. În timp ce Ruth potriveşte o

cheie în broasca celei de-a doua uşi, Rabbit citeşte firma aurită de pe cealaltă uşă: dr. F.X. PELLIGRINI.

— Vulpe bătrână, comentează Ruth şi îl conduce pe Rabbit pe scări.

Locuieşte la un etaj mai sus. Uşa ei se găseşte la capătul unui hol cu un linoleum pe jos; e apartamentul cel mai aproape de stradă. Rabbit stă în spatele ei în timp ce răsuceşte cheia în broască. Dintr-odată, în lumina rece a felinarului din stradă, care răzbate prin cele patru ochiuri de geam crăpate ale ferestrei de lângă el, atât de fragile încât le-ar putea face ţăndări cu un singur deget, Rabbit începe să tremure întâi îi dârdâie picioarele, pe urmă i se încreţeşte pielea de pe coaste. Cheia se învârteşte, uşa se deschide.

Odată intraţi în casă, când ea întinde mâna să aprindă lumina, Rabbit îi împinge braţul în jos, o trage la pieptul lui şi o sărută. Într-o criză de nebunie, ar vrea să o strivească, un mic piston din vintrele lui dublează, triplează nevoia de a o presa, pur şi simplu de a o zdrobi, fără dragoste, fără dragostea aceea care alunecă, glisează pe piele; Rabbit nu e conştient de epidermele lor, el vrea să-i mărunţească inima şi să o absoarbă în inima lui, să o înmoaie cu totul. În mod firesc, Ruth devine rigidă într-o astfel de îmbrăţişare. Perniţa moale şi umedă a buzelor cu care întâmpinase buzele lui înţepeneşte şi, când reuşeşte să-şi elibereze capul şi o mână, îi împinge faţa cu pumnul şi-l îmbrânceşte de parcă ar vrea să-i arunce capul, să-l rostogolească îndărăt în hol. Degetele i se încovoaie şi o unghie lungă îi zgârie pielea gingaşă de sub un ochi. Rabbit îi dă drumul. Ochiul zgâriat priveşte saşiu şi un tendon de la gât îl doare.

— Ieşi afară! strigă ea cu faţa schimonosită, răvăşită, urâţită de lumina din hol.

Rabbit trânteşte uşa cu călcâiul.

— Nu, se apără el. Simţeam nevoia să te îmbrăţişez.

Îşi dă seama, în întuneric, că femeia e speriată; silueta ei masivă, neagră, sugerează o spaimă ascunsă la care instinctul lui revine cu senzaţia limbii care se întoarce mereu la gaura dintelui proaspăt extras. Simte în aer că trebuie să stea nemişcat; în chip cu totul iraţional, îi vine să râdă. Frica ei e atât de neconcordantă cu ceea ce cunoaşte Rabbit despre sine însuşi; el ştie foarte bine că e inofensiv.

— Simţeai nevoia să mă îmbrăţişezi, îl îngână ea. Mai curând să mă ucizi.

— Te-am dorit atât de mult întreaga seară, pledează el. Trebuia să mi te scot din gând.

— Gândurile voastre, ale bărbaţilor! Vi le ştiu eu foarte bine. Descalecă şi du-te.

— N-o să fie aşa.

— Ar fi mai bine să fie. Vreau să pleci numaidecât.

— Ba nu vrei.

— Toţi vă credeţi nişte amanţi formidabili.

— Chiar sunt, o asigură el. Sunt un iubit formidabil.

Şi, impulsionat de un val de alcool şi de sperma stârnită, încearcă să înainteze, ca în transă. Deşi ea se retrage, nu o face destul de repede încât el să nu simtă cum orbita spaimei se îngustează. În lumina felinarului din stradă, Rabbit desluşeşte încăperea în care se găsesc, e mică şi mobilată cu două fotolii, o canapea extensibilă şi o masă. Ruth intră în camera alăturată, ceva mai mare, în care se găseşte un pat dublu. Jaluzelele sunt pe jumătate coborâte şi semiobscuritatea face să danseze câte o umbră pe fiecare cută a cuverturii.

— Bine, spune ea. Poţi să te bagi în pat.

— Şi tu unde te duci? o întreabă văzând-o că ţine mâna pe clanţa uşii.

— Dincolo.

— Vrei să te dezbraci dincolo?

— Da.

— Ba nu. Lasă-mă să te dezbrac eu. Te rog.

A ajuns lângă ea şi acum îi atinge braţul. Ea şi-l retrage.

— Ai ceva despotic.

— Te rog. Te rog.

Glasul ei frizează exasperarea.

— Trebuie să mă duc la closet.

— Dar întoarce-te îmbrăcată.

— Şi mai trebuie să fac ceva.

— Ba să n-o faci. Ştiu despre ce e vorba. Le detest.

— Nici n-ai să le simţi.

— Dar o să ştiu că ţi le-ai introdus. Parc-ar fi un rinichi de gumă sau aşa ceva.

Ruth râde.

— Pretenţios mai eşti! Şi atunci ştii ce trebuie făcut?

— Nu. Urăsc toate anticoncepţionalele.

— Uite ce-i. Nu ştiu ce drepturi crezi că ţi-ai câştigat cu cei cincisprezece dolari, dar eu trebuie să mă protejez.

— Dacă ai de gând să amesteci în treaba asta cine ştie ce gadgeturi, atunci dă-mi înapoi cei cincisprezece dolari.

Ea încearcă din nou să se elibereze, dar de astă dată Rabbit o strânge de braţ.

— Spune-mi, i se adresează ea, ai impresia că suntem căsătoriţi, sau aşa ceva, de mă tiranizezi în halul ăsta?

Valul transparent îl scaldă din nou, îi răspunde aproape şoptit:

— Da, hai să fim!

Cu o repeziciune care o împiedică să-şi mişte măcar braţele, Rabbit îngenunchează la picioarele ei şi îi sărută degetele mâinii, acolo unde ar fi trebuit să fie verigheta. Şi aflându-se la picioarele ei, începe să-i desfacă baretele pantofilor.

— De ce purtaţi, voi, femeile, tocuri înalte? o întreabă şi îi ridică un picior, aşa încât ea trebuie să-l apuce de păr, ca să nu-şi piardă echilibrul.

— Nu te dor picioarele?

Ia pantoful, alcătuire complicată, şi-l aruncă în camera cealaltă; procedează la fel şi cu celălalt. Cu tălpile pe podea, picioarele ei devin mai ferme. Rabbit îi înlănţuie gleznele cu palmele şi apoi începe să-i pompeze picioarele în sus şi în jos, între osul pătrăţos al gleznei şi gambele grase, sferice. Are obiceiul nervos de a masa.

— Haide, du-te în pat, îl îndeamnă Ruth cu o voce uşor încordată de teama de a nu-şi pierde echilibrul, pentru că greutatea lui îi ţintuieşte picioarele.

El presimte o capcană.

— Nu, îi spune, ridicându-se în picioare. Ai de gând să-ţi introduci o farfurie zburătoare.

— Ba nu, ascultă-mă, nici n-ai să-ţi dai seama dacă am introdus-o sau nu.

— Ba o să-mi dau seama. Sunt foarte sensibil.

— Dumnezeule, oricum trebuie să fac pipi.

— Du-te, nu-mi pasă.

Dar se ţine de ea până la uşa sălii de baie.

Ea se aşază cu grijă pe closet, aşa cum fac femeile, ţinându-şi spatele drept şi bărbia aplecată. Genunchii îi sunt legaţi de chiloţii lăsaţi în jos, apoi aşteaptă gâlgâirea jetului. Acasă, el şi Janice au încercat să-l înveţe pe Nelson să folosească toaleta şi acum, când stă în uşă şi o observă pe Ruth, simte impulsul ridicol de a-i lăuda performanţa. E foarte îngrijită; îşi vâră mâna sub rochie, ţinând o fâşie de hârtie igienică, de culoarea lămâii, apoi se ridică şi preţ de o dulce secundă expune întreaga intimă şi vulnerabilă întreţesere de ciorapi, jartiere, mătase, blăniţă şi carne moale.

— Eşti o fată cuminte, apreciază el şi o conduce în dormitor.

În spatele lor, ţevăria vibrează şi hârâie. Ruth păşeşte cu o sfioasă rigiditate, mânată de voinţa lui. Cuprins din nou de un tremur, sfios la rândul lui, o opreşte la piciorul patului şi începe să bâjbâie după închizătoarea rochiei ei.

Găseşte nasturii de la spate, dar nu reuşeşte să-i descheie; mâinile i se sucesc.

— Lasă-mă pe mine.

— Nu-i nicio grabă; te dezbrac eu. S-ar presupune că-ţi place lucrul ăsta. Doar e noaptea nunţii noastre.

— Cred că eşti bolnav la cap.

O răsuceşte cu brutalitate şi e năpădit din nou de dorinţa de a o consola. Îi atinge obrajii fardaţi gros; pare mică, aşa cum îi priveşte de sus faţa fremătândă, umbrită. Îi atinge tandru, cu buzele, orbita unui ochi, încercând să-i spună că noaptea asta nu impune nicio grabă, încercând să perceapă, cu buzele, pulsul timid care se zbate sub pleoapă. Cu o grijulie imparţialitate, de care se teme că o să i se pară casnică, îi sărută şi celălalt ochi, pe urmă, excitat la gândul propriei sale tandreţi, gura lui începe să-i colinde faţa, ciugulind-o, lingând-o, astfel încât ea râde, gâdilată, şi-l împinge în lături. Rabbit o încolăceşte din nou cu braţele, se lasă în jos şi îşi apasă dinţii în cavitatea cărnoasă, caldă, de la baza gâtului ei. Ruth se încordează de teamă că o s-o muşte, şi mâinile i se înfig în umerii lui, dar el se opreşte, cu dinţii dezgoliţi într-o mută exclamaţie, care ţipă că, în pofida gâtului ei în care îşi pierde răsuflarea, el nu-i doreşte trupul, nu doreşte maşinăria, ci pe ea, pe ea.

Deşi nu a rostit niciun cuvânt, ea îl aude şi îi spune:

— Nu încerca să-mi dovedeşti pe pielea mea că eşti un mare amant. Fă-ţi treaba şi pleacă.

— Eşti foarte şmecheră, îi răspunde el şi dă s-o lovească, dar îşi frânează braţul şi-i propune: Dă în mine. Haide! Asta vrei, nu? Poftim, loveşte-mă.

— Dumnezeule mare! exclamă ea, o să ne pierdem toată noaptea.

Rabbit îi apucă braţul care-i atârnă inert de-a lungul şoldului şi-l ridică îndreptându-l împotriva lui, dar ea izbuteşte să-şi elibereze mâna, astfel încât cinci degete

îndoite sar în obrazul lui, dar fără să-i provoace vreo durere.

— Asta-i ce trebuie să facă biata Maggie pentru păcătosul ăla bătrân de prieten al tău.

— Nu vorbi despre ei, o roagă Rabbit.

— Fire-aţi să fiţi ai naibii de bărbaţi, continuă ea, sau vreţi să bateţi pe cineva, sau să fiţi bătuţi.

— Eu nu vreau nici una, nici alta, sincer.

— Bine, atunci dezbracă-mă odată şi nu te mai fasoli.

Rabbit pufneşte pe nări:

— Ce limbă dulce ai!

— Îmi pare rău dacă te şochez.

În vocea ei răsună o uşoară tărăgănare metalică, de parcă într-adevăr i-ar părea rău.

— Nu mă şochezi, îi răspunde el şi, cu răceală, se apleacă şi-i prinde în mâini marginea rochiei.

Vederea i s-a obişnuit cu întunericul, încât să poată desluşi verdele materialului. I-o trage în sus, ea îşi ridică braţele şi, o clipă, bărbia i se înţepeneşte în deschizătura gâtului, îşi scutură furioasă capul, ca un câine cu mâncărimi, şi rochia îi iese şi trece în mâinile lui, caldă şi moale. O face să aterizeze pe un scaun dintr-un colţ.

— Dumnezeule! exclamă Rabbit, eşti o femeie drăguţă.

Ruth e o fantomă într-un furou argintiu. Când i-a tras rochia peste cap, i s-a desfăcut părul. Faţa solemnă i se înclină când îşi scoate grăbită acele din păr. Părul îi cade pe umeri în bucle grele. Când sunt în furou, toate femeile arată ca nişte mirese.

— Da, răspunde ea, drăguţă şi grăsuţă.

— Ba nu, o contrazice el şi, pe nerăsuflate, o ridică în braţe – o bucată de zahăr scânteietor în furoul presărat cu granule de zahăr pudră –, o duce la pat şi o trânteşte în aşternut. Atât de drăguţă!

— M-ai ridicat în braţe, observă ea. Asta o să-ţi taie toată vigoarea.

O lumină crudă îi cade pe faţă; cutele de la gât arată negre. O întreabă:

— Să trag jaluzelele?

— Te rog. E o privelişte deprimantă.

Rabbit se duce la fereastră şi se apleacă să vadă ce vrea ea să spună.

Nu se vede decât biserica de peste drum, cenuşie, şi gravă, şi pietroasă. În spatele vitraliilor colorate sunt aprinse lămpi şi cercul de lumini roşii, violete şi aurii pare, în noaptea ce învăluie oraşul, o gaură săpată în realitate pentru a lăsa să se întrezărească abstracta strălucire din măruntaiele pământului. Rabbit încearcă o senzaţie de gratitudine faţă de constructorii acestui ornament şi trage jaluzeaua cu o undă de culpabilitate. Se întoarce repede, şi ochii lui Ruth îl privesc din umbra unor orbite care par şi ele găuri săpate într-o suprafaţă. Pe curba şoldului îi joacă o semilună de argint; senzaţia pe care i-o transmite greutatea ei se sublimează într-o aromă.

— Şi ce urmează? întreabă el.

Îşi scoate haina şi o aruncă; îi place să arunce lucrurile, îi place felul în care hainele care zboară prin încăpere îl situează în centrul unei goliciuni din ce în ce mai mari.

— Să-ţi scot ciorapii?

— Sunt periculoşi. N-aş vrea să mi-i agăţi.

— Atunci scoateţi-i tu.

Aşezată pe pat, cu dexteritatea unei pisici cu labe moi, cu pernuţe, se extrage dintr-un păienjeniş de elastic, mătase şi pânză. După ce şi-a scos ciorapii, i-a rulat cu grijă şi i-a vârât într-o deschizătură de lângă tăblia patului, s-a întins pe spate şi şi-a arcuit spinarea ca să-şi scoată portjartierul şi chiloţii. Pe neaşteptate, el îşi îngropă faţa într-o pădurice cu mireasmă de mirodenii, unde îşi pierde simţul oricărei dimensiuni, un petic de ţinut întunecat, în care o femeie întreagă, tandră, pare să se găsească la mică depărtare, foarte aproape, după un colţ. Când se ridică în

genunchi, lângă pat, Ruth, sub ochii lui, apare ca un incredibil continent, un furou de zăpezi nordice.

— Atât de mult, spune el.

— Prea mult, răspunde ea.

— Nu, ascultă-mă. Eşti plăcută.

Vârându-şi mâna sub ceafa ei fierbinte, adăpostită, o ridică şi-i trage furoul peste cap. Alunecă uşor, cu uşurinţa unui lichid; veşmintele cad singure de pe o femeie care vrea să fie dezbrăcată. Cavitatea răcoroasă pe care o descoperă mâna lui în scobitura spatelui i se amestecă în minte cu umbrele care-i învăluie pielea umerilor. Îi sărută umerii. În locurile unde pielea e mai albă, e şi mai răcoroasă. Duritatea bărbiei lui se loveşte de duritatea sutienului ei. Şopteşte:

— Hei, lasă-mă pe mine.

Dar braţul lui Ruth se îndoaie în spate ca să-l descheie. Rabbit trece îndărătul ei. Ruth stă dreaptă, cu picioarele ei grase, îndesate şi cu spatele simetric, ca o vază mare. Copcile uzate sunt greu de descheiat; îşi încordează omoplaţii. În cele din urmă, benzile din spate ale sutienului se despart. Spinarea i se lăţeşte şi ia o formă convexă când Ruth se străduieşte să-şi scoată bretelele sutienului de pe umeri. Cu un braţ aruncă sutienul peste marginea patului şi cu celălalt braţ îşi apasă sânii, ca să nu-i vadă el. Dar el îi vede, o privelişte fugitivă de masivitate teşită. Îşi ţine braţul strâns deasupra unui sân şi îl acoperă cu palma pe celălalt; licărirea unui inel. Rabbit îi apreciază modestia; dovedeşte că e simţitoare. Braţul întins deasupra pieptului îi propteşte greutatea. Pântecul ei e un heleşteu de umbră care se îndeseşte către un petic de negreaţă eclipsat de partea interioară, bombată, a pulpelor. Când îşi răsuceşte, în tăcere, trupul, lumina îi prinde partea dreaptă; singura ei apărare de privirea lui iscoditoare e rigiditatea. Îşi menţine postura până când ochii lui încep să-l înţepe cu ecouri de alb. Şi, când glasul ei ţâşneşte din forma aceea

încremenită, Rabbit tresare:

— Şi tu ce ai de gând? El e încă îmbrăcat, ba şi-a păstrat chiar şi cravata. În timp ce îşi aranjează pantalonii pe un scaun, având grijă să le menţină dunga, ea se vâră sub cuvertură. Rabbit, în maiou şi chiloţi, se apleacă asupra ei şi o întreabă:

— Acum chiar nu mai ai nimic pe tine?

— Păi ce, mi-ai dat voie?

El îşi aduce aminte de licărire:

— Dă-mi inelul.

Ruth îşi scoate mâna dreaptă de sub cuvertură, iar el îi scoate cu grijă de pe degetul butucănos, un inel gros din alamă, ca un inel de absolvire. Când îşi lasă mâna în jos, Ruth îi atinge umflătura chiloţilor.

Rabbit o priveşte îngândurat. Cuvertura îi e ridicată până la bărbie, iar braţul palid care i-a rămas afară are un zvâcnet de şarpe.

— Nu mai ai nimic pe tine? o întreabă.

— Doar pielea. Haide, bagă-te în pat.

— Mă vrei?

— Nu te flata. Vreau să terminăm odată.

— Ai încă crusta de boială pe obraji.

— Doamne, mă insulţi!

— Pur şi simplu, te iubesc prea mult. Unde găsesc un prosop?

Intră în baie, aprinde lumina, găseşte un prosop mic de faţă şi-l ţine sub jetul de apă caldă. După aceea îl stoarce şi stinge lumina. Când se întoarce în cameră, Ruth izbucneşte în râs.

— Care-i nostimada? o întreabă el.

— În chiloţi, arăţi într-adevăr ca un iepuraş, Rabbit. Eu credeam că numai puştanii poartă genul ăsta de chiloţi.

Rabbit se uită în jos la maioul şi la chiloţii lui comozi, satisfăcut şi excitat. Numele lui în gura ei e ca o atingere fizică, înseamnă că îl consideră cu totul special. Când îi

atinge faţa cu prosopul aspru, simte o rezistenţă încordată şi zbuciumată ca aceea a lui Nelson, şi o contracarează cu metoda lui de tătic cu experienţă. Îi şterge întâi fruntea, îi freacă nările, îi răzuieşte obrajii şi, la sfârşit, în timp ce trupul ei se zvârcoleşte de protest, îi fricţionează buzele, împrăştiindu-i şi înăbuşindu-i cuvintele. Când, în cele din urmă, îi lasă mâinile să triumfe şi îndepărtează prosopul de faţa ei, Ruth se holbează la el, nu scoate o vorbă, apoi închide ochii.

Când Rabbit îngenunchează lângă pat ca să-i ia faţa în mâini îşi apasă, fără să vrea, sâmburele senzitiv al iubirii de marginea saltelei şi scapă câţiva stropi ca spuma care se adună la buza sticlei de lapte când îngheaţă. Se reţine deodată de la contactul direct; gama de zvâcnituri timide, zăpăcitoare, îşi încetinesc pulsaţiile, se sting. Îşi apasă prosopul ud pe faţă, ca un om care plânge. Apoi se îndreaptă spre piciorul patului, aruncă prosopul în direcţia băii, îşi smulge de pe el lenjeria de corp, face un mic salt şi se grăbeşte să se ascundă în aşternut. Se înfundă în spaţiul lung, întunecos, dintre cele două cearşafuri.

Face dragoste cu ea aşa cum ar fi făcut cu soţia lui. După nuntă şi după ce sensibilitatea ei s-a mai tocit, Janice avea nevoie de preludii tandre; Rabbit începea prin a-i masa spatele. Ruth s-a supus plictisită când i-a cerut să se culce pe burtă. Ca să-şi concentreze vlaga în mâini, el se aşază călare pe bucile ei şi îşi transmite greutatea, prin braţele ţepene, către degetele mari ale mâinilor şi către palme, care frământă muşchii laţi şi oasele îndărătnice ale şirei spinării. Ruth oftează şi îşi întoarce capul pe pernă.

— Ar trebui să lucrezi la baia turcească, îi spune ea.

Mâinile lui urcă spre ceafă, degetele îi avansează spre gâtul ei, acolo unde coloanele de sânge sunt flexibile ca trestia, apoi cu buricele degetelor mari îi masează umerii, după care, vârfurile degetelor lui descoperă marginea satinată a pernelor sânilor ei. Îşi retrage din nou degetele

spre şira spinării, până când încheieturile încep să-l doară; şi descalecă de pe sirena lui de-a dreptul sleit, de parcă cineva ar fi aruncat asupră-i o vrajă de somn. Trage cuvertura peste ei amândoi, până pe la mijlocul obrajilor.

Janice se sfia să fie văzută, iar Ruth îi încălzeşte obscuritatea. Pleoapele îi freamătă uşor, dar rămân închise, deşi o simte arcuindu-se, lipită de el. Mâna ei îl caută, îl încolţeşte, îi cere atingerea, iar căptuşeala pleoapelor pecetluite devine roşie. Şi pe urmă se albăstreşte când mâna ei îi deschide gura şi-i înclină capul spre sânii grei. Globuri plăcute, clătinătoare, voluminoase, cu o undă de parfum între ele. Gustul, sărat şi acrişor se pierde în propria lui salivă. Ea se răsuceşte, se rostogoleşte din nou pe spate, din nou roşu pe după pleoape, zvâcneşte, îi oferă noi întinsuri de piele răcoroasă. Brutală cu ea însăşi, îi împinge în obraz celălalt sân, cel uscat, pudrat cu un polen care se dizolvă. Rabbit deschide ochii, o caută, îi vede faţa, o mască moale care-l priveşte liniştit, preocupată de el, şi închide din nou ochii nutrindu-se cu ea; mâna lui abandonată pe cuprinsul trupului ei descoperă, la capătul braţului, o păstaie plesnită, un fald desfăcut fără formă, simplu. Ea continuă să se rostogolească, se întoarce cu spatele la el, cuibărindu-şi fundul între burta şi în pulpele lui. Se cufundă amândoi într-un spaţiu lasciv. El aşteaptă momentul încordării supreme, în întreaga lungime şi grosime. Ea îl mângâie cu degetele vârâte printre pulpe. Ea îşi îndoaie piciorul şi el îi prinde călcâiul. Cu cât se caută mai adânc unul pe celălalt, cu atât simte el că, în pofida zbaterilor şi zvârcolirilor, au rămas două cărnuri separate; Rabbit nu e prea cutezător acum, când ea i-a devenit atât de prietenă în căutările lor reciproce; dar pretutindeni se izbesc de un zid. Trupul nu are glas să-şi cânte propriul cântec. Nerăbdarea împunge; ea pluteşte prin sângele lui, aşa cum sub pleoape i se împrăştie un iz

sărat; o presiune umedă, senzaţia micimii trupului ei care-i umple mâinile, răsuflarea ei, scârţâitul arcurilor patului, ciocnirile lor întâmplătoare şi durerea de la rădăcina uscată a limbii, toate îşi transmit, îşi înregistrează culorile.

Un ghiont împunge moliciunea.

— Acum?

Vocea ei sună cârâit. El îngenunchează, ca într-un soi de leşin, între picioarele ei desfăcute. Cu ajutorul ei, vintrele lor oarbe se întâlnesc. O umbră de tristeţe în victorie. Creşte.

El îşi oţeleşte braţele pe care se sprijină, speriat, pentru că acesta e momentul în care o dezamăgea adeseori pe Janice, ejaculând prea curând. Totuşi, datorită aburului de alcool infiltrat în organism sau datorită celor câţiva stropi scăpaţi înainte, iubirea lui întârzie să erupă în căldura ei. Rabbit îşi ascunde faţa în gâtul ei, în mireasma de mentă a părului. Ea îl încolăceşte cu braţe fine, îl împinge înlăuntrul ei, îl trage în jos şi se ridică deasupra-i. De la umerii netezi în jos, Ruth nu mai e decât un pântec alungit, erect în lumină, deasupra lui; rosteşte admirativ:

— Hei!

Ea îi răspunde:

— Hei!

— Eşti drăguţă.

— Haide! Treci la treabă!

Întărâtat, Rabbit continuă să sape în ea şi, mai mult, îşi fixează mâna sub falca ei şi începe să-i sape faţa, astfel încât îi pătrunde cu degetele în gură, şi gâtul ei alunecos se încordează. Relaxată, parcă, de incitarea lui, Ruth se răstoarnă din nou şi-l trage iarăşi deasupra ei, piepturile li se lipesc; mâna ei coboară şi atinge blăniţele lor amestecate; respiraţia i se poticneşte. Coapsele i se desfac larg şi îi prind, ca într-un cleşte, şoldurile; se deschide atât de larg, încât îl sperie, parcă ar urmări imposibilul, adică să-şi proiecteze înlăuntrul în afară; muşchii, şi buzele, şi

oasele amplelor ei şolduri îl presează ca o nouă anatomie sau ca un alt animal. Ea devine transparentă, el îi vede inima. Îl face să se simtă în suspensie, să simtă că se afundă în faldurile vlăguirii ei. Iubirea şi mândria lui reînvie. Ruth juisează prima şi îl aşteaptă, în timp ce el, la extremitatea vibrantă a tandreţei, îi trasează cu degetul, iar şi iar, arcul sprâncenei. Valul lui de sămânţă se umflă şi se revarsă într-un canal tăcut. La fiecare tresăltare buzele ei surâd sub buzele lui şi picioarele ei, înnodate pe spatele lui, îl apasă.

— OK? îl întreabă ea după un timp.

— Eşti drăguţă.

Ruth îşi descolăceşte picioarele şi îl scutură de pe trupul ei ca pe o grămăjoară de nisip. Rabbit îi priveşte faţa şi are impresia că citeşte în umbrele ei o melancolică iertare, ca şi cum ar fi înţeles că în clipa eliberării, în chiar rădăcina iubirii, el a trădat-o, încercând o undă de disperare. Natura te conduce asemenea unei mame, dar, de îndată ce-şi dobândeşte micul ei preţ, te părăseşte în gol. Sudoarea care-i acoperă corpul e rece; Rabbit trage cuvertura ghemuită la picioarele ei.

— Ai fost grozavă, îi murmură el din pernă, şi îi atinge şoldul moale.

Carnea ei e încă umedă; refluxul ei e mai lent.

— Am şi uitat, spune ea.

— Ce-ai uitat?

— Că şi eu pot juisa.

— Şi cum e?

— O, parcă te scufunzi.

— Unde te scufunzi?

— Nicăieri. Nu pot vorbi despre asta.

Rabbit îi sărută buzele; n-o poate condamna. Ea acceptă lenevos, apoi, într-o recrudescenţă de pasiune, îşi plimbă limba pe bărbia lui.

El îi înconjoară mijlocul cu braţul şi se pregăteşte să

doarmă lipit de corpul ei.

— Hei, trebuie să mă scol.

— Stai locului.

— Trebuie să mă duc la baie.

— Nu.

O ţine strâns.

— Băiete, dă-mi drumul.

— Nu mă speria, murmură el şi se agăţă mai puternic de ea. Îşi trece piciorul peste pulpele ei, cu greutate şi căldură. Minunate, femeile, de la un pântec atât de flămând, la o grăsime atât de confortabilă; Rabbit vrea să i se restituie, într-un flux molcom, căldura pe care i-au dăruit-o vintrele lui. O femeie futută e cel mai bun partener de pat. Pântecul ca un cauciuc. Ah, şi încă cum! Când s-a urcat pe el, cupa unui crin mare, albastru, i-a învăluit capul somnolent. Ar fi putut să o rănească atunci când a săpat-o în falcă. Acum e îndeajuns de treaz ca să simtă cum respiraţia lui uscată se târăşte peste buze înfrânate, strânse, când Ruth se eliberează de sub piciorul şi braţul lui.

— Hei, adu-mi un pahar cu apă, îi spune.

Ruth stă o clipă în picioare la marginea patului, lăbărţată în goliciunea ei, apoi se duce la baie să-şi facă datoria. E un lucru care lui Rabbit îi repugnă la femei; se tratează de parc-ar fi nişte anvelope vechi. Ţevi în ţevi, care le spală de murdăria bărbaţilor, e ceva realmente insultător. Robinetele plâng. Cu cât i se trezeşte mintea, cu atât se simte mai deprimat. Din adâncurile pernei, se uită la fâşia orizontală din biserica de peste drum, cu vitralii colorate, care se zăreşte pe sub jaluzeaua de la fereastră. Strălucirea ei copilărească pare să fie singurul lucru bun de care se mai poate agăţa.

Şuviţa de lumină care se strecoară pe sub uşa închisă a băii taie aerul întunecat din dormitor. Plescăielile apei sunt aidoma cu cele pe care le făceau părinţii lui când, în

copilărie, Rabbit se trezea din somn dându-şi seama că veniseră sus, la culcare, şi că în curând întreaga casă va fi cufundată în întuneric, iar următoarea lui percepţie va fi lumina dimineţii. Doarme dus când, asemenea unui fum în clarul de lună, Ruth, spălată, se furişează în pat lângă el, ţinând în mână un pahar de apă.

Rabbit are un vis intens. Se face că el cu mama şi cu tatăl lui şi cu încă nişte persoane stau în jurul mesei din bucătărie. Din vechea bucătărie. O fată care stă la masă întinde un braţ extrem de lung, împovărat de o brăţară, apucă mânerul răcitorului de lemn şi aerul rece se cerne asupra lui Rabbit. Fata a deschis uşiţa nişei pătrate unde se ţine tortul de îngheţată; şi iată-l, într-adevăr, acolo, la câţiva centimetri de ochii lui Rabbit, povârnit într-o rână pentru că a început să se topească, dar încă mare, în forma lui neagră de metal şi purtând semnul alb în locul unde trebuie să fie secţionat, aidoma torturilor care vin pe toboganul fabricii de îngheţată. El se apleacă şi mai aproape de respiraţia rece a gheţii, inhalând răceala cu miros de tinichea pe care o asociază cu pereţii de metal ai nişei şi cu coastele podelei ei, de un gri delicat ca de rinocer, împestriţat cu aceeaşi spuzeală de care suferă şi linoleumul de pe jos. Când se apleacă şi mai mult, observă că sub pielea apoasă a tortului pulsează sute de vinişoare albe, asemenea capilarelor de pe o frunză, de parcă şi gheaţa ar fi alcătuită din celule vii. Şi mai departe, în fundul nişei, îi apare, în sfârşit, o viziune fantastică: un nor zdrenţuit, steaua unei explozii, al cărei centru e nedesluşit, dar ale cărei braţe se întind din miezul palorii, drepte şi lungi, marcând în diagonală toate faţetele cubului. Barele ruginite pe care se sprijină tortul se clatină sub ochii lui, ca dinţii unui rânjet. Îl cuprinde frica! Calupul acela rece e viu. Mama lui îi vorbeşte:

— Închide uşa!

— N-am deschis-o eu.
— Ştiu.
— Ea a deschis-o.
— Ştiu. Băiatul meu cel bun n-ar face nimănui vreun rău.
Fata de la masă plimbă prin farfurie porţia de mâncare.
Mama se întoarce spre ea şi o dojeneşte. Şi dojenile curg întruna, fără noimă, acelaşi şi acelaşi lucru repetat la nesfârşire, o continuă pompare de cuvinte, ca o hemoragie internă. El e cel care sângerează, suferinţa lui, de mila fetei, îi schimonoseşte faţa până o simte ca pe o farfurie mare, albă.
— O târfă nu poate mânca decent, ca un copilaş.
— Hei, hei, hei! strigă Rabbit şi se ridică în picioare ca să-şi apere sora.
Mama se îndepărtează, bombănind. Se găsesc acum pe fâşia îngustă dintre cele două case; numai el şi fata; dar fata e Janice Springer. El încearcă să-i explice ieşirea mamei lui. Privirea lui Janice e aţintită, cu blândeţe, asupra umărului lui; când o înconjoară cu braţele, Rabbit vede că ochii îi sunt injectaţi. Deşi feţele lor nu sunt prea apropiate, el îi simte respiraţia înfierbântată de lacrimi. Sunt afară, în spatele sălii de distracţii din Mt. Judge, presărat cu bălării, şi petice de pământ bătătorit, şi sticle sparte; prin zid răzbeşte muzică amplificată de megafoane; Janice poartă o rochie de dans trandafirie şi plânge. El îi repetă, amorţit, poveştile despre mama lui, şi anume că mama avea de gând să lovească *în el*, dar Janice continuă să plângă şi, spre groaza lui, faţa ei începe să se descompună, pielea i se dezlipeşte de pe oase, dar, de fapt, nici nu există oase, doar o substanţă care se topeşte; îşi face palmele căuş pentru a aduna substanţa şi a o lipi la loc; dar acum faţa i se desprinde în bucăţi care-i cad în mână; aerul devine livid, străpuns de propriul său ţipăt.
Lividitatea e, de fapt, lumina zilei, perna îi străluceşte în ochi şi soarele proiectează frânturi de raze prin crăpăturile

jaluzelei trase. Femeia asta doarme încovrigată sub aşternuturi, între el şi fereastră. Părul ei, în lumina soarelui, are reflexe roşii, castanii, aurii, albe şi negre, împrăştiate pe pernă. Zâmbind uşurat, Rabbit se propteşte într-un cot, o sărută pe obrazul solid şi îi admiră textura dură a porilor. Observă pe faţa ei dâre de fard care-i arată cât de imperfect i-a frecat faţa în întuneric. Îşi reia poziţia de somn, dar a dormit prea mult în ultimele ore. Căutând parcă reintrarea într-un alt vis, întinde mâna, peste mica distanţă care îi separă, spre corpul ei gol, şi colindă cu degetele în sus şi în jos pe povârnişuri vaste, calde ca pâinea proaspăt scoasă din cuptor. Ruth doarme cu spatele la el, nu-i poate vedea ochii. Şi nu-şi dă seama că s-a trezit decât când o aude oftând adânc şi o vede întinzându-şi braţele şi întorcându-se spre el.

Şi atunci, fac din nou dragoste, în lumina dimineţii, cu gurile împâclite, iar sânii ei i se revarsă peste coaste. Sfârcurile ei sunt nişte muguri cafenii, îngropaţi în carne, tufa ei, spuma unui metal vag colorat. E aproape prea multă goliciune; clipa lui de climax pare sărăcăcioasă în comparaţie cu bogăţia întinderilor ei de piele lucioasă, şi Rabbit se întreabă dacă mai are pretenţii de la el. Ea îi răspunde că nu; nu, a fost altfel decât ieri-noapte, dar e în regulă. Realmente în regulă. El se vârî din nou sub cuvertură, în timp ce ea lipăie în jur pe tălpile goale, îmbrăcându-se. Curios cum îşi îmbracă întâi sutienul şi pe urmă chiloţii. Când îşi trage chiloţii, Rabbit devine conştient de picioarele ei, ca de nişte lucruri separate: învârtejiri roz, lichide, care se pierd spre glezne. În timp ce se mişcă, picioarele îşi trimit, unul altuia, lumina roz. Faptul că ea acceptă să fie privită îl flatează, îl încălzeşte. S-a stabilit între ei o relaţie domestică.

Clopotele bisericii dăngăne puternic. Rabbit se mută în partea ei de pat ca să urmărească oamenii îmbrăcaţi îngrijit care intră în biserica din piatră de var de peste

drum, ale cărei ferestre iluminate i-au chemat somnul noaptea trecută, întinde mâna şi ridică puţin jaluzelele. Fereastra trandafirie de peste noapte e întunecată acum şi, deasupra bisericii, deasupra orăşelului Mt. Judge soarele scânteiază într-o faţadă de azur. Turla bisericii aruncă o umbră întunecată, scurtă, răsturnată ca un negativ, asupra câtorva bărbaţi cu flori la butonieră care stau şi pălăvrăgesc, în timp ce turma obişnuită intră în clădire, cu capetele plecate. Gândul că toţi aceşti oameni au avut curajul să plece de acasă şi să vină aici să se roage îi face plăcere lui Rabbit şi-i insuflă siguranţă, îl îndeamnă să închidă ochii şi să încline capul cu o mişcare atât de imperceptibilă, încât Ruth nici nu o observă. „Ajută-mi Doamne, Isuse Christoase. Iartă-mă. Călăuzeşte-mă. Binecuvântează-i pe Ruth, pe Janice, pe Nelson, pe mama şi pe tatăl meu, pe domnul şi pe doamna Springer şi pe pruncul încă nenăscut. Iartă-l pe Tothero şi pe toţi ceilalţi. Amin.”

Deschide ochii în lumină şi spune:

— E o congregaţie destul de numeroasă.

— Duminica dimineaţa! M-aş lepăda de toate dimineţile de duminică.

— De ce?

Ea răspunde doar printr-un „Pfff!”ca şi cum el ar cunoaşte răspunsul. După un răgaz de gândire, văzându-l că zace în pat, uitându-se cu gravitate pe fereastră, adaugă:

— Am avut odată un tip, aici la mine, care mă scula la opt dimineaţa, pentru că la nouă şi jumătate trebuia să se ducă să predice la şcoala de duminică.

— Tu nu eşti credincioasă?

— Nu. Vrei să spui că tu crezi?

— Mă rog, da. Cred că da.

Asprimea vocii ei, siguranţa ei îl fac să ezite; se întreabă dacă o minte sau nu. Dacă o minte, atunci e suspendat în

mijlocul a nicăieri, şi gândul ăsta îl pustieşte, îi face inima să tremure. Peste drum, câţiva oameni îmbrăcaţi în veşmintele lor cele mai bune merg pe trotuar pe lângă şirul de case de cărămidă ponosite; oare păşesc în aer? Hainele lor, au îmbrăcat hainele cele mai bune; Rabbit, ameţit, se agaţă de acest gând; îi apare ca o dovadă vizuală a lumii nevăzute.

— Mă rog, dacă eşti credincios, ce cauţi aici? îl întreabă ea.

— De ce să nu fiu aici? Ce, te crezi Satana sau aşa ceva?

Replica lui îi închide gura pentru un moment, aşa cum stătea cu pieptenele în mână, după care începe să râdă:

— Mă rog, dacă asta te face fericit, dă-i înainte.

Rabbit o presează:

— De ce nu crezi în nimic?

— Glumeşti.

— Nu. Niciodată, nici măcar pentru o secundă, nu ţi se pare că e ceva evident?

— Ce, existenţa lui Dumnezeu? Nu. Evidentă mi se pare versiunea opusă. Şi asta tot timpul.

— Şi dacă nu există Dumnezeu, de ce există totul?

— De ce? Aici nu încape niciun de ce. Lucrurile pur şi simplu există.

Ruth stă în faţa oglinzii şi pieptenele cu care-şi trage părul pe spate îi ridică uşor buza în sus; aşa arată întotdeauna femeile în filme.

— Eu nu gândesc în felul ăsta despre tine, îi spune Rabbit; nu gândesc că, pur şi simplu, exişti.

— Hei, de ce nu-ţi tragi hainele pe tine în loc să zaci acolo şi să-mi ţii o predică? Cuvintele ei şi părul care i se buclează îl excită.

— Vino aici, îi cere.

Ideea de a o regula în timp ce oamenii se roagă în biserică îl excită şi mai tare.

— Nu, îl refuză Ruth.

E puţin supărată. Faptul că e credincios o sâcâie.
— Acum nu mă mai placi? o întrebă.
— Ce importanţă are?
— Ştii bine că are importanţă.
— Dă-te jos din patul meu.
— Cred că-ţi mai datorez cincisprezece dolari.
— Tot ce-mi datorezi este că pleci dracului de aici.
— Cum? Să te las singură?
Rosteşte aceste cuvinte cu o repeziciune comică şi, în timp ce ea stă locului şocată şi rigidă, el sare din pat, îşi culege câteva lucruri de îmbrăcat, o zbugheşte la baie şi închide uşa după el. Când iese, în lenjeria de corp, îi spune, în aceeaşi manieră hazoasă:
— Nu-ţi mai plac.
Se îndreaptă amărât spre scaunul pe care sunt întinşi cu grijă pantalonii lui. Cât a fost el la baie, Ruth a făcut patul.
— Îmi placi destul, răspunde ea cu o voce preocupată, netezind aşternuturile.
— Destul pentru ce?
— Destul!
— De ce-ţi plac?
— Pentru că eşti mai tare decât mine.
Se duce în celălalt capăt al patului şi trage de colţul aşternutului.
— Era o chestie care mă scotea din sărite – şi anume că toată lumea are impresia că numai femeile mititele şi drăguţe pun mâna pe bărbaţi puternici.
— Au ele ceva, răspunde Rabbit. Par mai uşor de cucerit.
— Cred că aşa e, replică ea râzând.
El îşi trage pantalonii şi închide catarama curelei.
— Şi ce altceva îţi mai place la mine?
Ea îi aruncă o privire.
— Să-ţi spun?
— Spune-mi.
— Faptul că nu ai capitulat. În felul tău prostesc, încă

mai lupţi.

Lui Rabbit îi face plăcere să audă lucrul ăsta; plăcerea i se scurge prin vene, îl face să se simtă măreţ, drept care rânjeşte. Dar modestia americană protestează instinctiv şi „dorinţa de realizare” îi scapă din gura căreia încearcă să-i imprime un rictus. Ea pricepe.

— Nenorocitul ăla de ticălos bătrân! exclamă Ruth. E realmente un ticălos.

— Hei, ştii ce mă gândesc, să dau o fugă până la băcănie şi să cumpăr ceva să găteşti pentru masa de prânz.

— Ai de gând să te muţi aici?

— De ce nu? Trebuie să te întâlneşti cu cineva?

— Nu. N-am pe nimeni.

— Atunci e foarte bine. Ziceai aseară că-ţi place să găteşti.

— Am spus că-mi plăcea cândva.

— Dacă-ţi plăcea cândva îţi mai place şi acum. Ce să iau?

— De unde ştii că prăvălia e deschisă?

— Nu e? Sunt sigur că-i deschisă. De când cu supermarketurile, prăvălioarele astea fac cea mai mare vânzare duminica.

Rabbit se duce la fereastră şi se uită spre prăvălia din colţ. Vede clar uşa prăvăliei deschizându-se şi un om ieşind cu un ziar.

— Cămaşa ta e împuţită, observă Ruth în spatele lui.

— Ştiu. E cămaşa lui Tothero, răspunde Rabbit îndepărtându-se din lumina ferestrei. Va trebui să-mi aduc nişte haine.Dar mai întâi să cumpăr de mâncare. Ce să iau?

— Ce-ţi place? îl întreabă ea.

Rabbit iese pe uşă, mulţumit. Adevărul e că are o fire împăciuitoare. Şi-a dat seama de lucrul ăsta de cum a văzut-o stând lângă parcometre. Se ghicea din felul moale în care arăta pântecul ei. Cu femeile te ciocneşti, de obicei,

pentru că ele vor altceva, sunt o rasă diferită. Femeile sau dăruiesc, ca o plantă, sau te înţeapă ca un ciot de stâncă. În întreaga natură nimic nu-i mai bun decât o femeie cu o fire blajină. Pietrele pavajului îi lovesc picioarele în timp ce aleargă, în cămaşa lui murdară, spre băcănia din colţ. *Ce-ţi place?* l-a întrebat. E a lui. Ştie că e a lui.

Se întoarce cu opt crenvurşti în celofan, o pungă de fasole verde refrigerată, cartofi pai refrigeraţi, o sticlă de lapte, un borcan de sos condimentat, o pâine cu seminţe, o minge de caşcaval învelită în celofan roşu şi, în vârful pungii, o plăcintă cu melasă. Totul a costat doi dolari şi patruzeci şi trei de cenţi. Când scoate alimentele din pungă, în bucătăria colorată, Ruth îi spune:

— Nu eşti mare mâncău.

— Aş fi vrut să iau cotlete de miel, dar nu avea decât crenvurşti, salam şi pateu la cutie.

În timp ce ea găteşte, el se învârteşte prin living şi descoperă o serie de romane poliţiste aşezate într-un raft de la baza unei mese, lângă un fotoliu. Băiatul care dormea în patul de cazarmă vecin cu al lui, la Fort Hood, obişnuia să citească tot timpul cărţulii din astea. Ruth deschisese ferestrele şi aerul răcoros de martie pare mai pişcător în lumina amintirilor din Texas. Perdelele lui Ruth, dintr-un material ieftin, prăfuit, cu picăţele, flutură în vânt; pielea lor de voal se umflă uşor şi vine spre el, în timp ce e paralizat de o amintire şi mai frumoasă: casa lui, în copilărie, cu ziarele de duminică risipite pe jos, fâşâind în briza după-amiezii, în timp ce mama lui, la bucătărie, zăngănea oalele şi vesela; când avea să termine cu spălatul vaselor, îi va organiza pe toţi, pe tata, şi pe el, şi pe micuţa Miriam, şi-i va pregăti pentru o plimbare. Din cauza fetiţei mici, nu vor merge prea departe, doar la o distanţă de câteva străzi până la vechea carieră de piatră, unde bazinul îngheţat peste iarnă, topit într-un lac adânc de câţiva centimetri, amplifică înălţimea pereţilor carierei,

oglindindu-le stâncile cu susul în jos, într-o fântână a reflexiei. Dar nu e decât apă chioară; fac câţiva paşi pe marginea lui şi, privit dintr-un alt unghi, bazinul oglindeşte soarele, iluzia stâncilor răsturnate s-a evaporat, iar apa însorită pare solidă ca gheaţa. Rabbit o ţine pe micuţa Mim de mână.

— Hei! îi strigă lui Ruth. Am o idee grozavă. Hai să facem o plimbare în după-amiaza asta. Să mergem pe jos.

— Să mergem! Eu merg tot timpul.

— Să urcăm pe Mt. Jugde din partea asta.

Rabbit nu-şi aminteşte să fi urcat vreodată muntele pe versantul Brewer, e năpădit de un flux de nerăbdare şi, când se întoarce, exaltat, dinspre perdelele legănate de briză, clopotele mari ale bisericii îşi trimit dangătul.

— Da, hai s-o facem. Te rog, strigă el înspre bucătărie.

Jos, în stradă, oamenii ies din biserică, purtând ramuri verzi.

Când Ruth îi serveşte masa de prânz, Rabbit constată că e o bucătăreasă mai bună decât Janice; a fiert crenvurştii fără să-i lase să crape. Janice îi aducea întotdeauna la masă plesniţi, şi răsuciţi, şi torturaţi. Mănâncă împreună cu Ruth la o măsuţă de porţelan din bucătărie. Când îşi atinge furculiţa de farfurie, îşi aduce aminte de fiorul rece care l-a străbătut în vis când faţa lui Janice se desfăcea în mâinile lui, şi amintirea îi strică gustul primei îmbucături, o preface într-un soi de oroare. Cu toate acestea spune „Delicios”, continuă să mănânce şi, după un timp, îşi recapătă apetitul.

În faţa lui, obrajii lui Ruth împrumută ceva din strălucirea pală a tăbliei mesei; fruntea ei lată luceşte şi cele două pete de lângă nas par urmele a ceva ce i s-a vărsat pe faţă. Pare să simtă că a devenit neatrăgătoare şi mănâncă repede, cu îmbucături mici, căutând parcă să se eclipseze.

— Hei, îi spune el.

— Cee?
— Ştii că maşina mea e încă parcată pe Cherry Street.
— E OK. Duminica parcometrele nu taxează.
— Da, dar mâine o să taxeze.
— Vinde-o.
— Cum?
— Vinde maşina. Simplifică-ţi viaţa. Îmbogăţeşte-te rapid.
— Nu, vreau să spun... Da, te gândeşti s-o fac pentru tine. Uite ce-i, mai am treizeci de dolari, de ce nu vrei să ţi-i dau acum?
Îşi duce mâna la buzunar.
— Nu, nu, nu, nu m-am gândit la asta. Nu m-am gândit la nimic. Pur şi simplu mi-a încolţit ideea în capul meu dolofan.
E jenată; i-au apărut pete pe gât şi lui i se face milă de ea când se gândeşte cât de drăguţă i se păruse cu o noapte înainte. Îi explică:
— Uite ce-i, tatăl nevestei mele e negustor de maşini vechi şi, când ne-am căsătorit, mi-a vândut maşina asta cu o reducere de preţ simţitoare. Aşa că, într-un fel, e maşina nevesti-mii şi, oricum, întrucât copilul e la ea, cred că e drept să-i rămână ei. Şi apoi, cum ai observat şi tu, cămaşa mea e murdară şi ar trebui să-mi aduc de acasă nişte haine. Aşa încât m-am gândit că, după ce mâncăm, să mă furişez la mine acasă, să las maşina şi să-mi iau hainele.
— Şi dacă ea e acasă?
— Nu e acasă. Precis e la maică-sa.
— Cred că ţi-ar plăcea să o găseşti acasă, comentează Ruth.
Rabbit stă şi se întreabă; se imaginează descuind uşa şi dând peste Janice, aşezată în fotoliul ei, cu un pahar gol alături, uitându-se la televizor, şi la acest gând simte o mică prăbuşire înlăuntrul lui, ca şi cum un boţ de hrană care i s-ar fi oprit în gât alunecă, în sfârşit, în jos; uşurarea

lui când constată că faţa ei e întreagă, că e aceeaşi faţă tâmpă şi încordată.

— Nu, nu mi-ar plăcea, îi răspunde lui Ruth. Mi-e frică de ea.

— Evident.

— Are ceva în ea, stăruie Rabbit. E un pericol.

— Sărmana asta de nevastă-ta pe care ai părăsit-o? Aş crede că pericolul eşti *tu.*

— Nu.

— Da, sigur. Tu te socoteşti un iepuraş.

Tonul ei e uşor zeflemitor şi irascibil, iar Rabbit nu înţelege de ce. Ruth îl întreabă:

— Şi ce-ai de gând să faci cu hainele astea?

Asta-i; îl simte că vrea să se mute la ea. Rabbit admite:

— Să le aduc aici.

Ea trage adânc aer în plămâni, dar nu spune nimic.

— Doar pentru o noapte, o roagă Rabbit. Nu ai alt plan pentru azi, nu-i aşa?

— Poate nu. Nu ştiu. Probabil că nu.

— Ei, atunci e grozav. Hei! Te iubesc.

Ruth se ridică şi strânge farfuriile, dar rămâne locului, cu degetul mare pe ele, cu privirea aţintită în centrul mesei albe. Îşi scutură greu capul şi rosteşte:

— Eşti o veste rea.

În faţa lui, pelvisul ei lat, adăpostit sub o fustă maronie banală, apare solid şi simetric, ca baza unei coloane viguroase. Inima lui saltă prin această coloană vânjoasă şi, încântat că iubirea lui s-a redeşteptat, dar necutezând încă să-şi înalţe ochii ca să-i întâlnească faţa cercetătoare, îi răspunde:

— Ce pot să fac? Tu eşti o veste foarte bună.

Înfulecă trei bucăţi de plăcintă cu melasă şi o firimitură care i se agăţase în colţul gurii cade pe puloverul ei când îi sărută sânii, ca să-şi ia la revedere. O lasă cu farfuriile. Maşina îl aşteaptă în Cherry Street, misterioasă, în după-

amiaza răcoroasă de primăvară; e ca şi cum o încăpere dintr-o casă a lui s-ar fi detaşat şi s-ar fi refugiat la marginea trotuarului, şi acum, că fluxul nopţii se retrăsese, strălucea în nisip, uşor înclinată, dar neatinsă, gata să plutească la apăsarea unui buton. Sub hainele ponosite, şifonate, trupul său se simte curat, zvelt, golit. E iubit. Maşina miroase a siguranţă: cauciuc, şi praf, şi metal vopsit, încins în soare. O teacă pentru cuţitul care este el însuşi. Porneşte prin amorţeala duminicală a oraşului, printre şirurile domestice de case de cărămidă, pe lângă portalurile calme de lemn, cu balustradele lor. Dă ocol colinei mari a Mt. Judge; pantele care coboară până la şosea sunt pudrate cu verdele gălbui al frunzuliţelor noi; ceva mai sus, pâlcurile de brazi alcătuiesc împreună cu cerul un orizont negru. Priveliştea s-a schimbat de când a fost ultima oară pe aici. Ieri-dimineaţă cerul era vărgat de norii subţiratici ai zorilor, iar el era epuizat şi se îndrepta către centrul reţelei încâlcite, singurul loc care făgăduia o şansă de odihnă. Acum, amiaza altei zile dizolvase norii şi cerul încadrat de parbriz e gol şi rece, iar el simte că nu-l aşteaptă nimic în faţă, nimicul ochilor albaştri ai lui Ruth, nimicul cu care i-a mărturisit lui cu ce se ocupă, nimicul în care crede ea. Şi inima ţi se înalţă pe veci prin cerul acela gol.

Calmul i se risipeşte când coboară printre casele familiare din Mt. Judge. Devine precaut, nervos. O ia pe Jackson Street, Potter Street, apoi Wilbur Street şi încearcă să detecteze din vreun semn exterior dacă e cineva acasă. N-ar avea cum să fie lumina aprinsă, pentru că e miezul zilei. În faţa casei, nicio maşină. Face de două ori înconjurul blocului, întinzându-şi gâtul ca să zărească vreun chip la fereastră. Geamurile sunt înalte şi opace. Ruth n-a avut dreptate; nu doreşte să o vadă pe Janice.

Simpla posibilitate a unei întâlniri îl sleieşte de puteri în asemenea măsură, încât, când coboară din maşină, soarele

puternic aproape că-l doboară. Când urcă scările, treptele par să se ajusteze, să se restrângă, să se despice, împiedicând tendinţa corpului său, dilatat de teamă, de a se înălţa. Bate la uşă, gata să o ia la fugă. De cealaltă parte nu răspunde nimeni. Bate din nou la uşă, ascultă şi scoate cheile din buzunar.

Deşi apartamentul e gol, pare totuşi impregnat de prezenţa lui Janice, atât de pregnantă, încât Rabbit începe să tremure; priveliştea fotoliului aşezat în faţa televizorului îi înmoaie genunchii. Jucăriile stricate ale lui Nelson, împrăştiate pretutindeni pe jos, îl ameţesc; toată recuzita din craniul lui, materia cenuşie, cartilajele urechilor, găvanele ochilor, toate converg să-i astupe, să-i înfunde ţeava eului; sinusurile i se sufocă din cauza unui strănut sau a lacrimilor, nu mai ştie nici el. În living-room miroase a praf. Jaluzelele sunt trase. Janice le trăgea după-masa pentru ca lumina să nu-i bată în ecranul televizorului. Cineva a făcut totuşi puţină ordine: scrumierele ei şi paharul gol au fost îndepărtate. Rabbit aşază cheia de la intrare şi cheile maşinii pe carcasa televizorului din metal vopsit cafeniu, imitând fibra lemnului. Când deschide uşa debaralei, clanţa se loveşte de marginea aparatului. Câteva rochii de-ale lui Janice lipsesc.

Are de gând să-şi scoată lucrurile, dar, de fapt, se întoarce şi o ia spre bucătărie, încercând să sesizeze, să extragă esenţa a ceea ce a făcut. În dormitor, patul lor se surpă sub lumina filtrată a soarelui. N-a fost niciodată un pat ca lumea. Un cadou de la părinţii ei. Pe măsuţa de toaletă tronează câteva dintre sticlele ei şi o forfecuţă de unghii, o papiotă de aţă albă cu un ac, câteva agrafe de păr, o carte de telefon, un ceas cu cifre luminoase, o reţetă de gătit ruptă dintr-o revistă, dar pe care n-a folosit-o niciodată, şi un şirag de mărgele de lemn, sculptate în Java, pe care i le-a dăruit de Crăciun. Sprijinită de perete, într-o poziţie nu prea sigură, stă oglinda mare, ovală, pe

care au dat-o jos când părinţii ei le-au instalat o nouă cameră de baie; a avut de multe ori de gând să o agaţe pe perete, deasupra mesei ei de toaletă, dar niciodată nu şi-a făcut timp să cumpere dibluri. Un pahar uitat pe pervazul ferestrei, pe jumătate plin cu apă stătută, clocită, aruncă o pată curbă de soare diluat pe peretele gol unde ar fi trebuit să atârne oglinda. Trei crestături prelungi, paralele zgâriate pe zid; cum or fi apărut, când? Îndărătul patului cu aşternutul strâns se zăreşte un triunghi alb din pardoseala băii; ziua aceea când, după duş, cu fundul înroşit de aburi, şi-a ridicat braţele, bucuroasă să-l sărute, cu părul de la subţioară ud leoarcă. Ce frenezie o fi apucat-o atunci, ca şi pe el de altfel, ce frenezie neaşteptată?

În bucătărie descoperă ceva ciudat: cotletele de porc care au fost lăsate în tigaie, reci ca moartea, peste grăsimea închegată. Le aruncă în punga de hârtie de sub chiuvetă şi răzuieşte cu o spatulă bucăţile de grăsime solidificată rămasă în tigaie. Punga de hârtie, pătată la fund, maroniu-închis, degajă un miros dulceag, de putred. Se întreabă ce o fi. Dar pubela e jos, în spatele casei, şi nu vrea să facă două drumuri. Hotărăşte s-o lase baltă. Dă drumul la apa fierbinte şi vâră tigaia în chiuvetă, să înmoaie grăsimea. Respiraţia aburului sună ca o şoaptă într-un mormânt.

Într-o grabă panicată, scoate dintr-un sertar chiloţi curaţi, maiouri şi ciorapi, trei cămăşi în ţiplă şi cu carton albastru; dintr-un alt sertar, chiloţi curaţi; din debara îşi ia cele două costume şi o jachetă sport, înfăşoară lenjeria în costume şi face o boccea pe care s-o poată duce. Toată treaba asta îl face să transpire. Cu ghemul de haine în braţe şi sprijinindu-l cu un genunchi, aruncă o ultimă privire în apartament, se uită la mobilă, la covoare, la tapet, toate par afumate, întunecate de mohorala care s-a lăsat peste faţa lui; încăperile sunt îmbibate de o atmosferă penibilă, meschină, şi e bucuros să plece de

acolo. Uşa se trânteşte irevocabil în urma lui. Cheia a rămas înăuntru.

Periuţa de dinţi; aparatul de ras; butonii de manşetă; pantofii. Cu fiecare treaptă pe care o coboară îşi aminteşte de ceva ce a uitat. Se grăbeşte, tălpile îi bocănesc pe scări. Sare. Creştetul lui aproape că loveşte becul care atârnă de un fir negru în vestibul. Numele lui pe cutia poştală pare să-l strige, dar trece rapid pe lângă el; literele scrise cu cerneală albastră încarcă aerul, ca un ţipăt. Se simte ridicol, aşa cum dă buzna în lumina soarelui, asemenea acelor hoţi aiuriţi despre care citeşti pe ultima pagină a ziarelor şi care, în loc să fure din case bani sau argintărie, şterpelesc un lighean de porţelan, douăzeci de suluri de tapet sau o legătură de haine vechi.

— Bună ziua, domnule Angstrom.

Trece pe lângă el o vecină, domnişoara Arndt, cu o pălărie violetă pe care o poartă duminica la biserică şi ţinând în mână o frunză de palmier.

— O, bună. Ce mai faceţi?

Locuieşte la trei case mai încolo; se spune că ar avea cancer.

— Splendid, răspunde ea.

Şi rămâne locului în soare, uimită de atâta splendoare, fixată pe tălpile cu platfus, rezemându-se uşor de panta pavajului.O maşină verde trece încet pe lângă ei. Domnişoara Arndt îi blochează drumul, amabil mirată, recunoscătoare pentru ceva, şi simpla ei aderenţă la pavaj evocă o muscă oprită din drumul ei pe tavan pentru a se minuna de ea însăşi.

— Ce părere aveţi de vremea asta? o întreabă Rabbit.

— Îmi place, îmi place, de Duminica Floriilor e întotdeauna cer senin. Simt cum mi se înalţă seva în picioare.

Râde, şi el o imită; stă înrădăcinată în asfaltul cald, între umbrele stufoase a doi arţari tineri. Rabbit e sigur că

femeia nu ştie nimic.

— Da, îi spune el când îi vede privirile îndreptate spre braţele lui, fac curăţenie de primăvară.

Scutură legătura de haine, ca s-o lămurească.

— Bine, răspunde ea cu o grimasă surprinzător de sarcastică. Voi, soţii tineri, preluaţi tot greul casei.

După aceea se răsuceşte şi exclamă:

— În maşină e un preot!

Maşina verde s-a întors, cu şi mai mare încetineală. Cuprins de o groază care face ca legătura de haine să-i pară de două ori mai grea, Rabbit îşi dă seama că e încolţit. Ţâşneşte de sub portalul casei şi trece pe lângă domnişoara Arndt spunându-i „Trebuie să fug!”, exact când aceasta remarca:

— Nu-i pastorul Kruppenbach.

Nu, desigur că nu-i Kruppenbach. Rabbit ştie cine e, deşi nu-i cunoaşte numele. E preotul episcopalian. Springerii sunt episcopalieni, o dovadă a artificialei parveniri sociale, iniţial fuseseră reformaţi. Rabbit nu aleargă. Trotuarul povârnit îi zgâlţâie călcâiele la fiecare pas. Din cauza boccelei mari pe care o poartă, nu poate vedea asfaltul. Dac-ar reuşi măcar să iasă din alee! Singura lui speranţă e faptul că prelatul nu poate fi sigur că e el. Simte maşina verde pe urmele lui, îl bate gândul să arunce hainele şi s-o ia la fugă. Dacă s-ar putea ascunde în vechea fabrică de gheaţă! Dar e la o stradă mai încolo. O simte pe Ruth, cu vasele spălate, aşteptându-l de cealaltă parte a muntelui.

Azur dincolo de azur şi dedesubt azur. Asemenea unui rechin care stârneşte creste de apă în faţa lui, maşina verde iscă vălurele de aer care se sparg în spatele genunchilor lui Rabbit. Cu cât merge mai repede, cu atât mai puternic se sparg vălurelele. Aude îndărătul urechilor un glas cu o rezonanţă copilărească, întrebându-l:

— Scuzaţi-mă, vă rog, sunteţi Harry Angstrom?

Cu senzaţia că spune o minciună, Rabbit se întoarce şi

şopteşte:

— Da.

Tânărul blond, cu gâtul încătuşat în gulerul preoţesc, glisează în diagonală pe lângă marginea trotuarului, trage de frâna de mână, opreşte motorul şi parchează maşina strâmb, în partea interzisă. Nostim cum preoţii ignoră regulile mărunte. Rabbit îşi aduce aminte cum fiul părintelui Kruppenbach întorcea oraşul pe dos cu motocicleta lui. Semăna a blasfemie.

— Eu sunt Jack Eccles, îi spune preotul şi râde fără noimă când rosteşte ultima silabă.

O ţigară albă, neaprinsă, îi atârnă de pe buze, asortându-se cu gulerul alb preoţesc într-un fel comic. Clericul coboară din maşină, un Buick ’58, cu patru uşi, de culoare oliv, şi-i întinde mâna. Ca să i-o poată strânge, Rabbit trebuie să lase legătura de haine jos, în iarba dintre trotuar şi bordură.

Strângerea de mână a lui Eccles, vioaie, şi puternică, şi experimentată, pare să simbolizeze o îmbrăţişare. O clipă, Rabbit are impresia că nu va mai fi lăsat să plece. Se simte prins în capcană, presimte un noian de explicaţii, stinghereli, rugăminţi, încercări de reconciliere înălţate ca nişte ziduri reci şi jilave. Intuieşte tenacitatea capturatorului său.

Preotul e aproape de vârsta lui, poate ceva mai mare, şi mult mai scund decât el. Fără să fie însă mic de statură; sub hainele lui negre se simte împletitura inutilă a unei structuri musculare puternice. Stă puţin nesigur, cu pieptul uşor strâns între braţe. Are nişte sprâncene lungi, roşcate, care se îmbină cu o cută de îngrijorare deasupra nasului, şi un nod de bărbie, palid şi ascuţit, înghesuit sub gură. În ciuda indignării pe care o manifestă, are în el ceva prietenos şi naiv.

— Încotro mergi? întreabă.

— Ha? Nicăieri.

Atenţia lui Rabbit e distrasă de îmbrăcămintea preotului. Costumul lui simulează că ar fi negru. De fapt e bleumarin, sobru, dar elegant, uşor, de un albastru noptatic. Dar vesta sau plastronul sau ce-o mai fi e negru ca o plită de tuci. Efortul de a menţine ţigara între buze îi distorsionează râsul într-un fel de sforăit. Îşi pipăie piepţii hainei.

— N-ai cumva un chibrit?

— Îmi pare rău, nu. M-am lăsat de fumat.

— Eşti mai bun decât mine.

Face o pauză, meditează, apoi se uită la Harry, cu sprâncenele arcuite, mirate. Destinderea feţei face ca ochii lui cenuşii să pară rotunzi şi palizi ca sticla.

— Pot să te conduc cu maşina?

— Nu. Nu vă osteniţi.

— Aş vrea să stăm de vorbă.

— Nu; de fapt nu vreţi, nu-i aşa?

— Ba da; doresc foarte mult.

— Da. OK.

Rabbit îşi ridică de pe jos pachetul de haine, înconjoară maşina şi se urcă în ea. Interiorul are mirosul dulce de plastic al unui automobil nou; Rabbit îl trage adânc în piept şi teama i se mai domoleşte.

— Vreţi să-mi vorbiţi despre Janice?

Eccles confirmă din cap, urmărind oglinda retrovizoare în timp ce se îndepărtează de bordură. Buza de sus îi atârnă peste cea de jos; sub ochi are scobituri violacee. Duminica e, probabil, ziua lui grea.

— Ce face? Ce a făcut? întreabă Rabbit.

— Astăzi părea ceva mai raţională. A venit de dimineaţă împreună cu tatăl ei la biserică.

Maşina iese în stradă. Eccles nu mai adaugă nimic, pur şi simplu priveşte prin parbriz şi clipeşte. Foloseşte bricheta de pe bordul maşinii.

— Mi-am închipuit eu că s-a dus la ei, spune Rabbit.

Începe să-l irite uşor faptul că preotul nu zbiară la el sau

ceva în genul ăsta; se vede că nu-şi cunoaşte meseria.

Bricheta se aprinde, Eccles o duce la ţigară, inhalează primul fum, apoi pare să se readune.

— Evident, îl lămureşte el, când nu te-ai mai întors după jumătate de oră, a sunat la părinţii dumitale şi l-a rugat pe tatăl dumitale să aducă băieţelul acasă. Înţeleg că tatăl dumitale a liniştit-o şi i-a spus că, probabil, eşti blocat undeva în trafic. Ea şi-a amintit că veniseşi mai târziu acasă pentru că jucaseşi baschet pe stradă şi s-a gândit că poate te-ai întors în locul acela. Cred că tatăl dumitale s-a dus să te caute pe acolo.

— Şi unde era bătrânul Springer?

— Nu i-a sunat. Nu le-a telefonat până la două noaptea, când presupun, sărăcuţa de ea, a renunţat la orice speranţă.

„Sărăcuţa de ea”e singurul cuvânt consolator de pe buzele lui.

— Abia la două noaptea? întrebă Harry.

Îl cuprinde mila; mâinile strâng ghemul de haine, de parcă ar vrea s-o aline pe Janice.

— Cam pe atunci. Şi la ora aceea ajunsese într-o asemenea stare de ebrietate şi de nervi, încât mama ei m-a chemat pe mine.

— De ce pe dumneavoastră?

— Nu ştiu. Aşa procedează unii oameni. Eccles râde. Aşa şi trebuie să facă; e îmbucurător. Cel puţin pentru mine. Am avut întotdeauna impresia că doamna Springer mă detestă. Nu a mai venit de luni de zile la biserică.

Când se întoarce cu faţa spre Rabbit, ca să urmărească efectul glumei lui, un impuls ciudat îi înălţă sprâncenele şi-l face să-şi întredeschidă gura.

— Şi asta s-a întâmplat la două noaptea?

— Între două şi trei.

— Vai, îmi pare rău. N-aveam de gând să vă scol din pat.

Preotul scutură din cap, enervat.

— Nu asta are importanţă.
— Mă simt îngrozitor de jenat.
— Da? E un lucru încurajator. Ce anume ai de gând?
— Nu prea ştiu. Cânt după ureche.

Râsul lui Eccles îl surprinde; Rabbit îşi spune că preotul e un expert în cazuri de felul acesta, cămine dezmembrate, soţi care fug de-acasă, şi acest „cânt după ureche” i-a adus o mică variaţie, o notă proaspătă. Se simte flatat; Eccles are un asemenea talent.

— Mama dumitale are o teorie interesantă, continuă Eccles. Crede că părăsirea căminului nu-i decât o iluzie a soţiei dumitale şi a mea. Pretinde că eşti un băiat mult prea bun ca să faci asemenea lucru.
— V-au dat de furcă, nu glumă.
— Toate astea şi un deces care a avut loc ieri.
— Vai, îmi pare rău.

Au continuat încet, la întâmplare, pe străzile familiare; au trecut pe lângă fabrica de gheaţă şi au virat într-un loc unde se deschide o panoramă asupra văii.

— Ştiţi, dacă doriţi într-adevăr să mă conduceţi cu maşina, atunci ar trebui să o luaţi spre Brewer, îl informează Rabbit.
— Nu vrei să te duc la soţia dumitale?
— Nu. O pacoste! Vreau să spun că n-ar folosi la nimic, nu credeţi?

O bună bucată de timp s-ar fi zis că preotul nici nu-l auzise; profilul lui neted, obosit, privea fix prin parbriz în timp ce maşina mare înainta ferm. Harry se pregătea să-şi repete remarca în clipa când Eccles i-a răspuns în sfârşit:

— Nu, dacă dumneata nu doreşti să folosească la ceva.

Chestiunea părea să fi luat sfârşit. O iau în jos, pe Potter Avenue, spre şosea. Străzile însorite sunt populate doar de copii, unii dintre ei îmbrăcaţi încă în hainele pentru şcoala de duminică. Fetiţele poartă rochiţe cloş, roz, cu fuste bufante care se umflă direct din talie. Panglicile se

asortează cu culoarea ciorapilor.

— Ce a făcut de vrei să o părăseşti? întreabă Eccles.

— Mi-a cerut să-i cumpăr un pachet de ţigări.

Eccles nu râde, aşa cum se aşteptase Rabbit; se pare că găseşte remarca obraznică, socoteşte că a întrecut limita. Dar era adevărat.

— E adevărat, continuă Harry. Simţeam că întreaga şandrama se duce de râpă, mă străduiam tot timpul să o ţin pe linia de plutire, să stăvilesc întreaga harababură pe care o provoca ea. Nu ştiu, dar parcă eram ţintuit locului de o liotă de jucării stricate, şi pahare goale, şi televizorul care nu se mai oprea şi mese întârziate şi nicio portiţă de scăpare. Şi deodată m-a săgetat gândul că e foarte simplu să scapi, pur şi simplu pleci, şi într-adevăr *a fost* foarte uşor.

— Ai lipsit mai puţin de patruzeci şi opt de ore.

— Ah, ştiu, e legea aceea...

— Nu la asta mă gândeam. Soacra dumitale s-a gândit pe dată la lege, dar soţia dumitale şi domnul Springer nici n-au vrut să audă. Cred că fiecare are motivele lui. Soţia dumitale pare aproape paralizată; şi doreşte ca nimeni să nu facă nimic.

— Biata de ea. E atât de prostuţă.

— De ce eşti aici?

— Pentru că m-aţi prins.

— Vreau să spun de ce te găseai în faţa casei dumitale?

— Am venit să-mi iau haine curate.

— Hainele curate înseamnă atât de mult pentru dumneata? De ce te cramponezi de această măsură de decenţă când pe toate celelalte le calci în picioare cu atâta uşurinţă?

Rabbit simte pericolul discuţiei; cuvintele lui se întorc împotriva sa, cârlige şi capcane.

— De asemenea, i-am lăsat şi maşina.

— De ce? N-ai nevoie de ea ca să evadezi?

— Mi-am spus că trebuie să-i rămână ei. Tatăl ei ne-a vândut-o ieftin. În orice caz mie nu-mi foloseşte.

— Nu?

Eccles striveşte chiştocul ţigării în scrumiera de pe bord şi se caută în buzunar după o alta. Maşina înconjoară muntele, pe la cea mai înaltă pantă a drumului, unde, într-o parte, dealul se înalţă prea pieptiş, iar de cealaltă parte se prăvăleşte prea abrupt pentru a putea adăposti vreo casă sau vreo staţie de benzină. Jos, râul străluceşte întunecat.

— Dacă *eu* mi-aş fi părăsit nevasta, comentează preotul, m-aş fi urcat în maşină şi aş fi plecat la *o mie de mile* depărtare.

Cuvintele lui sună aproape ca un sfat rostit calm, de deasupra gulerului alb.

— Asta-i ceea ce am şi făcut, strigă Rabbit încântat de descoperirea atâtor trăsături în comun. Am plecat până în West Virginia. Şi pe urmă mi-am spus „la dracu' cu călătoria" şi am venit înapoi.

Îşi pune în gând să nu mai drăcuiască, ba chiar se întreabă de ce o face. Poate ca să impună o distanţă între ei; simte un zvâcnet de atracţie faţă de omul în negru.

— Pot să te întreb de ce te-ai întors?

— Nu ştiu. O combinaţie de motive. Mi se părea că-i mai sigur că mă găsesc într-un loc pe care-l cunosc.

— Nu te-ai întors ca să-ţi ocroteşti soţia?

Întrebarea îi ia lui Rabbit piuitul. Eccles urmează:

— Îmi vorbeşti de senzaţia de împotmolire... Şi cum crezi că stau lucrurile cu alte perechi tinere? Ce te face să crezi că eşti o excepţie?

— Socotiţi că nu există răspuns la această întrebare, dar să ştiţi că există. Cândva am făcut şi eu un lucru mare. Am fost campion la baschet. Zău. Şi, când ai ocupat, într-un anumit domeniu, prima linie, primul plan, indiferent la ce, te simţi umilit să fii trecut în linia a doua. Şi povestea asta

pe care o trăiam eu şi Janice era ceva de linia a doua, de plan secund.

Bricheta de pe bord scânteiază din nou. Eccles îşi aprinde o ţigară, apoi îşi întoarce iute ochii la şosea. Au intrat în periferia oraşului Brewer. Preotul îl întreabă:

— Crezi în Dumnezeu?

Întrucât repetase răspunsul chiar în acea dimineaţă, replică fără să şovăie:

— Da.

Eccles clipeşte surprins. Pleoapa singurului ochi care se vede în profil tremură, dar faţa lui nu se întoarce.

— Şi atunci crezi că Dumnezeu vrea să o faci pe soţia ta să sufere?

— Daţi-mi voie să vă pun o întrebare: credeţi că Dumnezeu doreşte ca o cascadă să fie un copac?

Rabbit îşi dă seama că întrebarea asta, pusă de Jimmie la emisiunea pentru copii, sună ridicol; îl irită faptul că Eccles o înghite, împreună cu o gură de fum. Înţelege că orice ar spune el, ar fi acceptat de Eccles cu aceeaşi plictisită pufăire din ţigară. Capul lui mare, blond, pare umplut de un terci cenuşiu în care s-au amestecat secretele şi întrebările pătimaşe ale tuturor, un terci căruia nimic, deşi preotul e atât de tânăr, nu i-ar mai putea imprima o culoare. Pentru prima oară, preotul îi displace lui Rabbit.

— Nu, răspunde Eccles după un răgaz de gândire. Dar cred că lui Dumnezeu i-ar plăcea ca un copăcel pirpiriu să ajungă un copac zdravăn.

— Dacă vreţi să insinuaţi că sunt lipsit de maturitate, e un lucru de care nu mă plâng, pentru că, din cât îmi dau eu seama, a fi imatur e ca şi cum ai fi mort.

— Şi eu sunt imatur, îl consolează Eccles.

E o consolare insuficientă, Rabbit îi declară:

— Ei bine, nu mă întorc la toanta aia fatală, oricât v-ar fi de milă de ea. Nu ştiu ce simte. Ani de zile n-am ştiut. Nu

ştiu decât ce e în *mine.* Asta-i tot ce am. Ştiţi ce făceam ca să-mi întreţin familia? Demonstram în magazinele cu preţuri fixe cum funcţionează un rahat din tablă care se cheamă MagiPeeler.

Eccles se uită la el şi râde; iar sprâncenele îi exprimă toată mirarea.

— Ei, aşa se explică talentele dumitale oratorice.

Această ironie aristocratică sună sincer; îl plasează pe fiecare dintre ei la locul lui. Rabbit se simte mai puţin dezrădăcinat.

— Hei, v-aş ruga să mă lăsaţi să cobor aici, îi cere el preotului.

Au ajuns pe Weiser Street, în faţa imensei floarea-soarelui, moartă în timpul zilei.

— Nu vrei să te duc până unde locuieşti?

— Nu locuiesc nicăieri.

— Foarte bine.

Cu o izbucnire de furie adolescentină, Eccles opreşte în faţa unui hidrant de incendiu. Când frânează brusc, ceva zăngăne în portbagaj.

— Vi se dezintegrează maşina, glumeşte Rabbit.

— Sunt crosele mele de golf.

— Jucaţi golf?

— Prost. Dumneata joci?

Se însufleţeşte; ţigara i se consumă, uitată între degete.

— Pe vremuri căram crosele jucătorilor pe teren.

— Pot să te invit la o partidă?

Ah! Asta-i capcana!

Rabbit coboară din maşină strângând în braţe legătura de haine, rămâne o clipă lângă bordură, apoi urcă pe trotuar, încercând să-şi apere libertatea prin bufonerii.

— N-am crose.

— Se pot închiria. Te rog, vino. Vorbesc serios.

Eccles se apleacă vorbindu-i din portieră.

— Mi-e greu să găsesc parteneri. Toată lumea lucrează,

în afară de mine.

Râde.

Rabbit ştie că ar trebui să o ia la fugă, dar tentaţia unei partide şi convingerea lui că eşti mai în siguranţă când îl vezi pe cel care te vânează se împotrivesc impulsului de a fugi.

Eccles îl presează.

— Mă tem că dacă nu pun mâna pe dumneata, foarte curând ai să faci din nou demonstraţii cu aparate de curăţat legume. Marţi? Marţi la ora două? Să vin să te iau?

— Nu, vin eu la dumneavoastră.

— Promiţi?

— Da. Dar nu trebuie să aveţi încredere în promisiunile mele.

— N-am încotro.

Eccles îi dă o adresă în Mt. Judge şi îşi spun la revedere. Un poliţist bătrân trece pe trotuar, pe lângă faţadele prăvăliilor închise, în letargia duminicală. Probabil că în scena respectivă vede un preot care-şi ia rămas-bun de la preşedintele grupului de tineret, care duce un pachet de haine pentru săraci. Harry îi zâmbeşte poliţistului şi porneşte mai departe pe trotuarul scânteietor; stomacul îi cântă. Ciudat cum lumea nu te poate atinge.

Ruth îi dă drumul în casă, cu un roman poliţist într-o mână. Ochii ei par somnoroşi din cauza cititului. Şi-a schimbat puloverul. Părul îi arată mai întunecat. Rabbit îşi aruncă bocceaua de haine pe patul ei.

— Ai umeraşe?

— Ia spune! Chiar crezi că ai aranjat totul?

— Te-am aranjat pe tine, şi soarele, şi stelele.

O strânge în braţe şi are impresia că, într-adevăr, a aranjat totul. În îmbrăţişarea lui o simte călduţă şi solidă, dar nu şi prietenoasă; nu, nu. O mireasmă de săpun îi atinge nările, iar umezeala îi atinge faţa. Şi-a spălat părul. Şi l-a tras pe spate, eliberându-şi fruntea, şi-i cade în

şuviţe drepte, despărţite în făgaşuri de dinţii piepteneului. Curată, e curată, o femeie voinică, curată; îşi lipeşte nasul de ţeasta ei, pentru a inspira aroma pătrunzătoare. Şi-o imaginează goală sub duş, cu părul atârnându-i în şuviţe ude de spumă, cu gâtul îndoit sub biciuirea jetului de apă.

— Te-am făcut să înfloreşti, îi spune el.

— Ah, eşti un miracol, răspunde ea şi se eliberează din îmbrăţişarea lui.

În timp ce Rabbit îşi atârnă cu grijă hainele, Ruth îl întreabă:

— Şi i-ai dat soţiei tale maşina?

— Nu era nimeni acasă. M-am furişat şi la venire, şi la plecare. Am lăsat cheia înăuntru.

— Şi nu te-a prins nimeni?

— De fapt, m-a prins cineva. Preotul episcopalian care m-a condus cu maşina până în Brewer.

— Nu mai spune! Eşti credincios, nu glumă.

— Nu l-am rugat *eu.*

— Şi ce ţi-a spus?

— Nu mare lucru.

— Cum arată?

— Atrăgător, într-un fel. Râde mult.

— Poate că tu îi stârneai râsul.

— M-a invitat să joc golf cu el, marţi.

— Glumeşti.

— Nu, zău. I-am spus că nu ştiu să joc.

Ea râde, râde întruna, în felul acela prelungit al femeilor când sunt aţâţate, dar se jenează să recunoască.

— Oh, iepuraşul meu! exclamă în cele din urmă. O iei razna, nu-i aşa?

— El s-a agăţat de *mine,* stăruie Rabbit, ştiind că încercările lui de a-i explica o s-o amuze, din felurite motive. Eu, personal, n-am făcut nimic.

— Săracul de tine! Eşti irezistibil.

Cu o tainică senzaţie de uşurare, Rabbit îşi dezbracă, în

sfârşit, hainele murdare, îmbracă lenjerie proaspătă, ciorapi şi chiloţi curaţi. Şi-a uitat acasă aparatul de ras, dar Ruth are unul de damă, pentru subsuori, şi-l foloseşte pe ăsta. Alege o cămaşă sport de lână, pentru că în după-amiezile astea de primăvară răcoarea se lasă pe neaşteptate, şi îşi încalţă din nou pantofii de antilopă. A uitat să-şi ia alţi pantofi.

— Haide să facem plimbarea despre care am vorbit, îi propune el, de îndată ce s-a îmbrăcat.

— Acum citesc, îi răspunde Ruth din fotoliu.

Cartea e deschisă aproape de sfârşit. Citeşte cărţile cu grijă, fără să le îndoaie copertele şi să le rupă cotoarele, deşi nu costă decât treizeci şi cinci de cenţi exemplarul.

— Haide. Să ieşim în vremea asta frumoasă.

Se apropie de ea şi încearcă să-i smulgă romanul poliţist din mână. Poartă titlul *Moarte la Oxford.* Ce-i pasă ei de morţile de la Oxford? Când îl are aici pe el, admirabilul Harry Angstrom?

— Stai puţin, se roagă ea şi mai întoarce o pagină; citeşte primele rânduri şi, în timp ce cartea îi este trasă încetişor din mâini, îşi plimbă privirile de la o frază la alta, apoi se dă bătută. Dumnezeule, eşti un tiran!

Vâră un chibrit ars între pagini în chip de semn de carte, apoi se uită la picioarele ei desculţe.

— Ai nişte tenişi sau ceva de felul ăsta? Nu poţi să urci cu tocuri.

— N-am. Hei, mi-e somn.

— O să ne culcăm devreme.

La auzul acestor cuvinte, pupilele ei se rotesc spre el şi buzele i se întredeschid uşor.

Doza de vulgaritate din ea nu a putut să nu reacţioneze la promisiunea lui.

— Haide, pune-ţi nişte pantofi plaţi şi usucă-ţi părul.

— N-am decât pantofi cu toc...

Când se apleacă să se încalţe, linia albă a cărării părului

ei îl face să zâmbească. E atât de dreaptă. Parc-ar fi cărarea din părul unei fetiţe gătite de ziua ei.

Se îndreaptă spre munte prin parcul oraşului. Coşurile de gunoi şi băncile de metal mobile nu au fost încă scoase afară. Pe băncile de piatră se soresc câţiva bătrânei înfofoliţi, ca nişte porumbei înfoiaţi, îmbrăcaţi în nenumărate petice cenuşii, ca nişte pene. Frunzuliţele noi ale copacilor pulverizează umbre pe pământul încă golaş. Nuiele şi sfori protejează marginile proaspăt sădite cu flori ale aleilor aşternute cu pietriş. Briza care suflă destul de tare dinspre pavilionul gol al fanfarei e rece în locurile unde nu pătrunde soarele.

A făcut bine că şi-a pus cămaşa de lână. Porumbei cu capete mecanice ţopăie, deranjaţi, pe picioruşe de mărgean, îndepărtându-se de vârfurile pantofilor lor şi reinstalându-se apoi, mulţumiţi, în spatele lor. Un vagabond îşi întinde un braţ pe speteaza unei bănci, ca să-l usuce, şi strănută reţinut ca o pisică, schimonosindu-şi faţa de derbedeu. Câţiva băieţandri „duri”, de vreo paisprezece ani sau chiar mai tineri, fumează şi se împung lângă un chioşc de jocuri încuiat pe ale cărui scânduri galbene cineva a scris cu vopsea roşie: TEX JOSIE, RITA JAT. De unde or fi făcând rost de vopsea roşie? Rabbit o ia pe Ruth de mână. Havuzul din faţa pavilionului fanfarei e secat şi pătat de mâzgă; ei înaintează acum pe o alee paralelă cu buza rece şi anostă a bazinului, care reverberează tăcerea pavilionului de fanfară. Un tanc din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, transformat în monument, ţinteşte cu tunurile goale un teren de tenis aflat mai departe. Plasele nu au fost încă ridicate, liniile sunt încă nemarcate cu var.

Copacii devin mai întunecaţi; pavilioanele şi chioşcurile se retrag în vale. Urcă în zona înaltă a parcului, bântuită noaptea de haimanale care lasă în urma lor tot felul de resturi şi ambalaje de dulciuri. Primele trepte sunt

aproape ascunse de o vegetaţie bogată, tufe presărate cu chihlimbarul primilor muguri. Cu multă vreme în urmă, când căţăratul pe munte era o distracţie obişnuită, municipalitatea construise nişte trepte pe versantul dinspre Brewer. Trepte din buturugi de doi metri unse cu smoală, despărţite între ele prin pământ tasat. Mai târziu au fost introduşi drugi de oţel care să consolideze treptele primitive şi s-a presărat prundiş fin, albastru, pe pământul îndiguit de marginea treptelor. Urcuşul e dificil pentru Ruth; Rabbit urmăreşte opintelile trupului ei pentru a-şi propulsa greutatea pe vârfurile tocurilor înalte. Pantofii i se agaţă şi se deformează. Spatele i se clatină, braţele îi înoată ca să-şi menţină echilibrul.

— Scoate-ţi pantofii, o sfătuieşte Rabbit.

— Şi să-mi distrug picioarele? Ce nenorocit plin de consideraţie eşti!

— Bine, atunci haide să ne întrecem!

— Nu, nu, protestează ea. Cred c-am ajuns la jumătatea urcuşului.

— Nici pe departe. Scoate-ţi pantofii. Pietrişul ăsta albastru e neted; e un fel de pământ măcinat.

— Cu cioburi de sticlă în el.

Dar puţin mai departe îşi scoate pantofii. Picioarele ei albe, fără ciorapi, urcă uşor sub ochii lui; pielea îngălbenită a călcâielor licăreşte. Jos, sub rotunjimea gambelor, gleznele i se subţiază. Într-un impuls de gratitudine, îşi scoate şi el pantofii, ca să împărtăşească cu ea orice neplăcere s-ar ivi. Pământul e bătătorit, dar împănat cu pietricele care-i împung pielea tălpilor de câte ori îşi lasă greutatea pe ele. Şi e şi rece.

— Oh! exclamă el. Ohhh!

— Hei soldat, fii viteaz! îl îmbărbătează Ruth.

Învaţă amândoi să calce pe iarba de la capătul buturugilor. Crengile copacilor se încovoaie deasupra unei bune părţi din drum, alcătuind un soi de tunel aerian. În

unele luminişuri priveliştea e neîngrădită, şi pot vedea acoperişurile caselor din Brewer, până la tribunalul cu douăzeci de etaje, singurul zgârie-nori al oraşului. Între ferestrele celui din urmă etaj, doi vulturi de beton îşi fâlfâie aripile. Două perechi de bătrânei cu gâtul înfăşurat în fulare cadrilate, coboară pe lângă ei: cercetători care studiază păsări; de îndată ce au dispărut după un stejar noduros, Rabbit o opreşte pe Ruth din drum şi o sărută, îi strânge în braţe trupul fierbinte, îi gustă sudoarea sărată care i se prelinge pe faţa total nereceptivă la efuziunea lui. Pentru ea, nu e deloc momentul potrivit, întregul ei spirit e concentrat pe urcuşul muntelui. Dar în ceea ce-l priveşte pe Rabbit, gândul la picioarele ei de orăşeancă, picioare din hârtie albă, desculţe pe pietre pentru a-i face lui un hatâr, face ca inima lui înfierbântată de efort să-i tresalte, şi se cramponează de trupul ei robust, cu slăbiciunea tristeţii. Un avion trece peste capetele lor, răscolind aerul.

— Regina mea, îi spune, bunul meu cal.

— Bunul tău ce?

— Cal.

În apropierea culmii, muntele se ascute abrupt într-o stâncă îngustă, şi aici oamenii zilelor noastre au construit trepte de beton, cu o balustradă de fier care, după un Z de trei rânduri de scări, ajunge la parcarea acoperită cu macadam a Hotelului Pinnacle. Ruth şi Rabbit se încalţă şi, în timp ce urcă scările, privesc oraşul care se aplatizează încet sub ei.

Balustrada urmăreşte muchia stâncii. Încleştează metalul alb, încălzit de soarele care acum se scufundă pripit departe de zenit, şi se uită în jos la explozia coroanelor de copaci. O priveliişte înfricoşătoare care-i aminteşte de copilărie când îşi punea întrebarea: dacă sar, mor zdrobit, sau cad în salteaua acestor capete verzi, ca pe patul de nori al unui vis? În partea de jos a priveliştii care i se înfăţişează, peretele de stâncă se înalţă spre el,

subţiindu-se până la ascuţimea unui cuţit; în partea de sus coastele muntelui se povârnesc în jos, dând la iveală poteci, poieni răzleţe şi scările pe care au urcat ei.

Privirea lui Ruth, pleoapele ei pe jumătate închise, de parc-ar fi citit o carte, poposesc asupra oraşului. Conturul precis al pometelui ei în aerul rarefiat, treaz, al înălţimii, e nemişcat. Se simte oare ca o indiancă? A spus că s-ar putea să fie mexicană.

OK. El a vrut să vină până aici. Ca să vadă ce? Oraşul se desfăşura începând de la un şir de case de păpuşi de la poalele parcului, trecând printr-o burtă mare de acoperişuri roşii ca nişte ghivece de flori peticite cu smoală şi de maşini licăritoare şi sfârşind într-o nuanţă trandafirie în ceaţa care pluteşte în depărtare, deasupra râului. Rezervoarele de gaz scânteiază în aerul fumuriu. Suburbiile apar ca nişte crestături în peisaj. Dar oraşul e uriaş, şi Rabbit întredeschide buzele, vrând parcă să forţeze şi buzele sufletului său să soarbă gustul acestui adevăr, de parcă adevărul ar fi o taină atât de diluată, atât de fărâmiţată, încât numai imensitatea ne poate face să-i simţim gustul. Aerul îi usucă gura deschisă.

Ziua asta a fost împânzită de divinitate: Ruth care l-a zeflemisit, Eccles care a închis ochii – de ce oare te pun să înveţi anumite lucruri dacă nimeni nu crede în ele? De aici, unde se găseşte, pare limpede că, dacă există această podea, de la poale, trebuie să existe şi un tavan şi că spaţiul real în care trăim este îndreptat în sus. Cineva moare. În această vastă întindere de cărămidă, cineva moare. Gândul îi vine de niciunde: o simplă chestiune de procentaj: un oarecare, dintr-o casă oarecare de pe una dintre străzile astea, dacă nu în minutul ăsta, atunci în minutul următor, moare; şi inima unui trandafir ofilit, moleşit, se găseşte aici, în acest uriaş piept de piatră. Îşi plimbă privirile, căutând să descopere locul; poate o să izbutească să vadă sufletul mâncat de cancer al unui

bătrân înălţându-se prin aerul albastru, ca o maimuţă pe o coardă. Îşi încordează urechile ca să audă suspinele de uşurare în care din iluzia roşie de la picioarele sale se plăsmuieşte o asemenea realitate. Tăcerea îl copleşeşte. Ghirlande întregi de maşini se târăsc fără niciun zgomot; un punctuleţ iese pe o poartă. Ce caută el aici, suspendat în aer? De ce nu-i acasă la el? Îl cuprinde spaima şi-i cere lui Ruth:

— Înconjoară-mă cu braţul.

Ea se supune indiferentă, făcând un pas şi rezemându-şi şoldul de şoldul lui. El o strânge cu putere şi se simte mai bine. La picioarele lor, oraşul Brewer pare să se încălzească în lumina soarelui care alunecă pe cer; ampla sa mantie roşie pare să se ridice din valea concavă în care e scufundat, ca o răsuflare care înalţă un piept Brewer, mama a o sută de mii de oameni, adăpostul iubirilor, artificiul ingenios şi luminos. Şi, într-un acces de siguranţă redobândită, o întreabă pe Ruth, cu tonul unui copil alintat, frământat de o îndoială:

— Chiar ai fost curvă?

Spre mirarea lui, Ruth se smulge din îmbrăţişare, se răsuceşte şi se reazemă de balustradă, cu o mină ameninţătoare, îşi mijeşte ochii; bărbia ei îşi schimbă forma. În neliniştea lui, Rabbit zăreşte trei puştani, cercetaşi, care se hlizesc la ei.

— Chiar eşti un şobolan? îl întreabă ea.

Rabbit simte nevoia unui răspuns precaut:

— Într-un anumit fel.

— Atunci e în ordine.

Coboară cu autobuzul.

Marţi după-amiază, o zi cu cer noros, Rabbit ia un autobuz spre Mt Judge. Casa lui Eccles e în capătul de nord al orăşelului; trece în deplină siguranţă pe lângă cartierul lui, coboară la Spruce şi merge mai departe pe

jos, cântându-şi de unul singur, cu voce tare, refrenul: „O, sunt nebună după Harry” – nu începutul cântecului, ci sfârşitul, în care fata, repetând refrenul, pune accentul pe „Sunt”.

Se simte calm, echilibrat. De două zile, el şi Ruth au trăit din banii lui, şi încă mai are paisprezece dolari. Mai mult, în acea dimineaţă i-a scotocit prin birou, în timp ce ea era plecată după cumpărături şi a descoperit că avea un cont barosan de economii, peste cinci sute de dolari, la sfârşitul lunii februarie. S-au dus o dată la bowling şi au văzut patru filme: *Gigi*, *Clopotul*, *cartea şi lumânarea*, *Hanul celei de-a şasea fericiri* şi *Câinele zdrenţăros*. Văzuse atâtea fragmente din *Câinele zdrenţăros* la Clubul Mickey Mouse, încât avusese curiozitatea să vadă întregul film. S-a simţit ca şi cum ar fi răsfoit un album de fotografii în care jumătate din chipuri îi erau familiare. Scena în care racheta iese prin acoperiş şi Fred MacMurray fuge afară cu ibricul de cafea îi era la fel de cunoscută ca şi propriul lui chip.

Ruth era nostimă. La bowling fusese lamentabilă, pur şi simplu a scăpat bila din mână: buf! Iar la filmul *Gigi*, de câte ori sunetul stereofonic se auzea în sală în spatele lor, se întorcea şi făcea „Sssst!”, de parcă cineva din fund ar fi vorbit prea tare. La filmul *Hanul celei de-a şasea fericiri*, ori de câte ori apărea pe ecran faţa lui Ingrid Bergman, se apleca spre Rabbit şi-l întreba în şoaptă:

— Chiar e o curvă?

Rabbit a fost dezamăgit de Robert Donat; arăta oribil. Ştia că e pe moarte. Imaginează-ţi, să ştii bine că mori şi să joci înainte, pretinzând că eşti un mandarin. Comentariul lui Ruth după ce văzuseră cu o seară înainte *Clopotul, cartea şi lumânarea* a fost:

— De ce nu sunt şi pe la noi tobe africane bongo?

Rabbit şi-a făgăduit în taină să facă rost de un set. În urmă cu o jumătate de oră, când aştepta autobuzul pe

Weiser Street, a zărit un set în vitrina magazinului de instrumente muzicale Chords'n'Records. Costau nouăsprezece dolari şi nouăzeci şi cinci. Tot drumul cu autobuzul a bătut ritmuri bongo cu palmele pe genunchi.

„Pentru că *sunt* nebună după Harrr-iii”.

La numărul 11 a dat peste o casă mare de cărămidă, cu cercevele din lemn alb, un mic portal care imita un templu grecesc şi un acoperiş de ardezie sclipind în soare ca solzii unui peşte uriaş. În spate, un gard de sârmă încercuieşte un leagăn galben şi o ladă cu nisip. Când Harry se apropie, un căţeluş scheaună într-un coteţ. Iarba are verdele acela intens, uleios, care anunţă ploaie, verdele ierbii din pozele color. Locul arată prea vesel pentru a fi ceea ce ar trebui să fie; Rabbit credea că preoţii locuiesc în castele negre cu acoperişuri de şindrilă. Dar o plăcuţă de deasupra unui ciocănel în formă de peşte poartă gravată inscripţia *Casa parohială.* Bate de două ori cu ciocănelul-peşte în uşă şi, după un răstimp, bate din nou, de două ori. O figură măruntă, cu ochi verzi cu punctişoare luminoase deschide uşa.

— Ce este?

Tonul ei pare să spună: „Cum îndrăzneşti?”După ce-şi ajustează privirea la înălţimea lui, ochii i se dilată, dezvăluind o porţiune mai mare din albul limpede în care sunt implantaţi irişii de culoarea muşchiului verde.

În chip absurd, Rabbit simte pe loc că are control asupra femeii, simte că aceasta îl place. Nasul ei mic, cu vârful întors, e punctat de pistrui, un nas îngust şi palid sub petele de soare. Pielea obrajilor e albă şi fină ca a unui copil. Poartă un şort portocaliu. Cu o amabilitate care frizează aroganţa, el îi spune:

— Bună!

— Bună ziua.

— Spuneţi-mi, reverendul Eccles e acasă?

— Doarme.

— Ziua în amiaza mare?
— A stat treaz aproape toată noaptea.
— Ah, bietul de el!
— Vreţi să intraţi?
— Mă rog, nu ştiu. Mi-a spus să vin aici. Pe cuvânt.
— Se poate. Vă rog, intraţi.

Îl conduce printr-un hol şi, pe o scară, într-o încăpere răcoroasă cu un tavan înalt şi tapet argintiu, o încăpere în care se află un pian, tablouri cu peisaje în acuarelă, o sumedenie de cărţi într-o bibliotecă adăpostită într-o nişă, un şemineu pe poliţa căruia se găseşte un ceas din acelea cu un pendul alcătuit din patru mingi mici de aur, despre care se presupune că funcţionează pe veci. De jur împrejur fotografii înrămate. Mobilă grea, cu tapiţerie verde şi roşie, cu excepţia unei canapele lungi, cu o spetează şi rezemătoare pentru braţe în formă de rulou, ale cărei perne sunt de culoarea untului, încăperea miroase a rece. De undeva, de mai departe, răzbeşte o aromă caldă de prăjituri coapte. Femeia se opreşte în mijlocul covorului şi-i spune:

— Ascultă!

Rabbit se opreşte. Bufniturile slabe pe care le auzise şi el nu se mai repetă.

— Credeam că zvăpăiata aia doarme.
— Eşti *babysitter*?
— Sunt soţia, răspunde ea şi se aşază în mijlocul canapelei albe, ca să-şi dovedească spusele.

Rabbit se aşază pe un scaun tapiţat, în faţa ei. Materialul îi înţeapă uşor braţele goale. Poartă o cămaşă sport cadrilată, cu mânecile suflecate până la cot.

— O, îmi pare rău.

Desigur. Picioarele ei goale, încrucişate unul peste celălalt, sunt străbătute de semnele albăstrii ale venelor varicoase. Faţa ei, acum când stă jos, nu mai arată atât de tânără ca atunci când apăruse în uşă. Ba chiar, când se

relaxează, are o bărbie dublă. Prăjiturele gustoase. Ciocănel la uşă.

— Câţi ani are copilul? întreabă Rabbit.

— Doi copii. Două fete, una de un an, una de trei ani.

— Eu am un băiat de doi ani.

— Mi-ar fi plăcut şi mie să am un băiat, răspunde ea. Fetele şi cu mine avem probleme de personalitate; semănăm prea mult. Fiecare dintre noi ştie ce gândeşte cealaltă.

Nu-i plac propriii ei copii! Rabbit e şocat. Ba încă să auzi aşa ceva de la soţia unui preot.

— Şi soţul dumneavoastră ştie?

— O, pentru Jack e minunat. Îi place ca femeile să se lupte pentru el. Alcătuim micul lui harem. Cred că un băiat ar fi constituit o ameninţare pentru el. Dumneata nu te simţi ameninţat?

— De copil? Nu. N-are decât doi ani.

— Începe mai devreme de doi ani, crede-mă. Antagonismul sexual începe, practic, chiar din momentul naşterii.

— N-am observat.

— Bravo dumitale. Bănuiesc că eşti un tată primitiv. Eu cred că Freud e ca Dumnezeu; tu îl faci să existe.

Rabbit zâmbeşte, presupunând că Freud trebuie să aibă vreo legătură cu tapetul argintiu şi cu acuarela de deasupra capului lui, care reprezintă un palat şi un canal. Rafinament! Femeia îşi reazemă vârfurile degetelor de tâmple, îşi dă capul pe spate, închide ochii şi lasă să-i scape un suspin printre buzele cărnoase, întredeschise. Rabbit e frapat; în momentul acesta pare o Ruth mai stilată.

Vocea subţire a lui Eccles, ciudat amplificată de pereţii casei, strigă de sus.

— Lucy, Joyce s-a băgat în patul meu.

Lucy deschide ochii şi-i spune lui Rabbit cu mândrie în

glas:

— Vezi?

— Zice că tu i-ai dat voie, continuă vocea să se lamenteze, răzbind prin balustrade, pereţi, straturi de tapet.

Doamna Eccles se ridică şi se îndreaptă spre arcada scării. Turul şortului portocaliu e încreţit din pricina statului pe canapea. Marginea îndoită a pantalonilor dă la iveală dosul oval al pulpelor. Mai alb decât canapeaua; petele roşii provocate de apăsarea tapiţeriei se sting pe pielea ei.

— Nu i-am dat voie să facă aşa ceva, strigă ea în sus, în timp ce o mână albă trage în jos şortul şi-l netezeşte în jurul crupei obraznice, dar şifonate; un buzunar din spate, e cusut cu aţă neagră.

— Jack, strigă ea, ai un musafir. Un domn foarte înalt care spune că l-ai invitat tu.

Când s-a auzit menţionat Rabbit s-a ridicat şi a venit în spatele ei, adăugând:

— Pentru o partidă de golf.

— Pentru o partidă de golf, preia ea ecoul.

— Vai de mine, îşi spune sieşi vocea de sus; pe urmă strigă: Bună, Harry, cobor într-un minut.

O voce de copil scânceşte:

— Şi mami a făcut la fel! Şi mami a făcut la fel!

Rabbit răspunde:

— Bună!

Doamna Eccles întoarce capul cu o mişcare amabilă:

— Harry...?

— Angstrom.

— Cu ce vă ocupaţi, domnule Angstrom?

— Bine. Momentan sunt şomer.

— Angstrom! Desigur. Nu eşti cel care s-a făcut nevăzut? Ginerele Springerilor?

— Corect, răspunde el şmechereşte şi, pentru a-şi duce

la capăt nesăbuinţa, într-un soi de aureolă a coordonării, cum ea îi întoarse spatele, indignată, la auzul răspunsului lui, Rabbit îi trage o palmă peste popoul obraznic.

Nu o palmă zdravănă; o lovitură prietenoasă, un gest de reproş şi de tandreţe în acelaşi timp, bine ţintită, chiar pe buzunar.

Ea pivotează rapid, ferindu-şi fundul. Privirea şocată pe care i-o aruncă face ca pistruii să i se repeadă înainte ca nişte vârfuri de ac. Cum sângele i se urcă la cap, pielea îi păleşte, iar expresia ei rece şi rigidă e atât de contrastantă cu căldura lascivă, condescendentă, pe care i-o inspiră lui, încât Rabbit îşi lasă buza de sus să-i acopere buza de jos, într-o burlescă mină de penitenţă.

Un bocănit haotic pe scări zgâlţâie peretele. Eccles se opreşte brusc în faţa lor, aproape pierzându-şi echilibrul, vârându-şi o cămaşă albă murdară în nişte chiloţi boţiţi. Ochii împăienjeniţi îi lăcrimează între pleoapele păroase.

— Îmi pare rău, îi spune; de fapt, n-am uitat.

— Oricum e cam înnorat afară, îi răspunde Rabbit, zâmbind fără voia lui.

Poponeţul ei fusese atât de plăcut, exact cum trebuie, dens, dar elastic, bun de pălmuit. Se aşteaptă ca ea să-l reclame soţului, ceea ce o să-i pună lui capăt aici, pe loc. Foarte bine, tot nu ştie ce caută în locul ăsta.

Poate că, într-adevăr, l-ar fi reclamat, dar soţul ei începe s-o enerveze numaidecât.

— O, sunt sigur că putem da gata o partidă până vine ploaia, spune Eccles.

— Jack, doar n-ai de gând să te duci să joci din nou golf. Ai spus că ai o mulţime de vizite de făcut în după-amiaza asta.

— Le-am făcut azi-dimineaţă.

— Numai două. La Freddy Davis şi la doamna Landis. Sunt bătrâni şi sigur că au probleme. Dar la familia Ferry? De şase luni tot vorbeşti despre Ferry.

— Şi ce-i atât de special în legătură cu familia Ferry? Nu fac nimic pentru biserică. De Crăciun ea a ieşit pe uşa corului ca să nu dea ochii cu mine.

— E drept că ei nu fac nimic pentru biserică şi tocmai de asta ar trebui să le faci o vizită, ştii foarte bine. Nu cred că familia Ferry are ceva atât de special, încât să bombăni întruna că ea a ieşit pe uşa laterală şi că i-a făcut pe toţi să se simtă prost luni de zile. Dacă o să vină de Paşti, o să facă la fel. Dacă vrei să ştii părerea mea, cred că tu şi doamna Ferry v-aţi înţelege de minune, amândoi sunteţi la fel de copilăroşi.

— Lucy, faptul că domnul Ferry e patronul unei fabrici de pantofi, nu-l face un creştin mai important decât un lucrător din fabrica lui.

— Of, Jack, eşti prea plictisitor. Ţi-e teamă, pur şi simplu, ca o să te privească de sus şi că n-ai să poţi să citezi din Sfânta Scriptură ca să te justifici. Mie nu-mi pasă dacă familia Ferry vine la biserică sau nu, sau devin martori ai lui Iehova.

— Martorii lui Iehova cel puţin pun în practică lucrurile în care cred.

Când Eccles se întoarce spre Harry, râzând conspirativ după această lovitură sub centură, amărăciunea îi schimonoseşte râsul, îi înţepeneşte buzele, astfel încât capul lui cu bărbie teşită îşi arată dinţii ca o ţeastă de mort.

— Nu ştiu ce înseamnă toate astea, spune Lucy, dar, când mi-ai cerut să mă căsătoresc cu tine, ţi-am spus tot ce simt eu şi m-ai asigurat că e în perfectă ordine.

— Ţi-am spus că e în ordine atâta timp cât inima ta rămâne deschisă pentru *graţia divină.*

Eccles îi trânteşte această rafală rece de vorbe cu o expresie de intensă încordare care îi colorează fruntea cu un val de roşeaţă.

— Mami, m-am odihnit puţin la tati.

Vocea subţirică, dar pătrunzătoare, îi surprinde de sus, din capul scării. Pe covorul treptei de sus, o fetiţă negricioasă, în chiloţei, pare să atârne în suspensie. Lui Rabbit i se pare prea închisă la culoare în comparaţie cu părinţii ei, prea sobră acolo sus, ascunsă în umbră, înfiptă pe pulpe grăsuţe de copil, profilate pe tije mai lungi. Mâinile copilei îi freacă şi îi ciupesc cu exasperare pieptul gol. Aude răspunsul mamei înainte ca aceasta să-l fi rostit.

— Joyce! Du-te imediat în patul tău şi dormi.

— Nu pot. E prea mult zgomot.

— Am ţipat aici, chiar sub capul ei, îşi mustră Eccles soţia.

— Tu ai ţipat. Despre *graţia divină.*

— Am avut un vis îngrozitor, continuă Joyce şi coboară două trepte, bufnind cu tălpile goale.

— Nu-i adevărat. N-ai dormit nicio clipă.

Doamna Eccles se duce la piciorul scării, ţinându-şi mâna la gât de parc-ar urmări să-şi înăbuşe o emoţie puternică.

— Ce-ai visat? o întreabă Eccles pe fetiţă.

— Un leu care a mâncat un copil.

— Ăsta nu-i un vis, se răsteşte Lucy şi se întoarce spre soţul ei. Din cauza poemelor oribilului de Belloc pe care ţii tu să i le citeşti.

— Ea mă roagă.

— Sunt oribile. Îi pricinuiesc traume.

— Lui Joyce şi mie mi se par amuzante.

— Pentru că *amândoi* aveţi un simţ al umorului pervers, în fiecare seară mă întreabă despre blestematul acela de ponei Tom şi ce înseamnă „a muri”!

— Explică-i ce înseamnă. Dacă ai crede şi tu ca Belloc şi ca mine în lucrurile supranaturale, întrebări naturale ca astea nu te-ar necăji.

— Nu mă pisa, Jack. Eşti oribil când pisălogeşti.

— Vrei să spui că sunt oribil când mă iau în serios.

— Hei, miroase a ars, intervine Rabbit.

Lucy îi aruncă o privire şi amintirea îi îngheaţă ochii. Rabbit îi simte răceala din privire, un strigăt slab pornit parcă din mijlocul vrăjmaşilor ei, dar o ignoră, lăsându-şi ochii să scruteze peste creştetul ei şi lăsându-i la vedere doar nările lui sensibile, care au detectat mirosul de ars.

— Dacă ai *vrea* într-adevăr să te iei în serios, îi ripostează ea lui Eccles şi, într-o clipită, picioarele goale o iau la fugă prin holul mohorât al casei parohiale.

— Joyce, du-te în camera ta, pune-ţi o cămaşă şi după aceea poţi coborî aici.

Dar copilul nu face decât să mai coboare cu zgomot trei trepte.

— Joyce, nu m-ai auzit?

— Adu-mi tu, tati.

— De ce să ţi-o aduc eu? Tati e jos.

— Nu ştiu unde e.

— Ba ştii. Pe scrin.

— Nu ştiu unde-i scrinul.

— În camera ta, puişor. Bineînţeles, că ştii unde e. Pune-ţi cămaşa şi pe urmă îţi dau voie să vii jos.

Dar fetiţa e aproape jos.

— Mi-e frică de leu, oftează ea cu un zâmbet care trădează că e conştientă de impertinenţa ei.

Vocea ei are o tonalitate uşor tărăgănată, meditativă, grijulie, pe care Rabbit a sesizat-o şi în glasul mamei ei, când îl hărţuia tot pe Eccles.

— Nu e niciun leu sus. Nu e altcineva decât Bonnie care doarme. Bonnie nu se teme.

— Te rog, tăticule. Te rog, te rog, te rog, *te rog.*

A ajuns la ultima treaptă, de unde apucă şi strânge genunchiul tatălui ei. Eccles râde, sprijinindu-se de capul fetiţei ca să nu-şi piardă echilibrul; capul copilului e lat şi turtit, ca şi al lui.

— Bine, acceptă el până la urmă. Aşteaptă aici şi stai de

vorbă cu domnul ăsta nostim.

După care se repede pe scări, neaşteptat de sportiv.

— Joyce, eşti o fetiţă cuminte? o întreabă Rabbit.

Ea îşi mişcă burtica şi îşi lasă capul pe un umăr. Mişcarea o face să emită un uşor ghiorăit din gât; un „huuuc”! Îşi scutură capul şi Rabbit are impresia că încearcă să se ascundă pe după un ecran de gropiţe. Dar după aceea enunţă cu o voce neaşteptat de fermă:

— Da.

— Şi mămica ta e bună?

— Da.

— Ce o face să fie atât de bună?

Speră că doamna Eccles aude din bucătărie conversaţia lor. Zgomotele precipitate venite din cuptor au încetat.

Joyce înalţă privirea spre el şi, asemenea unui cearşaf care se încreţeşte, teama îi trage în sus un colţ din suprafaţa feţei. Pare gata să plângă. O ia la fugă prin hol, exact cum fugise şi mama ei. Părăsit, Rabbit hoinăreşte, stingherit, prin hol, străduindu-se să perceapă, cu inima lui surescitată, tablourile care atârnă pe pereţi. Privelişti din capitale străine, o femeie în alb sub un copac ale cărui frunze, toate până la una, sunt tivite cu aur, o laborioasă reproducere, cărămidă cu cărămidă, a bisericii episcopaliene St. John, datată 1927 şi semnată, larg, Mildred L. Kramer. Deasupra unei măsuţe din mijlocul peretelui atârnă o fotografie a unui bătrân vânjos, cu plete albe care-i acoperă urechile şi un guler clerical; priveşte peste umărul tău, parcă direct în miezul lucrurilor; în rama fotografiei e vârâtă o altă fotografie, îngălbenită, decupată dintr-un ziar, care-l reprezintă pe acelaşi bătrân cu un trabuc în mână şi tăvălindu-se de râs împreună cu alţi trei indivizi în veşminte preoţeşti. Bătrânul seamănă puţin cu Jack, dar e mai gras şi mai puternic. Ţine trabucul cu palma făcută căuş. Puţin mai încolo e o reproducere colorată a unei picturi care reprezintă un atelier în care

dulgherul lucrează în lumina radiată de capul ajutorului său; sticla care protejează gravura reflectă, la rândul ei, umbra capului lui Rabbit. În hol pluteşte un miros pătrunzător. Detergent? Vopsea proaspătă? Praf împotriva moliilor? Tapet vechi? Rabbit şovăie între aceste posibilităţi, „ale celei care se făcuse nevăzută”. „Antagonismul sexual începe, practic, chiar din momentul naşterii” – ce mai căţea, zău aşa! Dar cu o flacără mocnită în ea, o flacără care-i luminează picioarele. Picioarele alea albe, luminoase. Probabil că are şi ea un ungher de anxietate şi de nevoi proprii. Prăjiturele. Prăjituri cu multă vanilie. În pofida ei, femeia îi place.

Probabil că mai există o scară în spate, pentru că aude vocea lui Eccles în bucătărie, cerându-i lui Joyce să îmbrace puloverul, întrebând-o pe Lucy dacă prăjiturile s-au ars de tot, dând explicaţii fără să ştie că Rabbit e în hol şi-l aude:

— Să nu-ţi închipui că o fac de plăcere. E o îndatorire de serviciu.

— Şi nu există altă cale de a-l convinge?

— E speriat.

— Dragule, ţie toată lumea ţi se pare speriată.

— Dar el e speriat chiar şi de *mine.*

— Mă rog, când a intrat pe uşă era destul de ţanţoş.

Aici e momentul pentru *„Şi mi-a tras o palmă peste dulcele meu poponeţ, trebuie să iei măsuri!”*

Cum? Peste dulcele tău poponeţ? Îl omor! Chem poliţia!

În realitate, vocea lui Lucy s-a oprit la cuvântul *ţanţoş* iar Eccles vorbeşte acum despre dacă telefonează cutare sau cutare, şi unde sunt mingile noi de golf? Joyce, abia acum zece minute ai mai mâncat o prăjitură şi, în sfârşit, cu o voce care vindecă cu blândeţe netezeşte prea dulce înţepăturile certei lor, un „la revedere”. Rabbit străbate holul în direcţia opusă şi stă sprijinit de caloriferul din faţă când apare Eccles din bucătărie cu o figură de bufniţă

tânără stângace şi furioasă.

Se duce la maşina lui. Sub ameninţarea ploii, pielea verde a Buickului are un luciu tropical. Eccles îşi aprinde o ţigară şi pornesc la vale, pe şoseaua 422, spre terenul de golf. După ce trage câteva fumuri adânc în piept, Eccles îi spune:

— Deci problema ta nu e lipsa sentimentului religios.

— Cum?

— Mi-am adus aminte de cealaltă discuţie a noastră. Despre cascadă şi copac.

— A, bine. Am furat ideea de la Clubul Mickey Mouse.

Eccles râde, derutat; Rabbit observă că, după ce râde, gura îi rămâne deschisă şi două şiruri de dinţi mici, orientaţi spre interior, rămân un moment la vedere, în timp ce sprâncenele i se înalţă şi coboară curioase, în aşteptare.

— M-ai dat gata, admite el, închizându-şi cavitatea zâmbăreaţă. Dar mi-ai mai spus că ştii ce ascunzi înăuntrul tău. Întregul weekend m-am tot întrebat ce ascunzi în tine. Poţi să-mi spui?

Rabbit nu doreşte să-i spună nimic. Cu cât i-ar spune mai mult, cu atât mai mult ar pierde. Se simte în siguranţă în propria lui piele, nu vrea să iasă la suprafaţă. Jocul individului ăstuia este să-l scoată afară din el însuşi ca să-l poată manipula. Dar convenţia bunelor maniere îl forţează pe Rabbit să-şi dezlipească buzele:

— Ei, drace, nu-i mare lucru. Este doar ceea ce este, nu crezi?

Eccles dă din cap, clipeşte şi conduce mai departe fără să scoată o vorbă. În felul lui, e foarte sigur pe sine.

— Şi ce face acum Janice? întreabă Rabbit.

Eccles e mirat văzându-l că schimbă subiectul.

— Am trecut pe la ei luni dimineaţă ca să le spun că eşti prin regiune. Soţia ta era în curtea din spate cu băieţelul şi cu cineva despre care am înţeles că e o veche prietenă, o

doamnă Foster... Fogleman?

— Cum arăta?

— Nu ştiu prea bine. Mă distrăgeau ochelarii ei de soare, din aceia cu lentile de oglindă şi rame foarte mari.

— A, Peggy Gring. Cretina aia! S-a măritat cu bădăranul ăla de Morris Fosnacht.

— Fosnacht, exact. Ca marca de gogoşi. Ştiam eu că numele mi-e familiar.

— N-ai auzit niciodată de Fosnacht Day înainte de a veni aici?

— În Norwalh, niciodată.

— Ce-mi amintesc eu e ceva de pe când aveam şase sau şapte ani, da, pentru că bunicul meu a murit în 1940; bunicul aştepta sus până când veneam eu jos, ca să nu fiu un Fosnacht. Pe atunci bunicul locuia cu noi.

Rabbit nu se mai gândise şi nu mai vorbise de bunicul lui de ani de zile; un vag gust uscat îi umple gura.

— Şi ce pedeapsă primeai dacă erai un Fosnacht?

— Am uitat. Era pur şi simplu ceva ce n-ai fi vrut să fii. Stai puţin. Îmi aduc aminte că, într-un an, eu eram mereu ultimul care apărea jos şi părinţii mei, sau nu mai ştiu cine, mă tachinau şi nu-mi plăcea deloc, cred că am şi plâns, nu mai ştiu. Oricum, de asta bătrânul prefera să aştepte sus, până coboram eu.

— Era tatăl tatei?

— Tatăl mamei. Locuia la noi.

— Şi eu mi-l amintesc pe tatăl tatei, a replicat Eccles. Venea pe la noi, în Connecticut, şi avea nişte certuri teribile cu tatăl meu. Bunicul meu era episcop de Providence şi şi-a ferit enoriaşii să se lase cooptaţi de unitarieni, devenind el însuşi aproape unitarian[2]. Obişnuia să spună despre el că e deist darwinist. Tatăl meu, ca

---

[2]Unitarism, doctrină care neagă existenţa Sfintei Treimi, respingând divinitatea lui Iisus şi susţinând unicitatea lui Dumnezeu. (N. tr.)

reacţie, bănuiesc, a adoptat o atitudine foarte ortodoxă, era aproape un anglo-catolic. Îi plăceau Belloc şi Chesterton. De fapt, el ne citea nouă poemele acelea la care obiectează nevastă-mea, după cum ai auzit.

— Despre leu?

— Da. Belloc are o venă amar-zeflemitoare, pe care soţia mea nu o poate aprecia. Îi ironizează pe copii, lucru pe care soţia mea nu-l poate ierta. E vorba de psihologia ei. În psihologie, copiii sunt sacri. Care era poziţia mea? Da; pe lângă această teologie intens cultivată, bunicul meu a păstrat în *practica* lui religioasă o anumită culoare şi o *vigoare* pe care tatăl meu le-a pierdut. Tata-mare îl considera pe tatăl meu un molâu şi un neglijent pentru că nu organiza în fiecare seară o slujbă de familie. Tata susţinea că nu vrea să-şi agaseze copiii aşa cum a fost el pisălogit cu Dumnezeu în copilărie şi, în orice caz, la ce bun să te închini unui dumnezeu de junglă în living-room? „Doar nu-ţi închipui că Dumnezeu e în pădure?”, întreba bunicul. „Sau dincolo de vitraliile bisericii?”Şi aşa mai departe. Fraţii mei şi cu mine tremuram pentru că discuţiile cu bunicul îi creau tatei stări de depresie cumplită. Ştii cum e de obicei cu taţii, niciodată nu scapi de gândul că, poate, până la urmă, au dreptate. Un bătrân uscăţiv, cu un accent din nord, dar un om tare bun. Îmi aduc aminte că la masă ne apuca de câte un genunchi cu mâna lui negricioasă şi osoasă şi cârâia:

— A reuşit să vă facă să credeţi în iad?

Harry râde. Eccles e un bun imitator, i se potriveşte să imite un bătrân.

— A reuşit? Crezi în iad? întreabă Rabbit.

— Da. Aşa cred. Iadul aşa cum l-a descris Iisus. Adică oseparare de Dumnezeu.

— Atunci, mai mult sau mai puţin, suntem cu toţii în iad.

— Nu cred. Nu cred absolut deloc. Cred că nici cel mai aprig ateu nu-şi poate face o idee despre ce înseamnă

adevărata separaţie. Beznă exterioară, de jur împrejur. Cea în care trăim noi acum – continuă el uitându-se la Rabbit şi râzând – s-ar putea numi beznă interioară.

Toate aceste comentarii oferite de Eccles topesc precauţiile lui Rabbit. Doreşte să comunice în spaţiul dintre ei ceva din el însuşi. Încearcă emoţia prieteniei, o emoţie competitivă care-l face să ridice mâinile şi să le mişte de parcă gândurile ar fi mingi de baschet şi care îl determină să spună:

— Mă rog, eu nu mă pricep la chestiile astea de teologie, dar am să-ţi spun ceva, *simt*, ghicesc că undeva, dincolo de toate astea – face un gest larg, îmbrăţişând peisajul; trec pe lângă locuinţele nou-construite de cealaltă parte a terenului de golf, case cu un etaj de mici apartamente, jumătate lemn, jumătate cărămidă, cu mici curţi înghesuite, populate de triciclete şi copăcei pirpirii în vârstă de trei ani, adică peisajul cel mai lipsit de grandoare din lume –, dincolo de toate astea, continuă Rabbit, simt că există ceva care-mi cere să-l caut.

Eccles îşi striveşte cu grijă ţigara în scrumiera scobită a maşinii.

— Desigur, spune el, toţi vagabonzii rătăcitori au impresia că sunt în căutarea a ceva. Cel puţin la început.

Rabbit, care încercase să-i dăruiască ceva omului, nu înţelege de ce a meritat asemenea palmă. Şi-a spus că, probabil, clericii au nevoie de astfel de lucruri, adică să-i reducă pe toţi la acelaşi mizerabil numitor comun. Drept care îi răspunde:

— Mă rog, bănuiesc că asta-l face pe prietenul dumitale Iisus să arate cam aiurit.

Pomenirea numelui sfânt iscă pete roz pe obrajii lui Eccles.

— El a spus că sfinţii nu trebuie să se căsătorească.

Maşina virează şi o ia pe serpentina care duce la clubul de golf, o clădire masivă, cenuşie, cu o firmă lungă în faţă –

TERENUL DE GOLF CHEST NUT GROVE –, prinsă între două embleme de Coca-Cola. Pe vremea când Harry căra crosele jucătorilor, aici nu era decât un soi de baracă acoperită cu şindrilă, încălzită cu o sobă cu lemne, mobilată cu tabele ale vechilor campionate, două fotolii, un stand cu dulciuri şi mingi de golf pescuite de prin băltoace, pe care doamna Wenrich le revindea. Probabil că doamna Wenrich o fi murit. Era o văduvă bătrână, delicată, rujată ca o păpuşă, cu părul alb, şi întotdeauna era curios s-o vezi vorbind despre terenurile de golf, şi gazon, şi campionate, şi scoruri. Eccles parchează Buickul în parcarea asfaltată şi spune:

— A, să nu uit!

Mâna lui Rabbit apasă mânerul portierei.

— Ce anume?

— Vrei o slujbă?

— Ce fel de slujbă?

— O enoriaşă a mea, doamna Horace Smith, are în jurul casei vreo opt acri de grădină, spre Appleboro. Soţul ei era un incredibil iubitor de rododendroni. Nu trebuia să spun „incredibil”; era un om extrem de drăguţ.

— Nu mă pricep deloc la grădinărit.

— Nimeni nu se pricepe, aşa spune doamna Smith. Nu mai există grădinari. Oferă patruzeci de dolari pe săptămână.

— Un dolar pe oră. Destul de puţin.

— Dar n-ai să lucrezi patruzeci de ore. O să ai un orar flexibil. Asta vrei, nu? Flexibilitate. Aşa încât o să ai timp să predici mulţimilor.

Categoric, Eccles are o latură meschină. El şi Belloc. Dacă n-ar avea gulerul preoţesc, ar fi un stricătă-chef. Rabbit coboară din maşină. Coboară şi Eccles, iar capul lui deasupra capotei maşinii arată ca un cap tăiat pe o tavă. Gura largă i se mişcă:

— Te rog să te mai gândeşti.

— Nu pot. E posibil să nu rămân în regiune.
— Fata îţi dă papucii?
— Care fată?
— Cum o cheamă? Leonard. Ruth Leonard.
— Şmecher mai eşti!

Cine i-o fi spus? Peggy Gring? Sau o fi aflat prin filiera Tothero? Mai curând prin prietena lui Tothero, cum o fi chemând-o. Semăna cu Janice. N-are a face, lumea e un asemenea păienjeniş, încât lucrurile, pur şi simplu, se scurg prin el.

— N-am auzit în viaţa mea de ea, răspunde Rabbit.

Capul de pe tavă rânjeşte sinistru în lumina reflectată de metal.

Intră în club, umăr la umăr. Eccles face o remarcă din mers:

— E o ciudăţenie a noastră, a misticilor, de cele mai multe ori, micile voastre extazuri poartă fustă.

— Ştii, nu eram obligat să vin azi.

— Ştiu. Iartă-mă. Sunt foarte deprimat.

Nu e nimic fals în ce spune, dar pe Harry îl zgârie pe dinăuntru. E un fel de apel la milă. Parc-ar spune: *Fie-ţi milă de mine. Iubeşte-mă.* Senzaţia neplăcută, sâcâitoare, îi lipeşte buzele; nu e în stare să le deschidă ca să răspundă. Când Eccles îi plăteşte intrarea, abia de se îndură să-i mulţumească. Când îi alege un set de crose ca să i le închirieze, Rabbit e atât de indiferent şi de tăcut, încât puştiul pistruiat care-i serveşte se uită la el ca la un cretin. Un gând fugar îi săgetează mintea: Eccles e un poponar şi el e noua lui captură. Când el şi Eccles se îndreaptă spre prima gaură, Rabbit se simte în parte distrus, ca un cal de rasă înhămat lângă o mârţoagă cu copite fleşcăite. Prezenţa lui Eccles îl copleşeşte atât de total, încât e nevoit să se împotrivească impulsului de a se apleca înspre el.

Şi mingea simte acest impuls, mingea pe care o loveşte

după un sfat al lui Eccles. Ţâşneşte într-o parte, schilodită de o răsucire perversă care o face să pice din zbor, abătută, ca un boţ de pământ.

Eccles râde:

— E cea mai bună primă lovitură pe care am văzut-o vreodată.

— Nu-i prima lovitură. Pe când căram crosele jucătorilor, am lovit de multe ori mingea. Ar fi trebuit să mă descurc mai bine.

— Ai aşteptări prea mari de la tine însuţi. Uită-te la mine şi o să te simţi mai bine.

Rabbit se dă mai în spate şi îl vede cu surprindere pe Eccles, care are o anumită elasticitate în mişcările sale inconştiente, lovind cu o rigiditate ciudată, de om de cincizeci de ani. De parcă încerca să evite o oală aflată în drum. Loveşte mingea cu un balans frânat. Şi mingea o porneşte în linie dreaptă, deşi prea înaltă şi şovăielnică, iar Eccles pare încântat. Ba chiar înaintează fudul pe iarba terenului. Harry se târăşte greoi după el. Gazonul îmbibat de apă, crud încă şi înmuiat de recentul dezgheţ, se turteşte sub tălpile mari ale pantofilor lui de antilopă. Cei doi parcă sunt pe un balansoar, capătul cu Eccles se înalţă, cel cu Rabbit se lasă în jos.

Printre tufele sălbatice şi aleile verzi ale terenului de golf, Eccles apare complet transformat. E însufleţit de o veselie iraţională. Râde, şi se leagănă, şi cloncăne, şi strigă. Harry încetează să-l mai deteste, dar el însuşi e oribil. Neputinţa pare să-l acopere ca o boală respingătoare; îi este recunoscător lui Eccles că nu fuge de el. De multe ori Eccles, care se găseşte cu cincizeci de metri mai înaintea lui – are obiceiul de a fugi de lângă el, excitat şi plin de voioşie –, parcurge distanţa îndărăt pentru a găsi câte o minge pierdută de Rabbit. Într-un anumit fel, Rabbit nu-şi poate sustrage atenţia de la locul unde *ar fi trebuit* să cadă mingea, micul petic verde ideal,

perforat, marcat cu un steguleţ. Ochii lui nu pot urmări locul unde s-a dus *de fapt* mingea.

— Uite-o! exclamă Eccles. S-a oprit după o rădăcină. Ai mare noroc.

— Probabil că pentru dumneata e un coşmar.

— Deloc, deloc. Eşti foarte promiţător. N-ai mai jucat niciodată până acum şi totuşi n-ai ratat complet nicio minge.

Cuvintele astea pun capac la tot; ţinteşte şi, în dorinţa lui ucigătoare de a direcţiona mingea în ciuda rădăcinii, o pierde cu totul.

— Singura ta greşeală este că încerci să-ţi foloseşti înălţimea, îi spune Eccles. Ai o mişcare naturală frumoasă.

Rabbit loveşte din nou şi mingea se bălăbăneşte câţiva metri mai încolo.

— Apleacă-te spre minge, îl sfătuieşte Eccles. Imaginează-ţi că vrei să te aşezi jos.

— Mai am un pic şi mă întind pe jos, îi răspunde Harry.

L-a năpădit greaţa; e ameţit şi îi este greaţă, se simte prins într-o vâltoare ale cărei margini se înalţă până la vârfurile liniştite ale copacilor frunzoşi. Se pare că-şi aduce aminte că a fost cândva acolo, sus. Alunecă în smârcuri, e înghiţit de copaci, se scufundă irezistibil în mâzga vâscoasă de la marginea gazonului.

Coşmar, acesta e cuvântul. În existenţa de trezie, numai lucrurile însufleţite se pot rostogoli şi smuci în felul acesta. A avut întotdeauna un soi de legătură cu obiectele. Acest înalt asalt îi împăienjeneşte creierul; pe jumătate hipnotizată, mintea lui îi joacă feste a căror stranietate i se dezvăluie lent. În gând, vorbeşte cu crosele ca şi cum ar fi femei. Crosele de oţel, uşoare şi subţiri, dar, într-un fel, înşelătoare, sunt Janice. *Haide, bleago, stai aşa; s-o lăsăm uşor.* Când faţa scobită a crosei loveşte pământul din spatele mingii şi reculul îi zgâlţâie braţul până la umăr, are impresia ca Janice l-a lovit. *Oh, toanto, toantă ce eşti! Te*

bag în mă-ta! Te bag în mă-ta! Mânia îi cariază pielea şi tot ce-i la suprafaţă se scurge prin ea; dar ce-i înăuntru, în el, e sfârtecat de ţepii uscaţi ai furcii amarului, acolo unde cuvintele atârnă asemenea cuiburilor de omidă ce nu pot fi arse. *Striveşte*, *striveşte*, *ea presează gras*, *ea striveşte pământul*, îl sfâşie într-o gură căscată maronie, *pământul presează gras:* la crosele de lemn, ea e Ruth. Ţinând în mână o crosă de lemn, absorbit de capul ei greu, roşcat, cu faţa pătată de iarbă, şi de dunga albă de pe margine, Rabbit îşi spune: *OK, dacă te crezi aşa deşteaptă* şi o încleştează în pumn şi se roteşte: Ahhh! Când mingea se rostogoleşte cu atâta uşurinţă şi se proţăpeşte în loc. Gura din pământ cu iarba ruptă în jur şi mingea se rostogoleşte, saltă şi saltă şi se ascunde într-un tufiş; o coadă albă. Şi când ajunge acolo, tufişul, fir-ar să fie, e cineva, mama lui; ridică crengile îmbufnate ca nişte fuste, într-o răbufnire de ruşine, dar ferindu-se să pună mâna, şi crengile îi înţeapă picioarele în timp ce el încearcă să-şi transmită voinţa jos, în bila aceea tare, ireductibilă, care nu-i chiar el şi totuşi, într-un fel, e el; în felul în care zace acolo în centrul a tot ce există. Când crosa de oţel numărul şapte şfichiuie de sus, te rog, Janice, *doar o singură dată,* stângăcia i se caţără pe cot ca un păianjen şi mingea, la care se holbează cu coatele lui muşcate de neputinţă, se mişcă împiedicat, cu disperată încetineală, proptindu-se într-un glod şi mai scârnav, de culoarea kaki a Texasului. *Of, idioato, du-te acasă!* Acasă e gaura din pământ, şi sus, în structura nefericitei viziuni care-i tulbură gândirea conştientă cu stratificări de prezenţe optice, cerul fumuriu care-şi ţine ploaia cu dinţii e bunicul lui, aşteptând sus, la etaj, pentru ca micul Harry să nu fie ultimul, ca un Fosnacht.

Şi Eccles, ivindu-se ba în colţurile, ba în centrul chinuitoarei viziuni, se zbânţuie în cămaşa lui şleampătă, ca un steag alb al iertării, strigând cuvinte de încurajare, întorcându-se de pe gazonul terenului ca să-l călăuzească

spre casă.

Terenul de golf, încă mort, după ieşirea din iarnă, e presărat cu un noroi uscat; îngrăşământ? Mingea se târâie pe el, deplasând şi făcând să sară aşchii de prund.

— Nu împunge mingea, n-o înjunghia ca să intre în gaură. Adoptă un balans mai uşor, cu braţele ţepene. Distanţa e mai importantă decât ţintitul la prima gaură. Mai încearcă o dată.

Îi trimite înapoi mingea. Harry a trebuit să încerce de douăsprezece ori ca să ajungă până la iarba tunsă care înconjoară cea de-a patra gaură, şi presupunerea neplăcută că loviturile lui mici nu pot fi calculate îl irită. *Hai, drăguţo*, o roagă el pe soţia lui, *uite gaura, mare cât o găleată. Totul e în ordine*.

Dar nu, ea împunge mingea, panicată; de ce se teme? A lovit-o prea tare, mingea se rostogoleşte încă doi metri dincolo de gaură. Îndreptându-se spre Eccles, Rabbit îl întreabă:

— Încă nu mi-ai spus ce face Janice.

— Janice?

Eccles face un efort ca să-şi abată atenţia de la joc. E înnebunit de dorinţa de a câştiga; ăsta *mă mănâncă de viu*, îşi spuse Rabbit.

— Luni, când am văzut-o, era foarte bine. Stătea în curtea din spate, cu o femeie, şi când am venit eu, amândouă chicoteau. Cred că-ţi dai seama că, pentru o vreme, într-un fel s-a resemnat; că se simte bine să fie din nou alături de părinţi. Asta-i reacţia ei la iresponsabilitatea ta.

— În realitate, răspunde Harry lăsându-se pe vine ca să se apropie de gaură, aşa cum fac jucătorii la televizor, nu-şi poate suferi părinţii, aşa cum nu-i pot suferi nici eu. Probabil că nu s-ar fi măritat cu mine dacă nu s-ar fi grăbit să scape de ei.

Mingea lui alunecă pe iarba de lângă gaură şi se duce

mai departe cu un amărât de metru sau un metru jumate.

Doi metri, băga-o-aş în mă-sa!

Mingea lui Eccles se clatină, şovăie şi apoi, cu un fâsâit gutural, cade în gaură. Clericul înalţă privirile, în ochi îi scânteiază lumina triumfului.

— Harry, întreabă el, mieros dar insinuant, de ce ai părăsit-o? E evident că eşti foarte preocupat de ea.

— Ţi-am spus. E vorba de lucrul acela care nu există.

— Ce lucru? L-ai văzut vreodată? Eşti sigur că există?

Mingea trimisă la doi metri şi Harry o ridică.

— Mă rog, dacă nu eşti sigur că există, atunci nu mă mai întreba pe mine. E ceva ce ar trebui să se afle în curtea dumitale. Dacă dumneata nu cunoşti lucrul ăsta, atunci nimeni nu-l poate cunoaşte.

— Nu! strigă Eccles cu aceeaşi voce încordată cu care i-a cerut soţiei sale să-şi ţină inima deschisă pentru graţia divină. Creştinismul nu caută mirajul unui curcubeu. Dacă ar fi ceea ce crezi tu că este, atunci la slujbe le-am servi credincioşilor opium. Noi încercăm să-l *slujim* pe Dumnezeu, nu să *fim*Dumnezeu.

Îşi iau sacii cu crose şi pornesc pe drumul indicat de o săgeată de lemn.

Eccles îşi continuă explicaţiile.

— Toate astea s-au dezbătut şi s-au stabilit cu veacuri în urmă, pe vremea creştinismului timpuriu.

— Îţi spun încă o dată. Eu ştiu ce este.

— Ce este? Ce *este*? E ceva tare, sau moale? Harry. E albastru? E roşu? Are picăţele?

Pe Harry îl deprimă faptul că preotul vrea într-adevăr să i se spună. Sub tot acest eu-ştiu-mai-multe-decât-tine-despre-ereziile-creştinismului-timpuriu, vrea într-adevăr să afle despre ce este vorba, vrea să se asigure că nu-şi minte credincioşii duminică de duminică. Şi, ca şi cum n-ar fi fost de-ajuns că încearcă să ghicească înţelesul jocului ăstuia nebunesc, mai trebuie să-l suporte şi pe ţicnitul de preot

care vrea să-i înghită sufletul. Cureaua sacului îi taie umărul.

— Adevărul e, îl informează Eccles cu o aţâţare femeiască şi cu un glas sufocat de jenă, că tu eşti de un egoism monstruos. Eşti un laş. Ţie nu-ţi pasă de bine şi de rău, tu nu te închini decât în faţa instinctelor tale celor mai condamnabile.

Ajung la ţintă, o platformă de turf pe care-i aşezată mingea de golf, pentru o primă lovitură, lângă un pom fructifer cocoşat, încărcat de ciorchini de muguri palizi.

— Lasă-mă pe mine întâi, propune Rabbit. Până când dumneata te mai calmezi un pic.

Inima lui e înăbuşită, încetinită, de mânie. Nu-l mai interesează nimic decât să iasă din încurcătura asta. Ar dori să înceapă ploaia. Evitând să se uite la Eccles, îşi îndreaptă privirea spre mingea cocoţată sus, pe ţinta conică, eliberată de contactul cu pământul. Ia o crosă, o balansează cu o mişcare simplă, din umăr, şi loveşte mingea. Cu un sunet de gol, de solitudine, cum nu a mai auzit niciodată. Mişcarea braţelor îi înalţă capul şi mingea lui e suspendată în depărtări, o paloare lunară pe fundalul frumoşilor nori de furtună negri-albăstrui, culoarea bunicului său, întinsă dens spre răsărit. Se îndepărtează pe o traiectorie dreaptă, ca o riglă. Stârnită; sferă, stea, scânteie. Şovăie, şi Rabbit e convins că o să moară, dar s-a înşelat, pentru că mingea ezită, făcând un salt final pe pământ cu un fel de sughiţ vizibil, muşcă o ultimă dată din spaţiu, înainte de a se face nevăzută.

— Asta-i! strigă Rabbit întorcându-se spre Eccles cu un zâmbet de grandoare. Asta-i!

Soare, lună, soare, lună, timpul trece. În grădina doamnei Smith, mugurii de brânduşe îşi sparg teaca. Zambilele şi narcisele îşi despachetează trompele. Iarba reînviată adăposteşte violete şi peluzele sunt ameninţate de indelicateţea păpădiilor şi a bălăriilor cu frunze lătăreţe. Pârâiaşe invizibile curg răzleţ, ici-colo, făcând să cânte pământul plat al proprietăţii. Răzoarele de flori, mărginite de cărămizi îngropate în diagonală, sunt străpunse de suliţe roşii care vor deveni bujori, şi pământul în sine, decolorat, împovărat de pietre, învârtoşat, acoperit cu petice ude şi uscate, arată precum cel mai vechi şi miroase precum cel mai nou lucru de sub soare. Ramurile aurii, miţoase, de forsiţia în floare strălucesc prin palele de fum care înceţoşează grădina, în timp ce Rabbit arde ruguri de tulpini stâlcite, de iarbă ofilită, de frunze de stejar lepădate în obscura intimitate a iernii, de uscături provenite din plantele căţărate pe tufele de trandafir în mănunchiuri care-ţi agaţă glezna. Aceste maldăre stufoase sunt aprinse la scurt timp după sosirea lui, cu ochii cârpiţi de somn şi gust de cafea în gură, în pânza zorilor, şi ard încă mocnit când pleacă, iscând fantome în noaptea din spatele lui, pe măsură ce paşii săi macină aşchiile de pe aleea casei Smith. În autobuz, pe tot drumul până la Brewer, poartă în nări mirosul cenuşii calde.

Ciudat, în aceste două luni nu a trebuit niciodată să-şi taie unghiile. Udă pomii, cară, sapă. Sădeşte plante anuale, îngroapă seminţe din pacheţelele pe care i le dă bătrâna doamnă – condurul-doamnei, maci, sângele-voinicului. Îi place să acopere seminţele cu mici creste de pământ fărâmicios, proaspăt săpat. Astfel pecetluite, încetează să mai fie ale lui. Câtă simplitate! Să te descotoroseşti de ceva restituindu-i-l lui însuşi. Dumnezeu însuşi împlântat în mica structură indestructibilă.

Autodestinată unei succesiuni de mici explozii, marea lentă acumulare rezultată din apă, aer şi silicon: toate acestea se lasă simţite, fără cuvinte, când învârte săpăliga între palme.

Acum, după ce magnoliile şi-au pierdut întâietatea, dar înainte ca alţi copaci, cu excepţia arţarilor, să poată arunca umbră deasă, cireşii şi merii pădureţi şi, într-un colţ îndepărtat, un prun solitar, sunt ninşi de flori, un alb diafan pe care ramurile negre par să-l fi absorbit din pântecele norilor, pentru ca, după o clipă, să se scuture de el, şi iarba fragedă să se albească sub o uluitoare furtună de confetti. Secerătoarea mecanică, cu izul ei de gazolină, mestecă petalele, iar pajiştea le digeră. Tufele de liliac înfloresc pe lângă gardul părăginit al terenului de tenis. Păsările vin să bea din micile băi pentru păsări. Într-o dimineaţă, în vreme ce trebăluia cu o coasă în formă de semilună, Harry a fost inundat de un val de parfum, pentru că, în spatele lui, vântul pătrunsese şi înfoiase un taluz înclinat, plin cu tulpiniţe de lăcrămioare unde, în timpul nopţii calde, înfloriseră o mie de clopoţei, cei mai înalţi pe lujere de culoarea sucului amărui de fructe sau a cojii de cantalup. Meri şi peri. Lalele. Zdrenţele liliachii, urâte, irişii. Şi, în sfârşit, prefaţaţi de azalee, rododendronii înşişi, într-o bogăţie din ce în ce mai vastă în această ultimă săptămână din luna mai. Rabbit aşteptase întreaga primăvară marea încununare. Tufele îl derutaseră, erau atât de ample, aproape ca nişte copaci, unele de două ori mai înalte decât el, şi atât de numeroase. Fuseseră plantate de-a lungul şirului de molizi cu ramuri încovoiate care adăposteau proprietatea şi, în aceste loturi adăpostite, se înşirau duzini de mormane dreptunghiulare, imense, ca nişte pâini uriaşe, spongioase. Erau tufele perene. Cu crengile lor zigzagate şi frunzele lungi, îndreptate ca nişte degete în toate direcţiile, par să aparţină unui climat diferit, unui ţinut diferit, cu o

gravitaţie mai blândă. Când au răsărit primele eflorescenţe, semănau cu florile mari pe care prostituatele din Orient şi le prindeau de o parte şi de alta a capului, pe copertele cărţilor poliţiste citite de Ruth. Dar când a apărut puzderia de emisfere de flori, i-au evocat pălăriile purtate de fetele ieftine, la biserică, de Paşte. Harry a dorit deseori, dar nu a avut niciodată, o fetişcană din astea, o tânără catolică dintr-o familie de jos, înţolită în haine de duzină, ţipătoare; în frunzele negricioase de sub căpşorul obraznic al florii cu cinci petale, îşi poate imagina faţa fetei; ba chiar îi simte parcă şi parfumul când trece pe lângă el, pe treptele catedralei. Cât mai aproape, se poate apropia atât de mult de petale! Când le cercetezi cu de-amănuntul, fiecare floare are pe cerul gurii două dâre de pistrui, în locurile în care se răspândeşte polenul.

La acest punct culminant al grădinii răposatului ei soţ, doamna Smith îşi face apariţia, ieşind din casă, şi, la braţul lui Rabbit, pătrunde adânc în straturile de rododendroni. E o femeie care, pe vremuri, a fost înălţuţă, dar acum e adusă de spate, împuţinată, şi şuviţele de păr negru care mai dăinuie, par murdare în părul ei alb. Se sprijină într-un baston, dar uitucă, îl atârnă de braţ şi şontâcăie cu bastonul care i se bălăbăneşte ca o brăţară excentrică. Metoda ei de a se rezema de grădinar e următoarea: el îşi îndoaie braţul drept, cu cotul îndreptat spre umărul ei, iar ea îşi trece braţul stâng, tremurător, pe sub braţul lui şi îşi lasă pe încheietura mâinii lui greutatea degetelor pătate, butucănoase. Se agaţă de el ca viţa-de-vie pe un zid, o smucitură zdravănă ar dărâma-o, altminteri, poate supravieţui pe vecie. Rabbit îi simte trupul hurducându-se la fiecare pas, şi la fiecare cuvânt capul bătrânei zvâcneşte. Nu din pricina efortului de a vorbi, ci din emoţia comunicării, emoţie care-i încreţeşte nasul şi-i ridică buza de sus într-un rânjet ce-i dezveleşte cioturile de dinţi, impunându-i o hiperexpresivitate comică, conştientă

de sine, ca o fată de treisprezece ani care s-ar schimonosi, într-o constantă mărturisire a faptului că nu e frumoasă. Îşi înalţă capul, se uită la Harry şi, în timp ce vorbeşte, ochii ei de un albastru plesnit în orbitele maronii parcă haşurate de păduri, se bulbucă frenetic, plini de captivă vitalitate:

— Mie nu-mi place specia asta, Mrs. R.S. Holford, e prea spălăcită şi pufoasă pentru gustul meu. Răposatului Harry îi plăcea culoarea asta de somon afumat; eu îi spuneam: „Dacă vreau roşu, dă-mi roşu: un trandafir înfoiat, roşu. Şi dacă vreau alb, dă-mi alb, un crin înalt, alb; dar nu mă bate la cap cu nuanţe intermediare, între şi între, şi rozuri şi aproape violeturi, care nu ştiu singure pe ce lume sunt. Rodişorii sunt plante cu limbă dulce, îi spuneam eu lui Harry, planta are un creier şi-ţi dăruieşte câte ceva din tot ce are”, aşa-i spuneam doar ca să-l necăjesc. Dar, de fapt, credeam în ce spuneam.

Gândul acesta pare să o frapeze. Se opreşte nemişcată pe fâşia de iarbă, şi ochii ei, cu irişii ca de sticlă spartă albă printre inelele de un albastru persistent, i se învârtesc nervos, privind dintr-o parte a lui în cealaltă.

— Da, în realitate credeam fiecare cuvânt din ce spuneam. Eu sunt fiică de fermier, domnule Angstrom, şi aş fi preferat să văd pământul ăsta semănat cu lucernă. Îi ziceam: „Dacă trebuie să răscoleşti pământul, de ce nu plantezi hrişcă? Asta ar constitui o recoltă reală. Tu ai semăna secară şi eu aş coace pâine”. Sau, altă dată, îi spuneam: „Ce ne trebuie buchetele astea, după ce se ofilesc, tot anul trebuie să ne uităm la frunzele lor urâte? Pentru ce fetişcană drăguţă le cultivi?” îi ziceam. El era mai tânăr decât mine, de asta profitam ca să-l tachinez. N-am să-ţi spun cu câţi ani era mai tânăr. Ce reprezentăm noi aici? Un hoit bătrân ca al meu se agaţă cu putere de locul pe care stă.

Îşi înfige bastonul în iarbă, semnal pentru Rabbit să-şi

întindă braţul. O pornesc încet pe aleea plantelor înflorite.

— Niciodată n-aş fi crezut că o să-i supravieţuiesc. Avea o slăbiciune. Cum venea din grădină se aşeza şi nu se mai mişca din loc. O fiică de fermier nu ştie ce înseamnă să şezi.

Atingerea tremurătoare de pe încheietura mâinii lui freamătă asemenea vârfurilor legănătoare ale molizilor gigantici, în mintea lui, Rabbit asociază copacii aceştia cu ţinuturi interzise, îi face plăcere că se găseşte în zona ocrotită de ei.

— Ah! Asta, da, ăsta e o *plantă!*

Se opresc într-un colţ şi ea arată cu bastonul care se bâţâie către un rododendron mic, înveşmântat într-un trandafiriu de o puritate penetrantă.

— Ăsta-i rododendronul Bianchi, al răposatului Harry, îl informează doamna Smith. E singurul rodişor, cu excepţia unora dintre cei cu flori albe, am uitat cum se cheamă, în orice caz au nişte nume stupide, singurul care arată a ceea ce este. E singurul cu adevărat trandafiriu din toţi cei de aici. La început, când l-a căpătat, Harry l-a plantat printre ceilalţi rododendroni aşa-zis roz şi ăsta i-a făcut să arate atât de murdari, încât Harry i-a îndepărtat şi l-a înconjurat pe Bianchi cu alţii vişinii. Cei vişinii sunt acum alături de el, nu? Azi suntem în iunie?

Ochii sălbatici îl fixează demenţi şi strânsoarea mâinii ei se înteţeşte.

— Nu ştiu. Nu. Memorial Day[3] e sâmbăta viitoare.

— Ah, îmi amintesc atât de bine de ziua în care ni s-a adus planta asta tâmpită. Arşiţă! Am plecat cu maşina la New York ca s-o luăm din vagonul în care fusese transportată şi s-o aşezăm pe bancheta din spate a automobilului Packard, ca pe o mătuşă îndrăgită, sau aşa ceva. A venit într-o ladă mare, albastră, plină cu pământ.

---

[3]30 mai, ziua în care în Statele Unite se comemorează amintirea morţilor din Războiul Civil. (N. tr.)

Exista o singură seră, în Anglia, unde se creştea specia asta şi transportul pe mare costa două sute de dolari. Un om venea în fiecare zi în cala vaporului ca s-o ude. Ce să-ţi spun, era arşiţă şi traficul ăla nebunesc prin Jersey City şi Trenton, şi tufişul ăsta uscăţiv tronând pe bancheta din spate, în lada lui albastră, ca un prinţ în regat. Pe vremea aceea nu erau bariere cu taxă, aşa că până la New York drumul îţi lua şase ore bune. Era în timpul Marii Crize şi totuşi ai fi spus că fiecare om avea maşină. Treceai prin Delaware la Builington. Asta se întâmpla înainte de război. Presupun că atunci când spun „război” nu ştii la care dintre ele mă refer. Probabil că-ţi imaginezi că ciocnirile alea din Coreea înseamnă „războiul”.

— Nu, când spuneţi „război” mă gândesc la cel de-al Doilea Război Mondial.

— Şi eu la fel. Şi eu la fel. Îl mai ţii minte?

— Desigur. Eram destul de mărişor. Turteam sub tălpi cutii de tinichea şi cumpăram timbre de război şi mi se dădeau premii la şcoală.

— Fiul nostru a fost omorât.

— Vai! Îmi pare rău.

— O, era în vârstă. Era în vârstă. Avea aproape patruzeci de ani. Tocmai îl făcuseră ofiţer.

— Totuşi...

— Ştiu. Oamenii cred că numai tinerii au fost ucişi pe front.

— Da, aşa cred.

— A fost un război bun. Nu ca primul. Ne-a fost dat nouă să-l câştigăm şi l-am câştigat. Toate războaiele sunt odioase, dar pe ăsta a fost o plăcere să-l câştigi.

Arată din nou cu bastonul spre planta trandafirie.

— În ziua când l-am luat din doc, continuă ea, desigur că nu era înflorit, abia târziu în mai înfloreşte, aşa încât mi s-a părut o nebunie să-l văd instalat pe bancheta din spate ca un... –îşi dă seama că se repetă, şovăie, dar merge mai

departe – ca un prinţ în regat.

Ochii ei aproape transparenţi urmăresc cu afecţiune faţa lui Rabbit, să vadă dacă zâmbeşte de zăpăceala ei. Cum nu vede nimic, trânteşte cu asprime:

— E unic!

— Unicul Bianchi?

— Da. Nu mai există un altul în Statele Unite. Nu mai există un altul trandafiriu de la Golden Gate până la... oriunde. Până la Brooklyn Bridge, cred că aşa se spune. Cel mai autentic trandafiriu din întreaga naţiune e aici, sub ochii dumitale. Un florar din Lancaster a tăiat câţiva butaşi, dar au murit, probabil că i-a înecat în var. Idiotul. Era un grec.

Se agaţă de braţul lui şi înaintează mai greoi şi mai precipitat. Soarele e deasupra capului, şi, probabil, simte nevoia să intre în casă. Albinele înoată prin frunziş; păsări ascunse se ciorovăiesc. Fluxul frunzelor a biruit fluxul florilor şi un miros amărui se furişează dinspre proaspetele ziduri de verdeaţă. Arţari, mesteceni, stejari, ulmi, castani, alcătuiesc o pădurice care se întinde pe diferitele niveluri ale solului, de-a lungul marginii proprietăţii. În fâşia umedă şi umbroasă dintre peluze şi acest crâng, rododendronii ţin încă piept, dar tufele neadăpostite din mijlocul pajiştii şi-au pierdut petalele, care se aştern în straturi ordonate pe marginile cărărilor din iarbă.

— Nu-mi place, nu-mi place, declară doamna Smith şontâcăind la braţul lui Rabbit, asemenea troiene de splendoare suflată de vânt. Apreciez frumuseţea, dar prefer în continuare lucerna. O femeie... nu ştiu singură de ce m-a iritat atâta lucrul ăsta, Harry obişnuia să invite vecinii să admire grădina la vremea pomilor în floare, era ca un copil din multe puncte de vedere. Şi femeia aceea, doamna Foster, care locuia la poalele dealului într-o căscioară portocalie cu o pisică de metal căţărată pe oblon, îmi spunea întruna, cu buze rujate până sub nas – bătrâna,

cuprinsă de o furie înciudată care o cutremură, imită o voce dulceagă: – „Vai, doamnă Smith, cred că aşa arată raiul!”Într-un an nu mi-am mai putut ţine gura şi i-am trântit: „Mă rog, dacă bat cu maşina şase mile, dus şi întors, în fiecare duminică, până la biserica episcopaliană St. John, doar ca să ajung cândva într-o altă fleşcăială de rododendroni mă lipsesc, pentru că nu vreau să merg acolo”.

Ei, ia zi şi dumneata, nu-i groaznic ca o bătrână păcătoasă să spună aşa?

— O, nu ştiu...

— Să-i spună aşa femeii aceleia care încerca să fie politicoasă. Desigur, nu avea niciun grăunte de minte în cap, se boia ca o fetişcană aiurită. A răposat şi ea, sărman suflet; Alma Foster a murit acum două sau trei ierni. Acum, ea ştie adevărul, şi eu nu-l ştiu.

— Mă rog, poate că ceea ce ei i se pare a fi rododendroni, dumneavoastră o să vi se pară lucernă.

— He! E-ha! Ştii, domnule Angstrom, e o asemenea plăcere...

Se opreşte locului şi-i mângâie cu neîndemânare braţul lui Rabbit; în lumina soarelui, micul peisaj negricios al feţei ei se înalţă spre faţa lui şi în privirea ei, dincolo de stângacea cochetărie adolescentină şi de apoasa rătăcire, sclipeşte tăişul unei vechi acuităţi, aşa încât Rabbit, stingherit, simte împunsătura acelei forţe malefice care-l împingea pe răposatul Smith afară, la florile lipsite de gândire.

— Dumneata şi cu mine gândim la fel. Nu-i aşa? Spune, *nu-i aşa*?

— Îţi merge destul de bine, nu? îl întreabă Ruth.

E după-amiaza de Memorial Day şi s-au dus să o petreacă la piscina publică din West Brewer. Ruth s-a cam jenat să apară în costum de baie, dar, în realitate, când a

ieşit din cabina de plajă arăta foarte bine, cu capul micşorat de casca de baie şi umerii trufaşi. Când a intrat în apă, era spectaculoasă, tăiată de la pulpe în jos ca o statuie. Înota cu uşurinţă, lovind încet apa cu picioarele ei mari şi înălţându-şi braţele albe, iar spatele şi fundul licăreau negre sub clătinarea vălurelelor verzi.

La un moment dat s-a oprit şi s-a lăsat să plutească, cu faţa în apă, într-o mişcare uşor periculoasă, care i-a iuţit lui Rabbit bătăile inimii. Fundul ei plutea sus, din proprie plăcere, spărgând suprafaţa apei, o insulă neagră, rotundă, o imagine ivită brusc în apă, pâlpâind ca un televizor care a luat-o razna; priveliştea zdravănă îi umplea inima de mândrie, îi călea sufletul, senzaţia rece a proprietăţii. A lui, era a lui, o cunoştea aşa cum o cunoaşte apa, apa care-i scăldase fiecare părticică a trupului. Când a înotat pe spate, apa se bulbuca şi se despica şi i se revărsa între cupele sânilor, inundându-i; trupul scufundat i s-a arcuit puternic, ea a închis ochii şi a înaintat orbeşte. Doi băieţandri care se bălăceau la capătul mai puţin adânc al piscinei s-au îndepărtat, plescăind, de asaltul ei cu capul înainte. Ea l-a împroşcat pe unul din ei cu o mişcare a braţului, apoi a deschis ochii şi s-a lăsat pe vine în apă zâmbind; braţele i se mişcau molatic pentru a-i putea menţine echilibrul în valurile nervoase ale piscinei aglomerate. Aerul scăpăra de miros de clor. Curat, curat. Rabbit simţea cât era totul de curat. Nu te atingea nimic care să nu fi fost tu însăţi. Ea în apă, el în iarbă, şi în aer capul ei, săltând ca o minge goală, s-a strâmbat la el. Rabbit nu era un animal acvatic. Umezeala însemna pentru el rece. După ce se scufunda o dată, prefera să se aşeze pe marginea îmbrăcată în gresie şi să-şi înmoaie doar picioarele, imaginându-şi că, în spatele lui, nişte eleve îi admirau jocul muşchilor pe spinarea lui largă. Ruth a înaintat spre capăt, printr-o apă atât de joasă, încât modelul în pătrăţele de pe fundul piscinei se refracta la

suprafaţă. A urcat pe scăriţă, împroşcând jerbe de apă verde-pal. Rabbit s-a dus şi s-a culcat pe cearşaful lor, perfect întins, astfel încât, când s-a apropiat ea, a văzut-o deasupra lui, răscrăcărată pe cer, cu firele de păr negru de sus, din interiorul pulpelor, adunate în mici smocuri negre. Ruth şi-a scos casca, şi-a scuturat părul şi s-a aplecat să ia prosopul. Apa îi şiroia de pe umeri pe spate. În timp ce Rabbit o urmărea cum îşi freca braţele, aroma ierbii pătrundea prin cearşaf şi strigătele de pe plajă făceau aerul cristalin să vibreze. S-a culcat şi ea lângă el, a închis ochii şi s-a dăruit soarelui. Faţa ei, văzută de aproape, era alcătuită din planuri mari de piele presată de soare şi lipsită de culoare, cu excepţia unui lustru gălbui care îi dădea o greutate minerală, greutatea pietrei mate, netede, transportată direct din cariera de piatră la temple. Dar la această monumentală Ruth, cuvintele răsunau la aceeaşi scară, ca nişte roţi masive care se rostogoleau la portalul urechilor lui, monede mute rotindu-se în lumină.

— Îţi merge destul de bine.

— Cum aşa?

— O – cuvintele ei par să i se desprindă cu oarecare întârziere de pe buze, el vede întâi buzele mişcându-se şi pe urmă le aude –, uită-te la tot ce ai! Îl ai pe Eccles cu care joci golf în fiecare săptămână şi care n-o lasă pe nevastă-sa să ia vreo măsură împotriva ta. Ai florile tale şi pe doamna Smith care e îndrăgostită de tine. Mă ai pe mine.

— Chiar crezi că e îndrăgostită de mine? Doamna Smith?

— Eu nu ştiu decât ce am aflat de la tine. Tu mi-ai spus că e.

— Nu. Nu ţi-am spus niciodată aşa ceva. Ţi-am spus eu?

Faţa imensă a lui Ruth, amplificată parcă de automulţumirea somnoroasă, nu-şi dă osteneala să-i răspundă. Fascicule de lumină albă zăbovesc pe pielea ei bronzată.

— Ţi-am spus eu? repetă Rabbit şi îi ciupeşte puternic braţul.

Nu avusese intenţia să o ciupească atât de dureros; ceva l-a iritat la atingerea pielii ei. Pasivitatea cu care i s-a supus.

— Oh! Ticălosule!

Totuşi, continuă să zacă nemişcată, acordând mai multă atenţie soarelui decât lui. Rabbit se propteşte într-un cot şi se uită, peste corpul ei inert, la siluetele mai zvelte a două fete de vreo şaisprezece ani care sorb oranjadă din nişte pahare de carton. Una dintre ele, într-un costum alb fără bretele, îl priveşte iscoditor, cu ochi căprui, pe deasupra paiului cu care bea; are picioare subţiri, întunecate, ca ale unui negru.

Oasele şoldurilor i se proiectează sinistru de o parte şi de alta a pântecului plat.

— Toată lumea te iubeşte pe tine, spune Ruth, deodată. Mă întreb de ce.

— Pentru că sunt uşor de iubit.

— Mă întreb de ce *pe tine*? Ce ai tu atât de special?

— Sunt un mistic, răspunde Rabbit. Le dau oamenilor credinţă.

Eccles i-a spus lucrul ăsta. Odată, rânjind, probabil pe un ton sarcastic. Dar niciodată nu puteai şti ce gândeşte cu adevărat Eccles; trebuia să iei din spusele lui ceea ce îţi convenea. Şi Rabbit şi-a însuşit imaginea de mistic. Niciodată nu s-ar fi gândit singur la aşa ceva. Nu prea se gândea el la ce le dă oamenilor.

— Mie îmi dai bătaie de cap, îi răspunde Ruth.

— Ei, fir-aş să fiu!

Ce nedreptate, după ce fusese atât de mândru de ea în piscină şi o iubise atât de mult.

— De ce naiba crezi că nu trebuie să-ţi asumi şi tu răspunderea?

— Unde baţi? Doar te întreţin.

— Pe dracu’. Am o slujbă.

E adevărat. La scurtă vreme după ce s-a angajat la doamna Smith, şi-a luat şi ea o slujbă de stenografă la o companie de asigurări care avea o filială în Brewer. El i-a cerut; era îngrijorat de felul în care o să-şi petreacă după-amiezile în lipsa lui. Ruth pretindea că niciodată nu-i plăcuse ceea ce făcuse înainte. Dar Rabbit nu era prea sigur. Când o cunoscuse, nu părea să sufere prea tare.

— Renunţă la slujbă, îi răspunde el. Nu-mi pasă. N-ai decât să stai toată ziua şi să citeşti romane poliţiste. O să te întreţin eu.

— O să mă întreţii tu. Dacă te dai atât de mare, de ce n-o întreţii pe nevastă-ta?

— De ce-aş face-o? Taică-său îi poartă de grijă.

— Eşti atât de mulţumit de tine, asta mă dă gata. Nu te gândeşti că o să plăteşti şi tu un preţ?

Se uită acum la el cu ochi injectaţi din cauza apei. Şi-i umbreşte cu mâna. Ăştia nu sunt ochii pe care i-a cunoscut el în seara aceea, lângă parcometre, discurile palide, ca ochii de păpuşă.

Albastrul irişilor ei se întunecase şi se interiorizase, devenise mai profund şi mai bogat într-un fel care, emanând adevărul în faţa instinctelor lui, îl tulbura.

Ochii aceştia o înţeapă acum, şi Ruth întoarce capul, îngândurată, pentru a-şi stăvili lacrimile. Ăsta-i unul dintre semne, plânge foarte uşor. Doamne, la lucru trebuie să se ridice de la maşina de scris şi să fugă la closet, de parcă ar avea diaree, şi să plângă, să plângă, să plângă. Stă acolo, în cabină, uitându-se la toaletă, râde de ea însăşi şi hohoteşte de plâns până o doare pieptul. Şi îi este somn. Doarme. Când se întoarce din pauza de prânz, abia se ţine să nu se întindă pe coridor, jos pe linoleum, între Lilly Orff şi Rita Fiorvante, acolo unde bătrânul Honig cel cu ochi vicleni va trebui să treacă peste ea. Şi îi este foame. La prânz un sendviş cu o băutură rece şi apoi o cafea cu

gogoşi şi la casă îşi mai cumpără un baton de ciocolată. După ce că a încercat să slăbească pentru el şi a pierdut trei kilograme, cel puţin aşa arată unul dintre cântare. Pentru el, asta era interesant, se schimba pentru el, într-o anumită direcţie, în timp ce el, în stupiditatea lui, încerca să o schimbe exact în direcţia opusă. El era o adevărată ameninţare, în pofida îngăduinţei lui. Şi totuşi avea acea blândeţe, acea îngăduinţă, şi era primul bărbat din viaţa ei care dădea dovadă de aşa ceva. Simţeai că măcar exişti pentru el, că eşti acolo, şi nu doar ceva lipit în interiorul capetelor lor obscene. Doamne, cât îi mai ura, cu gurile lor ude, cu chicotelile lor, dar când era cu Harry aproape că-i ierta pe toţi, nu era vina lor decât pe jumătate, erau un fel de zid de care ea se izbea întruna pentru că ştia că ar trebui să existe ceva acolo şi, dintr-odată, cu Harry, a descoperit că într-adevăr există şi tot ce s-a întâmplat până atunci a început să i se pară ireal. De fapt, nimeni nu o rănise cu adevărat, nimeni nu-i lăsase cicatrici, şi când încearcă să-şi amintească ce a fost, uneori are impresia că sunt lucruri care i s-au întâmplat altcuiva. Lucruri vagi, de parcă s-au petrecut în timp ce-şi ţinea ochii închişi, lucruri vagi, şi patetice, şi felurite, cu toţii voiau ceva ce soţiile lor nu le puteau da, câteva cuvinte porcoase şi, mai ales, chestia aia cu gura. Da, aia. Ce-or fi găsit în chestia asta? Nu poate fi o plăcere atât de mare, nu ştie nici ea. În fond nu-i cu nimic mai rău decât când îţi umblă la ţâţe şi, de ce să nu fii generoasă? Prima dată a făcut-o cu Harrison şi ea era beată criţă şi, când s-a trezit dimineaţa, s-a întrebat ce e gustul ăla pe care-l simte în gură. Dar n-a fost decât o superstiţie copilărească, în realitate n-are cine ştie ce gust, e cam ca apa de mare, dar treaba în sine e mai grea decât îşi închipuie ei, femeile au întotdeauna mai mult de furcă decât îşi închipuie ei. Chestiunea e că bărbaţilor le place să fie admiraţi acolo, în locul acela. Asta vor. Nici măcar nu sunt urâţi, dar ei se tem că sunt. Asta era lucrul care o

surprinsese pe ea încă de pe când era la liceu, faptul că băieţii se ruşinau atât de tare şi îţi erau de-a dreptul recunoscători dacă-i atingeai acolo şi cât de repede s-a răspândit vorba că ea era amatoare să-i atingă. Dar ce-şi închipuiau, c-ar fi fost nişte monştri? Dac-ar fi gândit un pic şi-ar fi dat seama că şi tu poţi fi curioasă, că şi ţie ar putea să-ţi placă ciudăţenia aia a lor, aşa cum şi lor le plăcea a ta, în fond nu era cu nimic mai rea decât a femeilor, nişte zbârcituri roşii, pe Dumnezeul meu, până la urmă ce mare lucru? Niciun mister. Asta a fost marea ei descoperire, că nu există niciun mister, doar o bucată de ceva proţăpită în sus, care-i făcea să se dea mari şi, dacă le făceai pofta, putea fi bine sau mai puţin bine, dar oricum te situa pe tine şi pe ei împotriva tuturor celorlalte, toate mucoasele alea care alergau ca nişte vaci în jurul ei în sala de gimnastică, la hochei, în uniformele stupide albastre precum costumele de bebeluş, uniformă pe care ea, în clasa a douăsprezecea, a refuzat s-o mai poarte şi a luat o notă proastă la purtare. Doamne, cum le mai ura pe fetele alea cu taţi antreprenori sau farmacişti. Dar noaptea îşi lua revanşa, primind ceea ce ele nici nu ştiau măcar că există, ca o regină. Nu era mare lucru pe atunci, nici măcar nu trebuia să-ţi scoţi hainele, doar că te frecau prin rochie, cu gurile mirosind încă a ceapa de la hamburgherii mâncaţi la cină şi cu radiatorul maşinii ticăind în timp ce se răcea, şi aşa, prin haine, îşi dădeau drumul. Nu-i posibil ca ei să fi simţit cine ştie ce, era doar *ideea* că te aveau. Ideile lor! Câteodată se mulţumeau doar cu un sărut franţuzesc, nu că ei i-ar fi plăcut vreodată aşa ceva, limba cleioasă, de nu mai puteai respira, dar deodată îţi dădeai seama, după felul în care li se înţepeneau buzele şi gura li se deschidea şi li se închidea, că-şi făcuseră treaba. Că nu mai era nevoie de nicio sforţare din partea ta şi, dacă voiai să-ţi păstrezi rochia uscată, era mai bine s-o întinzi. Îi scriau numele pe pereţii closetului; ajunsese faimoasă în şcoală.

Allie i-a atras atenţia, cu blândeţe. Dar cu Allie făcuse nişte lucruri plăcute; odată, după cursuri, înainte ca soarele să fi apus, au luat-o pe un drum de ţară şi de acolo au intrat într-o alee şi s-au oprit într-un loc umbros de unde se vedea Mt. Judge, orăşelul de la poalele muntelui, ambele estompate de distanţă, şi Allie şi-a pus capul în poala ei, puloverul i s-a ridicat şi sutienul i s-a descheiat, şi el a supt-o uşor, ca un bebeluş, iar ţâţişoarele ei (cine le-a numit ţâţişoare? Nu Allie) erau pe atunci mai tari şi mai rotunde şi mai senzitive, gura lui umedă atât de fericită şi de oarbă, şi păsările care ciripeau cald, deasupra lor, în lumina soarelui. Allie flecărea. A trebuit să se fudulească. Ruth l-a iertat, dar a devenit mai precaută. A început să se cupleze cu băieţii mai mari. A repetat greşeala, dacă a fost într-adevăr o greşeală, dar de ce nu? De ce nu? Era întrebarea, şi încă mai dăinuie; întrebarea dacă era sau nu o greşeală o oboseşte, gânditul o oboseşte, aşa cum zace udă, în urma înotului, şi văzând roşu prin pleoapele închise, încercând să se mişte prin toată acea masă roşie şi întrebându-se dacă avea sau nu dreptate. A fost precaută. Băieţii mai mici aveau scuza că erau drăguţi, dar cei mai mari nu erau atât de precipitaţi. Unii dintre ei nici n-ai fi crezut ce netrebnici erau, gândind că mărunta lor contribuţie era lucrul cel mai grandios pe care l-ar putea vedea cineva vreodată.

Dar *ăsta* de aici! Ce zănatic! Se întreabă ce anume vedea la el, e frumos şi are un membru neted şi necircumcis, care zace moale în blăniţa lui, pentru ca într-o clipă să devină sabie de arhangheli, se potriveşte bine cu ea, dar trebuie să fie mai mult decât atât, şi nu e numai faptul că e atât de copilăros şi i-a adus tobe bongo, şi-i spune lucruri dulci şi recunoscătoare, de are senzaţia că s-a topit, că nu mai există, şi, probabil, asta-i ceea ce căutase mereu. Să simtă că nu mai există, alături de un bărbat. Doamne, acea primă noapte, când a rostit cu un fel

de mândrie „Hei!”, ea nu s-a împotrivit să se lase dominată, să fie sub el, de fapt a simţit că aşa trebuia. Atunci, în momentele acelea, i-a iertat pe toţi ceilalţi, faţa lui şi feţele tuturor celorlalţi s-au contopit într-o umbră neclară şi a avut impresia că se supune, se subordonează unui lucru mult mai bun decât era ea. Totuşi, până la urmă s-a dovedit că nu era chiar atât de deosebit faţă de ceilalţi, agăţându-se de tine disperat şi fermecător, pentru ca după aceea, după ce şi-a făcut mendrele, să-ţi întoarcă spatele şi să se gândească la altceva. Bărbaţii nu trăiesc contactul aşa cum îl trăieşte o femeie. Sunt din ce în ce mai grăbiţi şi îl privesc tot mai mult ca pe o deprindere, şi acum chiar că o zoreşte când simte sau îi spune ea că a ratat momentul. După aceea, ea zace în pat şi ascultă şi, într-un fel, se relaxează, dar nu mai poate adormi. În unele nopţi, el încearcă să o stârnească, dar ea e atât de somnoroasă şi de doborâtă, că nu mai e bună de nimic. Câteodată ar vrea să-l răstoarne de pe ea şi să îl scuture şi să-i strige: *„Nu pot*, imbecilule, uiţi că eşti *tată!”* Dar nu. Nu trebuie să-i spună aşa ceva.

Dacă ar vorbi, ar însemna să dea o turnură finală situaţiei; în fond, a avut o menstruaţie şi următoarea trebuie să vină într-o zi sau două, poate c-o să-i vină, şi atunci nu-i niciun pericol. Aşa încurcate cum sunt lucrurile, nu ştie dacă ar fi sau nu fericită. Măcar acum face ceva, se îndoapă cu batoane de ciocolată. Nici măcar nu e sigură că nu vrea lucrul ăsta doar pentru că *el* îl doreşte, cel puţin aşa reiese din felul în care acţionează, cu afurisitul lui de refuz al prezervativelor. Nici măcar nu-i sigură dacă nu cumva ea se pregăteşte deliberat pentru aşa ceva, adormise sub braţul lui, în mod ostentativ, ca să-l înveţe minte pe nemernic. Deşi nu protestează când ea se scoală, în timp ce el doarme, şi se târăşte în baia rece, atâta timp cât îi trebuie să asiste sau să facă el ceva, nu-i pasă. Aşa e el, trăieşte în propria lui piele şi nu dă un ban

pe consecinţele faptelor lui. Dacă i-ar povesti despre batoanele de ciocolată şi despre faptul că tot timpul e somnoroasă, probabil că s-ar speria şi ar întinde-o, el cu drăgălaşul lui mic Dumnezeu şi drăgălaşul lui preot cu care joacă golf în fiecare marţi. Pentru că lucrul cel mai nefast în legătură cu preotul ăsta e că, înainte de a-l cunoaşte, Rabbit avea, cel puţin, conştiinţa că procedează greşit, pe când acum i-a intrat în cap că e un soi de Iisus Christos, destinat să salveze omenirea prin simplul fapt că face tot ce-i trăsneşte lui prin cap. Mi-ar plăcea, îşi spune Ruth, să stau de vorbă cu episcopul sau cu altcineva şi să-l informez că preotul ăsta al lui e o pacoste. Îi împuie capul lui Rabbit cu ceva la care nimeni nu poate ajunge şi, chiar în clipa de faţă, îi împuie ei urechile cu vocea aceea moale, plină de sine, răspunzând la întrebarea ei cu o înfumurare languroasă, care o înfurie şi-i aduce lacrimile în ochi.

— Am să-ţi spun ceva. După ce am părăsit-o pe Janice am făcut o descoperire interesantă.

Lacrimile i se adună sub pleoape şi gustul sărat al apei din piscină îi umple gura.

— Am descoperit, urmează Rabbit, că, dacă ai curajul să fii tu însuţi, şi ceilalţi oameni te apreciază la adevărata ta valoare.

Vizitele penibile pe care trebuie să le facă sunt un calvar pentru Eccles, cel puţin în timp ce se pregăteşte. De obicei, aşteptarea e mai neplăcută decât realitatea: pentru că realitatea e orânduită de Dumnezeu. Prezenţele reale ale oamenilor sunt întotdeauna suportabile. Doamna Springer e o femeie dolofană, oacheşă, cu oase mici şi o înfăţişare de ţigancă. Atât mama, cât şi fiica au ceva sinistru, dar la mamă, capacitatea de a te face să te simţi prost constituie un talent înnăscut, bine angrenat în strategiile de viaţă ale clasei de mijloc. La fiică, e un lucru pasager, inutil şi deopotrivă de periculos pentru ea şi

pentru alţii. Eccles se simte uşurat că Janice nu-i acasă; în prezenţa ei, are un sentiment de culpabilitate şi mai puternic.

E plecată, împreună cu doamna Fosnacht, la Brewer, la un matineu al filmului *Unora le place jazul.* Cei doi băieţaşi ai lor se joacă în curtea din spate a familiei Springer. Doamna Springer îl conduce prin casă spre veranda închisă cu plasă din spate, de unde poate supraveghea copiii. Locuinţa e mobilată cu piese simple, dar amestecate; în fiecare încăpere pare să fie un fotoliu în plus. Parcurgând drumul de la uşa din faţă la cea din spate pe o traiectorie zigzagată, prin camerele supraîncărcate, doamna Springer îl conduce cu paşi înceţi, ambele ei glezne fiind înfăşurate în bandaje elastice. Încetineala dureroasă a paşilor ei îi întăreşte lui Eccles iluzia că şoldurile femeii sunt încarcerate într-un mulaj de ghips. Se lasă încet pe pernele balansoarului de pe verandă şi-l uimeşte pe Eccles când îşi face vânt cu picioarele, astfel încât balansoarul să-i preia întreaga greutate. Mişcarea respectivă pare să-i fi făcut plăcere; gambele albe, pleşuve, stau nemişcate şi pantofii ortopedici rămân suspendaţi o clipă în aer, fără să atingă podeaua. Pantofii ăştia sunt crăpaţi, rotunjiţi şi îndoiţi de parcă ani de zile s-au învârtit într-o cadă umedă. Eccles se aşază pe un scaun de grădină şubred, din plastic şi aluminiu. Prin plasa verandei îi vede pe Nelson Angstrom şi pe băieţaşul mai mare al familiei Fosnacht jucându-se în soare, lângă un leagăn şi o cutie de nisip. Şi Eccles a cumpărat odată un asemenea set şi, când i-a sosit acasă, dezmembrat, ambalat într-o cutie lungă de carton, s-a simţit umilit constatând că nu-i în stare să-l monteze şi, până la urmă, Henry, bătrânul paracliser surd, l-a asamblat în locul lui.

— Mă bucur să te văd, îi declară doamna Springer. A trecut atâta vreme de când n-ai mai fost pe aici.

— Exact trei săptămâni, nu-i aşa?

Scaunul pliant îi apasă spatele şi Eccles îşi propteşte călcâiele în ţeava de aluminiu de jos, ca nu cumva să se strângă sub el.

— Am fost foarte ocupat, urmează el, cu cursurile pentru confirmare şi Grupul de tineret, care a hotărât să organizeze anul ăsta o echipă de softball, şi cu o serie de decese în parohie.

Relaţiile de până acum cu această femeie nu-i impuseseră o atitudine apologetică. Faptul că era proprietara unei locuinţe atât de vaste îi ofensează aristocraticul lui simţ al spaţiului; ar fi preferat, şi ar fi fost mai comod şi pentru ea, dacă s-ar fi găsit acum pe prispa unei cocioabe.

— Înţeleg, n-aş vrea o slujbă ca a dumitale pentru nimic în lume.

— De cele mai multe ori îmi dă satisfacţii.

— Am auzit. Şi am mai auzit că eşti pe cale să devii expert în golf.

Of, Doamne! Şi el care o credea relaxată. O clipă îşi îngăduise să-şi imagineze că se găseau pe prispa unei case dărăpănate, coşcovite, şi că ea era nevasta grasă şi suferindă a unui muncitor de fabrică, o femeie care se învăţase să ia viaţa aşa cum e. Cam aşa arăta; cam aşa ar fi putut să fie. Când s-a însurat cu ea, Fred Springer arăta, probabil, mai şters ca Harry Angstrom când s-a însurat cu fiica ei. Încearcă să şi-l imagineze pe Harry cu patru ani în urmă şi îşi făureşte o imagine prezentabilă: înalt, blond, faimos în vremea liceului, destul de inteligent – un fiu al dimineţii. Aerul lui încrezător trebuie s-o fi atras pe Janice în mod special, îşi scarpină fruntea şi spune:

— A juca golf cu cineva e o metodă bună de a cunoaşte persoana respectivă. Asta încerc să fac, înţelegeţi... să cunosc oamenii. Nu cred că poţi aduce pe cineva pe calea Domnului, atâta timp cât nu-l cunoşti.

— Da? Şi ce-ai aflat despre ginerele meu, ce anume care

să nu fi cunoscut şi eu?

— În primul rând că e un om bun.

— Bun la ce?

— Trebuie să fii bun la ceva? Eccles încercă să gândească. Da, cred că aşa e.

— Nelson! Încetează imediat!

Se întoarce rigidă în balansoar, dar nu se ridică să vadă de ce plânge băiatul. Eccles, aşezat lângă plasa verandei, vede. Băieţelul Fosnacht stă lângă leagăn şi ţine în mână două mici camioane roşii din plastic. Fiul lui Angstrom, puţin mai scund decât celălalt, îl ameninţă cu palma deschisă îndreptată spre pieptul celui mai înalt, dar nu îndrăzneşte să facă un pas înainte şi să-l lovească. Micul Fosnacht stă înfipt cu acea înnebunitoare invulnerabilitate a prostiei, uitându-se în jos la mâna care se agită şi la faţa contorsionată a celui mai mic, fără să afişeze măcar un zâmbet de satisfacţie, răceala unui adevărat om de ştiinţă care urmăreşte, obiectiv, efectul unui experiment. Vocea doamnei Springer izbucneşte cu pasională duritate prin plasă:

— Nu mă auzi? Ţi-am spus să nu mai urli!

Faţa lui Nelson se întoarce spre verandă şi copilul încearcă să explice:

— Pilly a... Pilly...

Dar însăşi încercarea de a descrie nedreptatea care i s-a făcut îi insuflă o forţă de nestăpânit şi, de parcă ar fi fost împins din spate, înaintează, îl loveşte pe hoţ în piept şi primeşte un ghiont uşor care-l face să cadă în fund. Se întoarce cu faţa în jos şi se rostogoleşte în iarbă, din pricina că dă incoerent din picioare. Inima lui Eccles se contorsionează odată cu trupul copilului; cunoaşte atât de bine forţa propulsatoare a unei nedreptăţi, felul în care spiritul ţi se zbate împotriva ei şi zvârcolirile zadarnice care par să-ţi sugă aerul, până când întreaga structură de sânge şi de oase pare să-ţi explodeze în universul ca un

vacuum total.

— Băiatul i-a luat camionul, îi explică el doamnei Springer.

— Să şi-l ia singur înapoi. Asta trebuie să înveţe. Eu nu pot să alerg mereu la el cu picioarele astea bolnave; toată după-masa s-au ţinut numai de asta.

— Billy!

Băiatul se uită surprins când aude vocea bărbătească a lui Eccles.

— Dă-i înapoi camionul!

Billy meditează la noul aspect şi ezită, nehotărât.

— Dă-i-l *acum*, te rog.

Convins, Billy înaintează şi, cu o mişcare pedantă, aruncă jucăria în capul tovarăşului său de joacă.

Noua durere pricinuieşte un nou val de plâns în gâtlejul lui Nelson, dar, văzându-şi camionul în iarbă, lângă el, se opreşte. Îi trebuie un moment până să-şi dea seama că pricina suferinţei lui a fost înlăturată şi un alt moment ca să-şi poată stăpâni emoţiile. Scâncetele lui, până să poată depăşi aceste faze, par să umfle cearşaful de iarbă tunsă, ba chiar şi lumina soarelui. O viespe care se loveşte insistent de plasă pătrunde înăuntru, iar scaunul de aluminiu de sub fundul lui Eccles ameninţă să se plieze, de parcă întregul univers ia parte la readaptarea lui Nelson.

— Nu ştiu de ce e aşa un fătălău băiatul ăsta, spune doamna Springer. Sau poate că ştiu.

Acest insinuant adaos îl incită pe Eccles.

— De ce?

Pielea pătată de sub ochii ei se încreţeşte şi colţurile gurii i se lasă în jos într-un rictus de cunoscător:

— Pentru că e ca taică-su, răzgâiat. S-a făcut prea mare caz de el şi îşi închipuie că lumea îi datorează tot ce are el chef.

— Dar era vina celuilalt băiat. Nelson nu cerea decât ceea ce era al lui.

— Da, şi presupun că dumneata eşti de aceeaşi părere ca şi tatăl lui, că totul s-a întâmplat numai din vina lui Janice.

Felul în care rosteşte „Janice” îi face faţa să pară mai substanţială, mai preţioasă, mai importantă decât patetica imagine din mintea lui Eccles. Se întreabă dacă, până la urmă, nu are ea dreptate, dacă nu cumva el e părtinitor.

— Nu, nu-i adevărat, răspunde. Socotesc că purtarea lui nu are nicio justificare. Dar asta nu înseamnă că nu are motive, motive pe care, în parte, fiica dumneavoastră le-ar fi putut ţine sub control. Conform cu învăţăturile Bisericii pe care o reprezint, eu cred că noi cu toţii suntem fiinţe responsabile, răspunzătoare şi pentru faptele noastre, şi faţă de ceilalţi.

Cuvintele, atât de meşteşugite, au gust de iască în gura lui. Ar dori ca ea să-i ofere ceva de băut. Primăvara se dovedeşte călduroasă. Bătrâna ţigancă îi simte nesiguranţa.

— Uşor de zis. Dar poate că nu-i chiar atât de uşor dacă eşti însărcinată în luna a noua, te tragi dintr-o familie respectabilă şi soţul tău fuge cu o desfrânată la câţiva kilometri depărtare şi fiecare gândeşte că-i lucrul cel mai caraghios care s-a întâmplat de nu ştiu câtă vreme încoace.

Cuvântul „desfrânată” pluteşte în aer, precipitat şi negru.

— Nimeni nu găseşte că e caraghios, doamnă Springer.

— Pentru că nu auzi bârfele pe care le aud eu. Nu vezi zâmbetele. Ce mai, o femeie de teapa ăleia mi-a spus acum câteva zile: „Dacă nu se pricepe să-l păstreze n-are niciun drept la el”. Şi a avut neruşinarea să-mi rânjească în faţă. Îmi venea să o strâng de gât. I-am răspuns: „Şi un bărbat are îndatoririle lui. Nu-i totul de o singură parte”. Femeile de teapa asta le dau bărbaţilor asemenea idei, anume că lumea-i făcută pentru plăcerile lor. Şi din felul cum te

comporţi, s-ar zice că şi dumneata eşti pe jumătate convins de lucrul ăsta. Ei bine, dacă lumea o să fie plină de inşi ca Harry Angstrom, cât timp crezi că o să mai fie nevoie de Biserica dumitale?

Femeia se ridică în picioare şi ochii negri îi lucesc de lacrimi reţinute. Vocea i-a devenit stridentă şi-i zgârie faţa lui Eccles ca o pilă, se simte acoperit de tăieturi. Relatările ei despre bârfele şi zâmbetele cu subînţeles care gravitează în jurul acestei întâmplări l-au împresurat cu realitatea ei înfricoşătoare, asemănătoare cu realitatea celor o sută de chipuri de duminică dimineaţa la ora unsprezece şi jumătate, când se urcă în amvon şi textul predicii îi zboară din minte, iar notele i se dizolvă în nonsensuri. Acum îşi scormoneşte mintea şi nu găseşte altceva de spus decât:

— Simt că, din anumite puncte de vedere, Harry nu e un caz special.

— Singurul lucru special la el e că nu-i pasă pe cine răneşte şi cât de adânc. Nu vreau să te jignesc, părinte Eccles, sunt convinsă că ai făcut tot ce ţi-a stat în putinţă, ţinând seama de cât de ocupat eşti, dar, ca să fiu sinceră, regret că în noaptea aceea nu am chemat poliţia, aşa cum am dorit eu.

Eccles are impresia că a auzit că vrea să cheme poliţia, să-l aresteze pe *el.* De ce nu? Cu gulerul lui preoţesc, ia numele Domnului în deşert la fiecare cuvânt pe care-l rosteşte. Fura credinţa copiilor pe care ar trebui să-i înveţe să creadă. Ucide credinţa din sufletul oricui stă să-i asculte bâiguielile. Săvârşeşte câte o înşelăciune în fiecare parte a slujbei pe care o oficiază, când îngână *Tatăl nostru* şi inima lui ştie foarte bine că adevăratul tată pe placul căruia ar vrea el să fie, căruia a încercat el întreaga viaţă să-i placă, e dumnezeul cu trabucul în gură.

O întreabă pe doamna Springer:

— Şi ce putea să facă poliţia?

— Nu ştiu, poate mai mult decât să joace golf.
— Sunt sigur că o să se întoarcă.
— De două luni de zile tot spui asta.
— Continui să cred.
Dar, de fapt, nu crede, nu crede nimic. Urmează un răgaz de tăcere în care doamna Springer pare să citească toate acestea pe faţa lui.
— Ai vrea – vocea i s-a schimbat, acum e rugătoare ai vrea să-mi aduci scăunaşul acela de acolo din colţ? Trebuie să stau cu picioarele ridicate.
Când clipeşte, pleoapele îl înţeapă. Se ridică, în buimăceala lui, ia scăunaşul şi i-l aduce. Tibiile ei groase, în şosetele verzi, copilăreşti, se ridică încet şi, când îi aşază scăunaşul sub călcâie, aplecarea lui, cu ecoul său parodic religios al tablourilor cu Iisus spălând picioarele cerşetorilor, insuflă trupului său un nou flux de forţă. Îşi îndreaptă spinarea şi tronează deasupra ei. Doamna îşi trage fusta peste genunchi şi o netezeşte.
— Mulţumesc, îi spune. E o adevărată uşurare.
— Mă tem că-i singurul fel de uşurare pe care pot să vi-l ofer, îi mărturiseşte el cu o simplitate pe care o găseşte – şi se ironizează singur pentru lucrul ăsta – admirabilă.
— Ah, oftează ea, cred că nimeni nu poate face mare lucru în chestiunea asta.
— Ba nu, se pot face unele lucruri. Poate aveţi dreptate în privinţa poliţiei. Legea prevede protecţia soţiilor; de ce să nu vă folosiţi de ea?
— Fred nu e de acord.
— Domnul Springer are perfectă dreptate. Şi nu cred că numai din raţiuni de afaceri. Singurul lucru la care legea l-ar putea obliga pe Harry ar fi să-i acorde un sprijin financiar; şi nu cred că, în cazul de faţă, banii constituie problema. De fapt, nici nu cred că o constituie vreodată.
— Uşor de zis când ai bani.
Eccles nu se supără. Se pare că vorbele i-au scăpat

femeii mai mult cu silă decât cu răutate, e convins că ea doreşte să-l asculte.

— Se poate. Nu ştiu. În orice caz, preocuparea mea – şi cred că şi a celorlalţi – este sănătatea morală a situaţiei. Şi dacă-i vorba de o vindecare, atunci numai Harry şi Janice o pot realiza, zău aşa, oricât am dori noi să-i ajutăm, oricât am interveni pe de lături, rămânem străini, oameni *din afară.*

Imitându-l pe tatăl lui, şi-a încleştat mâinile îndărăt şi s-a întors cu spatele la ascultător; prin plasa verandei se uită la singura persoană care, poate, nu-i din afară, Nelson, care-l conduce pe micul Fosnacht pe pajişte, în urmărirea unui câine din vecini. Râsul lui Nelson pare să i se reverse din căpşor, şi paşii lui stângaci îi zguduie trupul. Câinele e bătrân, roşcat, mic şi îngălat, iar băiatul Fosnacht e mirat şi bucuros să-l audă pe prietenul său strigând: „Leul! Leul!” Eccles constată cu interes că, în condiţii de pace, fiul lui Angstrom îl conduce pe celălalt. Aerul verde văzut prin plasă pare să vibreze de strigătele lui Nelson. Eccles intuieşte situaţia: această constantă revărsare translucidă de energie şi emoţie impersonală inundă, probabil, şi astupă din când în când câte un canal strâmt al băiatului mai greoi, provocând un soi de reflux morocănos, de curent opus care se traduce printr-un act de îndărătnicie; o fanfaronadă. Îi este milă de Nelson, care în nenumărate rânduri va rămâne blocat în inocenţa lui, până va reuşi să depisteze în el însuşi sursa acestui straniu reflux. Eccles are impresia că şi el, în copilărie, era un băiat de genul ăsta, mereu dăruind şi dăruind şi de fiecare dată trezindu-se respins. Câinele bătrân dă din coadă când se apropie copiii. Dar încetează, şi coada i se lasă în jos când îl înconjoară ca nişte vânători, cârâind. Nelson întinde ambele mâini şi bate câinele pe spinare. Eccles ar vrea să strige; câinele l-ar putea muşca; nu suportă să se uite.

— Da, dar el se îndepărtează din ce în ce, îşi continuă

doamna Springer ideea, lamentându-se. O duce bine. Nu are niciun motiv să se întoarcă dacă nu-i oferim noi vreunul.

Eccles se aşază din nou pe scaunul din aluminiu.

— Ba nu. O să se întoarcă din acelaşi motiv care l-a făcut să plece. E capricios. Trebuie să încheie un ciclu, să facă o buclă. Lumea în care trăieşte acum, lumea fetei ăsteia din Brewer, nu o să-i satisfacă fanteziile. Aşa cum îl văd din săptămână în săptămână, am şi constatat o schimbare în el.

— Din ce povesteşte Peggy Fosnacht, nu s-ar zice. Ea spune c-a auzit că trăieşte ca un paşă. Că are nu ştiu câte femei.

— Una singură, sunt convins. Lucrul curios cu Angstrom e că, din fire, e o creatură domestică. Vai de mine!

În grupul copiilor se întâmplă ceva; băieţii aleargă într-o direcţie şi câinele în alta. Băieţelul Fosnacht se opreşte, dar Nelson vine alergând cu faţa schimonosită de frică.

Doamna Springer îl aude plângând şi întreabă furioasă:

— Au făcut-o pe Elsie să-i înhaţe din nou? Câinele ăsta e bolnav la cap, vine întruna aici ca s-o mai încaseze.

Eccles sare în picioare – scaunul i se răstoarnă în spate – deschide uşa de plasă şi aleargă în soare, în întâmpinarea lui Nelson. Băiatul se fereşte de el. Eccles îl înşfacă.

— Te-a muşcat câinele?

Băieţaşul care hohoteşte e paralizat de o nouă spaimă: omul în negru care l-a înşfăcat.

— Te-a muşcat Elsie?

Băiatul Fosnacht se ţine în spate, la o distanţă prudentă.

Pe neaşteptate, Nelson, solid şi jilav în braţele lui Eccles, se porneşte să gâfâie şi să icnească, recăpătându-şi şi vocea.

Eccles îl scutură ca să oprească ameninţarea urletelor şi, dorind nebuneşte să se facă înţeles, clănţăne din dinţi la obrazul băiatului.

— Aşa? Aşa ţi-a făcut câinele?

Faţa copilului e fascinată de pantomimă.

— Aşa, răspunde el şi micuţa lui buză de sus îi dezveleşte dinţii, nasul i se încreţeşte şi îşi scutură capul într-o parte.

— Nu muşcat? stăruie Eccles, eliberând copilul din strânsoare.

Micuţa buză de sus se ridică din nou, cu o miniaturală sălbăticie. Eccles se simte zeflemisit de o feţişoară vioaie care-i evocă, în mişcare şi în stil, faţa lui Harry. Nelson începe din nou să sughiţe de plâns, se smulge din braţele lui şi aleargă pe treptele verandei la bunica lui. Eccles se ridică; în scurtul răstimp cât a stat aplecat, spatele negru i-a transpirat în soare.

Când urcă pe verandă, e tulburat de o privelişte patetică, mişcătoare, legată de amintirea acelor dinţişori pătraţi, dezgoliţi de imitaţia mârâitului. Caracterul inofensiv şi totuşi realitatea instinctului: instinctul pisicuţei de a distruge ghemul de lână cu lăbuţele ei de catifea.

Când urcă pe verandă, îl găseşte pe copil între picioarele bunicii lui, cu faţa îngropată în pântecul ei. Cuibărindu-se în căldura bunicii, a făcut ca fusta bătrânei să se ridice deasupra genunchilor dând la iveală masivitatea şi albeaţa acestora, privelişte nedorită, golaşă şi neajutorată, care se suprapune peste albeaţa scrâşnitoare a dinţilor expuşi în joacă de băiat, albeaţa vârstnică petrecută prin plasa fină, alcătuieşte un lichid lăptos care se furişează în venele lui Eccles, ca propriul său sânge. Simţindu-se puternic – de parcă mila ar fi, aşa cum a învăţat el, nu doar un strigăt neputincios, ci un flux puternic în stare să spulbere praful şi molozul din orice ungher al lumii. Eccles păşeşte hotărât şi le făgăduieşte celor două capete plecate:

— Dacă nu se întoarce când se naşte bebeluşul, atunci

punem legea pe el. Desigur că *există* legi, câteva.

— Elsie te înhaţă, îi explică doamna Springer copilului, pentru că tu şi Billy o chinuiţi.

— Oblaznică Elsie, comentează Nelson.

— Obraznic Nelson, îl corectează doamna Springer, îşi înalţă faţa spre Eccles şi continuă pe acelaşi ton de corectare:

— Mai are o săptămână până naşte şi nu-l văd să dea buzna.

Momentul de duioşie inspirat de femeia bătrână a expirat; o lasă pe verandă. *Iubirea nu sfârşeşte niciodată*, îşi spune el în gând, într-o versiune revizuită. Biblia zice că *Iubirea nu greşeşte niciodată.* Vocea doamnei Springer îi urmăreşte prin casă:

— Dacă te mai prind că o necăjeşti pe Elsie, o să mănânci o bătaie de la mama-mare.

— Nu, mama-male, se alintă copilul acum că i-a trecut frica.

Eccles îşi spune că o să găsească bucătăria şi o să bea nişte apă de la robinet, dar prin încâlceala camerelor, nu nimereşte, îşi adună saliva în gură şi o înghite în timp ce iese din casă. Se urcă în Buick şi o ia pe Joseph Street, apoi pe Jackson Road, la casa familiei Angstrom.

Doamna Angstrom are nări în patru colţuri. Având formă romboidală, sunt amplasate într-un nas nu atât mare, cât extraanatomic; micile bucăţi de muşchi, şi cartilaje, şi os au o individualitate emfatică şi divid pielea în multe faţete vizibile într-o lumină puternică. Convorbirea cu Eccles are loc în bucătărie sub câteva becuri aprinse. Aprinse în plină zi; locuinţa lor este jumătatea întunecoasă a unei case de cărămidă pentru două familii. L-a primit în uşă cu băşicuţe de clăbuci de săpun pe braţele înroşite şi se întoarce cu el la o chiuvetă plină de cămăşi şi rufe înmuiate. În timp ce discută, le freacă viguros. E o femeie robustă. Grăsimea doamnei Springer – molatică, dureros de excesivă – s-a

revărsat printre nişte oase mici, cândva oasele mici ale unei fetişcane zvelte, ca Janice; doamna Angstrom, însă, e împachetată într-o structură ciolănoasă, mare. Dimensiunile lui, Harry le moşteneşte, probabil, de la ea. Eccles e tot timpul conştient de robinete deschise, care vestesc jeturi de apă rece, ocultate vederii trupul ei masiv, dar nu se iveşte prilejul unei cereri atât de neînsemnate.

— Nu ştiu de ce vii la mine, îi spune ea. Harold e major şi vaccinat. Nu am nicio putere asupra lui.

— Nu a venit să vă vadă?

— Nu, domnule.

Îi apare profilul deasupra umărului stâng.

— L-ai făcut de ruşine în asemenea măsură, încât cred că se jenează să se arate.

— Ar trebui să-i fie ruşine, nu credeţi?

— Nu văd de ce. De la bun început m-am împotrivit să iasă cu fata aceea. Numai cât te uiţi la ea, îţi dai seama că-i pe trei sferturi nebună.

— Ei, nu-i adevărat, ştiţi bine.

— Nu-i adevărat! Primul lucru pe care mi l-a spus fata asta a fost să mă întrebe de ce nu-mi iau maşină de spălat. Vine în bucătăria mea, se uită în jur şi începe să mă înveţe cum să-mi aranjez viaţa.

— Dar, desigur, nu credeţi că avea vreo intenţie rea.

— Nu, nu avea nicio intenţie, se mira doar cum de trăiesc eu într-o jumătate de casă ponosită când ea vine dintr-o hardughie de pe Joseph Street, cu bucătăria plină de gadgeturi, şi care nu credeam c-a dat norocul peste mine să pun mâna, în schimbul băiatului meu, pe o şmecheră atât de modern echipată? Niciodată nu mi-au plăcut ochii fetei ăsteia. Nu te priveşte în faţă.

Doamna Angstrom se întoarce spre Eccles şi acesta, avertizat, o priveşte în faţă. Îndărătul ochelarilor aburiţi – de modă veche, lentilele circulare au rame de metal înăuntrul cărora semilunile bifocale reflectă o licărire

trandafirie –, nasul ei arogant, încovoiat îşi desfăşoară complicatul, cărnosul plan secund. Gura ei lată e uşor încordată de o vagă aşteptare. Eccles îşi dă seama că femeia asta are simţul umorului. Problema cu oamenii care au umor e că amestecă ceea ce cred cu ceea ce nu cred, nu-i interesează decât care anume va avea mai mare efect. E ciudat ce mult îi place femeia asta, deşi, într-un fel, îl freacă la fel de zdravăn cum freacă rufele murdare. Asta-i situaţia – ei îi este indiferent. Spre deosebire de doamna Springer, ea nici nu-l vede. Femeia asta se confruntă cu omenirea întreagă şi, înconjurat de spiritul ei satiric, îşi îngăduie să spună ce-i place.

Eccles o apără orbeşte pe Janice:

— Fata e timidă.

— Timidă! N-a fost suficient de timidă ca să nu se lase însărcinată, aşa încât sărmanul Harry a trebuit să o ia de nevastă când abia învăţase să-şi vâre cămaşa în pantaloni.

— Dar, aşa cum spuneţi dumneavoastră, era major şi vaccinat.

— Da, mă rog, ca vârstă. Unii mor tineri, unii se nasc bătrâni.

Vorbe de duh, toate. Zău, e amuzantă. Eccles râde tare.

Ea se face a nu-l auzi şi se întoarce cu furioasă seriozitate la rufele ei.

— Timidă ca un şarpe. Femeiuştile astea sunt otravă curată. Se vâră sub pielea tuturor cu ochii lor vicleni şi pescuiesc simpatia şi compătimirea celor din jur. Mă rog, de compătimirea mea nu se bucură, n-are decât s-o plângă bărbaţii. Dacă-l asculţi pe socru-său, fata asta e cea mai mare martiră de la Ioana D’Arc încoace.

Eccles râde din nou:

— Şi nu e? Mă rog, şi ce crede domnul Angstrom că ar trebui să facă Harry?

— Să se târască înapoi, în genunchi. Ce altceva? Şi aşa o să facă, bietul băiat. E leit taică-său pe dinăuntru. Inimi

duioase. Bănuiesc că de asta bărbaţii cârmuiesc lumea. Sunt numai inimă.

— Un punct de vedere cu totul neobişnuit.

— Aşa o fi? Asta nu se spune la biserică. Bărbaţii sunt numai inimă şi femeile numai trup. Mă întreb cine ar trebui să aibă creier? Dumnezeu, aşa cred.

Eccles zâmbeşte şi se întreabă dacă Biserica Luterană le-o fi insuflând tuturor asemenea idei. Poate că Luther era astfel – enunţând jumătăţi de adevăr cu un fel de furie comică. Poate că de aici porneşte întreaga paradoxală zarvă neagră protestantă. Profundă deznădejde fundamentală într-un astfel de spirit. *Hybris* manifestat prin nerecunoaşterea particularului. Poate, poate că a uitat cea mai mare parte din teologia pe care l-au silit să o absoarbă. Îl săgetează gândul că poate ar trebui să stea de vorbă cu pastorul familiei Angstrom.

Doamna Angstrom reia un fir întrerupt:

— Uite, fiica mea, Miriam. E bătrână la minte ca dealurile astea din jur şi aşa a fost întotdeauna; niciodată nu mi-am făcut griji pentru ea. Îmi aduc aminte, cu ani în urmă, în zilele de duminică ne plimbam pe marginea carierei şi Harold era teribil de speriat – n-avea mai mult de doisprezece ani pe atunci –, se temea ca sora lui să nu cadă peste muchie. Dar eu ştiam că n-o să cadă. Ar trebui s-o cunoşti. Ea n-o să se mărite niciodată din milă ca bietul Harry, pentru ca după aceea toată lumea să-i sară în cap fiindcă încearcă să se elibereze.

— Nu cred că lumea i-a sărit lui Harry în cap. Tocmai am discutat cu mama fetei care pretinde că situaţia stă exact invers.

— Să nu-ţi închipui aşa ceva. Eu, una, nu o compătimesc pe fată. Dar şi-a atras de partea ei toate compătimirile, de la preşedintele Eisenhower în jos. Toată lumea o să-l vorbească de rău pe Harry. Şi *dumneata* o să-l vorbeşti de rău. Poftim, uite încă unul.

Uşa de la intrare se deschise cu un zgomot imperceptibil pe care numai ea îl putea auzi. Soţul ei intră în bucătărie; poartă cămaşă albă şi cravată, dar vârfurile unghiilor îi sunt tivite cu negru – e tipograf. E la fel de înalt ca soţia lui, dar pare mai scund. Gura i se frământă îmbufnată peste o placă dentară prost fixată. Nasul e cel al lui Harry, un buton neted, drept.

— Ce mai faci, părinte? întreabă.

Sau e catolic, sau a crescut printre catolici.

— Domnule Angstrom, mă bucur să vă văd. Tocmai discutam despre fiul dumneavoastră.

Mâna omului e aspră pe margine, dar palma e moale, uscată.

— Mă simt îngrozitor din cauza lui.

Eccles îl crede. Earl Angstrom are o înfăţişare cenuşie, răvăşită. Munca l-a surpat. Îşi ţuguie buzele peste dinţii alunecoşi, ca un om cu tulburări stomacale care îşi înăbuşă râgâielile. E ros pe dinăuntru. Culoarea i s-a şters din păr şi din ochi precum cerneala ieftină. Un om cu simţul dreptăţii, un zeţar care şi-a cules viaţa cu caractere mici şi a închis formele pentru ca a doua zi de dimineaţă să găsească întregul zaţ răsturnat.

— Vorbeşte despre fată de parc-ar fi mama lui Christos, intervine doamna Angstrom.

— Nu-i adevărat, protestează blând domnul Angstrom şi se aşază, în cămaşa lui albă, la masa emailată din bucătărie.

Patru tacâmuri, aranjate an după an, au lăsat cercuri negre în smalţ.

— Pur şi simplu nu înţeleg cum a putut Harry să creeze o asemenea tevatură. Ca băiat era întotdeauna atât de aşezat. Nu era gură-cască, aşa ca ceilalţi. Era foarte muncitor.

Cu mâinile înmuiate în clăbuc, doamna Angstrom s-a apucat să fiarbă cafeaua pentru soţul ei. Acest act

neînsemnat pare să restabilească armonia dintre ei, încep să vorbească la unison, aşa cum se întâmplă uneori cu perechile care nu se înţeleg.

— De când cu armata, spune ea. Când s-a întors din Texas, era alt om.

— Nu voia să mai între în atelier, confirmă domnul Angstrom. Nu voia să se murdărească.

— Reverendul Eccles doreşte puţină cafea? întreabă doamna Angstrom.

În sfârşit îi surâde şi lui soarta.

— Nu, mulţumesc. Dar aş dori un pahar cu apă.

— Apă simplă? Cu gheaţă?

— Indiferent. De care aveţi.

— Da. Earl are dreptate. Lumea spune acum că Harry e leneş, dar nu e aşa. Niciodată n-a fost leneş. Când ne mândream cu succesele lui la baschet, în liceu, lumea zicea: „Da, îi vine uşor pentru că e atât de înalt”. Dar nimeni nu ştie cât muncea băiatul pentru rezultatele lui. În fiecare seară era afară, exersând cu mingea, până se înnopta; ne întrebam cum de reuşeşte să vadă.

— De pe când avea doisprezece ani exersa zi şi noapte. I-am înfipt un stâlp în spatele casei; garajul nu era destul de înalt.

— Când îşi punea ceva în minte, completează doamna Angstrom, nu era chip să-l mai opreşti.

Scutură cu putere tăviţa cu cuburi de gheaţă, care până la urmă se desprind trosnind uşor şi împroşcând aşchii sclipitoare.

— Voia să fie cel mai bun la baschet şi cred, sincer, că era.

— Ştiu ce vreţi să spuneţi, răspunde Eccles. Eu am jucat puţin golf cu el şi deja e un jucător mai bun decât mine.

Doamna Angstrom pune cuburile de gheaţă într-un pahar pe care-l ţine sub un robinet şi apoi i-l oferă.

Eccles îl duce la buze şi vocea vag vehementă a lui Earl

Angstrom unduieşte prin lichid.

— Pe urmă, când s-a întors din armată, n-a mai făcut decât să vâneze fuste. N-a mai vrut să intre în tipografie pentru că îşi murdărea unghiile.

Eccles lasă jos paharul şi, de astă dată Angstrom îi vorbeşte direct în faţă, pe deasupra mesei.

— A ajuns o haimana de cea mai proastă speţă. Dacă mi-ar pica în mână, părinte, l-aş scărmăna până mi-aş da sufletul.

Faţa lui cenuşie se pungeşte, sfidător, la colţurile gurii, ochii incolori îi scapără.

— Earl, vorbeşte frumos! îl admonestează doamna Angstrom, turnându-i cafeaua într-o ceaşcă înflorată, pe care o aşază pe masă, între mâinile lui.

Omul îşi lasă ochii în jos, în abur, şi spune:

— Îmi cer scuze. Când mă gândesc la băiatul ăsta, simt că stomacul meu face tumbe.

Eccles ridică din nou paharul şi rosteşte în el „Nu!”, ca într-un megafon, după care bea până nu mai rămâne picătură de apă sub cuburile de gheaţă care-i năvălesc la buze. Se şterge la gură şi continuă:

— Fiul dumneavoastră are şi foarte multe părţi bune. Când sunt împreună cu el – e un lucru condamnabil, desigur mă simt atât de bine, încât uit care-i scopul real al întrevederii noastre.

Râde, adresându-se întâi domnului, dar cum nu întâmpină niciun zâmbet din partea acestuia, se întoarce către doamna Angstrom.

— Partidele astea de golf pe care le jucaţi împreună, stăruie domnul, ce rost au? Părinţii fetei, de ce nu-i pun poliţia pe urme? După părerea mea, ar avea nevoie de o lovitură zdravănă.

Eccles se uită spre doamna Angstrom şi are impresia că arcadele sprâncenelor i-au fost lipite pe frunte cu o pastă care se usucă. În urmă cu un minut nu s-ar fi aşteptat să

vadă în ea un aliat şi în bărbatul ăsta dărâmat şi vulgar, un adversar dezamăgitor.

— Doamna Springer ar vrea, răspunde el, dar fata şi tatăl ei doresc să mai aştepte.

— Earl, nu te prosti. Crezi că bătrânul Springer vrea să-şi vadă numele în ziare? Vorbeşti de parcă Harry ţi-ar fi duşman.

— E duşmanul meu, răspunde Angstrom, atingând marginile farfurioarei cu degetele pătate. În noaptea aceea în care am bătut străzile căutându-l, a devenit duşmanul meu. Tu nu poţi să-ţi dai seama. N-ai văzut faţa fetei.

— Ce-mi pasă mie de faţa fetei? Vorbeşti despre nişte târfuliţe: după părerea mea, astea nu ajung sfinte albe ca sideful numai pentru c-au pus mâna pe un certificat de căsătorie. Fata asta a vrut să pună mâna pe Harry şi a reuşit, prin singura şmecherie pe care o cunoştea, şi acum nu mai are la îndemână altă şmecherie.

— Mary, nu vorbi cu păcat! Numai gura e de tine. Ia închipuie-ţi că m-aş fi purtat şi eu cu tine aşa ca Harry.

— Ah! exclamă doamna Angstrom întorcându-se, iar Eccles se fereşte văzându-i faţa încordată, gata să lanseze un proiectil. Nu eu te-am vrut pe *tine,* tu m-ai vrut pe *mine.* N-a fost aşa?

— Ba da, desigur, aşa a fost, mormăie Angstrom.

— Atunci nu poate exista nicio comparaţie.

Angstrom s-a gârbovit deasupra cafelei, s-a împuţinat la trup, de parcă femeia l-ar fi izolat într-un colţişor.

— Of, Mary, oftează el, neîndrăznind să articuleze cuvinte.

Eccles încearcă să-l apere, într-un conflict, ia automat partea celui mai slab.

— Cred că Janice îşi imagina că mariajul ei e întemeiat pe o atracţie reciprocă, îi spune el doamnei Angstrom. Dacă fata ar fi ticluit totul cu atâta iscusinţă, nu l-ar fi lăsat pe Harry să-i scape atât de uşor.

Interesul doamnei Angstrom în această discuţie s-a epuizat, acum, când şi-a dat seama că şi-a presat soţul prea tare; îşi menţine poziţia, anume că Janice deţine controlul – o idee atât de evident falsă, încât ajunge la o concesie.

— Nu l-a lăsat să-i scape, îl asigură ea. O să-l capete înapoi, ai să vezi.

Eccles se întoarce spre bărbat; dacă şi el e de acord, înseamnă că toţi trei sunt uniţi şi el poate să plece.

— Şi dumneavoastră credeţi că Harry o să se întoarcă? întreabă el.

— Nu, răspunde Angstrom privind în jos, niciodată. A mers prea departe. O să alunece din ce în ce mai jos, până o să şi uităm că există. Dacă ar fi avut douăzeci de ani sau douăzeci şi doi, poate, dar la vârsta lui... În atelierul meu vin uneori haimanale din astea tinere din Brewer. Nu pot să-şi găsească un loc. Sunt ca nişte schilozi, numai că nu şchioapătă. Gunoi uman, asta sunt. Şi eu stau acolo la aparat şi mă întreb cum naiba a putut să ajungă astfel Harry al meu, care ura toate situaţiile neplăcute.

Eccles îşi întoarce privirea spre mama lui Harry şi o vede cu stupefacţie rezemată de chiuvetă, cu obrajii şiroind de lacrimi sub ochelari. Se ridică în picioare, şocat. Oare plânge fiindcă e convinsă că soţul ei are dreptate, sau crede că afirmaţiile lui urmăresc doar să o rănească pe ea, ca răzbunare pentru că l-a silit să admită că el a vrut-o?

— Sper că vă înşelaţi, îi spune Eccles domnului Angstrom. Acum trebuie să plec; vă mulţumesc amândurora că aţi consimţit să staţi de vorbă cu mine. Îmi dau seama că e dureros.

Angstrom îl conduce spre uşa din faţă şi, când ajung în sufrageria întunecată, îi atinge braţul.

— Îi plăceau ca lucrurile să fie aşezate, îşi continuă bătrânul mărturisirile. Niciodată n-am mai cunoscut un băiat ca ăsta. Orice gălăgie în familie îl necăjea, fără

niciun motiv – când Mary şi cu mine, ştiţi, ne mai împungeam şi noi...

Eccles dă din cap, dar se îndoieşte că „împunsătură” e cuvântul care să definească ce a văzut el. În penumbra din living apare o fată într-o rochie de vară, fără mâneci.

— Mim, acum ai venit?

— Da.

— Ţi-l prezint pe părintele – vreau să spun pe reverendul...

— Eccles.

— Eccles. A venit să discutăm despre Harry. Fiica mea, Miriam.

— Bună, Miriam. L-am auzit pe Harry vorbind cu mare drag despre dumneata.

— Bună!

La acest cuvânt, fereastra mare din spatele ei a împrumutat strălucirea intimă a unei mari vitrine de restaurant. Saluturi fugitive, pale de fum de ţigară, parfum de drogherie par să plutească îndărătul lui Miriam. Nasul doamnei Angstrom a fost reprodus cu delicateţe pe faţa fiicei ei, cu o rigoare sarazină sau poate chiar mai antică, barbară. Alături de acest nas proeminent, înălţimea ei pare, la prima vedere, a fi aceea a mamei ei, dar când tatăl vine lângă ea, Eccles îşi dă seama că e statura lui; trupurile celor doi, al fetei frumoase şi al bărbatului dărâmat, sunt la fel. Au aceeaşi îngustime, acelaşi ascuţiş rezistent care – Eccles ştie după ce a văzut rănile deschizându-se sub ochelarii doamnei Angstrom – poate să taie adânc. Îngustimea şi aerul de îngăduitoare vulgaritate îl jignesc pe Eccles. Vor face faţă; oamenii ăştia ştiu ce fac. Dar Eccles are o slăbiciune, preferă oamenii care nu ştiu ce fac. Neajutoraţii, îi preferă pe aceştia, pe oamenii care au trecut dincolo de nevoia de ajutor. Cei care se descurcă mai mult sau mai puţin bine îi apar, din pricina prejudecăţilor lui aristocratice, ca nişte hoţi care fură şi de

la unii, şi de la alţii. Când ajunge la uşă, Angstrom înconjoară cu braţul mijlocul fiicei lui şi Eccles se gândeşte la doamna Angstrom care stă în bucătărie, tăcută, cu obrajii uzi şi braţele roşii, o captivă nebună. Totuşi, ajuns în stradă, se întoarce să le facă semn celor doi rămaşi în prag şi zâmbeşte frapat de simetria lor atât de incongruentă: băieţandrul arab cu cercei şi cu inocentul ei dispreţ faţă de gulerul preoţesc, şi barba de tipograf cu faţa şchioapă, amândoi la fel de supli, înlănţuiţi.

Urcă în maşină, însetat şi vexat. În ultima jumătate de oră s-a spus şi ceva plăcut, dar nu-şi poate aduce aminte ce. Se simte zgâriat, înfierbântat, confuz, uscat; a petrecut o după-amiază într-o tufă de scaieţi. A stat de vorbă cu o jumătate de duzină de oameni şi un câine şi nicăieri nu a întâlnit o părere care să se apropie de a lui, şi anume că Harry Angstrom merită să fie salvat şi poate fi salvat. În schimb, acolo jos, printre scaieţi, se pare că nu există niciun fel de Harry, nimic altceva decât aer stătut şi crengile moarte rămase de anul trecut. Ziua scapătă, după-amiaza albă se dizolvă în lunga seară albastră de primăvară. Trece pe lângă o casă unde cineva face exerciţii la trompetă, în spatele unei ferestre deschise de la etaj. *Du du do do da da dii. Dii dii da da do do du.* Maşinile se întorc acasă de la slujbe, foşnind. Conduce prin oraş, tăind pe străzile diagonale, pe un traseu paralel cu marginea îndepărtată a muntelui. Fritz Kruppenach, preotul luteran din Mt. Judge, care slujeşte acolo de douăzeci şi şapte de ani, locuieşte într-o casă înaltă de cărămidă, în apropiere de cimitir. Motocicleta fiului preotului, elev de liceu, zace pe alee, parţial dezmembrată. Pajiştea care coboară în pantă, sofisticat terasată, are acea nefirească netezime verde-gălbuie rezultată dintr-o cantitate mare de fertilizator, o cantitate mare de ierbicid, o cantitate mare de tundere a ierbii. Doamna Kruppenbach – va dobândi oare vreodată Lucy înfăţişarea aceea

obedientă, cu gropiţe? –vine la uşă într-o rochie cenuşie, care nu face niciun compromis cu anotimpul. Părul cărunt îi înconjoară capul cu cozi groase, compacte. Când îşi despleteşte tot părul ăsta, probabil că arată ca o vrăjitoare.

— Tunde iarba în spatele casei, îl informează ea.

— Aş vrea să stau de vorbă cu el, doar câteva minute. E o problemă care priveşte cele două congregaţii.

— Urcă în camera lui. Ţi-l trimit acolo.

Casa – foaier, holuri, scară interioară, chiar şi cămăruţa de sus a preotului, capitonată cu piele – e inundată de mirosul fripturii de vită.

Eccles se aşază lângă fereastra cămăruţei lui Kruppenbach la un pupitru pentru cor rămas acolo în urma vreunei renovări. Aşezat pe băncuţă, simte impulsul adolescentin de a se ruga, dar preferă să se uite pe fereastră la frânturile vizibile din terenul de golf, unde tare i-ar mai plăcea să fie acum împreună cu Harry. Eccles şi-a mai găsit şi alţi parteneri de golf mai buni sau mai slabi decât Harry, numai că acesta din urmă face parte din ambele categorii şi numai el reuşeşte să imprime jocului o disperată veselie, de parcă amândoi s-ar fi angajat într-o imposibilă misiune impusă de un stăpân binevoitor, dar absurd, o misiune ale cărei inerente umilinţe îi afectează până la lacrimi, dar care se reînnoieşte întruna, cu fiecare ţintă, într-un flux de verde fraged. Şi Eccles nutreşte şi o speranţă adiţională, hotărârea tainică de a-l readuce pe Harry pe calea cea dreaptă. Simte că elementul care determină labilitatea lui Harry, care-l face incapabil să repete de fiecare dată balansul lui frumos şi lipsit de efort, acest anume element se găseşte la rădăcina tuturor problemelor pe care le-a creat; şi, înfrângându-l definitiv, el, Eccles, va reuşi să suprime această slăbiciune, această fisură, şi, prin urmare, să soluţioneze problemele. Între timp, e o plăcere să-l auzi pe Harry strigând din când în

când „Hei, hei!” sau „Îmi place! Îmi place la nebunie!” Raporturile lor actuale ating, în ce-l priveşte pe Eccles, o culme a plăcerii, un soi de extaz inofensiv, care face ca lumea, cu circumstanţialitatea ei malignă, să-i apară îndepărtată, şi sferică, şi verde.

Casa tremură sub paşii stăpânului. Kruppenbach urcă scara şi intră în cămăruţa lui, furios că a fost întrerupt din tunsul ierbii. Poartă nişte pantaloni vechi, negri şi un maiou leoarcă de sudoare. Umerii îi sunt acoperiţi de o lână cenuşie, sârmoasă.

— Bună, Chack, spune el cu sonoritatea de amvon şi fără nicio intenţie de salut.

Din cauza accentului german, cuvintele lui cad ca nişte pietre aruncate una peste alta.

— Ce este?

Eccles nu îndrăzneşte să-l ia cu „Fritz”pe omul mai în vârstă, aşa încât râde şi răspunde cu un „Bună!”

Kruppenbach face o grimasă. Are un cap pătrat, masiv, cu o tunsoare periuţă. E un bărbat construit din cărămidă, de parcă s-a născut, ca prunc, literalmente din lut, şi deceniile de expunere la intemperii l-au copt la duritatea şi culoarea cărămizii. Repetă:

— Cee?

— Aveţi în parohie o familie Angstrom.

— Da.

— Tatăl e tipograf.

— Da.

— Fiul lor, Harry, şi-a părăsit soţia cu două luni în urmă; părinţii fetei, familia Springer, ţin de biserica mea.

— Da, bine. Băiatul. Băiatul e un *Schussel.*

Eccles nu prea ştie ce înseamnă cuvântul. Presupune că preotul Kruppenbach nu se aşază, pentru că nu vrea să-şi păteze mobila cu propria sudoare. Faptul că stă în picioare îl pune pe Eccles într-o postură de solicitant, aşa cum şade pe băncuţă ca un băiat din cor. Mirosul de friptură devine

mai stăruitor pe măsură ce Eccles explică ce crede el că s-a întâmplat: cum Harry a fost, într-un anumit sens, plin de el pentru succesele în sport; cum soţia lui, ca să fim drepţi, nu prea a dat dovadă de imaginaţie în căsnicie; cum el, ca preot, a încercat să menţină conştiinţa băiatului în contact cu soţia, fără să-l preseze la o revenire prematură – pentru că problema băiatului nu consta atâta într-o lipsă de simţire, cât într-un exces de simţire necontrolată; cum cei patru părinţi, din varii motive, nu puteau fi de ajutor; cum a fost martor, chiar înainte cu câteva minute, la o ceartă între soţii Angstrom care poate că oferea un indiciu asupra cauzei pentru care, băiatul lor...

— Dumneata crezi, l-a întrerupt în cele din urmă Kruppenbach, dumneata crezi că ai menirea de a te amesteca în vieţile oamenilor? Ştiu ce vă învaţă în seminarele voastre, psihologia şi altele de felul ăsta. Dar eu nu sunt de acord cu ele. Crezi că misiunea dumitale este să fii un medic fără plată, să alergi în toate părţile, să astupi găurile şi să netezeşti asperităţile? Eu nu cred lucrul ăsta. Nu cred că asta ţi-e misiunea.

— Dar eu...

— Lasă-mă să termin. Eu oficiez în Mt. Judge de douăzeci şi şapte de ani şi dumneata numai de doi ani. Am ascultat poveştile dumitale, dar n-am ascultat ce-mi spui despre oameni, ci numai ce reieşea despre dumneata. Şi am auzit povestea unui slujitor al Domnului care-şi vinde mesajul pe câteva bârfe şi pe câteva partide de golf. Ce crezi că gândeşte Dumnezeu despre un soţ pueril care-şi părăseşte o soţie puerilă? Te gândeşti vreodată la ceea ce vede Dumnezeu? Sau ai depăşit acest stadiu?

— Nu, desigur că nu. Dar eu cred că rolul nostru într-o situaţie ca aceasta...

— Crezi că rolul nostru este acela de poliţişti, poliţişti fără cătuşe, fără arme, fără altceva în afară de bunăvoinţă? N-am dreptate? Nu-mi răspunde, gândeşte-te numai dacă

n-am dreptate. Eu spun că ideea dumitale e o idee diavolească. Lasă poliţiştii să fie poliţişti şi să păzească respectarea legilor care nu au nimic în comun cu noi.

— Sunt de acord până la un punct...

— Nu există până la un punct. În ceea ce trebuie să facem noi nu există motive sau măsură.

Degetul arătător gros, păros între încheieturi, începuse să bată accentuările pe speteaza unui scaun de piele.

— Dacă *Gott* ar dori să pună capăt mizeriei umane, împărăţia lui ar veni acum pe pământ.

Jack simte că încep să-i ardă obrajii.

— Ce spaţiu îţi închipui că ocupă prietenii dumitale între miliardele de oameni pe care-i vede Dumnezeu? La Bombay mor oameni pe stradă la fiecare minut. Vorbeşti de un rol. Am să-ţi spun că nu ştii care e rolul dumitale, altminteri la ora asta ai fi acasă şi te-ai ruga. *Acolo* este rolul dumitale: să devii un exemplu de credinţă. De acolo vine alinarea, din credinţă, şi nu din ce ticluieşte cineva ici şi colo, tulburând apele. Când fugi de colo-colo, fugi de îndatorirea pe care ţi-a încredinţat-o Domnul, aceea de a-ţi întări credinţa, astfel încât când eşti chemat să poţi merge să le spui: „Da, a murit, dar o să vă revedeţi cu el în ceruri. Da, suferiţi, dar trebuie să vă îndrăgiţi durerea pentru că e durerea lui Christos”. În dimineţile de duminică, atunci când ne ridicăm în faţa chipurilor lor, nu trebuie să ne arătăm frământaţi de suferinţe, ci plini de duhul lui Christos, fierbinţi – Kruppenbach îşi încleştează pumnii păroşi –, arzând de focul lui Christos, şi să-i ardem cu tăria credinţei noastre. Pentru asta vin oamenii la biserică. Astfel de ce ne-ar plăti? Orice altceva am face sau am spune poate fi făcut sau spus de oricine. Pentru aşa ceva există medici şi avocaţi. Stă scris în Cartea Sfântă: un hoţ cu credinţă e mai bun decât toţi fariseii la un loc. Pentru noi nu există nimic altceva în afară de Iisus. Tot restul, toată amabilitatea şi aflarea în treabă nu valorează nimic.

E bucătăria diavolului.

— Fritz! strigă cu grijă doamna Kruppenbach. Cina e gata!

Omul roşcovan, în maioul lui, se uită în jos la Eccles şi-l întreabă:

— Vrei să îngenunchezi alături de mine şi să ne rugăm împreună ca Iisus să pătrundă în această cameră?

— Nu. Nu vreau. Sunt prea furios. Ar însemna să fiu ipocrit.

Refuzul, care ar fi fost de neconceput din partea unui laic, nu-l îmblânzeşte pe Kruppenbach, dar îl calmează:

— Ipocrizie! spune el mai domol. Eşti lipsit de seriozitate. Nu crezi în osândă? Nu ştiai ce rişti când ţi-ai pus gulerul ăsta?

În pielea cărămizie a feţei lui Kruppenbach ochii par două mici imperfecţiuni, roz şi apoşi de parcă au fost pârjoliţi de o arsură intensă. Se întoarce fără să mai aştepte răspunsul lui Jack şi coboară la cină. Jack coboară în urma lui şi iese pe uşă. Inima îi bate de parcă ar fi un copil pedepsit, iar genunchii i s-au înmuiat de furie. Venise pentru un schimb de informaţii şi fusese flagelat cu o cuvântare dementă. Hunul ăsta onctuos şi tunător, lipsit de concepţia preoţiei ca moştenire a luminii, a nimerit probabil în cler direct dintr-o măcelărie. Jack îşi dă seama că acestea sunt gânduri urâte şi nedemne, dar nu se poate înfrâna. Depresia lui e atât de adâncă, încât încearcă să o adâncească şi mai mult spunându-şi: „Are dreptate! Are dreptate!”, forţându-şi astfel lacrimile ca să-şi cureţe sufletul, oricât ar părea de absurd, deasupra cercului verde, perfect, al volanului Buickului. Dar nu izbuteşte să plângă; e secătuit. Ruşinea şi eşecul atârnă greu în el, dar par să fie sterile.

Deşi ştie că Lucy îl aşteaptă acasă – chiar dacă cina nu-i încă gata, ar veni la timp pentru baia copiilor –, el se îndreaptă spre drogheria din centrul oraşului. Fata tunsă

ca un pudel din spatele tejghelei face parte din Grupul de tineret al bisericii lui şi doi dintre enoriaşii lui, care cumpără medicamente sau anticoncepţionale, îl salută cu voioşie. Aici vin oamenii ca să găsească, într-adevăr, un antidot la viaţa lor. Aici se simte acasă; Eccles se simte cel mai acasă în locurile publice. Îşi reazemă încheieturile pe tăblia de marmură rece şi comandă o băutură frapată cu o cupă de îngheţată de nuci şi bea două pahare de Coca-Cola pline cu apă minerală minunat de cristalină.

Clubul Castanet[4], a fost numit astfel în timpul războiului, când nebunia sud-americană era în toi, este situat într-o clădire triunghiulară la intersecţia dintre Warren Avenue şi Running House Street. Se află în partea de sud a oraşului Brewer, în cartierul italo-negro-polonez, şi Rabbit nu se simte atras de el. Cu ferestrele de sticlă încastrate în cărămidă, care-ţi rânjesc din susul faţadelor, arată ca o fortăreaţă a morţii; interiorul e mobilat în stilul acela de lustru şi lumină obscură al capelelor mortuare moderne, plante verzi în ciubere ici şi colo, muzică difuză, specifică şi un permanent miros de preşuri, lumini fluorescente, şipci de jaluzele şi, dacă pătrunzi mai adânc, tainicul iz interior de alcool.

Îl bei, şi după aceea te simţi îmbălsămat. De când un tip din vecinătatea lor, de pe Jackson Road, şi-a pierdut slujba de ajutor de cioclu şi a ales-o pe cea de barman, Rabbit vede o legătură între cele două profesiuni, în ambele oamenii vorbesc încet, arată foarte curaţi şi stau tot timpul în picioare. El şi Ruth s-au instalat într-un separeu lângă intrare şi pe feţele lor joacă o lumină roşie pâlpâitoare, pe măsură ce castanieta de neon din firma de afară se aprinde şi se stinge în cele două poziţii care vor să sugereze ţăcănitul.

Această vibraţie roşiatică îi subţiază chipul lui Ruth.

---

[4] Castanietă (engl.). (N.tr.)

Stau faţă în faţă. Rabbit încearcă să-şi imagineze viaţa pe care a dus-o ea în trecut; un loc sinistru ca ăsta – i se pare probabil, la fel de familiar cum i s-ar părea lui un vestiar pentru sportivi. Dar simplul gând la trecutul ei îl enervează; viaţa ei dezordonată şi faptul că el are o familie sunt lucruri pe care amândoi încearcă să le ţină în trecut. Se simte bine să vină seara, să doarmă în casa ei, s-o ştie că îşi citeşte romanele poliţiste, să se repeadă la băcănie să aducă bere de ghimbir şi, în unele seri, să meargă împreună la cinema, dar nimic altceva.

În seara în care s-au cunoscut, el a băut un Daiquiri, dar de atunci încolo nu a mai gustat vreunul şi speră că nici ea. De o bucată de vreme se pare că o roade ceva; se lasă greu la pat şi, din când în când, se uită la el ca la un porc. Rabbit nu-şi dă seama dacă el s-a schimbat în vreun fel, în orice caz, ceva din tihna lor s-a evaporat. În seara asta i-a telefonat aşa-zisa ei prietenă Margaret. Când sună telefonul, Rabbit se sperie de moarte. Are impresia că e poliţia, sau mama lui, sau altceva; are senzaţia că se coace ceva acolo, de partea cealaltă a muntelui. În vreo două rânduri, după ce s-a mutat la ea, a sunat telefonul şi o voce groasă de bărbat a întrebat „Ruth?”sau a închis când a auzit glasul lui Rabbit. Când unii insistă la telefon, Ruth răspunde cu o serie întreagă de „nu”, ceea ce pare să pună capăt situaţiei. Ştie ea cum să-i mânuiască şi, în orice caz, n-au telefonat decât vreo cinci; trecutul e ca o viţă care se agaţă doar cu cinci cârcei, uşor de rupt ca să rămână curată, şi inocentă, şi albastră, şi goală.

Dar în seara asta, Margaret a fost cea care a ieşit din trecutul ei şi le-a propus să vină la Castanet, Ruth a acceptat şi Rabbit a însoţit-o. Orice care să aducă o mică schimbare. E plictisit. O întreabă:

— Ce vrei să iei?

— Un Daiquiri.

— Eşti sigură? Eşti sigură că n-o să-ţi facă rău?

Rabbit a observat că uneori Ruth se simte rău şi nu vrea să mănânce, pentru ca alteori să mănânce şi casa.

— Nu. Sunt sigură şi, la urma urmei, de ce să-mi fie rău?

— Nu ştiu. De ce îi e rău cuiva?

— Uite ce-i, măcar o dată să laşi la o parte filosofia. Comandă-mi băutura.

O fată de culoare, într-o uniformă portocalie care, după volănaşe, ar vrea să fie sud-americană, vine la masă şi el comandă două Daiquiri. Fata îşi închide carneţelul şi pleacă, iar Rabbit observă că spatele rochiei e despicat până aproape de talie, astfel încât i se vede o bucăţică dintr-un sutien negru. În comparaţie cu sutienul, pielea ei nu mai e neagră. Umbre fine, purpurii, dansează pe spatele ei, acolo unde o atinge lumina. Are un mers săltat, ca de porumbel, şi îşi leagănă volanele portocalii. Nici nu se sinchiseşte de el; lui Rabbit îi place că fetei nu-i pasă de el. Necazul cu Ruth în ultima vreme e că încearcă să-l facă să se simtă vinovat de ceva. Îl întreabă:

— La ce te uiţi?

— Nu mă uit la nimic.

— N-o poţi avea, Rabbit. Eşti prea alb.

— Eşti într-o dispoziţie foarte plăcută în seara asta.

— Sunt eu însămi, răspunde ea, zâmbind sfidător.

— Sper că nu.

Negresa se întoarce şi aşază cele două pahare de Daiquiri între ei. Uşa din spatele lor se deschide şi, odată cu suflul răcoros, apare Margaret. Colac peste pupăză, tipul care o însoţeşte, spre neplăcerea lui Rabbit, e Ronnie Harrison. Margaret i se adresează lui Rabbit:

— Bună, tu. Te mai vânturi încă pe aici?

— Drace! exclamă Harrison, uite-l pe marele Angstrom! Am mai auzit de tine, adaugă el cu viclenie.

S-ar zice că el, Harry, ia locul lui Tothero din toate punctele de vedere.

— Ce-ai auzit de mine?

— O, vorbe!

Harrison nu a fost niciodată unul dintre favoriţii lui Rabbit, şi situaţia nu s-a schimbat. La vestiar, tot timpul vorbea despre succesele lui sexuale şi de faptul că îi plăcea să se joace cu el însuşi, sub micul lui boţ păros de burtă. Acest boţ crescuse mult. Harrison e gras. Gras şi pe jumătate chel. Părul lui creţ de culoarea alamei s-a subţiat şi pielea capului îi apare în funcţie de cum îşi mişcă ţeasta. Aceste apariţii de piele roz, chelită, îl dezgustă pe Rabbit, ca şi ideile chele care se ivesc prin vorbirea lui Harrison. Totuşi, îşi aminteşte de o seară când Harry s-a întors la joc după ce îşi pierduse doi dinţi din brânciul cuiva şi s-a străduit să se arate bucuros că-l vede. Erau doar cinci pe atunci şi ceilalţi patru, pentru vremurile alea, erau unici în lume.

Dar a trecut vreme lungă de atunci şi fiecare secundă în care Harrison stă în picioare, hlizindu-se plin de sine, e şi mai lungă. Poartă un costum de vară, îngust în umeri, dintr-o imitaţie de in, şi faptul că haina aia sclivisită, înfumurată, atârnă lângă urechea lui, îl sâcâie pe Rabbit. Problema e cine şade unde? El şi Ruth s-au aşezat faţă în faţă, ceea ce a fost o greşeală. Harrison ia hotărârea şi se lasă pe scaunul de lângă Ruth, cu o mică şovăială care trădează vechiul şchiopătat ce i s-a tras dintr-un accident la fotbal. Pe Rabbit începe să-l obsedeze imperfecţiunile lui Harrison. A stricat efectul costumului său de Ivy League, purtându-l cu o cravată neagră, ca un macaronar. Când deschide gura, cei doi dinţi falşi nu se potrivesc cu ceilalţi.

— Ei, şi cum se poartă viaţa cu vechiul maestru? Se spune că te-ai aranjat.

Ochii îi trădează gândul, aruncându-i o privire piezişă lui Ruth, care stă acolo ca un popândău, cu mâinile în jurul paharului cu Daiquiri. Încheieturile degetelor ei sunt roşii de la spălatul vaselor pentru el. Când îşi duce băutura la gură, bărbia îi apare distorsionată prin sticla paharului.

— M-a aranjat pe mine, spune ea punând paharul pe masă.

— El, şi mai cine? o întreabă Harrison.

Margaret se foieşte lângă Rabbit. E într-un fel ca Janice, iritabilă. Prezenţa ei în colţul stâng al razei lui vizuale e ca o cârpă neagră, udă lângă faţa lui.

— Unde-i Tothero? o întreabă el.

— Tothercine?

Ruth chicoteşte, fire-ar ea să fie! Harrison se apleacă spre ea, îşi dă la iveală pielea roz a capului şi îi şopteşte ceva. Buzele ei se ridică într-un zâmbet, se întâmplă exact ca în seara aceea la restaurantul chinezesc, tot ce i se spune îi face plăcere, numai că în seara asta în locul lui e Harrison, iar Rabbit stă în faţa lor, cuplat cu fata asta pe care o urăşte. E convins că Harrison îi şopteşte lui Ruth despre „vechiul maestru”. Din clipa în care s-au reunit toţi patru, a fost clar că el va fi calul de bătaie. Asemenea lui Tothero în seara aceea.

— Ştii foarte bine despre cine vorbesc, îi ripostează el lui Margaret. Tothero.

— Bătrânul nostru antrenor, Harry! strigă Harrison şi se întinde peste masă ca să-i atingă degetele lui Rabbit. Omul care ne-a făcut nemuritori.

Rabbit îşi strânge degetele sub atingerea lui Harrison, iar acesta din urmă, cu un zâmbet satisfăcut, înfumurat, se trage în spate şi îşi retrage mâinile pe masa alunecoasă, cu un zgomot de frecare.

— Vrei să spui că pe mine m-a făcut nemuritor. Tu erai un nimic.

— Nimic! Asta-i puţin cam dur. Puţin cam dur, Harry, bătrâne. Ia să ne întoarcem puţin, în trecut. Când Tothero voia să caftească un băiat, pe cine trimitea? Când avea nevoie de unul să-ţi ţină spatele, în timp ce tu jucai frumuşel, la cine apela? Se bate cu palma în piept. Tu erai prea regină ca să-ţi murdăreşti mâinile. Nu, tu n-ai atins

niciodată pe nimeni, nu-i aşa? Şi n-ai jucat nici fotbal ca să-ţi scrânteşti genunchiul, nu? Nu, dom'le, aşa ceva nu era de Harry, pasărea măiastră, el zbura pe aripile lui. Daţi-i mingea şi priviţi-o cum intră în coş.

— Şi intra, cred c-ai observat.

— Uneori. Uneori intra. Harry, nu-ţi încreţi nasul. Nu-ţi închipui că nu-ţi apreciam îndemânarea.

După felul în care îşi agită mâinile, lovind sau tăind aerul într-un gest experimentat, Rabbit îşi imaginează că Harrison e obişnuit, probabil, să vorbească mult când e la masă. Totuşi, percepe la el şi un oarecare tremur şi, dându-şi seama că Harrison se teme de el, Rabbit nu mai e interesat. Soseşte chelneriţa – Harrison comandă bourbon cu gheaţă pentru el şi Margaret şi încă un Daiquiri pentru Ruth –, iar Rabbit urmăreşte din nou spatele fetei care se îndepărtează de parc-ar fi unicul lucru real din lume: micul triunghi de sutien negru de sub perniţele albastre-maronii ale muşchilor. Vrea ca Ruth să-l vadă c-o priveşte pe fată.

Harrison îşi pierde alura de negustor.

— Ţi-am spus vreodată ce mi-a mărturisit Tothero despre tine? Campionule, mă asculţi?

— Ce ţi-a mărturisit Tothero?

„Dumnezeule mare, individul ăsta e un adevărat pisălog de vârstă mijlocie şi nu are nici treizeci de ani", gândeşte Rabbit.

— Mi-a spus aşa: „Îţi mărturisesc ceva confidenţial, Ronnie, pe tine mă bazez să dai strălucire echipei noastre. Harry nu-i un om de echipă".

Rabbit se uită în jos la Margaret, apoi în faţă la Ruth.

— Acum am să vă spun eu ce s-a întâmplat cu adevărat, le declară el. Bătrânul Harrison, ăsta de aici, s-a dus la Tothero şi i-a spus: „Hei, eu dau strălucire echipei, nu-i aşa, domnule antrenor? Eu fac tot jocul, nu? Nu ca puturosul ăla înfumurat de Angstrom". Şi Tothero era probabil adormit şi nu i-a răspuns, aşa că Harrison şi-a

trăit restul vieţii gândindu-se: „Ce mai, sunt un adevărat erou. Un adevărat profesionist şi un om de echipă”. Ştiţi, într-o echipă de baschet, ori de câte ori ai un tip subevaluat, împiedicat, care nu-i în stare de nimic, zici că-i om de echipă. Nu ştiu ce jocuri ar trebui el să pună pe roate. Poate că alea din dormitor.

Ruth râde, dar Rabbit nu e convins c-ar fi vrut să o vadă râzând.

— Nu-i adevărat – mâinile experimentate ale lui Harrison fâlfâie cu mai mare repeziciune. El mi-a spus-o. Nu c-ar fi fost ceva nou, întreaga şcoală ştia lucrul ăsta.

Aşa să fi fost? Nimeni nu i-a spus niciodată nimic. Ruth intervine:

— Doamne, haideţi să nu mai vorbim despre baschet. De câte ori ies în oraş cu netrebnicul ăsta, nu vorbeşte decât de baschet.

Rabbit se întreabă. Oare faţa lui i-a trădat îndoiala, sau Ruth a spus ce-a spus doar ca să-l liniştească? Oare, pe undeva, îi este milă de el?

Harrison îşi spune, probabil, că s-a purtat urât, pe dos faţă de ce îi impune calitatea lui de agent de vânzări mieros, la o conferinţă de afaceri. Scoate o ţigară şi o brichetă Ronson îmbrăcată în piele de şopârlă. Toţi se zgâiesc la el, ca nişte copii în jurul unui scamator, în timp ce scapără bricheta şi produce o flacără frumoasă. Rabbit se întoarce spre Margaret. Ceva din felul în care execută această mişcare face ca în minte să-i sune un clopoţel, are senzaţia că s-a întors spre ea exact în felul ăsta cu un milion de ani în urmă. Îi spune:

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Rahat, nu ştiu pe unde e Tothero. Probabil că s-o fi dus acasă. Îi era rău.

— Îi era rău, sau... gura lui Harrison face o grimasă ciudată, zâmbeşte şi îşi ţuguie buzele în acelaşi timp, de parcă prezintă, cu deferenţă, o mostră din inteligenţa lui

de manhattanez unor prieteni de la ţară; îşi ciocăneşte fruntea ca să se asigure că ei vor sesiza:

— Îi era rău, rău, rău... nu?

— Şi una, şi alta, răspunde Margaret.

O umbră gravă îi traversează faţa şi pare să-i îndepărteze de ceilalţi pe ea şi pe Harry şi să-i transplanteze în acea stranie zonă de acum un milion de ani, de care s-au rătăcit; Harry e străpuns de un ciudat sentiment de vinovăţie pentru că se găseşte aici, şi nu acolo, unde nu a fost niciodată. Ruth şi Harrison, în faţa lui, atinşi de o lumină roşie accentuată par să surâdă din miezul damnaţiunii.

— Ruth, dragă, i se adresează Harrison, ce-ai mai făcut? Adeseori m-am gândit cu îngrijorare la tine.

— Nu-mi purta *mie* de grijă, răspunde Ruth, dar pare mulţumită.

— Mă întreb dacă prietenul nostru comun are posibilitatea să te întreţină în stilul în care eşti tu obişnuită.

Negresa le aduce băuturile şi Harrison, ca şi cum s-ar legitima cu o insignă, îi arată bricheta Ronson învelită în piele de şopârlă.

— E piele veritabilă, îi spune el.

— Îhm, face ea cu o voce gravă. A ta?

Rabbit râde. Îi place femeia asta.

Când pleacă, Harrison se apleacă în faţă şi i se adresează lui Rabbit cu un zâmbet dulce, de parc-ar vorbi cu un copil:

— Ştiai că Ruth şi cu mine am fost odată împreună la Atlantic City?

— Mai era o pereche cu noi, adaugă ea.

— O pereche oribilă, subliniază Harry, care prefera intimitatea ponosită a vilei soarelui de aur de afară. Bărbatul mi-a destăinuit odată, cu o mândrie prost ascunsă, că în acea scurtă perioadă de treizeci şi şase de

ore a avut unsprezece orgasme.

Margaret râde:

— Zău aşa, Ronnie, cine te aude uneori vorbind, ar putea crede că ai studiat la Harvard.

— La Princeton, o corectează el. Eu ţin să creez efectul de Princeton. Harvardul e cam suspect pe aici.

Rabbit se uită la Ruth şi constată că primul Daiquiri i-a fost adus şi cel de-al doilea e pe drum. Ea chicoteşte:

— Lucrul cel mai îngrijorător era că o făceau şi în maşină. Ronnie, săracul, se omora să conducă prin traficul ăla infernal de duminică, şi, când am întors capul, la un stop, am văzut că fusta lui Betsy era ridicată până la bărbie.

— Dar n-am condus eu tot drumul. Adu-ţi aminte că, până la urmă, l-am silit şi pe el să conducă.

Capul lui se înclină spre ea pentru confirmare, şi pielea de pe ţeastă luceşte.

— Da.

Ruth se uită în pahar şi chicoteşte din nou, poate la amintirea imaginii lui Betsy goală.

Harrison urmăreşte cu atenţie efectul spuselor lui asupra lui Rabbit.

— Individul ăla, continuă el cu vocea liniştită, insinuantă cu care propui o afacere, avea o teorie interesantă. Zicea – mâna lui Harrison înşfacă aerul –, zicea că în momentul crucial, cum să spun, trebuie să-i arzi partenerei o palmă în obraz, cât de tare poţi. Dacă eşti în poziţia să i-o tragi în faţă, dacă nu, pălmuieşte-o în orice parte a corpului ţi-e la îndemână.

Rabbit clipeşte, pur şi simplu nu ştie cum să reacţioneze la băiatul ăsta respingător. Dar chiar în momentul acela, cât clipeşte, cu alcoolul care i se evaporă pe sub coaste, simte că cedează. Râde, râde cu adevărat. N-au decât să se ducă dracului cu toţii.

— Şi ce părere avea el despre muşcături? îl întreabă.

Rânjetul lui Harrison care spune las’-că-te-ştiu-eu-cine-eşti devine fix, reflexele lui nu sunt destul de rapide ca să răspundă la această turnură.

— Despre muşcături? Nu ştiu.

— N-avea cum să se gândească. O muşcătură zdravănă, sângeroasă, nimic mai bun. Desigur, ştiu, tu ai un handicap cu cei doi dinţi falşi.

— Ronnie, tu ai dinţi falşi? sare Margaret. Ce interesant! Nu mi-ai spus niciodată.

— Sigur că are, confirmă Rabbit. Doar nu-ţi închipui că alea două clape de pian sunt ale lui. Nu se potrivesc deloc cu ceilalţi.

Harrison îşi lipeşte buzele, dar nu reuşeşte să schiţeze rânjetul lui forţat şi faţa i se contractează. Şi vorbirea îi este afectată.

— Îţi aminteşti de locul ăla din Texas unde obişnuiam să ne ducem? urmează Rabbit. Era acolo o fată cu un fund atât de muşcat, încât arăta ca o bucată de carton jupuit. Un carton care a stat în ploaie. Asta-i tot ce făcea. Altminteri era virgină.

Se uită de jur împrejur la ascultătorii lui şi Ruth clatină uşor din cap, o clătinare scurtă care spune „Nu, Rabbit”, ceea ce i se pare foarte trist, atât de trist, încât un văl de duritate se lasă asupra-i şi-l înfăşoară.

Harrison intervine:

— Asta seamănă cu povestea aia despre curva care avea cea mai mare... ah, nu vreţi s-o auziţi, nu?

— Ba da. Spune-o, insistă Ruth.

— Mă rog, tipul care o regula, îşi pierde scula în ea, hm! Faţa lui Harrison ţopăie în lumina incertă. Mâinile lui încep să explice. Rabbit îşi dă seama că bietul amărât face, probabil, câte-o prezentare de mostre de vreo cinci ori pe zi. Se întreabă ce mărfuri o fi vânzând; probabil ceva idei noi, dar nimic atât de concret cum era curăţătorul de legume Magipeel.

— ... şi tipul intră în ea până la cot, apoi până la umăr, pe urmă îi intră şi capul şi pieptul, şi începe să se târască prin tunel...

Bătrânul Magipeel, îi spune Rabbit, aproape că-l simte în mână. Mânerul are trei culori, pe care compania le numeşte turcoaz, purpuriu şi auriu. Lucrul nostim era că, într-adevăr, făcea tot ce spunea el că face, într-adevăr descojea napii, morcovii, cartofii, ridichile, curat şi repede, avea o lamă lungă cu margini foarte ascuţite.

— ... se târăşte înăuntru şi dă peste alt tip pe care-l întreabă: „Hei, n-ai văzut o...”

Ruth stă acolo resemnată, şi Rabbit îşi spune cu oroare că, în mintea ei, nu face nicio deosebire între Harrison şi el, dar, de fapt, *există* vreo deosebire? Întregul interior al localului se învălmăşeşte şi se răvăşeşte, roşu ca interiorul unui stomac în care sunt cu toţii digeraţi...

— ... şi celălalt tip îi spune: „Omule, eu sunt aici de trei săptămâni şi-mi caut motocicleta!”

Harrison, aşteptând să se alăture râsetelor generale, se uită la ei în tăcere. N-au înghiţit-o.

— Ei nu, că-i prea de tot, comentează Margaret.

Pielea lui Rabbit e umedă pe sub haine, ceea ce face să simtă puternic curentul de aer, când se deschide uşa din spatele lui. Harrison îi spune:

— Hei, nu-i soră-ta?

Ruth ridică privirea pe deasupra paharului.

— Da?

Cum Rabbit nu răspunde, ea adaugă:

— Au amândoi aceeaşi mutră de cal.

Lui Rabbit i-a fost suficientă o singură privire. Miriam şi partenerul ei intră voioşi în local, trec pe lângă masa lui Rabbit şi aşteaptă să găsească un separeu liber. Localul are forma unei pene de tăiat lemne şi se lărgeşte pornind de la intrare. Barul se află în centru, şi de o parte şi de alta se înşiră separeurile cu mese. Cei doi tineri se îndreaptă

spre cele din partea opusă. Mim poartă pantofi albi, strălucitori, cu tocuri foarte înalte. Bărbatul care o însoţeşte are un păr blond, lânos, tuns atâta cât să-l poată pieptăna, şi pielea bronzată, caramel, a omului care joacă în aer liber, dar nu munceşte pe afară.

— Asta-i sora ta? întreabă Margaret. E drăguţă. Probabil că semănaţi unul cu tata, şi altul cu mama.

— De unde o cunoşti? îl întreabă Rabbit pe Harrison.

— O!... mâna îi fâlfâie şovăielnic, de parcă degetele lui au întâlnit în aer o bucată de grăsime alunecoasă. Vine pe-aici.

Primul instinct al lui Rabbit a fost să îngheţe, să încremenească, dar insinuarea lui Harrison că ar fi o târfuliţă îl face să se ridice de la masă, să străbată podeaua din dale portocalii şi să înconjoare barul.

— Mim!

— Ia te uită! Bună!

— Ce cauţi aici?

Fata se adresează băiatului de lângă ea:

— E fratele meu. S-a întors din morţi.

— Bună, *Big Brother*!

Lui Rabbit nu-i place felul în care l-a abordat băiatul şi nu-i place nici faptul că tânărul ocupă locul din fundul separeului, lăsând-o pe Mim la margine, unde ar trebui să stea bărbatul. Nu-i place întreaga situaţie şi nici felul în care l-a prezentat Mim. Puştiul poartă o haină în dungi albastre şi albe şi o cravată îngustă şi arată, într-un fel fals şcolăresc, prea tânăr, şi prea bărbat în acelaşi timp. Are braţe groase. Mim nu i-a rostit numele.

— Harry, tata şi mama se ceartă tot timpul din cauza ta.

— Mă rog, dacă ar şti că tu te afli acum într-o bombă ca asta, ar avea alt motiv de ceartă.

— Localul ăsta nu-i atât de rău pentru cartierul în care se găseşte.

— Pute! De ce nu ieşiţi de aici, tu şi juniorul?

— Nu mai spune? Cine comandă aici? se stropşeşte tânărul, încovoindu-şi umerii şi încleştându-şi buzele.

Harry întinde mâna, agaţă cu un deget cravata vărgată a tânărului şi i-o smulge de la gât. Cravata zboară, îi plesneşte gura groasă şi face ca faţa lui dichisită să arate uşor năucă.

Dă să se ridice, dar Rabbit îşi lasă mâna pe freza lui îngrijită şi-l împinge înapoi pe scaun, după care se îndepărtează, simţind încă în vârfurile degetelor duritatea capului îngust al puştiului. O aude, în spate, pe sora lui strigând înăbuşit:

— Harry!

Auzul lui e atât de bun, încât în clipa când dă ocol barului, desluşeşte cuvintele rostite de tânăr cu o voce răguşită de laşitate:

— E îndrăgostit de tine.

Întors la masa lui, spune:

— Vino, Ruth. Urcă-te pe motocicleta ta.

Ea protestează.

— Mă simt bine aici.

— Vino!

Ruth începe să-şi adune lucrurile, şi Harrison, după ce priveşte cu îndoială în jur, se scoală ca să-i facă loc să iasă. Stă în picioare lângă Rabbit, şi acesta din urmă, mânat de un impuls, îşi lasă mâna pe umărul nevătuit al hainei – aşa-zis Princeton – a lui Ronnie. În comparaţie cu puştiul lui Mim, Ronnie îi place.

— Ai dreptate, Ronnie, îi spune, erai un adevărat om de echipă.

Tonul e neplăcut, dar i-o spune cu sinceritate, de dragul vechii echipe.

Harrison, prea greu de cap ca să-şi dea seama că Rabbit crede într-adevăr ce spune, îi dă mâna la o parte şi rosteşte:

— Când dracu’ ai să te maturizezi şi tu?

Faptul că a povestit anecdota aceea greţoasă l-a răscolit.

Afară, pe treptele încălzite de soare ale localului, Rabbit începe să râdă:

— Acum îmi caut motocicleta mea; şi imită un huruit: *Huna huna hiam!,* sub lumina de neon.

Ruth e într-o dispoziţie total nereceptivă.

— Eşti zărghit! îi spune.

Îl irită faptul că e prea obtuză ca să-şi dea seama că el îşi regretă realmente purtarea. Felul în care a schiţat din cap „nu”, când el l-a luat pe Harrison peste picior, l-a enervat; gândul i se întoarce întruna la clipele acelea şi îl blochează. E furios din atâtea motive, încât efectiv nu ştie de unde să înceapă; singurul lucru care îi este clar e că o s-o facă să plătească cu vârf şi îndesat.

— Vasăzică, tu şi netrebnicul ăla v-aţi dus împreună la Atlantic City?

— De ce e netrebnic?

— A! El nu e, eu sunt.

— N-am spus că eşti.

— Ba ai spus. Chiar acolo ai spus.

— Ei, era un fel de a vorbi, o expresie, o expresie de *tandreţe*, deşi nu ştiu de ce.

— Nu ştii.

— Nu, nu ştiu. O vezi pe soră-ta că vine acolo cu un prieten şi, pur şi simplu, te pişi în pantaloni.

— N-ai văzut cu ce golan era?

— Ce avea băiatul? Arăta foarte bine.

— În ochii tăi toată lumea arată foarte bine.

— Mă rog, nu înţeleg ce ţi-a venit să te duci peste ei ca un judecător atotputernic.

— Da, domnule, tot ce are păr la subţioară arată bine în ochii tăi.

Traversează Warren Avenue. Casa lor e la şapte străzi mai încolo. Oamenii s-au aşezat pe treptele caselor în aerul începutului de vară, în felul ăsta conversaţia lor devine

astfel publică, aşa încât se străduiesc să-şi tempereze glasurile!

— Doamne, dacă aşa reacţionezi numai cât o vezi pe soră-ta, mă bucur că nu suntem căsătoriţi.

— Ce ţi-a venit?

— Ce mi-a venit ce?

— Cu căsătoria.

— Tu mi-ai vorbit despre asta, nu ţii minte, atunci în prima noapte, tot îmi vorbeai despre asta şi mi-ai sărutat degetul inelar.

— A fost o noapte frumoasă.

— Atunci e în regulă.

— Atunci nimic nu-i în regulă.

Rabbit îşi dă seama că a fost atras într-o fundătură de unde nu putea să o ia la rost fără să renunţe cu totul la ea, fără să anihileze lucrurile plăcute pe care le-au trăit împreună. Dar şi-a făcut-o cu mâna ei când l-a atras în locul acela împuţit.

— Te-ai culcat cu Harrison?

— Probabil. Desigur.

— Probabil? Nu ştii?

— Am spus „desigur”.

— Şi cu câţi alţii?

— Nu ştiu.

— O sută?

— E o întrebare lipsită de noimă.

— De ce e lipsită de noimă?

— E ca şi cum ai întreba pe cineva de câte ori a fost la cinema.

— Cele două chestii sunt la fel pentru tine, da?

— Nu, nu sunt la fel, dar nu văd de ce contează numărul. Ştii bine ce am fost.

— Nu sunt sigur că ştiu. Ai fost o curvă adevărată?

— Am primit bani. Ţi-am povestit. Când am lucrat ca stenografă am avut nişte prieteni şi ei au avut alţi prieteni

la rândul lor, şi eu mi-am pierdut slujba, poate din cauza bârfelor, nu ştiu, şi nişte bărbaţi mai în vârstă au căpătat numărul meu de telefon, probabil că prin Margaret, nu ştiu. Uite ce-i. Sunt lucruri trecute. Dacă-i vorba că-i o chestie obscenă sau aşa ceva, află că o sumedenie de femei măritate au făcut-o mult mai des decât mine.

— Ai pozat şi pentru tablouri?

— Vrei să spui studenţilor de la Şcoala de Arte? Nu.

— Ai bătut bărbaţi?

— Ascultă. Poate c-ar fi mai bine să ne luăm rămas-bun.

La asemenea gând, bărbia i se înmoaie şi ochii o ustură, şi-l urăşte prea tare ca să-i împărtăşească secretul ei. Taina asta din trupul ei pare să nu aibă nicio legătură cu el, matahala asta care păşeşte alături de ea pe sub felinare, hămesit ca un strigoi, tânjind să audă cuvinte cu care să se autoflageleze. Asta-i cu bărbaţii – importanţa pe care o dau gurii. Rabbit îi pare acum un alt bărbat, cu următoarea deosebire: fără să ştie, a legat-o, a încorporat-o în el şi acum nu se mai poate desface.

Cu o gratitudine degradantă, îl aude spunându-i:

— Nu, nu vreau să ne luăm rămas-bun. Vreau doar să-mi răspunzi la întrebare.

— Răspunsul la întrebarea ta este „Da”.

— Cu Harrison.

— De ce înseamnă Harrison atât de mult pentru tine?

— Pentru că pute. Şi dacă pentru tine eu şi Harrison suntem totuna, înseamnă că şi eu put.

În momentul ăsta, într-adevăr amândoi sunt totuna pentru ea, ba chiar l-ar prefera pe Harrison, doar ca o variaţie, doar pentru că el nu stăruie mereu că e cel mai mare nu ştiu ce care a fost vreodată. Dar îl minte:

— Nu sunteţi totuna. Nu faceţi parte din aceeaşi ligă.

— Mă rog, am avut o senzaţie foarte bizară acolo, la restaurant, când am stat în faţa voastră. Ce făceai cu el?

— Oh, nu ştiu, ce *faci* tu? Faci dragoste, încerci să te

apropii de cineva.

— Ai vrea să-mi faci şi mie tot ce i-ai făcut lui?

Cuvintele lui îi încrâncenează pielea într-un fel ciudat, o fac să se controleze, astfel încât trupul pare să i se strângă şi simte că-i este rău în interior.

— Dacă vrei tu... îi spune.

După ce a fost soţie, faptul de a redeveni curvă îi strânge pielea pe ea.

Uşurarea de care dă el dovadă e adolescentină; dinţii din faţă îi scânteiază fericiţi.

— Numai o dată, îi promite. Sincer. N-o să-ţi mai cer niciodată.

Rabbit încearcă să o înconjoare cu braţul, dar ea îl îndepărtează. Singura ei speranţă e că, poate, nu vorbesc despre acelaşi lucru.

Ajunşi sus, în apartament, el o întreabă cu o voce plângăreaţă:

— Ai de gând s-o faci?

Ruth e frapată de neajutorarea lui, în întunericul din casă cu care ochii ei încă nu s-au obişnuit, Rabbit pare un costum de haine care atârnă de mânerul alb al feţei lui. Îl întreabă:

— Eşti sigur că vorbim despre unul şi acelaşi lucru?

— Dar despre ce-ţi închipui că vorbim?

E prea fastidios ca să spună lucrurilor pe nume.

Ea precizează:

— Adică să ţi-o sug.

— Exact.

— Cu sânge-rece. Pur şi simplu asta vrei.

— Îhm! Ţi se pare atât de respingător?

Această licărire a blândeţii Rabbitului ei i-a dat curaj.

— Pot să te întreb cu ce-am greşit?

— Nu mi-a plăcut felul în care te-ai purtat astă-seară.

— Cum m-am purtat?

— Ca femeia care ai fost.

— Fără voie.

— Indiferent. Aşa te-am văzut eu în seara asta şi am simţit un zid ridicându-se între noi, acesta e singurul mijloc de a străpunge zidul.

— Foarte drăguţă argumentaţie. Pur şi simplu vrei să-ţi fac chestia aia.

Ruth tânjeşte să-l lovească, să-i ceară să plece. Dar momentul propice a trecut.

— Ţi se pare atât de respingător? îşi repetă el întrebarea.

— Mă rog, este poate pentru că tu crezi că aşa e.

— Poate că nu cred.

— Uite ce-i, eu te-am iubit.

— Şi eu te-am iubit.

— Şi acum?

— Nu ştiu. Aş mai vrea să te iubesc.

Uf, din nou blestematele de lacrimi. Încearcă să vorbească repede, înainte de a i se sparge vocea.

— Frumos din partea ta. Un gest eroic.

— Nu face pe deşteapta. Ascultă-mă. În seara asta te-ai întors împotrivă-mi. Trebuie să te văd în genunchi în faţa mea.

— Asta-i tot...?

— Nu. Asta nu-i tot.

Cele doua băuturi în pahare înalte au constituit o experienţă dificilă pentru ea; vrea să se culce şi simte un gust acru pe limbă. O încearcă în stomac nevoia ei de a-l păstra şi se întreabă. Oare treaba asta o să-l sperie? Oare o s-o omoare în inima lui?

— Şi dacă o fac, ce o să-ţi dovedesc?

— O să-mi dovedeşti că eşti a mea.

— E nevoie să mă dezbrac?

— Desigur.

Îşi scoate şi el hainele, repede şi îngrijorat, şi stă lângă perete în goliciunea strălucitoare a corpului. Se reazemă

stângaci de perete, îşi ridică o mână şi, neştiind ce să facă cu ea, şi-o atârnă pe umăr. Întreaga lui postură timidă sugerează aripi de tensiune, de parcă ar fi un înger care aşteaptă o poruncă. Când îşi scoate ultimele lucruri de pe ea, Ruth îşi simte braţele reci. În ultima lună i-a fost tot timpul rece; probabil că temperatura ei e divizată, sau aşa ceva. În lumina care devine mai sesizabilă, ea îşi schimbă uşor poziţia, închide ochii şi îşi spune: „Nu sunt atât de urâţi. Nu!”

Doamna Springer a telefonat la casa parohială puţin după ora opt. Doamna Eccles a spus că Jack a luat echipa de softball a Tineretului la un meci, la cincisprezece mile depărtare, şi nu ştie la ce oră se va întoarce. Panica doamnei Springer s-a transmis prin fir şi Lucy a petrecut aproape două ore sunând la diverse numere, încercând să-l găsească. În cele din urmă a nimerit peste preotul bisericii cu a cărei echipă se jucase partida şi care a informat-o că jocul se terminase de mai bine de o oră. Afară, întunericul devenea tot mai dens, fereastra pe al cărei pervaz se găsea telefonul s-a prefăcut într-o argilă lucioasă în care-şi vedea imaginea, cu părul desfăcut, o siluetă care făcea naveta între agenda cu numere de telefon şi aparat. Micuţa Joyce, auzind ţăcănitul constant al discului, a coborât şi s-a rezemat de mama ei. De trei ori Lucy a dus-o înapoi în pat şi de două ori copilul a coborât şi şi-a rezemat greutatea umedă pe picioarele mamei, într-o tăcere speriată. Întreaga casă, încăpere cu încăpere, încercuind cu întuneric mica insulă de lumină din jurul telefonului, s-a îmbibat de ameninţare şi când, pentru a treia oară, Joyce nu a mai coborât din pat, Lucy s-a simţit vinovată şi abandonată în acelaşi timp, de parcă l-ar fi vândut umbrelor pe unicul ei aliat. A format numărul fiecărei familii cu probleme din parohie, l-a sunat pe epitrop, pe secretarul bisericii, trei enoriaşi care se ocupau cu

strângerea fondurilor, pe Harry, bătrânul paracliser surd, chiar şi pe organist, un profesor de pian care locuia în Brewer.

Acele ceasornicului trecuseră de ora zece; situaţia devenea jenantă. Are senzaţia că fusese părăsită. Şi, într-adevăr, o sperie faptul că soţul ei părea să fi dispărut de pe lume. Lucy se duce şi pune cafeaua la fiert şi plânge în bucătărie. Cum de a intrat în toate astea? Ce a împins-o? Veselia lui, era totdeauna vesel. Dacă l-ai fi cunoscut cu ani în urmă, pe când studia la seminar, n-ai fi crezut niciodată că o să ia lucrurile atât de în serios, el şi prietenii lui, stând în camerele acelea vechi, măturate de curent, căptuşite cu volume de exegeză legate în coperte albastre, totul părea o farsă elegantă, îşi aducea aminte că a jucat cu ei o partidă de softball, în care athanasienii[5] se înfruntau cu arienii. Şi acum, Lucy nu-i mai vedea veselia, şi-o irosea pe alţii, pe parohia aceea mohorâtă, cenuşie, intangibilă, vrăjmaşa ei. Oh, cum îi mai ura, văduvele smiorcăite, tremurătoare, care se agăţau de el, şi copiii de botezat – dacă ar fi să învingă vreodată ruşii, singurul lucru bun ar fi că ar desfiinţa religia. Ar fi trebuit desfiinţată cu o sută de ani în urmă. Sau poate că n-ar fi trebuit, poate că sufletele noastre au nevoie de religie, dar să se ocupe alţii de ea! Pe Jack îl posomorăşte. Uneori îi este milă de el şi, brusc, acesta devine unul din momentele ei de milă.

Când se întoarce acasă, la unsprezece fără un sfert, se dovedeşte că a zăcut la drogherie, pălăvrăgind cu puştimea lui, copilandrii aceia idioţi care-i mărturisesc totul şi fumează ca nişte hornuri, aşa încât vine acasă aţâţat prosteşte de întrebări de felul: „cât de departe” poţi „ajunge” la o întâlnire şi totuşi să-l iubeşti pe Christos.

Eccles vede pe dată că Lucy e furioasă. Şi-a îngăduit un

---

[5]Athanasienii, susţinători ai credinţei în trinitate; se opun trianismului. (N. tr.)

răgaz prea lung de plăcere la drogherie. Iubeşte puştimea. Credinţa lor e atât de veselă şi luminoasă.

Lucy îşi transmite mesajul, conţine suficient reproş, dar nu-şi atinge ţinta, pentru că, fără să se gândească o clipă măcar la seara cumplită pe care a petrecut-o ea, Eccles se repede la telefon.

Îşi scoate portofelul din buzunar şi printre carnetul de conducere şi legitimaţia de bibliotecă, găseşte numărul de telefon pe care l-a păstrat, cheia care poate fi răsucită în broască doar o singură dată. Când formează numărul, se întreabă dacă e cel corect, a fost nebun să se bazeze cu întreaga greutate a cazului pe tânăra doamnă Fosnacht, cu ochelarii ei de soare din oglindă, fragili şi orbi. Telefonul îndepărtat sună de parcă electricitatea, şoricelul ăsta uimitor de exersat, a luat-o la fugă prin cablu doar ca să ronţăie, la capătul cursei lui, o impenetrabilă placă de metal. Eccles se roagă, dar e o rugăciune rea, plină de îndoială; nu reuşeşte să-l suprapună pe Dumnezeu complexităţii electricităţii. Cedează legilor ei inviolabile. A pierdut speranţa, stă cu receptorul în mână din inerţie, când, sunetul de ronţăit se opreşte, metalul se ridică, şi, deodată, o deschidere, o impresie de aer şi lumină se propagă prin cablu în urechea lui Eccles.

— Alo!

O voce bărbătească, dar nu a lui Harry. E mai tărăgănată şi mai brutală decât avea prietenul său.

— Harry Angstrom e acolo?

Ochelarii de soare îşi bat joc de inima lui prăbuşită. I-a dat un număr greşit.

— Cine întreabă?

— Numele meu e Jack Eccles.

— O, bună!

— Eşti tu, Harry? Parcă nu era vocea ta. Dormeai?

— Într-un fel.

— Harry, soţia ta stă să nască. Mama ei a telefonat la

mine acasă pe la ora opt, şi eu m-am întors abia acum.

Eccles închide ochii; în tăcerea întunericului simte că misiunea lui preoţească, în esenţă şi în substanţă, e judecată.

— Da – celălalt răsuflă în colţul cel mai îndepărtat al întunericului. Presupun că ar trebui să mă duc la ea.

— Aş dori mult.

— Presupun că trebuie. E şi copilul meu.

— Exact. Ne întâlnim acolo. Spitalul St. Joseph în Brewer. Ştii unde e?

— Da, desigur. În zece minute sunt acolo.

— Să vin să te iau cu maşina?

— Nu, vin pe jos.

— Foarte bine. Dacă preferi aşa. Harry?

— Da?

— Sunt foarte mândru de tine.

— Da. OK. Ne vedem în curând.

S-ar spune că Eccles l-a chemat din fundul pământului. Glasul lui suna slab, parcă îngropat. Dormitorul lui Ruth e învăluit în întuneric; felinarul din stradă, ca o lună mai joasă, aruncă umbre peste fotoliu, peste patul încărcat, peste cearşaful mototolit pe care l-a împins cu piciorul când şi-a dat seama că telefonul nu are de gând să înceteze. Fereastra trandafirie a bisericii de peste drum e aprinsă; purpuriul, roşul, albastrul, auriul sună ca nişte clinchete de clopote diferite. Trupul lui, întreaga lui structură de oase şi de nervi, zbârnâie, scuturată parcă de clopoţei atârnaţi pe toată pielea lui argintie. Se întreabă dacă a dormit şi cât timp, zece minute sau cinci ore. Îşi găseşte lenjeria de corp şi pantalonii întinşi pe un scaun şi bâjbâie cu ele; nu numai degetele, dar întreaga sa viziune tremură în penumbra luminoasă. Cămaşa lui albă pare să se târască, asemenea unui mănunchi de licurici în iarbă. Ezită o secundă înainte de a-şi vârî degetele în cuibarul de

licurici, dar sub atingerea lui acesta se dovedeşte a fi doar pânză inofensivă, moartă. O duce în mână la patul greu, mohorât.

— Hei, fetiţo!

Halca lunguiaţă de sub pătură nu răspunde. Doar o creastă din părul lui Ruth se iveşte pe pernă. Rabbit simte totuşi ca ea nu doarme.

— Hai, trebuie să plec.

Niciun răspuns. Dacă nu dormea, atunci a auzit tot ce a vorbit la telefon, dar nu mai ştie nici el ce a spus. Nu-şi aminteşte nimic în afară de senzaţia că a fost găsit. Ruth zace greoaie şi tăcută şi trupul îi este ascuns. Noaptea e destul de caldă ca să nu fie nevoie să te înveleşti decât cu un cearşaf, dar ea şi-a luat o pătură, spunând că îi e rece. De fapt, a fost singurul lucru pe care l-a spus. N-ar fi trebuit să o silească să facă ce-a făcut. Nici nu ştie de ce i-a cerut acest lucru, decât că la momentul respectiv i s-a părut necesar. Şi-a spus că poate ei o să-i placă, sau măcar o să-i facă plăcere, să se umilească. Dacă nu a dorit s-o facă, dacă i se părea greţos, de ce nu a refuzat, cum a sperat el, în parte, că o să se întâmple? Tot timpul i-a atins obrajii cu vârfurile degetelor. Ar fi vrut să o ridice, să o strângă în braţe şi să-i spună: „Destul, acum eşti din nou a mea”, dar într-un fel, nu se putea hotărî să o oprească, îşi tot spunea mereu că o s-o facă în clipa următoare, până când a fost prea târziu şi lucrurile s-au întâmplat. Instantaneu l-a traversat şi sentimentul acela de mare mândrie. În care s-a amestecat şi ruşinea.

— Soţia mea naşte. Trebuie să mă duc să fiu acolo când aduce copilul pe lume. Mă întorc în câteva ore. Te iubesc.

Aceeaşi nemişcare a trupului de sub pătură şi aceeaşi semilună de păr ondulat ivită de sub aşternut. E atât de convins că nu doarme, încât Rabbit îşi spune: „Am ucis-o!”Dar e ridicol, aşa ceva nu te ucide, nu are nicio legătură cu moartea, totuşi gândul îl paralizează, nu o mai atinge şi

nu mai încearcă s-o facă să-l asculte.

— Ruth, reia el, trebuie să mă duc de data asta, o singură dată, naşte copilul meu şi ea e atât de bleagă, încât nu cred că e în stare s-o facă singură. Naşterea primului nostru copil a fost extrem de grea. E cel mai mic lucru pe care i-l datorez.

Poate că nu a fost formularea cea mai nimerită, dar el se străduieşte să-i explice, iar nemişcarea ei îl sperie şi începe să sufere.

— Ruth! Hei! Dacă nu vrei să vorbeşti cu mine, nu mă mai întorc. Ruth!

Ea continuă să zacă asemenea unui animal mort sau a unei persoane care a avut un accident de maşină şi asupra căreia se aruncă o prelată. Rabbit îşi dă seama că, dacă s-ar duce la ea şi ar ridica-o, s-ar reînsufleţi, dar nu-i place să fie manipulat şi se înfurie. Îşi pune cămaşa, nu-şi mai dă osteneala să-şi ia haina şi cravata, dar durează o veşnicie până să-şi tragă ciorapii; tălpile îi sunt lipicioase.

Când aude uşa închizându-se, gustul de apă de mare din gura ei se dizolvă în valul de amărăciune care-i inundă gâtul cu atâta putere, încât trebuie să se ridice în capul oaselor ca să poată respira. Lacrimile i se scurg din ochii orbiţi şi-i sărează colţurile gurii, pe măsură ce pereţii camerei prind substanţă şi apoi densitate. E ca atunci când avea paisprezece ani şi întregul univers, copacii, soarele, stelele, şi-ar fi redobândit locul lor dacă ea ar fi fost în stare să slăbească zece kilograme, doar zece kilograme, ce mare lucru, Doamne-Dumnezeule, Tu care dai formă fiecărei floricele de pe câmp? Numai că acum nu se mai roagă, ştie că e o superstiţie, tot ce-şi doreşte este ce a avut cu câteva minute în urmă, pe *el* în cameră, el care când era bun putea să o prefacă într-o floare, o dezbrăca de carnea ei şi o prefăcea în aer dulce, Dulce Ruth, îi spunea şi, dacă acum când îi vorbise, i-ar fi spus cuvântul

„dulce”, i-ar fi răspuns şi poate că s-ar fi găsit încă între cei patru pereţi ai ei. Nu. A ştiut încă din prima noapte că victoria va fi a soţiei, soţiile au cârligele şi, oricum, ea se simte îngrozitor de rău; îi vine să vomite şi valul de greaţă îi spală orice alt gând. Se duce la baie, se lasă în genunchi în faţa closetului şi contemplează ovalul de apă nemişcată din fundul toaletei, de parcă ar urma să o ajute la ceva. Nu se gândeşte să vomite tot ce are în ea, ci stă acolo doar pentru că îi face plăcere, aşa cu braţele goale pe marginea rece a bazinului de porţelan; şi se obişnuieşte încet cu ameninţarea din stomacul ei, care nu se dizolvă, ci rămâne cu ea, astfel încât, în starea ei de slăbiciune, începe să i se pară că lucrul ăsta care o face să-i fie rău îi este, de fapt, un fel de prieten.

Fuge, aproape tot drumul până la spital. În sus pe Summer o intersecţie, apoi o ia în jos pe Youngquist, o stradă paralelă cu Weiser, spre nord, populată cu clădiri de cărămidă, alternând cu spaţii comerciale părăsite, ateliere de cizmărie mirosind a piele, prăvălii cu dulciuri, ziduri înnegrite, agenţii de asigurări având în vitrină fotografii cu pagubele provocate de o tornadă, birouri imobiliare cu firme din litere de aur, o librărie. La un moment dat, un pod de lemn, în stil vechi, trece din Youngquist Street peste liniile de cale ferată care alunecă printre zidurile de piatră înnegrite de funingine stratificată ca muşchiul verde, până în centrul oraşului, unde metalul şinelor se strecoară adânc în întuneric, ca un râu căpătând reflexe de asfinţit roşiatic de la luminile de neon ale speluncilor de pe Railway Street. Răzbesc frânturi de muzică. Scândurile grele ale vechiului pod, văcsuite în negru de fumul locomotivelor, huruie sub picioarele lui. Fiind, de fapt, un băiat dintr-un orăşel de provincie, Rabbit s-a temut, de când se ştie, să nu fie înjunghiat într-o periferie. Fuge cu şi mai mare repeziciune, trotuarul se

lărgeşte, apar parcometrele, o bancă *drive-in* s-a deschis peste drum de vechea Y.M.C.A. Rabbit taie pe străduţa dintre Y şi o biserică din piatră de var, ale cărei ferestre plumbuite arată străzii spatele scenelor biblice. Nu-şi poate da seama ce reprezintă figurile. De la o fereastră înaltă a imobilului Y.M.C.A. se aude până jos ţăcănitul unei partide de biliard, în rest faţada amplă a clădirii e lipsită de viaţă. Prin uşa de sticlă laterală, vede un negru bătrân care mătură, într-o lumină verde, de acvariu. Acum simte sub tălpi seminţele moi, cărnoase, ale unui copac. Frunzele tropicale înguste ale copacului arată ca nişte suliţe întunecate pe cerul negru-gălbui. Importat din China sau din Brazilia sau de cine ştie unde, pentru că poate trăi în funingine şi fum. Parcarea spitalului St. Joseph e un pătrat de asfalt vărgat cu marginile împrejmuite de astfel de copaci, şi deasupra vârfurilor lor, în spaţiul liber, Rabbit zăreşte luna şi, o clipă, se opreşte şi comunică cu faţa ei melancolică, se opreşte dârz în mica lui umbră zdrenţuită de pe asfalt şi îşi înalţă privirea spre piatra aceea celestă care oglindeşte, cu o strălucire metalică, piatra care s-a alcătuit sub pielea lui înfierbântată. „Fă să fie totul în ordine!”, se roagă el şi se îndreaptă spre intrarea din spate. Pătrunde într-un hol acoperit cu linoleum şi parfumat cu eter şi se opreşte în faţa biroului de la recepţie.

— Angstrom, îi spune el călugăriţei din spatele maşinii de scris. Cred că soţia mea e aici.

Faţa ei rotofeie, de spălătoreasă, e încadrată, ca o prăjiturică, într-o scoică de pânză albă, scrobită. Se uită la fişe, spune „Da” şi zâmbeşte. Ochelarii cu rame metalice sunt cocoţaţi pe perniţele de grăsime ale pomeţilor.

— Puteţi aştepta acolo.

Îi arată locul cu un pix roz. Cealaltă mână i se odihneşte îndărătul maşinii de scris, pe un şirag de mărgele negre de mărimea celor din colierul de mărgele sculptate în Java pe

care i l-a cumpărat lui Janice, cândva, de Crăciun. Stă locului, zgâindu-se la călugăriţă, aşteptând să o audă spunându-i: „E aici de ore întregi, unde ai fost până acum?”Nu-i vine a crede că-l acceptă, pur şi simplu. În timp ce se uită la călugăriţă, mâna ei albă lipsită de vitalitate, o mână care nu a văzut niciodată soarele, împinge şiragul de mătănii negre de pe tejghea în poală.

Alţi doi bărbaţi sunt deja instalaţi în capătul sălii de aşteptare. Aceasta e plasată în holul de la intrarea din faţă; oamenii intră şi ies. Rabbit se aşază pe un scaun din imitaţie de piele, cu braţe de crom şi, când atinge metalul şi-i aude zăngănind uşor, are senzaţia că se găseşte la un post de poliţie şi că ceilalţi doi bărbaţi sunt poliţiştii care se pregătesc să-l aresteze. Se pare că-l ignoră deliberat. În nervozitatea care-l stăpâneşte, apucă o revistă de pe masă. E o revistă catolică, de dimensiunile *Reader’s Digest.* Încearcă să citească o poveste despre un avocat din Anglia care a devenit atât de interesat de nedreptatea legală în numele căreia Henric al VIII-lea a confiscat proprietăţile mănăstireşti, încât s-a convertit la romano-catolicism şi, ulterior, s-a călugărit. Cei doi bărbaţi de lângă el discută în şoaptă; unul dintre ei pare să fie tatăl celuilalt. Cel mai tânăr îşi frământă întruna mâinile şi aprobă din cap la tot ce-i şopteşte cel mai vârstnic.

Apare şi Eccles, clipind şi arătând uscăţiv în gulerul lui alb. O salută pe sora de la recepţie, spunându-i pe nume: „Soră Bernard”. Rabbit se ridică pe glezne care plutesc în aer şi Eccles se apropie cu acea încruntare a sprâncenelor familiară lui, devenită mai aspră în lumina spitalului. Fruntea îi este tivită de dungi roşii. S-a tuns chiar în ziua aia, când îşi întoarce capul, porţiunile de păr rărit de deasupra urechilor îi strălucesc ca penele albastre de pe guşa porumbeilor.

Rabbit îl întreabă:

— Ştie că sunt aici?

N-ar fi crezut că şi el o să vorbească în şoaptă. Detestă nota panicată din vocea lui.

— O să am grijă să i se spună dacă e conştientă, îi zice Eccles cu o voce tare care-i face pe cei doi şoptitori să ridice privirile.

Se duce la sora Bernard. Călugăriţa pare bucuroasă să pălăvrăgească, şi amândoi râd, Eccles cu hohotele lui mirate, pe care Rabbit le cunoaşte bine, şi sora Bernard cu triluri de femeie grasă, pură şi feciorelnică, care-i izbucnesc din gâtlej, uşor reţinute, stăvilite de structura de pânză scrobită care-i încadrează faţa. Când Eccles se îndepărtează, ea ridică receptorul telefonului de lângă cot. Eccles se întoarce la Rabbit, îl priveşte în faţă şi îi oferă o ţigară. Efectul este, oarecum, cel al ostiei de împărtăşanie, de căinţă, şi Rabbit o acceptă. Primul fum, după atâtea luni de abstinenţă, îi dă senzaţia că muşchii i se deplasează, aşa încât trebuie să se aşeze. Eccles se aşază alături de el pe un scaun tare şi nu face nicio încercare de conversaţie. Lui Rabbit nu-i vine în minte nimic ce-ar putea să-i spună despre partidele de golf; îşi mută stângaci ţigara aprinsă în mâna stângă şi ia o altă revistă de pe masă, asigurându-se de astă dată că nu mai e religioasă, *Saturday Evening Post.* O deschide la un articol în care autorul, cu o mutră de italian, după fotografie, povesteşte cum şi-a luat nevasta, cei patru copii şi soacra într-o excursie de trei săptămâni în Munţii Stâncoşi din Canada, care l-a costat numai o sută douăzeci de dolari, excluzând avansul iniţial la o agenţie de turism. Atenţia lui Rabbit nu poate urmări cuvintele, deviază, se divizează, rătăceşte printre mici viziuni ale lui Janice ţipând, ale capului însângerat al pruncului, ale luminii albastre, ostile, striate, pe care trebuie să o privească Janice, dacă e conştientă, *dacă e conştientă*, aşa a spus Eccles, ale mâinilor de cauciuc roşu ale mamoşului şi ale feţei lui de tifon alb, ale nărilor negre, copilăreşti ale lui Janice, lărgite ca să inhaleze mirosurile antiseptice pe

care le simte el, mirosul care se prelinge pretutindeni de-a lungul pereţilor văruiţi, mirosul de spălat, spălat, sânge spălat, vomă spălată, până când fiecare particulă miroase ca interiorul unei găleţi spălate, dar nu va fi niciodată cu adevărat curată pentru că o s-o împroşcăm din nou cu mizeria noastră. O cârpă udă, caldă, pare să i se fi înfăşurat în jurul inimii. E convins că, drept urmare a păcatului său, sau Janice, sau copilul vor muri. Păcatul său e un conglomerat de fugă laşă, cruzime, obscenitate şi îngâmfare; un cheag negru încorporat în măruntaiele naşterii. Cu toate că intestinele lui se contorsionează ca să evacueze acest cheag, să se retragă, să revină, să desfacă ce s-a făcut, Rabbit nu se întoarce spre preotul de lângă el, ci recitește pentru a nu ştiu câta oară aceeaşi frază despre delicioşii păstrăvi prăjiţi.

La marginea extremă a copacului spaimei lui, Eccles se caţără, ca o pasăre neagră, răsfoind paginile unei reviste şi încruntându-se la el însuşi. Lui Rabbit i se pare ireal; tot ce e în afara propriilor simţiri i se pare ireal. Îl furnică palmele; o stranie senzaţie de presiune îi săgetează trupul, mutându-se mereu ba în picioare, ba în ceafă. Subsuorile îl mănâncă, aşa cum i se întâmpla în copilărie când întârzia la şcoală şi alerga pe Jackson Road.

— Unde sunt părinţii ei? îl întreabă pe Eccles.

Preotul pare surprins.

— Nu ştiu. Am s-o întreb pe soră.

Dă să se ridice.

— Nu, nu, stai locului, pentru Dumnezeu!

Faptul că Eccles se comportă de parc-ar fi pe jumătate patronul spitalului îl irită. Harry ar vrea să rămână neobservat; Eccles face gălăgie. Foşneşte revistele de parc-ar despacheta lăzi cu portocale şi flutură ţigările de parc-ar fi jongler.

O femeie îmbrăcată în alb, nu călugăriţă, intră în sala de aşteptare şi o întreabă pe sora Bernard:

— N-am lăsat aici un tub cu soluţie de mobilă? Nu-l găsesc nicăieri. Un tub verde cu un vârf din ăla care şpriţuieşte.

— Nu, dragă.

Îl mai caută, pe urmă iese şi, după un minut, se întoarce şi anunţă:

— Ăsta-i misterul misterelor.

Muzica îndepărtată a ligheanelor, ambulanţelor, uşilor, o zi care, la miezul nopţii, trece într-o alta. Sora Bernard e înlocuită de o altă călugăriţă, foarte bătrână, îmbrăcată în albastru-închis. De parcă în zborul ei spre divinitate a rămas blocată în cer. Cei doi bărbaţi şoptitori se duc la biroul de recepţie, discută, apoi se îndepărtează, cu criza lor nerezolvată. Eccles şi Rabbit rămân singuri. Rabbit îşi încordează urechile ca să audă ţipătul nou-născutului, de undeva din adâncurile labirintului tăcut al spitalului. De multe ori i s-a părut că-l aude; hârşâitul unui pantof, lătratul unui câine din stradă, chicotitul unei infirmiere – fiecare dintre acestea îl derutează. Nu se aşteaptă ca rodul chinurilor lui Janice să scoată un sunet prea omenesc. Creşte în el ideea că pruncul o să fie un monstru, un monstru creat de el. Împreunarea în care a fost conceput se amestecă în mintea lui cu pătrunderea perversă la care a forţat-o, cu câteva ore în urmă, pe Ruth. Pentru moment, golit de orice dorinţă carnală, vede cu ochii minţii contorsiunile prin care a trecut trupul său. Viaţa lui îi apare ca o suită de poze groteşti, asumate fără niciun scop, un dans magic golit de credinţă. „Nu există Dumnezeu; Janice poate să moară”; cele două gânduri încolţesc simultan, într-un singur val lent. Se simte scufundat în apă, încătuşat în lanţuri de mâl transparent, fantomele ejaculărilor rapide pe care le-a împroşcat în trupurile binevoitoare ale diverselor femei. Degetele lui îi culeg scame persistente de pe genunchi.

Mary Ann. Obosit şi înţepenit şi de o lascivă duritate

după terminarea unui meci, o găsea zăbovind pe scările din faţă de sub emblema şcolii şi porneau împreună, răscolind straturile de frunze putrede, ude, în ceaţa albă de noiembrie, către maşina tatălui lui, pe care o conducea, pentru ca radiatorul să se încălzească, şi apoi o parcă. Trupul ei era un copac pe ale cărui ramuri descoperea cuiburi calde, dar întotdeauna cu o undă de timiditate. De parcă ea nu era foarte sigură, dar el era mult mai mare, un învingător. Venea la ea ca un învingător şi asta era senzaţia pe care nu a mai încercat-o de atunci încolo şi care i-a lipsit. În acelaşi fel, ea a fost cea mai bună dintre toate, pentru că a fost cea căreia el i-a adus cel mai mult, aşa obosit cum era. Uneori, strălucirea stridentă a sălii de sport se întuneca în ochii lui roşii de sudoare, alunecând într-o umbră care anticipa atingerile mângâietoare ce urmau să vină sub tavanul cenuşiu al automobilului şi, odată aflat acolo, triumful luminos al jocului care avusese loc puţin înainte se transmitea pe sub pielea ei vărgată de umbrele dârelor de ploaie de pe parbriz. Astfel încât cele două triumfuri fuzionaseră în mintea lui. Mary Ann s-a măritat cât era el în armată, un P.S. dintr-o scrisoare a mamei lui l-a dislocat de pe ţărm. În ziua aceea a fost lansat.

Dar acum simte bucurie; cu crampe şi cârcei de la statul înghesuit pe scaunul jerpelit cu braţe de crom, şi îngreţoşat de ţigările fumate, îşi aminteşte cu bucurie de fata lui; apa din inima lui a fost turnată într-o vază de bucurie, pe care vocea lui Eccles o tulbură şi o sparge:

— Am citit articolul lui Jackie Jensen de la un cap la altul şi tot nu ştiu ce vrea.

— Ce?

— Articolul ăsta al lui Jackie Jensen, în care explică de ce vrea să renunţe la baschet. Din câte îmi dau eu seama, problema de a fi jucător de baschet seamănă cu problema de a fi preot.

— Spune-mi, nu vrei să te duci acasă? Ce oră e?

— În jur de două. Aş prefera să rămân aici, dacă se poate.

— Eu n-am să fug, dacă de asta te temi.

Eccles râde şi rămâne înfipt locului. Prima impresie pe care i-o făcuse lui Harry a fost aceea de tenacitate şi acum prietenia lor intervenită între timp pare să se fi evaporat şi totul să se fi redus din nou la pură tenacitate.

— Când s-a născut Nelson, biata de ea s-a chinuit douăsprezece ore, îi spune Rabbit.

— Cea de-a doua naştere e întotdeauna mai uşoară, îi răspunde Eccles şi se uită la ceas. N-au trecut nici şase ore.

Evenimentele creează evenimente. Doamna Springer trece pe lângă ei, ieşind din camera privilegiată unde a aşteptat până acum, îl salută înţepat pe Eccles, zărindu-l cu colţul ochiului pe Harry, se împiedică pe picioarele îndurerate şi e gata să cadă cu pantofii ei cu barete. Eccles se ridică şi o conduce spre uşa de ieşire. După un timp, reapar amândoi, împreună cu domnul Springer, care poartă o cravată tricotată îngustă şi o cămaşă proaspăt adusă de la spălătorie. Mica lui mustaţă nisipie a fost tunsă atât de des, încât buza de sus i s-a strâns sub ea. Spune un:

— Bună, Harry.

Această recunoaştere din partea soţului ei, în pofida discuţiei pe care au avut-o anterior cu Eccles, o stimulează pe băbătia grasă să se răsucească spre Harry şi să-i spună:

— Dacă stai aici ca un uliu, sperând că o să moară, poţi să te duci înapoi de unde ai venit, pentru că totul merge strună şi fără ajutorul tău, şi aşa a mers tot timpul.

Cei doi bărbaţi o grăbesc spre uşa salonului, în timp ce bătrâna călugăriţă priveşte cu un zâmbet ciudat, o fi surdă? Atacul doamnei Springer, deşi l-a rănit, este primul lucru legat de gravitatea evenimentului care se petrece

undeva, îndărătul mirosului de săpun al spitalului, primul lucru care i s-a spus de când a început totul. Până ce i s-au adresat acele cuvinte, s-a simţit singur pe o planetă moartă care se învârtea în jurul marelui soare gazos, chinurile facerii prin care trecea Janice; ţipătul ei, deşi un ţipăt de ură, îi străpungea solitudinea. Gândul cumplit că Janice va muri; materializat în ţipăt, gândul îşi pierde din greutate. Acea stranie miasmă a morţii pe care o emană Janice: şi doamna Springer a simţit-o, şi această cunoaştere împărtăşită de amândoi pare să fie cea mai preţioasă legătură pe care a avut-o cu cineva vreodată.

Domnul Springer se întoarce şi trece spre ieşire, aruncându-i ginerelui un zâmbet complex, în care se îmbină dorinţa de a se scuza în numele nevestei (doar suntem amândoi bărbaţi – cunoaştem), dorinţa de a se arăta distant (totuşi purtarea ta e de neiertat: nu mă atinge!) şi reflexele mecanice de politeţe ale negustorului de maşini vechi.

„Fire-ai al dracu’ de jigodie”, îi zice Harry în gând; azvârle gândul către uşa trântită. „Prăpăditule!” Unde s-or fi ducând cu toţii? De unde or fi venind? De ce nu stă nimeni locului? Eccles se întoarce şi-i dă încă o ţigară, apoi pleacă din nou. O fumează şi simte cum îi dârdâie pereţii stomacului. Are gâtlejul ca după o noapte dormită cu gura deschisă. Propria răsuflare puturoasă îi împunge nările. Un doctor cu pieptul masiv şi cu mâini incredibil de fine şi mici, ţinute încrucişate în faţa buzunarului de la şorţ, intră în anticameră cu un aer şovăielnic. Îl întreabă pe Harry:

— Domnul Angstrom? Sunt doctorul Crowe.

Harry nu l-a mai văzut niciodată până acum; Janice a avut un alt obstetrician la primul copil, iar după câte a îndurat, taică-său a pus-o să-l schimbe cu acesta. Janice îl vizita o dată pe lună şi, întorcându-se acasă, îi povestea cât de blând este, ce mâini de aur are, cum pare să ştie exact cum e să fii gravidă.

— Cum...?

— Felicitări! Aveţi o fetiţă frumoasă.

Îi întinde mâna atât de grăbit, că Harry nu are timp să se ridice decât pe jumătate şi, astfel, absoarbe noutăţile din poziţie ghemuită. Rozul bine frecat de pe faţa doctorului – nu şi-a dezlegat masca sterilă şi aceasta îi atârnă de o ureche, dezvăluindu-i buzele pline, palide – se implică în încercarea lui Rabbit de a da o formă şi o nuanţă neaşteptatului cuvânt „fetiţă”.

— Serios? E OK?

— Trei kilograme şi jumătate. Soţia dumneavoastră şi-a păstrat cunoştinţa tot timpul şi, după ce l-a născut, a ţinut bebeluşul în braţe un minut.

— Serios? L-a ţinut în braţe? A decurs... i-a fost greu?

— Nu-u-u. A fost o naştere normală. La început a părut încordată, dar totul a decurs normal.

— Minunat. Vă mulţumesc. Doamne-Dumnezeule, vă mulţumesc.

Crowe rămâne locului şi zâmbeşte stingherit. După ce a ieşit din genunea creaţiei, vorbeşte împleticit la aer curat. Ciudat: în aceste ultime ore, el a fost mai aproape de Janice decât a fost Harry vreodată, i-a scurmat cu mâinile la rădăcini, i-a luat în stăpânire corpul cuprins de un cutremur de pământ, şi totuşi, nu-i aduce nicio destăinuire, niciun blestem, nicio binecuvântare. Pe Harry îl îngrozeşte gândul că ochii doctorului vor dezvălui cu tunete şi fulgere misterul pe care l-au absorbit; dar în privirea fixă a lui Crowe nu e nici urmă de mânie. Nici măcar o mustrare. Pare să-l încadreze pe Harry în lunga serie a soţilor mai mult sau mai puţin devotaţi care îl fac să-şi petreacă viaţa încercând să culeagă rodul seminţei lor semănate fără pic de minte.

— Pot s-o văd? întreabă Harry.

— Pe cine?

Pe cine? „Pe ea” este o răspântie care acum îl face să

tresară. Lumea e de-acum mai mare.

— Pe soţia mea.

— Bineînţeles, desigur.

Crowe pare, în felul lui delicat de-a se purta, uimit că Harry îi cere lui voie. Pesemne că e la curent cu cele întâmplate, şi totuşi, nu pare să-şi dea seama ce hău de vinovăţie se cască între Harry şi restul lumii.

— Am crezut că vă referiţi la copil. Pentru asta aş prefera să aşteptaţi orele de vizită de mâine; acum nu avem o soră care să vă arate fetiţa. Soţia dumneavoastră este însă trează, aşa cum ziceam. I-am administrat nişte Equanil. Nu-i decât un sedativ. Meprobamat. Spuneţi-mi – se trage un pic mai aproape, cu pielea lui roz şi masca sterilă –, aveţi ceva împotrivă să intre şi mama ei la ea câteva minute? Ne-a stat pe cap toată noaptea.

Îl întreabă pe *el*, fugarul, curvarul, monstrul. Pesemne că e orb. Sau, doar pentru că eşti tată, obţii iertarea tuturor, fiindcă, la urma urmei, este singurul lucru sigur pentru care ne aflăm aici.

— Sigur că da, să intre.

— Înainte, sau după dumneavoastră?

Harry ezită, îşi aminteşte de vizita pe care i-a făcut-o doamna Springer pe planeta lui pustie.

— Poate să intre înaintea mea.

— Mulţumesc. Bine. Pe urmă poate pleca acasă. O s-o scoatem într-un minut. O să fie zece minute cu totul. Soţia dumneavoastră tocmai este primenită de surori.

— Minunat.

Se aşază să arate că-i docil, apoi se ridică din nou.

— Hei, apropo, mulţumesc. Mulţumesc mult de tot. Nu ştiu cum de vă descurcaţi dumneavoastră, doctorii.

Crowe ridică din umeri.

— A fost o fetiţă cuminte.

— Când s-a născut celălalt copil, mi-am ieşit din minţi de spaimă. A durat secole.

— Unde a născut?

— La celălalt spital. Cel homeopatic.

— Îmm-hâm.

Doctorul, care intrase în genune şi se întorsese de acolo fără trăsnete, aruncă o scânteie de răutate la gândul spitalului rival, îşi scutură violent capul steril şi se îndepărtează scuturând în continuare din cap.

Eccles intră în încăpere zâmbind larg ca un şcolar, iar Rabbit nu se poate aduna să-i privească mutra nătângă. Îi sugerează o rugăciune de mulţumire adusă Domnului, iar Rabbit îşi înclină capul, fără chef, în tăcerea prietenului lui. Fiecare bătaie de inimă pare să se ciocnească de un perete alb, larg. Când ridică privirea, obiectele îi par infinit mai solide şi oarecum înclinate, par atât de încărcate de substanţă, de zici că-s gata să se răstoarne. Fericirea lui adevărată e o scară de pe a cărui treaptă de sus tot încearcă să sară şi mai sus, fiindcă ştie că aşa ar trebui să facă.

Fraza lui Crowe legată de surorile care „o primenesc” pe Janice are o conotaţie ciudată à la Crăiasa lunii mai[6]. Când e condus în camera ei, se aşteaptă s-o găsească cu panglicuţe în păr şi cu picioarele patului decorate cu flori din hârtie creponată. Dar nu-i apare decât binecunoscuta Janice, întinsă între două cearşafuri netede, pe un pat de metal înalt. Întoarce capul şi spune:

— Ei, ia te uită cine n-a venit!

— Bună, spune el şi se apropie de ea cu gând s-o sărute cât mai gingaş.

Se apleacă aşa cum s-ar apleca spre o floare din glastră. Gura ei emană o duhoare dulceagă, de eter. Spre mirarea lui, îşi saltă braţele de sub cearşaf, îl prinde de cap şi îi trage faţa în jos spre gura ei molcuţă, fericită,

---

[6] „Crăiasa lunii mai” era aleasă dintre fetele participante la sărbătoarea populară de Armindeni (1 mai), care marca sosirea primăverii. (N. tr.)

fremătătoare.

— Hei, uşurel, o îndeamnă el.

— N-am picioare, îl anunţă ea, e o senzaţie tare ciudată.

Are părul lipit de cap şi prins într-o coadă igienică, şi nu e machiată. Căpşorul ei răsare negru din perna albă.

— N-ai picioare?

Se uită în jos şi le zăreşte sub cearşaf, răşchirate într-un V imobil.

— La sfârşit mi-au făcut o injecţie subdurală sau aşa ceva şi n-am simţit nimic. Zăceam acolo, îi auzeam cum mă îndeamnă să împing şi, până să mă dezmeticesc, a apărut un bebeluş micuţ şi neajutorat, cu o faţă rotundă ca luna plină, care se uita la mine chiorâş. I-am spus mamei că seamănă cu tine, dar ea nici n-a vrut s-audă aşa ceva.

— M-a făcut cu ou şi cu oţet.

— Tare-aş fi vrut să n-o lase înăuntru. N-am vrut s-o văd. *Pe tine* voiam să te văd.

— Serios, Dumnezeule. De ce, iubito? După ce m-am purtat atât de urât cu tine.

— Nu, nu te-ai purtat urât. Mi-au zis că eşti aici şi tot timpul m-am gândit că-i copilul tău şi a fost ca şi cum te-aş naşte *pe tine.* Sunt atât de îmbibată cu eter, de-mi pare că plutesc; şi n-am picioare. Aş putea turui la nesfârşit.

Îşi pune mâinile pe abdomen, închide ochii şi zâmbeşte.

— Sunt beată de-a binelea. Vezi, sunt plată.

— Acum poţi să-ţi pui costumul de baie, îi zice el.

Zâmbeşte şi intră în deriva conversaţiei ei eterice, simţindu-se de parcă nici el însuşi n-ar mai avea picioare şi pluteşte pe spate pe oglinda unei mări întinse de lumină purificatoare, ca o băşică printre cearşafurile apretate şi suprafeţele sterile dinainte de revărsatul zorilor. Frica şi remuşcările i s-au risipit, iar recunoştinţa îi este atât de imensă, că n-are seamăn.

— Doctorul mi-a spus că ai fost o fetiţă cuminte.

— Ca să vezi. N-am fost deloc cuminte. Am fost

îngrozitoare. Am plâns şi am urlat şi i-am spus să-şi ţină mâinile acasă. Totuşi, cel mai tare m-a supărat călugăriţa aia oribilă, când s-a apucat să mă radă pe uscat.

— Biata Janice.

— Nu, a fost minunat. Am încercat să-i număr degeţelele de la picioare, dar eram atât de ameţită că n-am reuşit, aşa că i-am numărat ochii. Doi. Ne-am dorit o fetiţă? Spune-mi că da.

— Eu, unul, mi-am dorit.

Descoperă că ăsta-i adevărul, deşi cuvintele i-au scos la lumină dorinţa.

— Acum o să am şi eu pe cineva să-mi ţină partea împotriva ta şi a lui Nelson.

— Nelson ce mai face?

— Păi... în fiecare zi întreba când vine tăticu', până ce-mi venea să-l croiesc, bietul îngeraş. Nu mă pune să vorbesc despre asta, e prea deprimant.

— Ah, la naiba! exclamă el şi lacrimile care păreau să nici nu existe îi înţeapă rădăcina nasului. Nu-mi vine să cred că am fost în stare de aşa ceva. Habar n-am de ce-am plecat.

„Fâsss", se cufundă ea mai adânc în pernă şi pe faţă i se lăţeşte un zâmbet.

— Am un bebeluş.

— E formidabil.

— Eşti adorabil. Pari atât de înalt.

Spune asta cu ochii închişi, iar când îi deschide, îi sunt tiviţi cu o idee năucă; nu i-a mai văzut niciodată aşa de strălucitori. Ea şopteşte:

— Harry. Fata din patul de alături a plecat azi acasă, aşa că ce-ar fi ca, după ce pleci, să te strecori înapoi pe fereastră şi să stăm treji toată noaptea, să povestim? Ca şi cum te-ai întoarce din armată sau, ştiu eu, de undeva. Ai făcut dragoste cu multe femei?

— Hei, cred că acum ar trebui să dormi.

— Nu-i nimic, acum o să faci mai bine dragoste cu mine.

Chicoteşte şi încearcă să se mişte în pat.

— Nu, n-am vrut să spun asta, eşti un amant bun, mi-ai dăruit un copil.

— Se pare că eşti destul de sexy pentru cineva în situaţia ta.

— Ţi se pare ţie, zice ea. Te-aş invita în pat lângă mine, dar e atât de îngust. Aaah.

— Ce-i?

— Mi-e aşa poftă de-o oranjadă.

— Hai că eşti nostimă.

— *Tu* eşti nostim. Ah, bebeluşa aia părea atât de supărată. O călugăriţă umple cadrul uşii cu boneta ei.

— Domnule Angstrom, a sosit timpul.

— Vino să mă săruţi, îi zice Janice.

Îi atinge faţa când el se apleacă să-i inhaleze din nou eterul; gura ei este un nor călduţ care, dintr-odată, se despică, iar dinţii ei îi ciupesc buza de jos.

— Nu pleca, îl roagă ea.

— Deocamdată plec. Mă întorc mâine.

— Te iubesc.

— Ascultă-mă. *Eu* te iubesc.

Eccles, care l-a aşteptat în anticameră, îl întreabă:

— Cum ţi s-a părut?

— Formidabilă.

— Acum ai de gând să te întorci... ăăă... de unde-ai venit?

— Nu, răspunde Rabbit îngrozit, pentru numele lui Dumnezeu. Nu pot.

— Păi, în cazul ăsta, n-ai vrea să vii acasă la mine?

— Uite cum stă treaba, m-aţi ajutat enorm. Mă pot duce acasă la părinţii mei.

— E cam târziu să-i trezeşti.

— Nu, sincer, nu vreau să vă deranjez.

În sinea lui, deja s-a hotărât să-i accepte invitaţia.

Fiecare oscior îi pare dezarticulat.

— Niciun deranj; doar nu te invit să te muţi la noi, stăruie Eccles.

Noaptea asta lungă îi macină nervii.

— Avem o mulţime de camere.

— OK. OK. Bine. Mulţumesc.

Se întorc cu maşina la Mt. Judge pe autostrada familiară. La ora asta e pustie, nu circulă nici măcar camioanele. Deşi e miezul nopţii, cerul este de-o întunecime ciudată, spălăcită, bătând în gri. Harry stă mut şi priveşte prin parbriz, înţepenit trupeşte şi sufleteşte. Autostrada sinuoasă îi pare un drum drept, larg care i s-a deschis în faţă. Nu-şi doreşte nimic altceva decât să meargă unde-l duce.

Casa parohială e cufundată în somn. Holul de la intrare miroase ca o debara. Eccles îl conduce la etaj, într-o cameră unde patul are o cuvertură cu franjuri. Foloseşte baia pe furiş şi, rămas în lenjeria intimă, se ghemuieşte în aşternutul foşnitor, curat, făcându-se cât mai mic cu putinţă. Astfel încovrigat lângă marginea patului, se cufundă în somn la fel cum se retrage broasca ţestoasă în carapace. Somnul din noaptea asta nu este un tărâm întunecos, bântuit, pe care mintea trebuie să-şi impună în mod conştient să-l invadeze, ci o grotă săpată înlăuntrul lui, în care se piteşte în timp ce ghearele ursului bat darabana ca ploaia de afară.

Soarele, bătrânul clovn, încadrează camera. Două scaune roz flanchează fereastra cu plasă de ţânţari, unsă cu lumina care pătează un scriptoriu plin cu plicuri. Deasupra biroului este atârnată o pictură înfăţişând o doamnă în roz care păşeşte către privitor. Din uşă răsună o voce de femeie.

— Domnule Angstrom. Domnule Angstrom.

— Mda. Bună, strigă el răguşit.

— E douăsprezece şi douăzeci. Jack mi-a spus să vă anunţ că programul de vizită la spital e între orele unu şi trei.

Recunoaşte glasul vioi, ciripitor, al nevestei lui Eccles, care parcă ar adăuga: „Şi ce dracu' cauţi tu în casa mea?"

— Mda. OK. Vin imediat.

Îşi trage pe el pantalonii de culoarea cafelei cu lapte, pe care i-a purtat noaptea trecută şi, nemulţumit că toate hainele îi sunt soioase, îşi ia în baie pantofii, şosetele şi cămaşa, amânând clipa când o să-i atingă pielea, lăsându-le să se aerisească încă un minut. Încă buimac de somn, deşi se împroaşcă cu apă peste tot, iese cu ele din baie şi coboară la parter în picioarele goale şi tricou.

O găseşte pe micuţa nevastă a lui Eccles în bucătăria ei spaţioasă; de data asta este îmbrăcată într-un şort kaki, cu sandale şi are degetele de la picioare date cu ojă.

— Cum aţi dormit? se interesează ea de după uşa frigiderului.

— Buştean. Fără vise, fără nimic.

— Iată urmările unei conştiinţe împăcate, comentează ea şi pune pe masă un pahar cu suc de portocale cu un clinchet ascuţit.

El îşi închipuie că, văzându-l îmbrăcat sumar, doar cu tricoul tras peste piept, se fereşte să se uite la el.

— Ei, nu vă deranjaţi din pricina mea. O să-mi iau ceva de mâncare din Brewer.

— N-o să vă fac ouă sau altceva. Vă plac cerealele Cheerios?

— Le ador.

— Perfect.

Sucul de portocale îi mai spală din scamele din gură. Îi priveşte pulpele; tendoanele albe din spatele genunchilor îi zvâcnesc în timp ce aranjează lucrurile pe blat.

— Ce mai face Freud? o întreabă.

E conştient că asta ar putea fi de rău, fiindcă, amintindu-

i de după-amiaza aceea, îi va reaminti şi faptul că a plesnit-o peste fund; dar, când vine vorba de doamna Eccles, are sentimentul ridicol că el e şeful şi că nu are cum să facă vreo greşeală.

Ea se întoarce la el plimbându-şi vârful limbii peste dinţii dintr-o parte, ceea ce face ca gura să-i pară asimetrică şi gânditoare. Îl priveşte calmă. El îi zâmbeşte; expresia ei este a unei şcolăriţe care vrea să pară că ştie mai multe decât spune.

— E neschimbat. Ce vă place la Cheerios, lapte sau smântână?

— Lapte. Smântâna e prea vâscoasă. Unde-s ceilalţi?

— Jack e la biserică, probabil joacă ping-pong cu vreunul din delincvenţii ăia juvenili. Joyce şi Bonnie dorm, Dumnezeu ştie de ce. Toată dimineaţa au vrut să se uite la omul rău din camera de oaspeţi. A trebuit să dau dovadă de dragoste adevărată să le ţin departe.

— Cine le-a spus că sunt om rău?

— Jack. Le-a spus la micul dejun: „Aseară am adus acasă un om rău care n-o să mai fie rău de-acum încolo”. Copiii au nume pentru toţi oamenii-problemă ai lui Jack – dumneavoastră sunteţi Omul rău, domnul Carson, un alcoolic, e Tembelul, doamna MacMillan e Femeia Care Sună în Toiul Nopţii. Apoi, mai sunt doamna Amărâta, domnul Asurzilă, doamna Din Vecini şi Zornăilă. Zornăilă este omul cel mai nefericit din lume, dar o dată le-a adus copiilor nişte capsule de-alea de celuloid, cu o greutate în ele, de-alea de zornăie. De atunci i-a rămas numele Zornăilă.

Rabbit izbucneşte în râs, iar Lucy, după ce îi întinde castronul cu Cheerios – i-a turnat prea mult lapte; s-a obişnuit să stea cu Ruth, care-l lăsa să-şi toarne singur laptele; preferă să toarne cât să înmoaie fulgii puţin, astfel încât laptele şi cerealele să fie un amestec omogen –, continuă să ciripească veselă:

— Cel mai rău lucru în legătură cu un comitet sau altul s-a întâmplat când Jack vorbea la telefon cu unul dintre paracliseri şi i-a venit ideea că l-ar înveseli un pic pe bietul om dacă i-ar obţine o slujbă la biserică, aşa că a sugerat „Ce-ar fi să-l punem pe Zornăilă să se ocupe de una-alta?”

Ei bine, tipul de la capătul celălalt al firului l-a întrebat „Care Zornăilă?”, iar Jack şi-a dat seama ce i-a ieşit pe gură, dar, în loc să dreagă busuiocul, cum ar fi făcut oricine altcineva, i-a povestit întreaga tărăşenie, cum l-au poreclit copiii Zornăilă şi, fireşte, boşorogului ăluia ramolit nu i s-a părut la fel de nostimă. Vedeţi, era prieten cu Zornăilă; nu erau tocmai parteneri de afaceri, ci doar luau adesea masa împreună în Brewer. Asta-i treaba cu Jack: vorbeşte întotdeauna prea mult. Acum paracliserul probabil povesteşte la toată lumea că parohul îşi bate joc de bietul Zornăilă.

El izbucneşte din nou în râs. I se serveşte cafeaua într-o ceşcuţă subţire şi deloc adâncă, cu marginea aurită, iar Lucy se aşază în faţa lui, cu ceaşca ei.

— Şi-a zis că n-o să mai fiu om rău? întreabă Rabbit.

— Da. E încântat la culme. A plecat de acasă aproape fredonând. E primul lucru constructiv pe care îşi închipuie că l-a făcut de când ne-am mutat în Mt. Judge.

Rabbit cască.

— Păi, nu prea ştiu ce-a făcut.

— Nici eu, mărturiseşte ea, dar dacă ar fi să te iei după el, toată treaba asta a căzut pe umerii lui.

Insinuarea asta, cum că a fost ţinut în frâu, nu-i pică bine. Simte că zâmbetul îi este forţat.

— Serios? V-a povestit despre mine?

— Ah, tot timpul. Ţine foarte mult la dumneavoastră. Habar n-am de ce.

— Sunt uşor de îndrăgit.

— Asta aud întruna. Pe doamna Smith, biata bătrânică, o aveţi la degetul mic. Zice că sunteţi formidabil.

— Şi dumneavoastră nu vi se pare c-aş fi?

— Poate că nu sunt îndeajuns de bătrână. Poate că mi s-ar părea dacă aş avea şaptezeci şi trei de ani.

Ridică ceaşca la gură şi o înclină, iar pistruii de pe nasul alb, îngust, i se desluşesc mai clar în vecinătatea cafelei maro aburinde. E o fetiţă poznaşă. Da, e limpede ca lumina zilei, e genul de fată poznaşă. Pune ceaşca pe masă şi se uită la el cu ochi rotunzi, iar spaţiul alb, triunghiular, dintre sprâncene pare să-l privească şi să-şi râdă de el.

— Ei, ia spuneţi-mi, cum vă simţiţi ca un om nou? Jack tot speră că la un moment dat o să mă dau şi eu pe brazdă şi voiam să ştiu la ce să mă aştept. Simţiţi că „v-aţi mai născut o dată”?

— A, nu, mă simt cam la fel.

— Nu vă purtaţi la fel.

El mormăie „Păi” şi se foieşte pe scaun. De ce s-o fi simţind atât de stânjenit? Încearcă să-l facă să se simtă prost, ca un fătălău, doar pentru că intenţionează să se întoarcă la nevastă-sa. E perfect adevărat, nu se mai comportă la fel; şi nu mai simte la fel nici pentru ea; şi-a pierdut vioiciunea care cu atâta uşurinţă l-a făcut să-i pipăie fundul în ziua aia. Îi povesteşte:

— Aseară, când veneam încoace, am avut senzaţia că dinaintea mea se deschide un drum drept; înainte parcă eram în pustiu, nu conta încotro mă îndrept.

Feţişoara de deasupra ceştii de cafea ţinute cu două mâini, ca un castron de supă, este perfect întinsă de încântare; se aşteaptă s-o vadă râzând, dar ea îi zâmbeşte în tăcere. „Mă vrea”, îi trece lui prin cap.

Apoi îşi aminteşte de Janice, cu picioarele ei paralizate, vorbind despre degetele de la picioare, iubire şi oranjadă, iar gândul ăsta probabil îi schimbă expresia feţei, fiindcă Lucy Eccles întoarce capul nerăbdătoare şi spune:

— Păi, atunci, poate că ar fi mai bine s-o apucaţi pe drumul ăsta frumos şi drept. E unu fără douăzeci.

— Cât îmi ia dacă merg pe jos până la staţia de autobuz?

— Nu-i departe. V-aş duce eu cu maşina până la spital dacă n-ar fi copiii.

Ciuleşte urechea spre scară.

— Vorbeşti de lup şi iată că a şi apărut unul.

În timp ce el îşi trage şosetele, în bucătărie se strecoară fetiţa cea mai mare, îmbrăcată doar în chiloţei.

— Joyce.

Maică-sa se opreşte la jumătatea drumului spre chiuvetăcu ceştile goale.

— Treci imediat înapoi în pat.

— Bună, Joyce, o salută Rabbit. Ai coborât să-l vezi pe omul rău?

Joyce face ochii mari şi îmbrăţişează peretele cu omoplaţii. Burtica lungă, aurie, îi iese în afară cu un aer gânditor.

— Joyce, repetă Lucy. N-ai auzit ce ţi-am spus?

— De ce nu are cămaşa pe el? rosteşte copilul cu claritate.

— Nu ştiu, îi răspunde maică-sa, probabil îşi închipuie că are un piept arătos.

— Dar am pe mine tricoul, protestează el.

Ele se comportă de parcă niciuna nu l-ar vedea.

— Alea-s ţe-ţe-le lui? întreabă Joyce.

— Nu, scumpo, doar doamnele au sâni. Ţi-am mai spus.

— La naiba, dacă toată lumea se agită atâta, bombăne Rabbit şi îşi pune cămaşa.

E şifonată, iar gulerul, pe dinăuntru, este gri; a îmbrăcat-o curată să meargă la Club Castanet. N-are sacou, a plecat mult prea în grabă de la Ruth.

— OK, spune el, vârându-şi cămaşa în pantaloni. Mulţumesc foarte mult.

— Să vă fie de bine, replică Lucy. Fiţi cuminte.

Cele două fete îl conduc pe hol. Picioarele albe ale lui Lucy au paloarea pieptului gol al fetiţei. Micuţa Joyce nu-şi

ia ochii de la el. Se întreabă ce-o frământă. Copiii şi câinii simt lucrurile invizibile. Încearcă să-şi dea seama cât sarcasm s-o fi ascunzând în acel „Fiţi cuminte!”şi ce-a vrut să spună cu asta, dacă o fi vrut să spună cât de cât ceva. Îşi doreşte ca ea să-l fi putut duce cu maşina; îşi doreşte, îşi doreşte cu adevărat să urce cu ea într-o maşină. Nu neapărat ca să facă ceva, ci, mai curând, să vadă ce s-ar întâmpla. Lungeşte momentul despărţirii, iar atmosfera devine încordată.

Stau la uşă, el, nevasta cu ten de bebeluş a lui Eccles, de sub ei feţişoara lui Joyce se uită în sus cu buzele pline şi sprâncenele arcuite ale lui taică-său, iar şi mai jos sunt unghiile date cu ojă ale lui Lucy, scoicuţe purpurii înşirate la rând pe covor. Tulbură liniştea cu zdrăngănitul unei scuze vagi şi pune mâna pe clanţă. Ideea că numai doamnele au sâni îl bântuie prosteşte. Îşi ridică privirea de la unghii spre chipul atent al lui Joyce şi de acolo la sânii maică-sii, două ridicături ascuţite sub o bluză cu nasturi care dezvăluie sub ţesătura ei vaporoasă, văratică, umbra albă a sutienului. Când privirea lui o întâlneşte pe cea a lui Lucy, tăcerea e sfâşiată de un lucru uimitor. Femeia îi face cu ochiul. Cu viteza luminii; poate doar i s-a năzărit. Apasă pe clanţă şi porneşte pe aleea însorită simţind un murmur în piept, de parcă acolo i-ar fi plesnit o coardă.

La spital i se spune că Janice e pe moment cu bebeluşul şi n-ar dori el să aştepte? Stă în fotoliul cu braţele cromate şi frunzăreşte de la coadă la cap un exemplar din revista *Woman’s Day* când, deodată, intră o femeie cu părul cenuşiu şi cumva şi argintiu, pieptănat pe spate, cu pielea ridată fin. Figura ei îi pare atât de familiară, încât rămâne cu ochii aţintiţi asupra ei. Ea îşi dă seama cum stau lucrurile şi trebuie să-i vorbească; Harry simte că ea, una, ar fi preferat să nu-l ia în seamă. Cine să fie? Faptul că îi pare cunoscută a făcut să-i vibreze o coardă de la mare

distanţă. Se uită la el fără tragere de inimă şi îi spune:

— Eşti un fost elev de-al lui Marty. Sunt Harriet Tothero.Ai venit la noi la cină într-un rând. Aproape că-mi amintesc numele tău.

Exact, asta era, dar nu de asta îşi aminteşte de ea, pentru că îi sărea în ochi când o vedea pe stradă. Majoritatea elevilor din Mt. Judge ştiau că Tothero calcă pe de lături, iar în ochii lor nevinovaţi soţia lui apărea cu o cunună de flăcări întunecate, o martiră în carne şi oase, o umbră vie a păcatului.

Le sărea în ochi nu fiindcă le-ar fi inspirat milă, ci, mai curând, o fascinaţie morbidă; Tothero însuşi era un măscărici şi un palavragiu, un treanca-fleanca de doi bani, aşa *că* pata propriilor lui acţiuni aluneca de pe el ca grăsimea de pe o raţă. Figura înaltă, argintie, serioasă a nevesti-sii era cea care acumula încărcătura depravării lui şi o elibera către minţile lor tinere cu un şoc electric ce îi făcea să-şi mute privirea la vederea ei, şi de teamă, dar şi de jenă. Harry se ridică constatând cu mirare că lumea în care păşeşte ea este de-acum lumea lui.

— Mă numesc Harry Angstrom, i se prezintă el.

— Da, aşa te cheamă. Era aşa de mândru de tine. Mi-a vorbit de multe ori despre tine. Chiar şi de curând.

De curând. Ce i-o fi spus ei? O fi ştiind ceva despre el? L-o fi condamnând în sinea ei? Figura ei prelungă, de învăţătoare, ca de fiecare dată, îşi păstrează secretele adânc îngropate.

— Am auzit c-a fost bolnav.

— Da, Harry, încă este. Rău de tot. A avut două congestii cerebrale, una după internarea în spital.

— E internat aici?

— Da. Ai vrea să-l vizitezi? Ştiu că s-ar bucura foarte mult. Doar o clipă. A avut foarte puţini vizitatori; îmi închipui că asta-i tragedia meseriei de dascăl. Tu îţi aduci aminte de atâţia elevi, dar aşa de puţini îşi mai amintesc

de tine.

— Sigur că mi-ar face plăcere să-l văd.

— Atunci, vino cu mine. Mă tem că o să ţi se pară mult schimbat, îi spune ea în timp ce înaintează pe coridoare.

El nu înţelege tot ce-i zice ea; atenţia i se concentrează asupra pielii ei, încearcă să-şi dea seama dacă chiar aduce cu o grămadă de piei micuţe de şopârlă, cusute la un loc. Nu i se văd decât mâinile şi gâtul.

Tothero e singur într-un salon. Nişte draperii albe, ca nişte prezenţe îndatoritoare, atârnă pline de optimism la căpătâiul patului. Plantele verzi de pe pervazuri primenesc aerul cu oxigen. Ferestrele întredeschise, cu geamurile înclinate, aduc miresmele verii în rezervă. Pe aleile de pietriş de dedesubt se aud paşi.

— Dragule, ţi-am adus pe cineva. E de-a dreptul un miracol că aştepta afară.

— Vă salut, domnule Tothero. Soţia mea a născut.

Rosteşte aceste cuvinte şi se îndreaptă spre pat mânat parcă de inerţie. Îl năuceşte complet imaginea bătrânului care zace chircit, cu limba alunecându-i din gura căscată strâmb. Chipul lui Tothero, acoperit de ţepi albi, e gălbejit, cufundat adânc în perne, iar încheieturile subţiri îi ies din mânecile pijamalei în dungi viu colorate, pe lângă trupul împuţinat de boală. Rabbit îi întinde mâna.

— Nu-şi poate ridica braţele, Harry, îi spune doamna Tothero. E complet neajutorat. Totuşi, stai de vorbă cu el. De văzut şi auzit încă vede şi-aude.

Pronunţia ei plăcută, plină de răbdare, are un ton cântat de-a dreptul sinistru, de parcă şi-ar fredona sieşi o melodie.

Dacă tot i-a întins mâna, Harry duce gestul până la capăt şi îl apasă pe dosul palmei. Cu toată uscăciunea, sub puful care-l zgârie, mâna e caldă şi, spre groaza lui Harry, se mişcă, se răsuceşte cu încăpăţânare, aşa că îi întoarce atingerea cu palma ţinută în sus. Harry îşi retrage

degetele şi se lasă pe scaunul de lângă pat. Ochii bătrânului său antrenor se mişcă cu o agilitate împrăştiată când întoarce capul cu doi-trei centimetri către musafir. Carnea de sub ei s-a scofâlcit atât de rău, încât au ajuns uşor bulbucaţi. „Să vorbească”, neapărat trebuie să vorbească.

— E fetiţă. Vreau să vă mulţumesc, zice el cu glas tare, că m-aţi ajutat să mă împac cu Janice. Aţi fost foarte de treabă.

Tothero îşi retrage limba şi se întoarce cu faţa către nevastă-sa. Un muşchi de sub maxilar îi zvâcneşte, buzele i se ţuguie, iar bărbia i se încreţeşte de mai multe ori, parcă i-ar pulsa, când încearcă să spună ceva. Scoate cu chiu, cu vai câteva vocale tărăgănate; Harry întoarce capul să vadă dacă doamna Tothero i le poate descifra, dar, spre surprinderea lui, ea se uită în altă parte. Priveşte pe fereastră, spre o curte verde, pustie. Chipul ei este imobil ca o fotografie.

Să nu-i pese oare? Dacă-i pe-aşa, să-i povestească oare lui Tothero despre Margaret? N-avea însă de spus despre Margaret nimic care l-ar putea bucura pe Tothero.

— De-acum m-am îndreptat, domnule Tothero, şi sper să vă văd în curând pe picioare.

Tothero întoarce capul cu o iuţeală supărată, cu gura închisă, cu ochii mijiţi şi, o clipă, pare atât de coerent, încât Harry e convins că o să vorbească, că această pauză e doar un şiretlic de-al bătrânului său pedagog cu pumn de fier de a rămâne tăcut până când îi acorzi toată atenţia. Pauza se prelungeşte însă, se dilată de parcă, după ce a fost folosită timp de şaizeci de ani ca să spaţieze cuvinte, a prins o viaţă proprie, canceroasă, şi a înghiţit vorbele. Şi totuşi, în primele momente de tăcere irupe o anumită forţă, un suflet uman îşi emite stăruitor razele invizibile şi inodore. Pe urmă, ochii grăitori pălesc, pleoapele maronii se ridică şi dezvăluie privirii o gelatină rozalie, buzele se

despart şi vârful limbii alunecă din gură.

— Ar trebui să cobor să-mi vizitez soţia, răcneşte Harry. Tocmai a născut aseară. E fetiţă.

Îl cuprinde claustrofobia, se simte ca şi cum ar fi închis în craniul lui Tothero; când se scoală, se teme să nu dea cu capul de tavan, deşi acesta e la câţiva metri buni mai sus.

— Îţi mulţumesc foarte mult, Harry. Ştiu că s-a bucurat să te revadă, îi spune doamna Tothero.

Din tonul ei, însă, simte că a picat un examen. Porneşte pe coridor cu paşi elastici, pus pe liber. Sănătatea lui, viaţa lui redresată transformă spaţiul, chiar şi spaţiul antiseptic de pe coridoarele spitalului, într-un deliciu. Şi totuşi, vizita lui la Janice îl dezamăgeşte. Poate că se simte încă gâtuit de emoţia de a-l fi văzut pe Tothero terminat, mirosind a pământ de flori; poate că, după trezirea din anestezia cu eter, pe Janice o gâtuie gândul cum s-a purtat el cu ea. Se plânge tot timpul ce tare o dor suturile şi, când încearcă să-i explice că se căieşte, pe ea asta pare s-o plictisească din nou. Începe să-l sufoce greutatea aceasta de a-i face cuiva pe plac. Ea îl întreabă de ce nu i-a adus flori. Pentru că n-a avut deloc timp; îi povesteşte cum a petrecut noaptea şi ea, nici mai mult, nici mai puţin, îl pune să i-o descrie pe doamna Eccles.

— E cam de înălţimea ta, răspunde el prudent. Are câţiva pistrui.

— Soţul ei a fost minunat, îi spune ea. Pare să iubească pe toată lumea.

— E OK, zice Rabbit. Îmi induce o stare de nelinişte.

— Ah, ţie toată lumea îţi induce o stare de nelinişte.

— Ei, hai, că nu-i adevărat. Marty Tothero nu m-a făcut niciodată să mă simt aşa. Tocmai l-am văzut pe amărât zăcând în pat într-un salon din capătul coridorului. Nu poate săscoată un cuvânt şi nici să-şi mişte capul mai mult de doi-trei centimetri.

— El nu-ţi induce o stare de nelinişte, dar eu da, nu-i

aşa?

— N-am zis asta.

— A, nu. Aaaau! Ale naibii suturi, zici că-s sârmă ghimpată. Îţi induc aşa o stare de nelinişte de mă laşi baltă timp de două luni.

— Of, Doamne, Janice. Nu făceai toată ziua altceva decât să te uiţi la televizor şi să bei. Vreau să spun că nu că n-aş fi greşit, dar am simţit că n-aveam încotro. Ai senzaţia că te afli în coşciug până să te golească de sânge. În prima seară, când am urcat în maşină în faţa casei alor tăi, chiar şi atunci, la fel de uşor aş fi putut merge după Nelson, să-l iau şi să-l duc acasă...

Pe chipul ei se aşterne din nou expresia aceea de plictis, întoarce capul când într-o parte, când în alta, ca şi cum ar vrea să alunge nişte muşte, să nu i se aşeze pe frunte. Lui îi scapă:

— Futu-i.

Treaba asta o zgândăreşte. Îl pune la punct:

— Văd că traiul alături de prostituata aia nu ţi-a ameliorat deloc limba.

— Nu era prostituată, ca să fim exacţi. Doar şi-o dădea în mirişte cu toţi băieţii. Cred că există o grămadă de fete ca ea. Vreau să zic, dacă ai de gând să le faci prostituate pe toate femeile nemăritate...

— Unde ai de gând să locuieşti acum? Până când ies eu din spital.

— Mă gândeam să mă mut cu Nelson în apartamentul nostru.

— Nu sunt sigură că o să poţi. N-am mai plătit chiria în ultimele două luni.

— Ce face? N-ai plătit-o?

— Doamne sfinte, Harry. Da’ văd că ai pretenţii, nu glumă. Te aşteptai ca tăticu’ să continue plata chiriei? Eu, una, n-aveam niciun sfanţ.

— Păi, ce, a venit proprietarul după bani? Ce s-a

întâmplat cu mobila noastră? A aruncat-o în stradă?

— Nu ştiu.

— Nu ştii? Păi, spune-mi atunci, *ce* ştii? Ce-ai făcut în tot acest răstimp? Ai dormit pe tine?

— Am purtat în pântec copilaşul nostru.

— Ce mama dracului, nu mi-am închipuit că tot timpul trebuie să stai cu mintea la treaba asta. Problema ta, copilă, e că te doare-n cot de toate. Pe bune.

— Dacă te-ai auzi cum vorbeşti.

El nu are urechi să audă cum vorbeşte, îşi aduce aminte ce a simţit cu o seară în urmă şi, după o pauză, încearcă s-o ia de la capăt.

— Hei, zice el, te iubesc.

— Te iubesc, zice şi ea. N-ai o fisă de douăzeci şi cinci de cenţi?

— Cred că da. La ce-ţi trebuie?

— Dacă bagi o fisă în chestia aia, spune ea şi îi arată cu degetul un televizor mic, aşezat pe o poliţă înaltă, funcţionează un ceas. E o emisiune haioasă la ora două, la care mă uitam împreună cu mama când eram acasă.

Aşa că timp de treizeci de minute rămâne aşezat lângă patul ei şi se uită la un realizator TV cu părul tuns periuţă, cum zăpăceşte de cap o liotă de cucoane bătrâioare din Akron, statul Ohio şi Oakland, statul California. Ideea e că toate aceste femei au suferit nişte tragedii pe care le fac publice şi pe chestia asta primesc o sumă de bani care depinde de intensitatea aplauzelor primite, dar în clipa când realizatorul se pregăteşte să încheie emisiunea anunţând momentul publicitar şi glumind pe seama nepoţeilor şi a coafurii tinereşti a bătrânelor, nu prea mai e loc de tragedie. Pe Rabbit îl obsedează gândul că realizatorul, care are stilul evreilor de a pronunţa foarte clar fiecare cuvânt, oricât de repede ar vorbi, o să se apuce să facă reclamă la aparatul de curăţat legume Magipeel, dar produsul nu pare să fi ajuns celebru. Nu-i o emisiune

tocmai rea; o pereche de gemene cu părul oxigenat şi buci pline de zvâc le mână pe femei spre tot felul de microfoane, separeuri şi zone alocate aplauzelor. Ba chiar duce la încheierea păcii; ajunge să se ţină de mână cu Janice. Patul îi vine aproape până la gât şi îi place să aibă această relaţie ciudată cu o femeie – parcă ar purta-o pe umeri fără să-i simtă greutatea. Îi înalţă partea rabatabilă a patului şi îi toarnă apă în pahar, iar aceste mici servicii îi satisfac o anume nevoie lăuntrică. Emisiunea încă nu s-a terminat când o soră intră şi îl anunţă:

— Domnule Angstrom, dacă vreţi să vă vedeţi fetiţa, acum e momentul, colega mea îi ridică pe bebeluşi la fereastră.

Porneşte pe coridor după ea; şoldurile pătrăţoase i se leagănă sub fusta albă scrobită. Judecând după grosimea grumazului ei, îşi închipuie că-i trupeşă bine de tot: o zdrahoană. Deasupra genunchilor e groasă în pulpe. Îi plac femeile cu pulpele groase. Îşi face griji şi în legătură cu ce avea să povestească o femeie din Springfield, statul Illinois, despre ce s-a mai întâmplat după cumplitul accident de circulaţie în care fiul ei şi-a pierdut un braţ. Aşa că e cât se poate de nepregătit în momentul când sora din camera cu bebeluşi – nişte pacheţele mici, cu capetele ca nişte portocale, aliniate în şiruri de coşuri de la supermarket, unele uşor săltate în sus – îi aduce fetiţa la fereastră şi simte cum i se strecoară un sloi rece în sân. Un curent puternic de aer rece îi îngheaţă brusc răsuflarea. Întotdeauna se zice cât de urâţi sunt nou-născuţii, poate că de aici i se trage uimirea. Bebeluşul e ţinut de soră într-o poziţie ce întăreşte contrastul dintre roşul aprins al profilului său şi albul uniformei încheiate pe piept. Faldurile din jurul nărilor, la o scară atât de miniaturală, par de o precizie miraculoasă; minusculul tighel descusut al pleoapelor închise se întinde, în lungime, pe diagonală, prevestind parcă faptul că, atunci când vor fi deschişi,

ochii vor fi uriaşi, vor vedea şi vor şti totul. I se pare că în apăsarea dindărătul pleoapelor liniştite şi în buza de sus uşor răsfrântă distinge plăcuta prevestire a unei atitudini dispreţuitoare. Ea ştie că e bună. Nu s-ar fi aşteptat în o mie de ani, dar îi simte feminitatea, simte ceva şi delicat, şi durabil în arcuirea craniului roz, lunguieţ, acoperit cu fâşii de puf negru, lins. Ţeasta lui Nelson fusese la naştere plină de gâlme şi nişte înspăimântătoare vene albastre, complet cheală în afară de ceafă. Rabbit se uită în jos prin geam cuprins de timiditate la simpla vedere a bebeluşului, de parcă, dacă s-ar uita urât, ar zdrobi maşinăria gingaşă a acestei vieţi neaşteptate.

Zâmbetul infirmierei, în racursi, mijit elegant între ochii lui şi nasul fetiţei, îl încredinţează că el este tatăl. Buzele ei rujate se încreţesc întrebător dincolo de geam, iar el strigă „OK, îhî” şi îi face semn cu braţele desfăcute şi degetele răsfirate la nivelul urechilor. „E grozavă”, adaugă el cât poate de tare, să-i răzbată glasul dincolo de geam, însă sora deja îi duce fiica înapoi la coşul ei de supermarket. Rabbit se întoarce în partea cealaltă şi, dând de figura nedormită a tatălui care urmează la rând, pufneşte în râs. Se întoarce la Janice cu un viscol ce se învolburează în el şi cu un foc dogoritor, roşu ca pielea bebeluşului. În salonul cu miros de săpun, îi vine o idee: ar trebui s-o boteze pe fetiţă June. E luna iunie, s-a născut în iunie. N-a cunoscut nicicând vreo fată cu numele June. Lui Janice o să-i placă, fiindcă începe cu J. Janice s-a gândit însă deja la cum s-o cheme şi vrea să-i dea numele mic al maică-sii. Lui Harry niciodată nu-i trece prin minte că doamna Springer are şi un prenume. Rebecca. Valul cald de mândrie pricinuit de copiliţa lui o înmoaie pe Janice, cum stă culcată în pat, iar el, la rândul lui, se lasă convins de dorinţa ei filială; uneori îl sperie faptul că ea nu pare să-şi iubească mama. Ajung la un compromis: Rebecca June Angstrom.

Calea dreaptă îi este acum netezită. Descoperă că domnul Springer a plătit chiria apartamentului în tot acest timp; e prieten bun cu proprietarul şi a aranjat treaba fără să-şi mai necăjească fiica. A avut tot timpul bănuiala că Harry o să se întoarcă acasă, dar n-a vrut să şi-o facă publică, în caz că se înşală. Harry şi Nelson se mută înapoi şi se pun pe gospodăreală. Îi place senzaţia provocată de praful strâns cu aspiratorul, cum este absorbit de furtunul de pânză în punga de hârtie care, atunci când se umple cu vălătuci gri, saltă capacul Electroluxului ca un gentleman care îşi scoate pălăria. Nu era chiar nepotrivit în rolul de gurist plătit să facă reclamă curăţătorului Magipeel; are o înclinaţie instinctivă către micile aparate electrocasnice oferite de civilizaţie, micile aparate de măcinat, de feliat sau recipiente. Poate că primul născut ar trebui să fie întotdeauna fată; sosită după el în casa familiei Angstrom, Mim n-a fost niciodată expusă direct inimii strălucitoare a bucătăriei, ci a stat tot timpul în umbra activităţilor gospodăreşti şi a făcut nazuri când a trebuit să-şi asume partea ei de şmotru, care, în cele din urmă, a devenit partea mai mare, fiindcă, la urma urmei, el era băiat. Îşi închipuie că la fel o să se întâmple şi cu Nelson şi Rebecca.

Nelson îi este de ajutor. Mai apropiat de vârsta de trei decât de doi ani, micuţul poate executa ordine care nu îi cer să iasă din cameră, pricepe că locul jucăriilor lui este în coşuleţ şi simte fericirea oferită de curăţenie, ordine şi lumină. Adierea lunii iunie oftează în geamurile ferestrelor lăsate atâta vreme închise. Soarele punctează cu sute de T-uri şi L-uri scânteietoare plasa de la ferestre. Dincolo de ele, Wilbur Street se pierde în zare. Acoperişurile plate de tablă şi smoală ale caselor din vecini, cu vălurele discrete provocate de uzură, sclipesc împestriţate cu neaşteptate, misterioase bucăţi de moloz, ambalaje de bomboane şi o băltoacă de cioburi fine de sticlă, gunoaie care pesemne că

au picat din nori sau au fost aduse de păsări în această stradă din cer, cu pădurea ei de antene TV şi hornuri acoperite, de dimensiunea unor hidranţi. Pe partea de jos sunt trei acoperişuri înclinate, ca nişte terase, pentru drenare pe timp de ploaie, trei trepte largi, murdare, care duc spre o margine sub care încep locuinţele mai ca lumea, casele solide, cu stucatură aplicată peste cărămizi, cu verande, cu ferestre înalte la mansardă, case prevăzute cu paratrăsnet, străjuite de conifere, protejate de tratatele încheiate cu băncile şi cu firmele de avocatură. Era ciudat felul cum deasupra lor răsărise un şir de reşedinţe; fuseseră momite de ideea dezvoltării urbane. Totuşi, într-un oraş construit pe-o coastă de munte, înălţimea era un lucru mult prea banal ca să constituie un criteriu valoric; deasupra lor se înălţa versantul sălbatic, mahalaua întunecoasă a codrului, despărţită de partea decentă a oraşului printr-o fâşie de uliţe nepavate, ferme căzute în paragină, un cimitir şi câteva construcţii recente, nefinisate. Wilbur Street era pavată cale de încă o stradă de la uşa lui Rabbit, după care se prefăcea într-o uliţă gloduroasă, cu pietriş, ce înainta printre două şiruri scurte de case cu un singur nivel, fiecare de altă culoare, construite în 1953 pe pământul roşu desţelenit, care şi în ziua de azi abia este ţinut laolaltă de firele de iarbă ce-l smălţuiesc ici şi colo, aşa că, după câte o ploaie abundentă, apa din rigolă curge portocalie la vale pe Wilbur Street. Terenul devine şi mai abrupt şi încep pădurile.

De la ferestrele lui, Rabbit poate privi în direcţia opusă, peste oraş, spre valea largă, cu terenurile ei agricole şi terenul de golf. Îşi zice în sinea lui „E valea mea, ţinutul meu natal”.

Pereţii acoperiţi cu tapet verde scorojit, covoraşele ale căror colţuri se îndoaie întruna, debaraua, a cărei uşă buşeşte de fiecare dată televizorul care nu i-a mai desfătat

simţurile de atâtea luni de zile, toate astea au revenit cu o forţă neaşteptată. Fiecare ungher se împleteşte cu un ungher din mintea lui; fiecare nişă, fiecare iregularitate din zugrăveală îşi are corespondentul într-o scobitură preexistentă în mintea lui. Iar asta adaugă o altă dimensiune ordinii în curăţenia pe care o face în casă.

Sub canapea şi sub scaune, în spatele uşilor şi în spaţiul de sub bufetul din bucătărie găseşte bucăţele vechi din jucării, care îl fascinează pe Nelson. Copilul are o memorie perfectă când vine vorba de lucrurile lui.

— Mama-male mi-a dat ata, gângureşte el, ridicând de jos o raţă de plastic căreia i-au găsit rotile.

— Da?

— Îhî. Mama-male mi-a dat-o.

— Nu că a fost drăguţ din partea lui mama-mare?

— Îhî.

— Ştii ceva?

— Ce?

— Mama mare e mămica lui mami.

— Îhî. Unde-i mami?

— La spital.

— La pital? Vine vi-neli?

— Exact. Se-ntoarce acasă vineri. Nu că o să se bucure să vadă ce curat am făcut peste tot?

— Tăticu-i la pital?

— Nu. Tăticu’ n-a fost la spital. Tăticu’ a fost plecat.

— Tăticu’ plecat – băieţelul face ochii mari şi rămâne cu gura căscată holbându-se la noţiunea familiară de „plecat”; glasul îi devine grav, marcat de seriozitatea ei – foalte, foalte mult.

Braţele i se desfac să măsoare lungimea absenţei, iar degeţelele i se dau pe spate. Este lungimea maximă pe care o poate măsura.

— Dar acum tăticu’ nu-i plecat, nu-i aşa?

— Nu.

Îl ia pe Nelson cu maşina în ziua când se duce la doamna Smith să-i spună că este nevoit să renunţe la munca în grădină. Bătrânul Springer i-a oferit o slujbă la unul din saloanele lui auto. Rododendronii de lângă aleea cu pietriş par prăfuiţi şi sterpi, mai au doar câteva pâlcuri de flori maronii agăţate de ramuri. Doamna Smith vine la uşă în persoană.

— Da, da, îngaimă ea cu faţa ei smeadă radioasă de bucurie.

— Doamnă Smith, vi-l prezint pe fiul meu Nelson.

— Da, da, mă bucur să te cunosc, Nelson. Ai leit capul lui taică-tău.

Bate copilul pe cap cu o mână ofilită ca o frunză de tutun.

— Ia să mă gândesc puţin. Unde oi fi pus eu borcanul cu bomboanele alea vechi? Are voie să mănânce bomboane, nu?

— Cred că are voie un pic, dar nu vă mai deranjaţi.

— Ba o să mă deranjez dacă o să fie nevoie. Necazul cu tine, tinere, este că niciodată n-ai avut pic de încredere în mine.

Porneşte cu mersul ei legănat, ca de raţă, ţinându-şi cu o mână partea din faţă a rochiei şi împungând aerul cu cealaltă, de parcă ar fi dat la o parte nişte pânze de păianjen.

Cât lipseşte din odaie, se uită împreună cu Nelson la tavanul înalt al camerei de primire, la ferestrele înalte, cu traverse subţiri ca liniile trase cu creta, unele din ele cu geamuri albăstrii, prin care văd pinii şi chiparoşii ce străjuiesc marginea îndepărtată a domeniului. Pe pereţii strălucitori sunt agăţate tablouri. Unul înfăţişează, în culori întunecate, o femeie înfăşurată într-o fâşie de mătase tivită, care pare să se contrazică, judecând după felul cum dă din mâini, cu o lebădă mare, care stă şi se împinge în ea. Pe un alt perete se află portretul unei tinere

îmbrăcate într-o rochie neagră de bal; şade într-un fotoliu pluşat şi pe chip i se citeşte nerăbdarea. Deşi pătrăţoasă, figura îi pare fină, cu fruntea de formă triunghiulară din cauza coafurii. Braţele rotunde, albe îi cad în poală. Rabbit face câţiva paşi şi se apropie de ea, ca să n-o mai privească pieziş. Are buza de sus scurtă şi plină, aşa cum îi stă bine oricărei fete, răsfrântă cât să apară o umbră discretă între buze. Prin toţi porii emană energie. Şi-o închipuie gata să se scoale de pe fotoliu şi să păşească în întâmpinarea lui cu fruntea-i triunghiulară încruntată. Doamna Smith, care se întoarce cu o sferă de sticlă cu picior, asemănătoare cu un pahar de vin, vede la ce se uită şi-i explică:

— Întotdeauna m-a sâcâit întrebarea „Ce-o fi trebuit să mă facă să par aşa de enervantă?”Nu mi-a plăcut de el niciun pic şi a ştiut asta. Un mic italian şmecheraş. Avea impresia că se pricepe la femei. Poftim, îi spune ea lui Nelson apropiindu-se de el cu paharul cu bomboane, ia gustă una din astea. Sunt vechi, dar bune, ca tot felul de alte vechituri de pe lumea asta.

Îi scoate capacul, o emisferă din sticlă roşie străvezie, şi îl ţine în balans în mână. Nelson întoarce capul întrebător, iar Rabbit încuviinţează şi-i face semn să îndrăznească, aşa că îşi alege o bomboană ambalată în staniol colorat.

— Aia n-o să-ţi placă, îl previne Rabbit. O să aibă o cireaşă înăuntru.

— Şşşt, intervine doamna Smith. Lasă băiatul s-o aleagă pe care vrea.

Aşa că bietul prichindel o ţine pe-a lui şi o ia pe aceea, fascinat de culoarea staniolului.

— Doamnă Smith, începe Rabbit, nu ştiu dacă v-a spus părintele Eccles, dar situaţia mea s-a schimbat şi va trebui să-mi iau o altă slujbă. Nu voi mai putea să vă ajut deloc pe viitor. Îmi pare rău.

— Da, da, răspunde ea, uitându-se atentă cum îşi face Nelson de lucru cu staniolul.

— Mi-a plăcut sincer munca de-aici, continuă el. Parcă a fost raiul pe pământ, cum zicea femeia aia.

— A, aiurita aia de Alma Foster, zice doamna Smith. Aia cu rujul de-i venea până aproape de vârful nasului. N-am s-o uit niciodată, scumpa de ea. N-avea dram de creier în trup. Ia să vedem, copilaş. Ia dă-i-o doamnei Smith.

Lasă vasul de sticlă pe o măsuţă rotundă de marmură, pe care e aşezată doar o vază orientală plină de bujori, după care ia bomboana de la Nelson şi, dintr-o mişcare energică, dibace, a degetelor îi dă jos ambalajul. Puştiul se zgâieşte la ea cu gura căscată; ea îşi lasă mâna în jos cu un gest smucit şi îi strecoară drajeul de ciocolată între buze. Cu o cută de satisfacţie întipărită pe un obraz, aruncă bucăţica de staniol pe măsuţă şi-i spune lui Rabbit:

— Păi, ce să zic, Harry. Bine că măcar am văzut cum au înflorit rodişorii.

— Asta aşa-i. I-am făcut să înflorească.

— I-am făcut pe plac lui Harry al meu, ştiu asta, oriunde ar fi să fie.

Nelson muşcă învelişul de ciocolată până dă de siropul neaşteptat al cireşei şi deschide gura dezamăgit; dintr-un colţ al gurii i se prelinge un firicel maroniu şi priveşte disperat în jur, în uriaşa încăpere imaculată. Rabbit îşi face palma căuş lângă trup, iar băieţelul se apropie de el şi scuipă tăcut în palmă câhul, bucăţelele de înveliş de ciocolată, siropul cald, vâscos, şi cireaşa ciopârţită.

Doamna Smith nu vede nimic din toată scena asta. Ochii ei, cu irisurile lor de cristal fisurat, aruncă flăcări spre Harry în timp ce spune:

— Pentru mine e-o datorie sacră să mă-ngrijesc de grădina lui Horace.

— Sunt sigur c-o să găsiţi pe altcineva. A început vacanţa; ar fi o slujbă numai bună pentru un licean.

— Nu, face ea, nu. N-o să-mi mai bat capul cu asta. La anul n-o să mai fiu aici, să văd încă o dată înflorind

rodişorii lui Harry. Tu m-ai ţinut în viaţă, Harry, ăsta-i adevărul; tu m-ai ţinut în viaţă. Toată iarna am fost cu un picior în groapă, iar apoi, în aprilie, m-am uitat pe fereastră şi l-am zărit pe tânărul acesta înalt, care ardea uscăturile, şi mi-am dat seama că viaţa nu m-a părăsit de tot. Asta ai tu, Harry: viaţă. E un har straniu şi nu ştiu cum ar trebui să ne folosim de el, dar ştiu că e singurul har pe care-l avem şi e unul bun.

Ochii de cristal i s-au acoperit cu o peliculă de lichid mai gros decât lacrimile şi îl înşfacă de braţe, mai sus de coate, cu gheare puternice, maronii:

— Eşti un băiat zdravăn şi de nădejde, murmură ea şi ochii îşi recapătă claritatea. După care adaugă: Ai un fiu mândru; ai grijă.

Pesemne o fi vrând să-i spună că ar trebui să fie mândru de fiul său şi să aibă grijă de el. Îl impresionează îmbrăţişarea ei; vrea să-i răspundă şi a şi gemut „Nu”când ea şi-a prezis sfârşitul. Mâna lui dreaptă este însă plină de bomboana topită, aşa că rămâne locului, neajutorat şi ţeapăn, când o aude spunându-i cu glasul tremurat:

— La revedere. Îţi urez să ai parte numai de bine. Îţi urez numai bine.

În săptămâna de după această binecuvântare, se simte adesea fericit împreună cu Nelson. Ies la plimbare în oraş.

Într-o zi se uită la un meci de softball disputat pe terenul liceului de nişte bărbaţi cu feţe oacheşe, zbârcite, ca ale muncitorilor de la fabrica de cherestea, îmbrăcaţi în echipament fistichiu, de fetru şi flanel; una dintre echipe poartă numele unei staţii de pompieri din Brewer, iar cealaltă are numele de Asociaţia de Atletism Sunshine; bănuieşte că este acelaşi echipament pe care l-a văzut agăţat în pod atunci când a dormit în dormitorul lui Tothero. Numărul spectatorilor aşezaţi în tribunele demontabile nu îl depăşeşte pe cel al jucătorilor. De jur împrejur, în spatele tribunelor şi al gardului înalt din

sârmă, puştimea în tenişi se întrece, aleargă şi se ciorovăieşte. Împreună cu Nelson se uită la câteva reprize, în timp ce soarele asfinţeşte printre coroanele copacilor. Pe Rabbit îl umplu de-o căldură ancestrală, delicată ca hârtia, razele piezişe ce-i cad pe obraji, spectatorii nu foarte numeroşi, distraţi, trăncăneala mârâită, piperată, din tribune, norii de praf ce se ridică de pe terenul de joc, fetele care se plimbă agale în pantaloni scurţi, cu îngheţate de ciocolată în mână. Au picioare adolescentine, bronzate, cu gleznele zdravene şi coapsele netede. Ştiu deja o grămadă de lucruri sau, cel puţin, pielea lor ştie. Băieţii de vârsta lor, cu ţurloaie prizărite, îmbrăcaţi în blugi şi tenişi discută în contradictoriu, dacă Williams a fost sau nu spulberat. Mantle e de zece mii de ori mai bun. Williams e de zece milioane de ori mai bun[7]. Bea pe din două cu Nelson un pahar cu oranjadă îngheţată cumpărată de la un tip cu un şorţ cu imprimeul Booster's Club, care şi-a montat o dugheană la umbră. Din partea îngheţată a amestecului se ridică fumul de gheaţă uscată, când saltă capacul, acesta face „ffp". Dulceaţa artificială îi năpădeşte tot sufletul. Nelson varsă pe el oranjadă în încercarea de a duce paharul la gura.

Într-o altă zi se duc la locul de joacă special amenajat. Lui Nelson i se face frică de leagăne. Rabbit îi spune să se ţină bine şi-i face vânt încetişor din faţă, să-l vadă ăla micu'. Râsetele se amestecă cu rugăminţile:

— Vleau jos, începe să strige Nelson, vleau jos, vleau jos, ta-tii.

Joaca în groapa cu nisip îi provoacă lui Rabbit o migrenă discretă. Dincolo la pavilion, îşi aduce aminte de bufnetul de cauciuc al mingii şi ţăcănitul damelor de pe planşele de

---

[7]Ted Williams (1918-2002) şi Mickey Mantle (1935-1996) au fost doi dintre cei mai valoroşi jucători americani de baseball, care au jucat la Boston Red Sox, respectiv New York Yankees. (N. tr.)

joc, iar mirosul uitat al brăţărilor şi al şnururilor pentru fluier pe care şi le făceau singuri din panglicuţe de plastic înguste, al cleiului şi al transpiraţiei de pe aparatele sportive se spulberă în boarea dantelată cu freamătul glasurilor de copii. Simte adevărul: ceea ce a dispărut din viaţa lui a dispărut pentru totdeauna; nicio căutare nu-i va mai restitui ce a pierdut. Niciun zbor nu mai poate ajunge acolo. Se află aici, îngropat sub oraş, în aceste mirosuri şi aceste voci, rămas în urmă pentru totdeauna. Plenitudinea sfârşeşte când îi dăm Firii obolul cuvenit, când îi procreăm copii. Atunci, termină cu noi şi devenim, întâi pe dinăuntru, apoi, pe dinafară, nişte gunoaie. Tulpini de flori.

Merg în vizită la mama-mare Springer. Copilul e încântat; Nelson o iubeşte, iar asta îl face pe Rabbit s-o simpatizeze. Deşi încearcă să-l provoace, el refuză să-i răspundă cu aceeaşi monedă, îi dă dreptate de fiecare dată; s-a purtat ca o jigodie, ca un dobitoc, urât de tot, să zică mersi că nu-i la închisoare. De fapt, nu-i ranchiunoasă cu adevărat. Pe de o parte, Nelson e acolo, cu ea, iar, pe de altă parte, răsuflă uşurată că s-a întors şi el, şi se teme nu cumva să-l sperie, să-l facă să-şi ia tălpăşiţa. În plus, părinţii soţiei n-au cum să se ia de tine la fel de dur ca ai tăi. Ei rămân undeva în afara evenimentelor, oricât de tare ar bate la uşa ta, şi au în ei ceva reconfortant, ba chiar comic. Stă împreună cu bătrâna doamnă pe veranda închisă şi beau ceai răcit cu gheaţă; ea îşi ţine picioarele bandajate sus pe un taburet şi icnetele scurte pe care le scoate când îşi mută centrul de greutate îi smulg câte un zâmbet. Zici că-i o fată din alea prostuţe care îţi plăceau în liceu, într-un fel, fără să se pună vreodată problema că le-ai iubi cu adevărat. Nelson şi Billy Fosnacht sunt în casă, se joacă cuminţi. Sunt prea cuminţi. Doamna Springer vrea să vadă ce se-ntâmplă, dar nu şi să-şi mişte picioarele din loc; chinuită de dureri, se apucă să se plângă ce copilaş plin de cruzime este micuţul Billy Fosnacht şi de-aici sare

la chestiuni legate de mama lui. Doamna Springer n-o prea înghite, nu are cine ştie ce încredere în ea; nu-i vorba de ochelarii de soare, deşi până şi asta îi pare o dovadă de afectare caraghioasă; îi displace pe de-a întregul felul ei de-a fi, de-a se băga în sufletul lui Janice numai fiindcă era rost de bârfă suculentă.

— Păi, venea pe-aici aşa de des, încât mă ocupam eu de Nelson mai mult decât Janice, că ele două toată ziua bună ziua mergeau la cinema, ca nişte puştoaice de liceu fără nicio răspundere maternă.

Rabbit ştie din liceu că, de fapt, Peggy Fosnacht, odinioară Peggy Gring, poartă ochelarii de soare din cauză că are ochii înspăimântător şi umilitor de chiorâşi. Iar Eccles i-a povestit că tovărăşia ei a reprezentat o mare alinare pentru Janice în perioada, de-acum încheiată, în care a fost atât de greu încercată. Totuşi, nu formulează cu glas tare niciuna din aceste obiecţii; ascultă în tihnă, mulţumit că, împreună cu doamna Springer, fac front comun împotriva restului lumii. Cuburile de gheaţa din ceai se topesc, făcându-l de două ori mai insipid; conversaţia soacră-sii îi spală auzul ca susurul învolburat al unui pârâu. Toropit, îşi coboară pleoapele şi pe chip i se furişează un surâs; noaptea nu doarme bine de unul singur, iar acum picoteşte ziua în amiaza mare, înconjurat de iarbă, cuprins de-o fericire moleşită, în sfârşit, revenit pe făgaşul normal al lucrurilor.

Cu totul altfel stau lucrurile la părinţii lui acasă. Se duce şi acolo o dată împreună cu Nelson. O găseşte pe maică-sa furioasă pe ceva; furia ei îi izbeşte nările de cum deschide uşa, miroase ca bătrâneţea aşternută pe toate cele. Casa asta pare sărăcăcioasă şi mică în comparaţie cu cea a familiei Springer. Ce-o fi supărând-o? Îşi închipuie că ea dintotdeauna i-a ţinut partea şi-i mărturiseşte mânat de un puseu de sinceritate ce formidabili au fost alde Springer, ce sufletistă este doamna Springer şi cum pare să-i fi iertat

totul, cum domnul Springer a continuat să le plătească chiria apartamentului şi acum i-a promis o slujbă de vânzător de maşini la unul din saloanele lui auto. Are patru saloane în Brewer şi în împrejurimi; Rabbit habar n-avea că are afaceri pe picior mare. După părerea lui, e un ticălos, însă măcar e un ticălos cu ştaif; în orice caz, îşi închipuie că el, Harry Angstrom, a scăpat prea uşor din toată povestea asta. Nasul acvilin şi ochelarii aburiţi ai maică-sii lucesc înverşunaţi. Îl contrazice de fiecare dată când se întoarce de la chiuvetă cu faţa la el. La început, el crede că asta-i din cauză că n-a luat deloc legătura cu ea cât a fost plecat, însă, dacă-i pe-aşa, n-ar trebui să se mai băşice atâta acum, când, iată, vorbeşte cu ea. Pe urmă îşi zice că o fi dezgustată de faptul că s-a culcat cu Ruth şi a comis adulter; pe măsură ce înaintează în vârstă, devine tot mai evlavioasă şi probabil că în ochii ei are tot doisprezece ani, dar dintr-odată, din senin, îi distruge tot acest eşafodaj de gânduri, întrebându-l brusc:

— Şi acum ce-o să se-ntâmple cu fata asta amărâtă, cu care ai trăit în Brewer?

— Cu ea? Aaa, o să se descurce ea. Nu se aştepta la nimic.

În timp ce spune aceste cuvinte, îşi simte însă gustul salivei. Viaţa îi pare înghesuită la gândul că aude numele lui Ruth din gura maică-sii.

Buzele ei se subţiază şi-i răspunde dând capul pe spate cu aere de fiinţă respectabilă:

— Nu vreau să zic nimic, Harry. Nu vreau să zic o vorbuliţă.

Dar bine-nţeles că turuie o grămadă, numai că el nu pricepe despre ce-i vorba. Pare să surprindă nişte indicii în felul cum îl tratează ea pe Nelson. Nu-l bagă în seamă, pur şi simplu, nu-i oferă nicio jucărie, nici nu-l strânge în braţe, doar îl salută, dând scurt din cap, „Bună, Nelson”, iar ochelarii îi licăresc ca nişte cerculeţe albe. După căldura

doamnei Springer, această răceală ostentativă îi pare brutală. Nelson o percepe şi amuţeşte, se agaţă speriat de picioarele lui taică-său. Rabbit nu-şi dă seama ce-o roade pe maică-sa, dar, cu siguranţă, n-o să se răzbune pe un mititel de doi ani. N-a mai pomenit la viaţa lui o bunică în stare să se poarte aşa. Ce-i drept, simpla prezenţă a micuţului îi împiedică să aibă genul de discuţie pe care o aveau pe vremuri, când maică-sa îi povestea o întâmplare nostimă din cartier, aşa că discută în continuare despre el, despre cum era el în copilărie, despre cum dribla cu mingea de baschet cât era după-amiaza de lungă şi despre cum avea tot timpul grijă de Mim. Faptul că Nelson este pe jumătate un Springer pare să-i distrugă toată afecţiunea. Momentan, nu-i mai place de maică-sa; trebuie să fii nebună să-i dai peste nas unui copilaş mititel, care abia a învăţat să vorbească. Îi vine să o întrebe „Ce înseamnă asta? Te porţi de parcă aş fi trecut în tabăra inamică. Parcă n-ai fi în toate minţile. Nu ştii că suntem de-aceeaşi parte a baricadei şi de ce nu mă lauzi?”

Totuşi, nu-i zice nimic; e la fel de căpos ca ea. Nu-i mai spune mare lucru după ce n-are succes cu textele referitoare la cât de cumsecade sunt cei din familia Springer. Lâncezeşte prin preajmă, dă de-a dura o lămâie prin bucătărie de colo-acolo, împreună cu Nelson. Ori de câte ori lămâia se rostogoleşte spre picioarele maică-sii, el este cel care trebuie s-o ridice, căci Nelson nu vrea. Tăcerea îl face pe Rabbit să roşească, nici el nu-şi dă seama dacă din cauza lui însuşi sau a maică-sii. Nici când vine taică-său acasă nu merge treaba mai bine. Bătrânul nu-i furios, dar se uită la Harry de parcă nici n-ar fi acolo.

Pe Rabbit îl enervează cocoaşa lui vlăguită şi unghiile lui jegoase; parcă anume şi-a pus în cap să-i facă pe toţi să pară mai bătrâni. De ce nu şi-o fi făcând nişte proteze dentare care să-i stea ca lumea? Molfăie din gură ca o babă. Dar măcar, taică-său îi acordă oarece atenţie lui

Nelson, care, încrezător, dă lămâia de-a dura în direcţia lui. Bătrânul i-o rostogoleşte înapoi.

— O să ajungi baschetbalist, ca taică-tău?

— N-are cum, Earl, îl întrerupe maică-sa, iar Rabbit se bucură să-i audă glasul, în speranţa că s-a spart gheaţa, până când aude şi urmarea: are mânuţele prizărite ca toţi ăştia din neamul Springer.

Aceste cuvinte, rostite cu duritatea tăişului de oţel, aprind scântei de furie în inima lui Rabbit.

— Las-o moartă, ce Dumnezeu, ripostează el şi imediat îl ajung regretele, simţind că a căzut în cursă.

N-ar trebui să conteze cât de mari sunt mâinile lui Nelson, dar acum descoperă că până şi asta are importanţă. Nu vrea ca băiatul să aibă mâinile lui Janice, iar dacă chiar le are ca ea – şi dacă maică-sa a observat asta, înseamnă că aşa stau lucrurile –, copilul o să-i placă mai puţin. O să-i placă mai puţin, dar pentru asta are s-o urască pe maică-sa. E ca şi cum ea s-ar strădui să dărâme totul din temelii, chiar dacă ar fi să se surpe peste ea. Şi o admiră pentru asta, pentru voinţa ei de a-l face s-o urască atâta timp cât percepe mesajul pe care i-l transmite. Şi totuşi, lui îi repugnă acest mesaj, simte cum îi pune sufletul la încercare şi îl respinge. Nu vrea să-l audă. Nu vrea s-o mai audă scoţând vreun cuvânt. Nu vrea decât să plece de-aici purtând în suflet un strop din iubirea lui filială.

Din uşă, îl întreabă pe taică-său:

— Unde-i Mim?

— Pe Mim n-o prea mai vedem la faţă, îi răspunde bătrânul.

Lasă în pământ ochii spălăciţi şi duce mâna la buzunarul cămăşii, în care ţine două pixuri şi un pacheţel soios de cărţi de vizită şi hârtiuţe. În anii din urmă, taică-său a început să adune mici teancuri de lucruşoare, cărţi de vizită, liste şi chitanţe şi mici calendare pe care le prinde

cu elastic şi le vâră în diferite buzunare cu meticulozitatea senectuţii. Rabbit pleacă deprimat din căminul lui de altădată, cu senzaţia acută că parcă i s-ar fi surpat inima.

Zilele trec netulburate atâta vreme cât Nelson e treaz. Însă, când băieţelul adoarme, când feţişoara i se lungeşte adormită, răsuflarea i-o trage înăuntru ca apoi să sufle aerul printre buzele inerte, depunând băşicuţe de salivă pe cearşaful din pătuţ, când părul i se răsfiră în smocuri gingaşe, iar pielea netedă a obrăjorilor bucălaţi şi molcuţi, secată de însufleţire, îi este pecetluită cu o roşeaţă densă, înlăuntrul lui Harry se cască un spaţiu mort şi îl cuprinde spaima. Copilul are somnul atât de greu, încât se teme să nu-i rupă membrana vieţii şi să nu cadă dincolo de ea, în ghearele uitării. Uneori, bagă mâinile în pătuţ şi ridică trupul micuţului, cât să-i vină inima la loc simţindu-i căldura şi reacţia de împotrivire a mânuţelor şi picioruţelor lui moi, care orbecăiesc aiurea.

Se învârte prin apartament, aprinde toate luminile şi dă drumul la televizor, bea suc de ghimbir şi frunzăreşte numere mai vechi ale revistei *Life*, se agaţă de orice i-ar putea umple acest gol. Înainte de-a se duce şi el la culcare, îl propteşte pe Nelson în dreptul bazinului de la toaletă, deschide robinetul de apă şi îi mângâie funduleţul gol, tare, până când, din somnul zădărât al micuţului ţâşneşte pişu şi împroaşcă în jeturi scurte bazinul. Pe urmă, îi înfăşoară un scutec în jurul mijlocelului, îl pune la loc în pătuţ şi se pregăteşte sufleteşte pentru saltul peste genunea ce desparte prezentul de momentul când, la lumina piezişă, lăţoasă, a soarelui de dimineaţă, băieţelul o să renască cu scutecul murat tot, lângă patul cel mare, bătând uşurel obrazul lui taică-său, să vadă ce-o să se întâmple. Câteodată se caţără în pat şi, în asemenea cazuri, pijamaua lui, cu răceala ei ca de moluscă, îl înfioară pe Rabbit, îi dă senzaţia că atinge din nou un liman jilav. Intervalul dintre aceste momente nu-i foloseşte lui Rabbit

la nimic. Dorinţa de-a se vedea trecând mai repede peste el îi pune beţe-n roate. Se întinde pe pat de-a curmezişul, în aşa fel încât să nu-i atârne picioarele peste margine şi luptă cu golul lăuntric pe care-l simte. Ca o ambarcaţiune lăsată în voia valurilor, se izbeşte de aceleaşi stânci: purtarea urâtă a maică-sii, privirea de dezertor a lui taică-său, tăcerea lui Ruth când a văzut-o ultima oară, muţenia apăsătoare a maică-sii, oare ce o fi mistuind-o? Se răsuceşte cu faţa în jos, parcă s-ar uita într-o mare fără fund, jos, tot mai jos, unde nişte stânci cu cruste de sare gesticulează prin plumburiul opac. Drăguţa de Ruth în bazinul de înot. Amărâtul de Harrison dând în brânci, în stilul Ivy-League, mama lui de jigodie moartă după muieri. Mânuţa sleită, jegoasă, a lui Margaret, vârâtă brusc în gura lui Tothero şi Tothero zăcând cu limba atârnându-i, sub ochii agili, pâcloşi. Nu. Nu vrea să se gândească la asta. Se rostogoleşte la loc, pe spate, în patul uscat şi fierbinte, şi senzaţia aceea de gol lăuntric se întoarce. Gândeşte-te la ceva frumos. La baschetul şi cidrul de la şcoala aceea mică, de la capătul districtului, Liceul Oriole, dar asta a fost prea demult, nu-şi aminteşte decât cidrul şi de cum stătea mulţimea în picioare pe scenă. Ruth în bazinul de înot; cum plutea imponderabilă pe apă, cu formele rotunjite de apă, lunecând prin apă pe spate, cu ochii închişi, cum a ieşit din apă şi şi-a luat prosopul, cum lui i-a urcat privirea pe coapsele ei, spre părul ei nevăzut, apoi faţa ei zăcând alături de el uriaşă, galbenă şi nemişcată: moartă. Nu. Trebuie să şi-i şteargă din amintire pe Tothero şi Ruth. Pe de o parte, ei creează acest vid al morţii, iar, pe de altă parte, creşte pericolul întoarcerii lui Janice acasă: din cauza asta simte acest gol, acest dezechilibru lăuntric. Deşi zace acolo de unul singur, se simte înghesuit, îl deranjează toţi oamenii ăştia din jurul lui, nu atât cu feţele sau cuvintele lor, cât cu prezenţele lor tăcute, dense, împingându-se în el în beznă ca stâncile

subacvatice, iar de sub toate astea, ca un ţiuit discret, soţia lui Eccles îi face cu ochiul. Ah, i-a făcut cu ochiul. Ce-o fi vrut să spună? Să fi fost o glumă nevinovată în încurcătura de la uşă, când fetiţa a apărut în chiloţei şi poate că i-a surprins privirea aruncată unghiilor de la picioare date cu ojă, un semn discret, ce-a vrut să însemne „Hai, pleacă”, „Noroc”, sau să fi fost o luminiţă în beznă, ce-i spunea „Intră?” E o bucăţică nostimă, isteaţă, pistruiată, ar fi trebuit să i-o tragă, ţiuitul ăla continuu îl deranjează de când ea chiar şi-a dorit pe bune ca el să i-o tragă, îi apare umbra sutienului ei cu ridicăturile înclinate, într-o cameră plină de lumină îi trage jos pantalonii scurţi peste coapsele cu piele ca de copil, un fund dolofan, două sfere albe suspendate, în lumină, Freud în camera de primire cu pereţii acoperiţi cu acuarele cu vagine; veniţi încoace, taţi primitivi, pe canapea şade ea, se desface precum canaturile dalbe ale unei porţi – ce piept frumos ai, şi-aici, şi-aici, şi-aici. Se răsuceşte din nou şi cearşaful uscat devine atingerea mâinilor ei fremătătoare, el însuşi se îmbăţoşează dinspre catifeaua pufoasă şi se subţiază în vârf, vena groasă, îi pulsează prin spaţii de presiune înaltă, iar el face ce trebuie să facă cu o mână fermă, expertă, să pună capăt ţiuitului şi să se relaxeze, să poată adormi. Bulbucii dulci de femeie. I-o trage. Traversează terenul cu capul înainte şi ajunge dincolo fleaşcă. Ce tâmpenie! Îi pare rău. Ce ciudat s-a băltit, câtuşi de puţin unde te-ai aştepta, pe cuvertură, în loc de cearşaf. Îşi lipeşte obrazul de o bucată răcoroasă de pernă. Se simte mai puţin gol pe dinăuntru, Lucy începe să-l slăbească. Contururile ei albe se depărtează ca sfoara desprinsă de pe ghem. Trebuie să doarmă; gândul la apropierea limanului îndepărtat îi taie cu încăpăţânare planarea lină. Gândeşte-te la lucruri plăcute. Din toate amintirile legate de viaţa lui, singurul loc care-i vine în minte, unde să poată sta fără ca pământul să se transforme în feţe călcate în picioare este parcarea

aceea de lângă localul acela din West Virginia, după ce a intrat acolo şi a băut o ceaşcă de cafea în noaptea când a mers acolo cu maşina. Îşi aminteşte munţii ce se înălţau de jur împrejur, ca un inel de decupaje proiectat pe albastrul înălbit de lună al cerului nocturn. Îi vine în minte localul de la margine de drum, cu ferestrele lui aurii, asemănătoare cu ferestrele tramvaielor ce circulau între Mt. Judge şi Brewer în copilăria lui, şi aerul, răcoros dar însufleţit de sosirea primăverii. Aude paşii ce răsună pe asfalt în spatele lui şi vede perechea ce aleargă spre maşină ţinându-se de mână. O revede pe una dintre fetele roşcate din maşină, cu părul lung atârnându-i ca algele. Şi se pare că aici a apucat-o în direcţia greşită, că ar fi trebuit să le urmeze, că ele aveau de gând să-l călăuzească şi că ar fi trebuit să le urmeze, şi are senzaţia, în starea lui de dezintegrare de-acum, că le-a urmat, că chiar le *urmăreşte*, ca o notă muzicală care pare să călătorească deşi stă pe loc atât cât ţine. Pe această notă se cufundă în somn.

Se trezeşte însă înainte de revărsatul zorilor, cu aceeaşi senzaţie de gol lăuntric, speriat, în aşternutul gol, cu teama de a nu fi murit Nelson. Încearcă să se furişeze înapoi în visele sale, dar frica de coşmar i se amplifică şi, în cele din urmă, se dă jos din pat şi se duce să asculte respiraţia băiatului, apoi urinează cu o uşoară durere pricinuită de ejacularea de mai devreme şi se întoarce în patul ale cărui cute sunt preschimbate în dungi negre, de gravură, de primele gene de lumină. Se întinde pe această plasă şi fură o oră de somn până să vină la el băieţelul flămând şi înfrigurat.

Vineri, Janice se întoarce acasă. Pentru prima oară, prezenţa bebeluşei umple apartamentul la fel cum umple un sipet cu tămâie atmosfera dintr-o capelă. Rebecca June stă într-un pătuţ de papură împletită, vopsit în alb şi montat pe rotile. Când se duce să se uite la ea, să se

convingă că-i acolo, lui Rabbit îi apare oarecum vagă, de parcă bebeluşa n-ar avea suficientă forţă să-şi contureze o siluetă clară. Obrăjorul ei întors, golit de bujorii strălucitori pe care i-a zărit la spital, îi este acoperit de pete gri, galbene şi albastre, împestriţat ca palmele atunci când nu se simte în apele lui; când Janice o alăptează pe Rebecca, sânul i se colorează vizibil în galben, parcă în replică la nuanţele mai spălăcite ale aceleiaşi culori de pe pielea fetiţei. Alăturarea sânului şi a feţişoarei de bebe alcătuiesc o simetrie sferică de care vor să se lege şi el, şi Nelson. Când Rebecca suge la sân, Nelson devine agitat, îşi vâră degetele în spaţiul strâmt dintre buzele copilei şi mamelonul maică-sii, iar după ce este muştruluit şi împins la o parte, se învârte în jurul patului, intonând o promisiune auzită la televizor: „Mighty Mouse soseşte-ndată”. Lui Rabbit îi place să stea pe aproape şi să se uite la Janice cum îşi manevrează sânii umflaţi, cu pielea albă, lucioasă de plini ce sunt. Înfige sfârcurile groase ca pe o armă în guriţa oarbă, băşicată, care se deschide şi înhaţă cu iuţeala unei păsări. „Au!”, face Janice schiţând o grimasă de durere, iar apoi glandele din buzele bebeluşei încep să bulbucească în armonie cu glandele ei dătătoare de lapte; se stabileşte o simetrie; faţa i se destinde într-un zâmbet amar. Îşi duce un scutec la celălalt sân, ştergându-şi laptele rezidual, pe care acesta îl elimină din simpatie, în aceste prime zile, odihnită şi întremată după spitalizare, are mai mult lapte decât consumă fetiţa. Între alăptări, pierde lapte, cămăşile ei de noapte au în partea de sus două pete scorţoase. Când o vede în pielea goală, goală-puşcă, doar cu centura elastică ce îi fixează tamponul Modess, cu pântecul ras şi ţuguiat, însemnat cu dâra verticală, maronie pe care o au doar mamele, simte fluturaşi zbătându-i-se în stomac la vederea aprigă a sânilor săltaţi în sus de apăsarea laptelui din ei, cum împung aerul pornindu-i din trupul mlădiu ca nişte fructe

lucioase, străbătute de vinişoare verzui, cu vârfuri aspre, purpurii. Cu bustul planturos, bandajată, Janice se mişcă încet, precaută, de parcă ar risca să se verse sau să se spargă. Deşi sânii i s-au obişnuit cu micuţa fără nicio jenă, fiindu-i tot un fel de instrumente, ca şi mâinile, în faţa lui rămâne sfioasă şi îşi acoperă goliciunea dacă se uită la ea prea făţiş. El simte însă o deosebire între acum şi clipa când s-au iubit întâia oară, întinşi unul lângă celălalt pe patul împrumutat, când el ţinea ochii închişi, cufundându-se împreună, pe-o rână, ca într-o pâclă, unul în celălalt. Acum ea este când şi când nepăsătoare, iese din baie în pielea goală, îşi lasă bretelele să-i atârne în timp ce o alăptează pe micuţă, pare să-şi accepte, cu o recunoştinţă firească statutul de maşinărie, o maşinărie albă, polivalentă, bună la futut, prăsit şi alăptat. Şi el are scurgeri; dragostea pătimaşă, dulce, îi apasă ca o povară cugetul şi o doreşte – măcar o atingere, ştie că ea este o rană deschisă, dar nu vrea decât o atingere, cât să-l scape de laptele lui, să i-l dăruiască ei. Deşi în transa indusă de eter a pomenit de dragoste, Janice îi întoarce spatele în pat şi se cufundă într-un somn greu, ce aduce a posomorală. El îi este prea recunoscător, e prea mândru de ea să nu i se supună. Într-un fel, săptămâna asta o venerează.

Eccles vine în vizită şi le spune că speră să-i întâlnească la biserică. Îi sunt atât de îndatoraţi, încât nu le rămâne decât să recunoască, ar fi frumos din partea lor ca măcar unul din ei să meargă la biserică. Iar acesta trebuie să fie Harry. Janice n-are cum; duminica asta se fac nouă zile de când a ieşit din spital şi, cu Harry învoit de la noul lui serviciu de luni încoace, începe să se simtă istovită, sleită şi maltratată. Harry e bucuros să meargă la biserică la Eccles. Asta nu numai datorită afecţiunii stinghere pe care i-o poartă, deşi e şi ăsta un motiv; ci şi pentru că se consideră fericit, norocos, binecuvântat, iertat – iar pentru toate astea vrea să-şi arate recunoştinţa. Senzaţia că ar

exista o lume invizibilă e instinctivă şi nimeni n-ar bănui cât de multe dintre faptele lui reprezintă tranzacţii cu această lume. Îşi pune costumul cel nou, gri, şi la unsprezece şi un sfert iese în dimineaţa de duminică senină, cu cer albastru, în ziua dinaintea solstiţiului de vară. Întotdeauna i-au plăcut oamenii care intrau băţoşi în biserica de peste drum de locuinţa lui Ruth, iar acum, iată-l şi pe el ajuns unul din ei. Urmează să se bucure de primul ceas, după mai bine de o săptămână, în care nu va mai fi alături de un Springer, fie Janice acasă, fie tatăl ei la locul de muncă. Slujba de la salonul auto e destul de uşoară dacă nu ţi se pare o cazną să înşiri braşoave. Până după-amiaza se simte extenuat. Rablele astea vin cu 130 000 de kilometri la bord şi cu pistoanele atât de slăbite, de vezi cum se revarsă uleiul prin ele, iar ei le trag o spălare şi le dau kilometrajul înapoi, după care te trezeşti îndrugând că-s un veritabil chilipir. O să-şi ceară iertarea păcatelor.

Îi detestă pe toţi trecătorii de pe stradă îmbrăcaţi în ţinuta lor soioasă de fiecare zi, oameni ce îşi expun crezul că lumea se află pe marginea prăpastiei, că moartea este irevocabilă, că firul rătăcitor al sentimentelor sale nu duce nicăieri. Tot aşa, îi iubeşte pe cei îmbrăcaţi ca de biserică: costumele călcate, sobre ale bărbaţilor corpolenţi oferă substanţă şi respectabilitate senzaţiilor lui tainice legate de lumea invizibilă, florile prinse în pălăriile nevestelor lor par s-o facă treptat vizibilă; cât despre fiicele lor, acestea sunt ele însele flori întregi, trupurile lor sunt fiecare câte o floare cu petale din pânză topită şi franjuri, o înflorire a credinţei, aşa că până şi cele mai urâţele care-i trec pe dinaintea ochilor sunt de o frumuseţe strălucitoare, frumuseţea credinţei. Mai că-i vine să le sărute picioarele de recunoştinţă că îl dezleagă de spaimă. Până ajunge să intre în biserică, e prea fericit ca să mai ceară iertarea păcatelor săvârşite. În timp ce îngenunchează de pe bancă pe scăunelul roşu căptuşit, dar nu îndeajuns ca să-i susţină

greutatea fără să-i înţepe genunchii rău de tot, craniul îi vâjâie de bucurie, i se suie sângele la cap şi cele câteva cuvinte pe care le bâiguie, „Dumnezeu, Rebecca, mulţumesc”, se amestecă de-a valma printre puseurile lui de exaltare fără noimă. Lumea care a mai avut de-a face cu Dumnezeu fojgăie şi se frământă, uitându-se la el în întuneric. Când se aşază la loc pe bancă, privirea îi este atrasă de capul din faţa lui. Este al unei femei cu o pălărie largă, de pai. E mai degrabă minioană decât de înălţime mijlocie, cu umeri înguşti, pistruiaţi, probabil tânără, deşi toate femeile par mai tinere privite din spate. Pălăria cu boruri largi transmite graţios o înclinare cât se poate de discretă a capului şi transformă bucla de păr blond de pe ceafă într-un fel de secret pe care el şi numai el îl ştie. Gâtul şi umerii îi sunt vaporoşi, se pierd în apele hainei din fire albe, fine, invizibile cu excepţia locului unde urzeala se îngemănează cu lumina. Rabbit zâmbeşte amintindu-şi vorbele lui Tothero, care spunea că femeile sunt păroase peste tot. Se întreabă dacă Tothero o fi murit între timp şi imediat se roagă să nu fi murit. Arde de nerăbdare s-o vadă pe femeie întorcându-se, să-i poată privi profilul sub borurile pălăriei, ditamai roata solară ţesută, garnisită cu violete de hârtie. Ea se răsuceşte, să se uite în jos, la ceva de lângă ea; lui i se taie respiraţia; o clipă străluceşte cea mai subţire feţişoară ca o semilună, după care este din nou eclipsată. Lângă umărul ei răsare ceva cu o panglică roz. Rabbit se holbează la mutriţa întrebătoare a micuţei Joyce Eccles. Degetele îi bâjbâie în căutarea culegerii de imnuri când slujba este întreruptă de acordurile de orgă; soţia lui Eccles este cea care se ridică în picioare aici, la un pas de el.

Eccles trece pe intervalul dintre bănci târşindu-şi picioarele în urma unui puhoi de ministranţi şi corişti. Sus, în spatele balustradei din altar, pare distrat şi indispus, distant, lipsit de vlagă şi ţeapăn, zici că-i o păpuşă

japoneză în odăjdiile lui. Lui Rabbit nu-i place deloc glasul afectat, nazal, pios cu care intonează rugăciunile; e ceva ce nu-i place în toată slujba asta episcopaliană, cu suişurile şi coborâşurile ei pline de fervoare, rugăciunile ei stereotipe, psalmodierile ei de mântuială. Îl deranjează îngenuncheatul pe perniţa aia; îl dor şalele; îşi îndoaie coatele pe spătarul băncii din faţă, să nu cadă pe spate. Îi lipseşte liturghia luterană cu care s-a obişnuit, gravată în inima lui ca o inscripţie roasă de trecerea timpului. În această slujbă, el gafează total aiurea, blocat de ceea ce par nişte dislocări intenţionate de adoraţie. Are senzaţia că se face prea mult caz pe seama chetei. Abia dacă mai ascultă predica.

Este vorba despre cele patruzeci de zile petrecute de Iisus în pustiu şi discuţiile lui cu diavolul. Are această întâmplare vreo relevanţă pentru *noi,* aici, în ziua de azi? În secolul douăzeci, în Statele Unite ale Americii? Da. În sensul în care *toţi* creştinii se cade să aibă discuţii cu diavolul, să-i înveţe tertipurile, să-i audă vocea. Tradiţia care stă în spatele acestei legende este străveche, a fost transmisă din gură în gură printre primii creştini. Iată semnificaţia mai largă, sensul mai larg pe care îl desprinde de-aici Eccles: suferinţa, privaţiunea, lipsurile, greutăţile, sărăcia, toate astea sunt o parte indispensabilă a educaţiei, s-ar putea spune, o iniţiere a tuturor celor care doresc să-i fie discipoli lui Iisus Christos. În amvon, Eccles dă lupte grele cu piţigăiala din glasul său. Sprâncenele i se hâţână mărunt, ca prinse pe nişte cârlige de undiţă. E un spectacol dizgraţios şi chinuit, într-un fel, contorsionat; automobilul şi-l conduce cu o evlavie mult mai firească. În odăjdiile alea pare preotul sinistru dintr-un roman de groază de trei parale. Harry nu se omoară după aspectul întunecat, încâlcit, visceral al creştinismului, după calitatea lui de *străbatere* a unui traseu, după trecerea *în* moarte şi suferinţă, care mântuieşte şi inversează

lucrurile, ca pe-o umbrelă întoarsă pe dos de vânt. Îi lipseşte voinţa conştientizată de-a parcurge linia dreaptă a unui paradox. Ochii i se întorc spre lumină, oricum ar fi să-i cadă aceasta pe retină.

Obrazul strălucitor al lui Lucy Eccles ba apare, ba dispare sub scutul lui de pai. Copilul, cu totul ascuns vederii lui, în afară de fundă, dincolo de spătarul băncii, îi şopteşte ceva, pesemne faptul că se află în spatele lor. Şi totuşi, femeia nu întoarce capul nici măcar o singură dată. Această inutilă joacă de-a nu-l băga în seamă îl excită. Profilul ei este tot ce reuşeşte să vadă; pliul molatic al bărbiei duble i se adânceşte când se încruntă în jos, la fetiţa de lângă ea. Poartă o rochie cu dungi albastre, înguste, care se întâlnesc în unghi ascuţit pe cusătură. Materialul elegant şi croiala de pe umeri par să intre în contradicţie cu biserica şi, totuşi, să i se supună. Are ceva sexos în felul ei de-a sta încremenită în biserică, în obedienţa ei faţă de procedura rigidă, masculină. Rabbit se flatează închipuindu-şi că, de fapt, toată atenţia ei radiază către locul din spatele ei. Pe fundalul pestriţ al capetelor aplecate, al vitraliilor, al tăbliţelor memoriale prinse pe pereţi şi al băncilor meşteşugit sculptate, părul, pielea şi pălăria îi emană o strălucire discretă, unică, diferenţele de nuanţă dintre ele aducând cu tonurile sclipitoare dinlăuntrul unei flăcări.

Aşa că atunci când, după predică, urmează un imn şi ceafa ei strălucitoare se înclină să primească binecuvântarea, iar momentul acesta agitat de tăcere trece şi ea se ridică şi dă cu ochii de el, i se pare ridicolă revederea chipului ei împestriţat de-o colecţie de puncte precis conturate – ochii, nările, pistruii şi gropiţele delicate, datorită cărora colţurile gurii par să degajeze o tensiune sarcastică. Îl şochează un pic însuşi faptul că ea are aşternută pe chip o expresie: viziunea luminoasă de care se bucurase timp de o oră nu părea capabilă să se

îngusteze atât de rapid luând forma unei persoane mărunte.

— Hei, bună, o salută el.

— Bună, răspunde ea. Eşti ultima persoană pe care mă aşteptam s-o văd aici.

— De ce?

E încântat că-l consideră ultimul om.

— Nu ştiu... nu pari să fii genul care să frecventeze instituţiile publice.

El îi scrutează privirea, să vadă dacă-i mai face cu ochiul. Nu mai are încredere în gestul ei de acum câteva săptămâni. Ea îl priveşte drept în ochi până când el îşi pleacă privirea.

— Bună, Joyce, spune el. Ce mai faci?

Micuţa se opreşte şi se ascunde în spatele maică-sii, care continuă să se deplaseze pe culoarul dintre bănci, înaintează cu paşi mărunţi, calmi, împărţind zâmbete luminoase turmei. N-are cum să nu-i admire aptitudinile sociale.

La uşă, Eccles îi strânge mâna lui Harry, i-o strânge ferm, cu căldură, iar strânsoarea devine mai fermă în momentul când ar trebui să slăbească.

— Sunt extrem de fericit să te văd aici, spune el, continuând să-l ţină de mână.

Rabbit simte cum toată coada din spatele lui se buluceşte şi se împinge.

— Mă bucur să fiu aici, răspunde el. Grozavă predică. Eccles, care se zgâieşte la el cu un zâmbet febril şi o roşeaţă ce aduce a scuză, începe să râdă; cerul gurii îi luceşte o clipită şi îi dă drumul lui Harry.

Harry îl aude spunându-i lui Lucy:

— Cam peste o oră.

— Friptura e la cuptor. O vrei rece sau mai prăjită?

— Mai prăjită, îi răspunde.

O apucă solemn de mânuţă pe Joyce şi-i spune:

— Bună ziua, doamnă Pettigrew! Arătaţi splendid în dimineaţa asta!

Uimit, Rabbit întoarce capul şi observă că şi doamna grăsană din spatele lui este la fel de uimită. Are dreptate nevastă-sa, Eccles e lipsit de tact. Lucy, cu Joyce în spatele ei, îl prinde din urmă. Pălăria ei de pai îi ajunge până la umăr.

— Aveţi maşină?

— Nu. Dumneavoastră aveţi?

— Nu. Haideţi cu noi pe jos.

— OK.

Propunerea ei este atât de îndrăzneaţă încât, probabil, nu înseamnă nimic; şi totuşi, o strună din sufletul lui, acordată pe frecvenţa ei, începe să vibreze. Razele de soare freamătă printre copaci; pe străzi şi pe porţiunile de trotuar neumbrite, razele ard uscate, apăsător. Şi-au pierdut granulaţia lăptoasă a soarelui de dimineaţă. Fragmentele de mică din trotuar strălucesc; capotele şi parbrizele maşinilor ce trec în goană mânjesc aerul cu reflexe albe. Lucy îşi scoate pălăria şi îşi scutură părul. Mulţimea de enoriaşi din spatele lor se răreşte. Frunzele lucioase, de curând răsărite ale arţarilor plantaţi între trotuar şi bordură îi adăpostesc din loc în loc la umbra lor; în spaţiile largi bătute de soare, chipul ei şi cămaşa lui, par albe, nespus de albe; goana automobilelor, claxonul unei triciclete, zăngănitul unei ceşti în contact cu o farfurioară, venit dintr-o casă, sunt sunete propagate către el parcă printr-o bară lucioasă din oţel. În timp ce înaintează pe drum, se înfioară în lumina ce pare să radieze din ea.

— Ce vă mai fac soţia şi bebeluşul? se interesează ea.

— Bine. Fac bine.

— Perfect. Vă place noua slujbă?

— Nu prea mă omor după ea.

— Ah, asta e de rău, nu-i aşa?

— Nu ştiu. Nu cred că trebuie să-ţi placă slujba pe care-

o ai. Dacă ţi-ar plăcea, n-ar mai fi slujbă.

— Lui Jack îi place slujba pe care-o are.

— Atunci, nu-i slujbă.

— Aşa zice şi el. Spune că nu-i o slujbă şi nici eu n-aş trata-o ca pe-o slujbă. Dar sunt sigură că-i cunoaşteţi textele la fel de bine ca mine.

Îşi dă seama că-l ia peste picior, dar asta nu îl afectează, e prea emoţionat.

— Cred că eu şi cu el suntem, cumva, la fel, zice.

— Ştiu. Ştiu.

Graba ciudată cu care îi dă dreptate îi face inima să-i sară din piept.

— Dar, bine-nţeles, eu, una, observ deosebirile, adaugă ea.

La sfârşitul propoziţiei, glasul îi sună sec; buza de jos îi schiţează o grimasă dezaprobatoare.

Ce se-ntâmplă aici? Are senzaţia că parcă ar atinge un geam. Nu-şi dă seama dacă trăncănesc despre nişte nimicuri sau vorbesc cifrat, umblând la sensuri ascunse. Nu-şi dă seama dacă ea cochetează la modul conştient sau inconştient. De fiecare dată îşi propune ca atunci când are s-o mai vadă, să-i spună verde-n faţă că o iubeşte, sau ceva la fel de franc, să dea cărţile pe faţă; în prezenţa ei însă, parcă înlemneşte; răsuflarea îi abureşte geamul imaginar şi cu greu născoceşte ceva de zis şi tot ce zice sunt numai tâmpenii. Ştie un singur lucru: dincolo de toate aparenţele, dincolo de minţile lor şi de situaţia lor socială, are, ca pe un drept de proprietate asupra unei bucăţi de pământ îndepărtate, o înrâurire asupra ei; şi mai ştie că în constituţia ei, în rânduiala părului şi a nervilor şi a venelor ei delicate, ea este pregătită să-i accepte înrâurirea. Totuşi, între disponibilitatea ei şi el intervin tot felul de chestiuni de bun-simţ.

— Ce deosebiri? întreabă el.

— Ei, de exemplu, dumneavoastră nu vă este frică de

femei.

— Cui îi este frică?

— Lui Jack.

— Credeţi?

— Bineînţeles. Cu bătrânele şi adolescentele n-are nicio treabă; cu cele care-l văd în sutană. Dar cu celelalte este exagerat de prudent; nu-i plac. Crede că nici n-ar trebui să vină la biserică. Aduc cu ele un miros de bebeluşi şi de aşternut. Asta nu-i valabil doar în cazul lui Jack, ci al întregii creştinătăţi. Zău că-i o religie tare nevropată.

Într-un fel, când ea iese la interval cu propria ei psihologie, aceasta îi pare atât de prostească, încât îi trece sentimentul că ar fi un neghiob. Coboară de pe o bordură înaltă şi o apucă de braţ. Mt. Judge, construit pe coasta dealului, e plin de borduri înalte, destul de greu de abordat cu graţie de către femeile scunde. Braţul ei gol rămâne răcoros între degetele lui.

— Să nu le spuneţi asta enoriaşilor, zice el.

— Vedeţi? vorbiţi exact ca Jack.

— Şi asta-i bine, sau rău?

Aha. Îşi zice că aici o verifică dacă umblă cu cacealmale sau nu. Trebuie să-i răspundă sau bine, sau rău, iar asta va decide drumul pe care o s-o apuce.

Ea însă nu-i răspunde nimic. El îşi dă seama ce stăpânire de sine presupune asta; ea este obişnuită să aibă mereu ultimul cuvânt. Urcă amândoi pe bordura trotuarului de vizavi, iar el îi dă drumul stingher braţului. Deşi stingher, încă are sentimentul că are alături de el o jumătate primitoare, că se potrivesc.

— Mami? face Joyce.

— Poftim.

— Ce-i aia ropată?

— Ropată? A, nevropată. E atunci când eşti bolnăvior la cap.

— Ca o răceală la cap?

— Păi da, oarecum. E aproape la fel de grav. Dar nu-ţi face griji din cauza asta, scumpa mea. Mai toată lumea suferă de aşa ceva, cu excepţia prietenului nostru, domnul Angstrom.

Micuţa ridică ochii spre el de lângă coapsele maică-sii, cu un zâmbet larg de obrăznicie făţişă.

— E rău, zice ea.

— Nu din cale afară, o contrazice maică-sa.

La capătul zidului de cărămidă al casei parohiale e abandonată o tricicletă albastră, iar Joyce o ia la fugă spre ea, o încalecă şi se îndepărtează pedalând în hăiniţa ei bleu de duminică şi cu fundiţa roz din păr, scoţând un scârţâit metalic, torcând în aer fire ventriloce de zgomot. O clipă se uită amândoi după copil. Apoi Lucy îl întreabă:

— Nu vreţi să intraţi?

În aşteptarea răspunsului, îi contemplă umărul; din unghiul ăsta, pleoapele albe îi ascund ochii. Are buzele întredeschise, iar limba, îşi dă el seama din mişcarea maxilarului, îi atinge cerul gurii. În soarele amiezii, trăsăturile ei i se înfăţişează clar, iar stratul de ruj îi pare crăpat. Vede cum interiorul buzei de jos, lipite de dinţi, i s-a umezit. O răbufnire tardivă a predicii, aroma ei chinuită, plină de sfaturi bine intenţionate, ca o adiere prăfoasă ce vine dinspre deşert, îi străbate fiinţa, însoţită grotesc de o imagine a sânului delicat al lui Janice, brăzdat de vinişoare verzui. Acest mic detaliu pervers vrea să-l smulgă de lângă ele.

— Nu, mulţumesc, nu pot.

— Ei, haide. Aţi fost la biserică, meritaţi o răsplată. Intraţi să beţi o cafea.

— Nu, uite ce e.

Vorbele îi sună blând, dar parcă pline de importanţă.

— Sunteţi o drăguţă, dar am şi eu o nevastă.

Iar mâinile lui, ridicate în semn de explicaţie vagă, o fac să se tragă rapid înapoi.

— Poftim?!

Nu-i mai stă mintea la nimic în afară de zona măruntă, plină de picăţele, a irişilor ei verzi, ca un şerveţel rupt în jurul pupilelor negre; apoi îşi coboară privirea spre fundul ei rotund, tare, cum saltă pe alee.

— Vă mulţumesc, oricum, îi strigă cu o voce goală, fricoasă.

Îi e groază că l-ar putea urî. Ea trânteşte uşa în urma ei atât de tare, încât ciocănelul în formă de peşte bate singur pe veranda pustie.

Rabbit se întoarce acasă pe jos, fără să vadă măcar soarele. S-o fi supărat că i-a respins propunerea, sau pentru că i-a dat de înţeles că-şi închipuie că i-ar fi făcut o propunere? Sau să fi fost la mijloc un amestec din contrariile astea care, cumva, i-au demascat intenţiile în propriii ochi? Maică-sa, surprinsă brusc într-o zăpăceală de-a ei, şi-ar fi concentrat eforturile în această direcţie. În ambele cazuri, se simte înalt, elegant, cu posibilităţi nelimitate, în timp ce înaintează cu paşi mari, pe sub copaci, în costumul lui de duminică. Dispreţuită sau neînţeleasă, nevasta lui Eccles l-a pus pe jar şi ajunge acasă destupat la minte şi plin de pofte trupeşti.

Dorinţa lui de a face dragoste cu Janice e ca un îngeraş de care toată după-amiaza sunt prinse mici greutăţi de plumb. Copilul orăcăie neobosit. Stă în pătuţ toată după-amiaza şi scoate un enervant zgomot de îngrijorare, *oooa ăă ooaa ăăă oaaa,* o firavă zgârietură persistentă la o uşă lăuntrică. Ce-o fi vrând? De ce n-o fi dormind? S-a întors de la biserică aducând cu sine ceva de preţ pentru Janice şi se vede împiedicat să i-l dăruiască. Scâncetul împrăştie teamă prin apartament. Îi dă dureri de stomac. Când o ridică pe micuţă să râgâie, se trezeşte râgâind şi el; presiunea din stomacul lui se destinde şi apoi se reface într-o băşică ce stă să se spargă, în timp ce băşica din copil

nu se destinde nicicum. Trupşorul molcuţ, marmorat, uşor ca fulgul, devine rigid când îl duce la piept, apoi se înmoaie, iar capul fierbinte i se bălăngăne de parcă e gata să i se desprindă de gât.

— Becky, Becky, Becky, o alintă el, hai, fă nani. Nani, nani, nani.

Din cauza zgomotului, Nelson devine agitat şi plângăreţ. De parcă, fiind cel mai apropiat de poarta întunecată de unde a apărut nu de mult bebeluşul, el este cel mai sensibil la ameninţarea de care micuţa încearcă să-i prevină. Nişte umbre pe care simţurile lor mai dezvoltate nu le percep par să pună stăpânire pe Rebecca de îndată ce este lăsată singură. Rabbit o culcă în pătuţ, se duce în vârful picioarelor spre camera de zi; îşi ţin răsuflarea. Apoi, cu un zgrepţănat tăios, pojghiţa tăcerii se sparge, iar vaierul întretăiat o ia de la capăt: *ăă ooaa ăăă oaaa!*

— Ah, Dumnezeule! exclamă Rabbit. Mama mă-sii de plod! Mama mă-sii de plod!

Pe la cinci după-amiază, Janice se pune pe plâns. Lacrimile îi curg şiroaie pe faţa negricioasă, ciupită.

— Mi-a secat laptele, se plânge ea. Nu mai am lapte. N-am cu ce s-o mai hrănesc.

A alăptat pruncul de mai multe ori.

— Las-o baltă, zice el. O să cadă ruptă de oboseală la un moment dat. Trage o duşcă. Avem nişte whisky vechi în bucătărie.

— Ia zi, ce-i cu placa asta cu „Trage o duşcă”? De-o vreme tot încerc să nu mai beau. Credeam că nu-ţi place să mă vezi bând. Ai fumat toată după-amiaza ţigară după ţigară şi mă baţi la cap cu „Trage o duşcă. Trage o duşcă”.

— Am crezut că te-ar mai destinde puţin. Eşti al naibii de încordată.

— Nu sunt mai încordată decât tine. Pe tine ce te roade? Ce-i în capul tău?

— Ce s-a întâmplat cu laptele? De ce nu poţi să-i dai lu’

asta mică destul lapte?

— Am alăptat-o de trei ori în patru ore. M-a secat.

Cu un gest simplu, vlăguit, îşi stoarce sânul prin rochie.

— Păi, hai să tragi o duşcă de ceva.

— Ia zi, ce ţi-au spus la biserică? „Du-te acasă şi îmbat-o pe nevastă-ta”? Bea *tu*, dacă numai la asta-ţi stă gândul.

— Nu simt nevoia să beau.

— Ei bine, simţi tu nevoia de ceva. Tu eşti cel care o necăjeşte pe Becky. N-a avut nimic toată dimineaţa până să te întorci tu acasă.

— Las-o baltă. Pur şi simplu las-o baltă. Lasă baltă tot căcatu’ ăsta.

— Plânge bebe!

Janice îl îmbrăţişează pe Nelson.

— Ştiu, iubire. Are febră. O să înceteze într-o clipă.

— Bebe ale feblă?

Trag cu urechea un minut, dar orăcăitul nu încetează; alarma slabă, înnebunitoare, întreruptă de chinuitoare perioade de tăcere, continuă la nesfârşit. Puşi în gardă, dar neştiind în ce constă primejdia, frunzăresc aiurea, neliniştiţi, resturile ziarului de duminică, în apartamentul cu pereţii acoperiţi de igrasie ca la închisoare. Afară, cerul îşi menţine pompa regală, la fel de albastru cu fiecare ceas care trece, iar pe Rabbit îl cuprinde şi mai tare panica la gândul că, într-o zi ca asta, părinţii îi scoteau la plimbări lungi, plăcute, iar ei irosesc o duminică minunată. Ei însă nu se pot organiza îndeajuns să pună de-o ieşire. Ar putea ieşi cu Nelson, dar micuţul e stăpânit de o teamă ciudată, nu are chef să plece de lângă mama lui, iar Rabbit, în speranţa că o va poseda în cele din urmă, se învârteşte pe lângă ea ca un avar lângă o comoară. Îi uneşte pofta lui carnală.

Ea simte acest lucru şi se simte exploatată:

— De ce nu ieşi la o plimbare? O faci să se agite pe asta mică. Şi pe mine la fel.

— Nu vrei să tragi o duşcă?

— Nu. *Nu!* Nu vreau decât să stai jos, să nu mai fumezi, să legeni copilul sau să faci şi tu ceva. Şi nu mă mai atinge.

E prea cald. Cred c-ar trebui să mă întorc la spital.

— Te doare? Acolo jos, vreau să zic.

— Păi, nu m-ar durea dacă n-ar mai plânge copilul. Am alăptat-o de trei ori. Acum trebuie să-ţi dau ţie de mâncare. Aah. Duminicile astea! Ce-ai făcut la biserică de eşti aşa de vioi?

— Nu sunt deloc vioi. Încerc să mă fac util.

— Ştiu. Tocmai asta-i atât de nefiresc. Pielea îţi miroase ciudat.

— Cum adică?

— Păi, nu ştiu. Nu mă mai bate la cap.

— Te iubesc.

— Încetează. Nu se poate. În clipa asta nu-s bună de iubit.

— Întinde-te puţin pe canapea şi o să fac eu nişte supă.

— Nu, nu, nu. Îmbăiază-l pe Nelson. Mai încerc o dată să alăptez copilul. Biata de tine, nu-i nimic acolo.

Iau cina târziu, dar încă pe lumină; ziua este printre cele mai lungi din an. Sorb supa la lumina pâlpâitoare a orăcăielilor presante scoase de Rebecca; glăsciorul ei firav ca un filament subţire, ce arde cu haotice impulsuri de energie. Dar în timp ce, printre vasele adunate în chiuvetă, sub mobila uzată şi jilavă şi în adâncitura ca de sicriu a pătuţului împletit, umbrele serii câştigă teren, strânsoarea celui cu care s-a luptat Becky toată după-amiaza slăbeşte şi, dintr-odată, se opreşte din scâncit, lăsând în urmă o pace solemnă, vinovată. Au dezamăgit-o. O străină fără cunoştinţe de limba engleză, dar împovărată de o îngrijorare imensă şi dureroasă, a picat în mijlocul lor, iar ei au dezamăgit-o. În cele din urmă, însăşi noaptea s-a strecurat înăuntru şi a măturat-o ca pe un gunoi.

— Nu se poate să aibă colici, e prea mică, zice Janice.

Poate că doar i-a fost foame, poate că mi-a secat laptele.

— Cum e cu putinţă, că doar ai avut sânii ca două mingi de fotbal?

Se uită la el bănuitoare, simţind încotro bate.

— Ei bine, nu-ţi face iluzii c-o să te joci.

Dar lui i se pare că ea a schiţat un zâmbet.

Nelson se duce la culcare aşa cum face de obicei când e bolnav, adică de bunăvoie şi scâncind. Astăzi soră-sa l-a stors de puteri. Cufundat în pernă, capul maroniu al băieţelului pare cuminte şi compact. În vreme ce micuţul îşi vâră flămând biberonul în gură, Rabbit ezită, caută ceea ce nu găseşti niciodată la nevoie, expresia cu care să comunici, să transmiţi acele poveri vremelnice, ameninţătoare şi drăgăstoase, care se abat asupra noastră, iar apoi se desprind iute, ca atingerea unei pensule. O căinţă obscură îi întunecă gura, o căinţă mai presus de timp şi acţiune, jalea încercată doar la gândul că trăieşte într-o lume în care capetele bronzate ale băieţeilor se cufundă recunoscătoare în pătuţuri înguste şi sug din biberoane din cauciuc şi sticlă. Mângâie fruntea boltită a lui Nelson. Picotind, băiatul încearcă să i-o alunge, dă din cap iritat, iar Harry se retrage şi se duce în camera de alături.

O convinge pe Janice să bea ceva. Băutura i-o prepară el – nu ştie mare lucru despre băuturile alcoolice –, toarnă jumătate whisky, jumătate apă. Ea zice că are un gust oribil. Totuşi, după o vreme o bea.

În pat, îşi închipuie că simte diferenţa în trupul ei. Are senzaţia că trupul ei îi umple mâna, i se potriveşte în palmă, că are o textură binevenită. Înveşmântată până la gât în cămaşa de noapte, trupul ei este neclintit în privinţa lui. Stau întinşi pe o parte, faţă în faţă. O mângâie pe spate, la început uşor, apoi mai ferm, împingându-i pieptul spre pieptul lui, şi are senzaţia că-i opune rezistenţă, cu toată flexibilitatea ei, aşa că se ridică într-un cot, să fie

deasupra ei. Îi sărută chipul smead, dur, mirosind a alcool. Ea nu întoarce capul spre el, dar el nu ia ca pe un gest de respingere acest mic refuz al ei de-a se mişca, lăsându-l să o sărute stingher pe obraji, îşi înăbuşă valul de resentimente, străduindu-se să se readapteze la încetineala ei. Mândru de răbdarea lui, reia mângâiatul pe spate. Pielea ei îşi păstrează secretul, la fel ca şi limba; oare ea simte asta? După Ruth, ea îi apare misterioasă, o greutate posacă, cu o compoziţie ce nu se lasă pătrunsă de nicio idee, este inaccesibilă oricărei încercări de a i se dezlega misterul. Oare va reuşi să-i reaprindă flacăra? Îl doare încheietura. Îndrăzneşte să-i descheie cei doi nasturi de la cămaşa de noapte şi dă la o parte ţesătura astfel încât în semiobscuritatea densă a patului se iveşte un arc lung, iar sânul ei fierbinte i se turteşte de pieptul dezgolit. Ea se supune acestei manevre, iar el dă pe-afară de bucurie c-a adus-o la plenitudinea asta. E un amant bun. Se relaxează în căldura aşternutului şi îşi dezleagă şnurul pantalonilor de pijama. Pe ea au bărbierit-o şi îl zgârie; se cuibăreşte mai jos, pe tamponul de bumbac. Chestia asta nefirească îi aminteşte de rana ei şi îi micşorează încrederea, aşa că se simte complet distrus când vocea ei – glasul ei subţire, răguşit, de fetiţă prostuţă – îi spune la ureche:

— Harry. Nu ştii că vreau să adorm?

— Păi, de ce nu mi-ai spus mai înainte?

— Nu ştiu. N-am ştiut.

— Ce n-ai ştiut?

— N-am ştiut ce pui la cale. Credeam că vrei să fii drăguţ cu mine.

— Deci chestia asta nu-i drăguţă.

— Păi, nu-i drăguţ când *nu pot* să fac nimic.

— Ba *poţi* să faci ceva.

— Nu, nu pot. Chiar dacă n-aş fi obosită moartă şi năucă din cauză că Rebecca a plâns toată ziua, tot n-aş putea. Nu

pot timp de şase săptămâni. Ştii asta.

— Mda. Ştiu, dar am crezut...

E groaznic de stânjenit.

— Ce-ai crezut?

— Am crezut c-o să mă iubeşti oricum.

După o pauză ea mărturiseşte:

— *Dar te iubesc.*

— Doar o atingere, Jan. Lasă-mă doar să te ating.

— Nu poţi să adormi?

— Nu, nu pot. Nu pot. Te iubesc prea mult. Stai locului.

I-ar fi fost mai uşor să termine cu un minut în urmă, dar toată vorbăria asta i-a distrus farmecul. Atingerea ei nu e ca lumea, iar moleşeala ei încăpăţânată face situaţia şi mai neplăcută, îi ucide pornirea făcându-l să-i pară rău de ea şi să se simtă ruşinat şi netot. Toată plăcerea se rezumă la sudoare şi trudă şi neputinţa lui ridicolă de a termina frecându-se de peretele mort, fierbinte, al pântecului ei. Îl împinge.

— Te foloseşti de mine, îi reproşează ea. Mă simt oribil.

— Te rog, iubito. Mai am puţin şi termin.

— Pare aşa o chestie ieftină.

Îndrăzneala ei de a-i spune asta îl înfurie; îşi dă seama că ea n-a mai făcut dragoste de trei luni şi în tot timpul ăsta şi-a făcut o idee greşită despre ce înseamnă dragostea. Îi exagerează importanţa, şi-a imaginat-o ca pe ceva rar şi preţios, din care ea are dreptul la jumătate, pe când el nu vrea decât să scape de ea, să poată merge mai departe, să doarmă, pe calea cea dreaptă, de dragul ei. Totul e de dragul ei.

— Întoarce-te, îi cere el.

— Te iubesc, replică ea uşurată, înţelegându-l greşit, crezând că o lasă în plata Domnului.

Îi atinge faţa de noapte bună şi se întoarce.

El se ghemuieşte şi şi-o vâră între fesele ei, să i-o prindă ca într-un cleşte. Începe să meargă treaba, şi-o freacă

întruna, simte căldura, când ea întoarce capul şi îl întreabă peste umăr:

— Asta-i o şmecherie pe care-ai învăţat-o de la curva ta?

O loveşte cu pumnul în umăr şi se dă jos din pat, iar pantalonii de pijama îi cad la pământ. Adierea nopţii se strecoară prin plasa de la fereastră. Ea se întoarce pe spate în mijlocul patului şi-i explică din miezul chipului ei smead:

— Nu sunt curva ta, Harry.

— Ce dracu', spune el, ăsta-i primul lucru pe care ţi l-am cerut de când ai venit acasă.

— Ai fost minunat, replică ea.

— Mersi.

— Unde te duci?

El se îmbracă.

— Ies. Toată ziua am stat închis în cocioaba asta.

— Ai ieşit de dimineaţă.

Îşi găseşte pantalonii şi se îmbracă.

— De ce nu poţi să te pui în pielea mea, să-ţi imaginezi cum mă simt eu? Tocmai am născut.

— Pot. Pot, dar nu vreau. Nu-i asta problema. Problema e cum mă simt eu. Iar eu, unul, simt nevoia să ies.

— Nu, Harry. Nu face asta.

— N-ai decât să rămâi aici cu curul tău preţios cu tot. Pupă-l din partea mea.

— Ah, pentru numele lui Dumnezeu! strigă ea vârându-se sub pleduri şi îşi îngroapă faţa în pernă.

El, unul, ar fi încetat cu tămbălăul chiar şi în această fază avansată a meciului dintre ei dacă ea nu şi-ar fi acceptat înfrângerea procedând astfel. Nevoia lui de-a o iubi i-a trecut, aşa că n-are niciun rost să mai iasă. A încetat s-o mai iubească, aşadar, la fel de bine s-ar putea şi întinde lângă ea, să-şi facă somnul. Ea însă parcă şi-o cere, cum stă culcată, năucă de cap şi se smiorcăie aiurea, iar

afară, în oraş, se aude un răpăit de eşapament; gândul îl poartă la aerul curat, la copaci şi la străzile ce se întind pustii la lumina felinarelor, şi iese din casă.

Ciudăţenia este că ea adoarme curând după ce el pleacă; în ultimul timp s-a obişnuit să doarmă de una singură şi simte o uşurare fizică în faptul că nu-l are alături de ea în pat, să dea din picioare ca un cotoi în călduri şi să răsucească pledurile ca pe nişte funii. Chestia aia pe care a făcut-o cu fundul ei i-a provocat dureri pe linia suturilor şi se cufundă toată, cu durerea ei surdă cu tot, în puf. Dimineaţa pe la patru, o trezesc plânsetele lui Becky şi se scoală; cămaşa de noapte îi mângâie trupul. Când păşeşte prin cameră, îşi simte pielea nefiresc de sensibilă. Schimbă scutecul micuţei şi se întinde pe pat s-o alăpteze. În timp ce Becky lipăie laptele, trupul maică-sii parcă ar seca; Harry încă nu s-a întors.

Bebeluşei îi tot alunecă sfârcul din gură, fiindcă lui Janice nu-i stă mintea la ea, ci stă cu urechile ciulite, doar-doar o auzi cheia lui Harry zgâriind broasca uşii de la intrare.

Vecinele maică-sii o să se tăvălească de râs dacă o să-l piardă din nou, habar n-are ce i-o fi venit să se gândească la vecinele maică-sii, numai că, tot timpul cât a stat acasă la ai ei, maică-sa a pisat-o întruna la cap cât şi-au mai tras coate, şi întotdeauna a avut senzaţia că, în ochii ei, a fost o prostănacă, o urâtă şi o ratată, şi a crezut că, dacă şi-a găsit şi ea jumătatea ei, o să se termine toată povestea asta. Că o să fie şi ea femeie la casa ei. Şi, atunci când a botezat-o pe micuţă cu numele maică-sii, a crezut că asta o s-o mai potolească, dar, când-colo, asta a întărâtat-o mai tare pe amărâtă, cu gura aia spurcată a ei, şi acum se simte de parcă ar sta în vârful unei coloane, şi toată lumea din oraş poate s-o vadă cât e de singură. Îi este frig. Bebeluşa nicicum nu se agaţă de sfârc, nimic nu se mai

lipeşte de ea.

Se ridică şi se învârteşte prin cameră cu micuţa pe umăr, bătând-o uşurel pe spate, să scoată un gâr, iar amărâta asta mică, inertă şi moale, alunecă la vale şi încearcă să-şi îngroape picioruşele lipsite de oase în trupul ei, iar cămăşuţa de noapte îi flutură în adierea nopţii şi-i atinge gambele, pulpele, curul, cum i-a zis el. Asta te face să te simţi murdară, nici măcar nu au nişte nume decente pentru părţile astea.

Dacă ar auzi un zgâriat în broască şi l-ar vedea intrând pe uşă, l-ar lăsa să-i facă orice ar vrea, să-i posede orice parte a trupului, dacă aşa ar vrea el, ce-i pasă ei, aşa-i căsnicia. Totuşi, când el a încercat astă-seară, i s-a părut atât de nedrept, încă o mai doare, iar el s-a culcat cu paraşuta aia atâtea săptămâni la rând, iar acum îi zice doar un „întoarce-te” cuprins de năbădăi, de parcă ar fi fost doar o chestie pe care voia s-o vadă isprăvită, şi cine-i ea să nu-i dea voie, după ce l-a lăsat să fugă de-acasă, mai are oare dreptul la vreun strop de mândrie? Să mai aibă vreo urmă de respect de sine? Tocmai de-aia a trebuit să mai aibă un strop de mândrie, fiindcă el nu se aştepta din partea ei să îndrăznească să mai aibă vreun pic după ce l-a lăsat să fugă de-acasă, asta era poanta, el a fost cel care a făcut o faptă rea, dar ea era cea care trebuia să nu mai aibă nici urmă de mândrie după aia, să fie un ţucal în care să-şi reverse el scârna. Când i-a făcut treaba aia pe la spate, părea atât de versat şi i-a reamintit de toate săptămânile cât a lipsit de-acasă şi a făcut tot ce-a poftit, iar ea a fost, pur şi simplu, neajutorată, mama şi Peggy au compătimit-o, iar toţi ceilalţi s-au tăvălit de râs, n-a mai suportat.

Iar pe urmă s-a dus la biserică şi s-a întors de-acolo plin de vervă. Ce drept avea să meargă la biserică? Ce-or fi discutat el şi Dumnezeu pe la spatele tuturor femeilor, făcându-şi cu ochiul, asta o deranja pe ea, dacă s-ar gândi

la dragoste atunci când fac dragoste, în loc să se gândească la cine ştie ce, să se gândească la cine ştie ce chestie pe care au de gând s-o facă, ori de câte ori apucă să se scuture de socoteala asta mică, fierbinte, care îi sâcâie. Îţi dai seama din atingerea degetelor lor dacă chiar se gândesc la tine, iar în seara asta, la început, Harry se gândea la ea, de-aia l-a lăsat să continue, era ca şi cum ai fi fost împachetată în tine însăţi, iar mâinile lui te mângâiau peste tot, dar pe urmă a început să se poarte brutal, a scos-o din minţi senzaţia că el se gândea la el însuşi, la ce formidabil o păcăleşte, şi nu-i mai păsa câtuşi de puţin de epuizarea şi de durerile ei, împungându-i pântecul cu chestia aia, de-ai fi zis c-o înghionteşte cu cotul. A fost atât de necioplit.

De-a dreptul necioplit. O făcea prostovancă, dar el însuşi era prea prostovan să priceapă cât de cât cum a schimbat-o plecarea lui şi că el trebuie s-o îngrijească să se refacă, nu doar să dea buzna în ea, fără să aibă habar ce se-ntâmplă acolo. Asta o făcea să intre în panică de când era mică, chestioara asta, că nimeni nu ştie cum te simţi şi că nimeni nu *poate* şti, sau că nimănui nu-i pasă că nici ea n-are idee cum e. Nu-i plăcea pielea ei, nu i-a plăcut niciodată, era prea smeadă, o făcea să semene cu o italiancă, chiar dacă n-a avut niciodată coşuri ca alte fete, iar pe vremea aia, când amândoi lucrau la Kroll’s, iar ea vindea alune sărate, când Harry se culca lângă ea pe patul lui Mary Hannacher, cu tapetul argintiu care lui îi plăcea aşa de mult, şi închidea ochii, părea să-i topească pielea şi ea a crezut că s-a terminat toată povestea acum, că are şi ea pe cineva. Pe urmă însă, s-au căsătorit (ea s-a simţit îngrozitor, însărcinată înainte de cununie, dar Harry îi tot vorbea de căsătorie de un an de zile şi, oricum, a izbucnit în râs când i-a spus că-i gravidă, a exclamat „Grozav!”, ea era teribil de înspăimântată, iar el a luat-o pe sus, i-a îmbrăţişat coapsele, a ridicat-o ca pe un copil mic, uneori

ştia să fie de-a dreptul minunat când te aşteptai mai puţin, într-un fel, i se părea important să *nu* se aştepte, ştia să fie atât de drăguţ, încât ea nici n-avea cuvinte să explice nimănui cât de înspăimântată fusese de sarcina ei, că el o făcuse să se simtă mândră), s-au căsătorit şi ea a rămas aceeaşi mititică, neîndemânatică şi oacheşă Janice Springer, iar bărbatul ei era acelaşi pămpălău închipuit, despre care tăticu' spunea că nu e bun de nimic, iar câte un strop de băutură îi mai alunga sentimentul ăsta de singurătate. Nu că ar fi făcut să-i dispară nodul pe care-l simţea în gât, cât îi mai îndulcea aleanul şi-i mai colora un pic viaţa.

Se învârte prin cameră bătând uşurel bebeluşa pe spate până încep s-o doară încheieturile şi gleznele, iar mititica de Rebecca adoarme cu picioruşele încolăcite în jurul pieptului ei încă plin ochi cu lapte. Se întreabă dacă n-ar trebui să încerce s-o facă să mai mănânce un pic, dar îşi zice nu, n-are rost, dacă a adormit, las' să doarmă. O ridică pe mititica aia jigărită, uşoară ca aerul, de pe umărul ei năduşit şi o aşază în umbra răcoroasă a pătuţului ei. Întunericul nopţii începe să se dizolve deja, zorile intră devreme în oraşul a cărui latură dinspre răsărit dă spre versantul muntelui. Janice se întinde în pat, însă senzaţia de lumină tot mai puternică proiectată pe aşternutul alb o ţine trează. E o stare de trezie la început plăcută; sosirea dimineţii e atât de curată şi o face să se simtă ca în a doua lună de pribegie a lui Harry. Cu formidabilul cireş japonez al maică-sii înflorind sub fereastra ei, cu iarba care încolţea, cu pământul ce răspândea un miros reavăn, de cenuşă, cald. Se gândise ce şi cum şi se împăcase cu gândul că s-a zis cu mariajul ei. O să nască şi apoi o să divorţeze, după care n-o să se mai căsătorească niciodată. O să fie şi ea un fel de călugăriţă – tocmai văzuse frumuseţea aia de film cu Audrey Hepburn. Iar dacă el o să se întoarcă la ea, totul va fi la fel de simplu: o să-i ierte

toate greşelile şi o să se lase de băut, chestie care pe el îl scoate din fire, deşi ei nu îi este clar de ce, şi vor fi împreună frumuşel, clar, scurt şi concis, fiindcă el n-o să mai aibă gărgăuni în cap şi are s-o iubească pentru că l-a iertat şi, de-acum încolo, ea are să ştie să fie o nevastă bună. La vremea aceea mergea la biserică în fiecare săptămână şi discuta cu Peggy şi se ruga şi ajunsese să înţeleagă că mariajul nu reprezintă un refugiu, ci asumarea comună a unor responsabilităţi, iar ea şi Harry împreună îşi vor asuma totul. Iar apoi, ca prin minune, asta s-a şi întâmplat în aceste ultime două săptămâni.

După care, Harry şi-a dat brusc în petic, cu toată spurcăciunea târfei lui, şi i-a pretins să i-o iubească, iar nedreptatea asta o face să izbucnească în hohote de plâns, ca speriată de apariţia vreunui lucru străin în aşternutul gol.

Ultimele ceasuri parcă ar fi cotul îngust al unei conducte prin care gândurile nu-i pot răzbi mai departe. Îi vine în minte tot timpul tonul răstit pe care i-a spus „Întoarce-te”şi nu reuşeşte să depăşească acest gând, n-are cum să nu se simtă cuprinsă de panică, să nu simtă că se sufocă. Se dă jos din pat şi se învârte cu unul din sâni mai-mai să plesnească, cu sfârcul care o înţeapă, se duce la bucătărie desculţă şi miroase paharul gol din care a făcut-o Harry să bea whisky. Are un miros întunecos şi aspru, delicat şi profund, şi îşi zice că o duşcă îi va alunga, poate, insomnia. O va face să doarmă până când broasca zgâriată a uşii de la intrare o va trezi şi o să-i vadă trupul masiv, alb, strecurându-se jenat în casă, şi ea o să-i poată spune „Hai în pat, Harry, e-n regulă, fă-mă, vreau să facem totul împreună, zău că da”.

Îşi toarnă doar vreo două degete de whisky şi nu prea multă apă, fiindcă i-ar lua prea mult timp să bea o duşcă mai lungă, şi nu pune nici cuburi de gheaţă, pentru ca zăngănitul tăvii să nu cumva să-i trezească pe copii. Duce

această doză la fereastră şi rămâne în picioare, se uită, pe lângă cele trei acoperişuri de catran, la oraşul cufundat în somn. Ici-colo au răsărit deja câteva luminiţe palide prin dormitoarele şi bucătăriile oamenilor. Un automobil cu farurile reduse la discuri neînsufleţite, ce nu proiectează fascicule de lumină în întunericul tot mai diluat, coboară încetişor pe Wilbur Street, spre centru. Autostrada, parţial ascunsă privirii de contururile caselor, ca un râu ce curge între malurile străjuite de copaci, chiar şi la această oră matinală este însufleţită de trafic. Ea simte cum ziua de lucru se apropie aidoma unei oştiri de lumină, simte cum casele cu margini întunecoase de sub ea sunt pe punctul de a se clinti, de a se trezi, de a-şi deschide porţile ca nişte castele, să-şi trimită bărbaţii la drum, şi regretă că propriul ei soţ este incapabil să se adapteze la acest ritm, care urmează să bată o dată în plus. De ce tocmai el? Ce-o fi având aşa de preţios? Simte cum creşte în ea năduful la adresa lui Harry, iar ca să-şi înăbuşe pornirea, goleşte paharul şi se întoarce pe călcâie în lumina zorilor; în casă totul e cufundat într-o penumbră maronie. Se simte dezechilibrată; o trage într-o parte tensiunea din sânul nefolosit.

Se duce la bucătărie şi îşi toarnă încă un rând de băutură, mai puternică decât cea dinainte, zicându-şi că, la urma urmei, ar cam fi timpul să se distreze şi ea niţel. N-a avut o clipă de intimitate de când a venit acasă de la spital. Gândul la distracţie îi iuţeşte mişcările, acestea îi devin aeriene; traversează aproape alergând, desculţă cum e, covorul aspru, şi se întoarce la fereastră, să privească un spectacol parcă anume montat pentru ea. În cămaşa ei de noapte albă, cocoţată deasupra întregii scene ce i se înfăţişează privirii, atinge cu degetele sânul umflat, aşa că laptele începe să i se prelingă şi-i pătează ţesătura albă cu o căldură lentă.

Umezeala îi alunecă la vale şi devine rece în aerul de

lângă fereastră. Venele varicoase încep s-o doară de-atâta stat în picioare. Se duce şi se aşază pe fotoliul maroniu, hârbuit şi îi vine rău numai cât vede unghiul dintre peretele pestriţ şi tavanul spălăcit. Unghiul o năuceşte, se hâţână ba în sus, ba în jos. Modelul de pe tapet începe să fojgăie; florile devin pete maronii ce înoată într-o pâclă, se fugăresc şi se întrepătrund flămânde. E de groază. Întoarce capul şi studiază sfera calmă, verde, a televizorului inert. Partea din faţă a cămăşii de noapte începe să i se usuce; o zgârie asprimea ei scorţoasă. Cartea despre sugari spunea „Păstraţi curăţenia sfârcurilor”, „Săpuniţi delicat”: microbii pătrund prin zgârieturi. Aşază băutura pe braţul rotund al fotoliului, se ridică în picioare, îşi dă jos cămaşa de noapte trăgând-o peste cap, apoi se aşază la loc. Fotoliul îi cuprinde goliciunea într-o îmbrăţişare moale, ca de muşchi. Îşi pune cămaşa de noapte împăturită peste tamponul Modess, cu brâu, apoi, cu îndemânare, cu degetele de la picioare, trage mai aproape scăunelul, îşi reazemă gleznele pe el şi îşi admiră picioarele. Dintotdeauna a considerat că are picioare frumoase. Cu coapse drepte, delicate, netede. Chiar are picioare frumoase. Conturul lor tot mai îngust, mai gingaş se profilează alb pe fundalul întunecat al covorului. Lumina slabă ascunde vinişoarele albastre care i-au apărut în timpul sarcinii cu Becky. Se întreabă dacă picioarele ei vor ajunge la fel de chinuite ca ale maică-sii. Încearcă să-şi imagineze gleznele la fel de groase ca genunchii şi acestea par să se îngroaşe. Întinde mâna să-şi pipăie gleznele, să se convingă că-i doar o iluzie, şi răstoarnă cu umărul paharul cu whisky de pe braţul fotoliului. Sare în sus, tresare speriată când simte aerul rece învăluindu-i pielea goală, spaţiul răcoros ce dă năvală de jur împrejurul trupului ei înfiorat, marcat de proeminenţe. Chicoteşte încetişor. De-ar vedea-o Harry acum! Din fericire, n-a fost mare lucru în pahar. Încearcă

să se ducă la bucătărie cu tupeu, fără haine pe ea, ca o curvă, dar senzaţia că o urmăreşte cineva, pe care a început s-o aibă când stătea la fereastră şi şi-a făcut laptele să curgă, e prea puternică; se retrage în dormitor şi îşi pune halatul de baie albastru, iar apoi îşi toarnă încă un rând de băutură. O treime din sticlă e încă plină. Oboseala îi usucă marginile pleoapelor, însă n-are niciun chef să se întoarcă în pat. Îi e groază de el, fiindcă acolo ar trebui să fie Harry. Această absenţă e o gaură tot mai largă şi o astupă turnând un pic de whisky, dar nu-i de ajuns, iar când se duce la fereastră pentru a treia oară, de-acum s-a luminat destul de mult ca să vadă cât de searbăd e totul. Cineva a spart o sticlă dând cu ea de unul din acoperişurile cu catran. Rigolele de pe Wilbur Street sunt pline de noroiul ce năboieşte din cvartalele în construcţie. În timp ce se uită pe geam, felinarele de pe stradă, lungi şiruri palide, se sting pâlcuri-pâlcuri. Şi-l închipuie pe omul de la centrala electrică decuplând contactele, e un omuleţ cărunt, cocoşat, toropit de somn. Se apropie de televizor şi fâşia de lumină ce ţâşneşte brusc în dreptunghiul verzui îi aprinde flacăra bucuriei în piept, dar e încă prea devreme, lumina aia nu-i decât o strălucire cu purici, fără noimă, iar sonorul se reduce la paraziţi. În vreme ce stă şi se uită la lumina albă, senzaţia că e cineva în spatele ei o face să întoarcă brusc capul, de mai multe ori. E foarte ageră când face asta, dar de fiecare dată există un spaţiu care-i scapă privirii, unde respectiva persoană se poate ascunde în caz că-i aici. Televizorul este cel care a chemat-o aici, în cameră, dar, de-ndată ce stinge aparatul, se pune pe bâzâit. Se aşază cu capul în palme, lacrimile i se preling şiroaie printre degete, iar smiorcăielile ei răsună în tot apartamentul. Nu şi le înăbuşă, fiindcă vrea să trezească pe cineva din somn; e bolnavă de singurătate. În lumina albicioasă, pereţii şi mobila au contururi clare şi îşi recapătă culorile, iar punctele maronii care se uneau mai

devreme au fost înghiţite de propria ei făptură.

Se duce la bebeluşă şi se uită la ea, sărăcuţa stă întinsă şi adulmecă pledul, degetele i se zvârcolesc pe lângă urechi; Janice întinde mâna şi-i mângâie căpşorul fierbinte, acoperit parcă de-o pieliţă, o saltă din pătuţ, are picioruşele ude leoarcă, o duce la alăptat în fotoliul aşezat cu faţa la fereastră. Cerul e de un albastru-deschis, imaculat, care pare pictat pe geamul ferestrelor. Din fotoliul acesta nu se vede decât cerul, la fel de bine s-ar putea afla în nacela unui balon uriaş, la înălţimea de-o sută cincizeci de kilometri. Se aude o uşă trântindu-se de cealaltă parte a peretelui despărţitor şi inima stă să-i sară din piept, însă, fireşte, nu-i decât unul din ceilalţi chiriaşi, poate bătrânul domn Cappello, care nu le-ar spune niciodată o vorbă bună celor care pleacă la lucru, scările bubuie fără niciun chef. Zgomotul îl trezeşte pe Nelson şi, un timp, mâinile ei îşi găsesc o ocupaţie. În timp ce pregăteşte micul dejun pentru ei doi, sparge din greşeală un pahar de suc de portocale, îi scapă, pur şi simplu, din prinsoarea degetului mare şi cade în chiuveta casantă. Când se apleacă deasupra lui Nelson, să-i pună porţia de fulgi Rice Krispies, acesta se uită în sus, la ea, încreţind nasul; îi miroase tristeţea şi mireasma ei familiară îl face să fie timid cu ea.

— Tati plecat?

E un băieţel tare bun, o întreabă asta să nu-i complice viaţa, nu trebuie decât să-i răspundă cu un „Da”.

— Nu, îi replică ea. Tati a plecat la lucru dis-de-dimineaţă, înainte să te trezeşti. O să se-ntoarcă acasă la cină, ca în fiecare zi.

Copilul se încruntă la ea şi apoi o papagaliceşte cuprins brusc de speranţă:

— Ca în fiecale zi?

De îngrijorare, şi-a întins capul cât mai sus, aşa că gâtul îi pare o tulpină mult prea subţire pentru sfera lui

craniană, cu chica lui mare, cârlionţată, turtită de pernă.

— Tati o să se-ntoarcă acasă, îi repetă ea.

Acum, că şi-a asumat şi povara de-a îndruga minciuni, are nevoie de încă un strop de whisky s-o susţină. Are în suflet o întunecime pe care trebuie s-o preschimbe într-o culoare strălucitoare, altminteri e terminată. Duce vesela la bucătărie, dar vasele îi alunecă atât de rău în mâini, încât nici nu mai încearcă să le spele. Îşi zice că ar trebui să-şi pună o rochie în locul halatului de baie, dar, până să ajungă în dormitor, uită de ce s-a pornit într-acolo şi începe să strângă patul. Simte însă o prezenţă nedesluşită pe aşternutul încreţit şi se sperie, aşa că se trage înapoi şi se duce în cealaltă cameră, să stea laolaltă cu copilaşii. E ca şi cum, spunându-le că Harry se va întoarce acasă ca de obicei, ar fi plantat o stafie în apartament. Persoana respectivă parcă n-ar fi însă Harry, ci un spărgător, unul care îşi râde de ea, ţopăind dintr-o încăpere în alta înaintea ei.

Când ridică din nou bebeluşa, îi simte umezeala de pe picioruşe şi se gândeşte s-o schimbe, dar îşi dă seama, isteaţa de ea, că e beată şi riscă s-o împungă cu acele de siguranţă. E de-a dreptul mândră că e în stare de un aşa raţionament şi îşi zice să nu se mai apropie de sticlă, s-o poată schimba peste o oră. O pune pe mititica de Becky în pătuţul ei şi, minune, n-o aude plângând nici măcar o dată. Pe urmă, se aşază împreună cu Nelson la televizor şi se uită la ultimele ştiri din emisiunea matinală a lui David Garroway[8], iar apoi la o emisiune despre Elizabeth şi soţul ei, care îl invită la ei pe un prieten de-al lui, care pleacă tot timpul în excursii cu cortul în spinare şi se dovedeşte a fi un bucătar mai bun decât Elizabeth. Dintr-un motiv sau altul, această emisiune îi dă o asemenea stare de agitaţie, încât, din pura obişnuinţă dată de vizionarea programelor

---

[8]Disc-jockey, reporter de teren şi pionier al emisiunilor de ştiri televizate din S.U.A. (1913-1982). (N. tr.)

TV, se duce până la bucătărie şi îşi prepară o băuturică, mai mult din cuburi de gheaţă, cât să astupe breşa ce ameninţă să se deschidă din nou înlăuntrul ei. Trage doar o duşcă şi se simte ca şi cum ar înghiţi o gură de lumină albastră care limpezeşte totul. Trebuie să treacă cumva peste acest mic gol şi, la sfârşitul zilei de lucru, când Harry o să vină acasă şi n-o să afle nimeni ce s-a întâmplat, n-o să mai râdă nimeni de mama. Se simte ca un curcubeu ce se arcuieşte protector peste Harry, care pare nespus de mic sub ea, de zici că-i o jucărie. Se gândeşte ce grozav ar fi să se joace cu Nelson; lui nu-i face bine să se uite la televizor toată dimineaţa. Îl închide şi găseşte cărţile de colorat şi creioanele, aşa că se aşază amândoi pe covor şi încep să coloreze fiecare câte o pagină.

Janice îl strânge de mai multe ori la piept şi îi vorbeşte, să-l facă să râdă, ba chiar e de-a dreptul fericită să coloreze, în liceu, desenul era singura materie de care nu îi era frică şi întotdeauna primea nota nouă. Zâmbeşte cuprinsă de încântare în timp ce-şi colorează pagina – o ogradă cu şură –, atât de bine, încântată că simte cum micuţele batoane colorate ţinute între degete trasează nişte linii paralele atât de ordonate, iar băieţelul ei mititel se uită la ea atent, concentrat. Halatul de baie i se desface în evantai pe covor, în jurul ei, iar trupul îi pare frumos şi împlinit. Se trage înapoi, să-i dispară umbra de pe pagină, şi observă că a colorat o parte dintr-o găină cu verde, că a depăşit cu mult contururile şi că pagina ei arată urât; începe să plângă; nu e drept, e ca şi cum cineva care stă în spatele ei fără să priceapă nimic i-ar spune că arată urât ce-a colorat ea. Nelson se uită în sus, feţişoara i se lăţeşte brusc şi strigă:

— Nu! Nu, mami!

Ea dă să-i facă loc, să-l lase să plonjeze în poala ei, dar, în loc de asta, el se repede cu paşi şontâcăiţi, aproape ca de invalid, în dormitor, se trânteşte pe jos şi începe să

azvârle din picioare.

Janice se ridică de jos cu un zâmbet calm şi se duce la bucătărie, unde ţine minte că şi-ar fi lăsat paharul. Important este să reziste până la sfârşitul zilei, să-l protejeze pe Harry, şi ar fi o prostie să nu mai tragă încă o duşcă, s-o ajute. Iese din bucătărie şi-i spune lui Nelson:

— Mămica nu mai plânge, dragule. Am glumit. Mămica nu plânge. Mămica e foarte fericită. Te iubeşte foarte mult.

Se uită la ea cu chipul lui neted, pătat de lacrimi. Ca un cuţit înfipt pe la spate, sună telefonul. Răspunde cu acelaşi calm:

— Alo?

— Bună, iubito. Sunt tăticu'.

— Ah, tăticule!

Printre buze i se revarsă bucuria. El face o pauză.

— Draga mea, Harry e bolnav? E trecut de unsprezece şi încă n-a venit la salon.

— Nu, se simte bine. Suntem bine cu toţii.

Urmează o nouă pauză. Dragostea ei pentru taică-său curge în direcţia lui prin firul tăcut. Ea ar da orice să nu se mai termine niciodată conversaţia lor.

— Păi... atunci, unde-i? E acolo? Dă-mi-l la telefon, Janice.

— Tăticule, nu-i acasă. A plecat de-acasă dimineaţa devreme.

— Şi unde s-a dus? La salon n-a venit.

I se pare că l-a auzit rostind cuvântul „salon" de un milion de ori. Îl rosteşte ca nimeni altul. Pornit de pe buzele lui, cuvântul sună consistent, îmbelşugat, de parcă lumea întreagă ar fi concentrată în el. Toate lucrurile bune din anii copilăriei, hainele, jucăriile, casa, toate au venit de la „salon".

E inspirată; se pricepe bine la conversaţia pe care o presupune vânzarea unei maşini.

— A plecat devreme, tăticule, să prezinte o dubă unui potenţial cumpărător care trebuia să plece la lucru, sau aşa ceva. Stai. Stai să mă gândesc. Mi-a zis că tipul trebuie să ajungă la Allentown azi-dimineaţă devreme. Trebuia să plece la Allentown, iar Harry a trebuit să-i arate maşina. Totu-i în regulă, tăticule. Harry îşi iubeşte slujba.

A treia pauză e mai lungă.

— Iubito, eşti sigură că nu-i acolo?

— Tăticule, nu ţi se pare că eşti ciudat? Nu-i aici. Pricepi?

Împunge aerul cu receptorul spre camera goală, de parcă acesta ar avea ochi. Vrea să fie gluma neobrăzată a unei fiice, dar, pe neaşteptate, până şi simplul fapt că a întins braţul o face să-i fie rău. Când duce din nou receptorul la ureche, îl aude spunându-i pe un ton distant, sacadat:

— ... iubito. E-n regulă. Nu-ţi face griji. Copiii sunt acolo, cu tine?

O ia cu ameţeli şi închide. Asta-i o greşeală, dar crede că, per total, s-a descurcat bine. Merită o duşcă. Lichidul maro se varsă peste cuburile de gheaţă fumegânde şi nu se opreşte la ordinul ei. Trânteşte nervoasă sticla şi picături ca nişte pete de murdărie se rostogolesc în chiuvetă. Se duce în baie cu paharul şi revine cu mâinile goale şi cu gustul pastei de dinţi în gură. Îşi aminteşte că s-a uitat în oglindă şi s-a mângâiat pe păr, iar apoi s-a apucat să se spele pe dinţi. Cu periuţa de dinţi a lui Harry.

Se trezeşte pregătind masa de prânz, are senzaţia că se uită la o reclamă la mâncare dintr-o revistă, cu fâşii de şuncă ce sfârâie într-o tigaie la capătul unui uriaş braţ albastru. Vede cum zboară în aer stropii de grăsime, ca perdeaua frumuşică a unei arteziene din parc şi se întreabă cât de rapid descriu acele arcuri de cerc. Îi înţeapă mâna de pe mânerul tigăii, aşa că micşorează flacăra purpurie. Îi toarnă lui Nelson un pahar cu lapte şi

smulge câteva frunze dintr-o căpăţână de salată, le aşază pe o farfurie de plastic galbenă şi mănâncă un snop. Se gândeşte să nu-şi pună o farfurie şi pentru ea, dar apoi se răzgândeşte, pentru că s-ar putea ca tremurul din stomac să i se tragă de la foame. Ia încă o farfurie şi rămâne cu ea în mâini întrebându-se de ce era tăticu' aşa sigur că Harry e aici. *Există* o altă persoană în apartament, ştie asta, dar nu-i Harry, iar persoana asta oricum n-are nicio treabă aici. E hotărâtă să-l ignore şi îşi vede pe mai departe de pusul mesei pentru prânz, cu trupul cuprins de-o uşoară rigiditate. Nu se lasă până ce nu este aşezat totul cum trebuie pe masă.

Nelson se plânge că şunca e grăsoasă şi întreabă din nou dacă tăticu' pleacă, iar critica la adresa şuncii pe care ea din capul locului a fost atât de deşteaptă şi curajoasă să i-o pregătească, o scoate din fire, aşa că după al douăzecelea lui refuz de-a mânca măcar un pic de salată, ea se întinde şi îl plesneşte peste feţişoara lui neruşinată. Tâmpitul ăsta de copil nici măcar nu plânge, stă şi se holbează, şi suspină iar şi iar până când, în cele din urmă, izbucneşte în hohote de plâns. Din fericire ea este însă stăpână pe situaţie, foarte calmă, îşi dă seama de absurditatea tentativei lui şi refuză să se lase intimidată. Cu placiditatea unui singur talaz, îi pregăteşte biberonul, îl ia de mână, îl supraveghează la pipi şi îl bagă în pat. Cuprins încă de convulsii după ce-a plâns, îşi vâră biberonul în gură şi ea e sigură, după strălucirea din ochii lui atenţi, că e pe cale să adoarmă. Rămâne lângă pat, uimită şi ea de câtă vigoare are.

Telefonul sună din nou, mai furios decât prima oară şi, în timp ce aleargă spre el, şi face asta fiindcă nu vrea să-l deranjeze pe Nelson, simte că încep s-o lase puterile şi un gust stătut şi maro îi inundă gâtlejul.

— Alo.

— Janice, răsună vocea maică-sii, egală şi aspră. Tocmai

m-am întors de la cumpărături în Brewer şi taică-tău încearcă să dea de mine de dimineaţă. Crede că Harry a plecat din nou. Aşa-i?

Janice închide ochii şi răspunde:

— S-a dus la Allentown.

— Ce să caute acolo?

— O să vândă o maşină.

— Nu fi proastă, Janice. Te simţi bine?

— Ce vrei să zici?

— Ai băut?

— Ce să beau?

— Stai liniştită, vin imediat.

— Mamă, nu veni. Totu-i în regulă. Tocmai l-am culcat pe Nelson, să-şi facă somnul de după-amiază.

— O să ciugulesc ceva şi vin la tine. Întinde-te puţin.

— Mamă, *te rog,* nu veni.

— Janice, să nu mă contrazici. Când a plecat?

— Nu te băga, mamă. O să se întoarcă diseară. Ascultă şi adaugă: Şi nu mai plânge.

— E uşor să-mi spui să nu mai plâng, zice maică-sa, când tu ne faci de ruşine pe toţi. Prima oară am crezut că-i numai vina lui, acum nu mai sunt chiar aşa de sigură. Mă auzi? Nu mai sunt aşa de sigură.

Lui Janice cuvântarea asta i-a acutizat în aşa măsură senzaţia de greaţă, încât se întreabă dacă mai e în stare să ţină receptorul în mână.

— Nu veni, mamă, o imploră. Te rog.

— Bag ceva în gură şi vin în douăzeci de minute. Tu bagă-te în pat.

Janice pune receptorul în furcă şi se uită în jur oripilată. Apartamentul arată oribil. Cărţi de colorat pe podea, pahare, patul nefăcut, vase murdare peste tot. Aleargă spre locul unde a colorat împreună cu Nelson şi încearcă să se aplece. Cade în genunchi, iar bebeluşa începe să plângă. Panicată la gândul de a nu-l deranja pe Nelson şi

de a ascunde cumva absenţa lui Harry, aleargă la pătuţ şi, ca într-un coşmar, îl găseşte mânjit cu caca portocalie.

— Lua-te-ar naiba! Lua-te-ar naiba, se smiorcăie ea la Rebecca.

Ridică trupşorul împuţit şi se întreabă unde s-o ducă. O pune în fotoliu şi, muşcându-şi buza de sus, îi desface scutecul.

— Ah, rahat cu ochi, murmură ea şi simte că susurul glasului ei o ţine la distanţă pe cealaltă persoană care mişună prin cameră.

Duce la baie scutecul îmbibat şi îl aruncă la toaletă, apoi se lasă în genunchi şi bâjbâie să pună dopul la cadă. Deschide ambele robinete la maximum, ştiind din experienţă că astfel obţine amestecul potrivit, călâi. Apa ţâşneşte din robinet ca un pumn. Observă paharul cu whisky botezat pe care l-a lăsat pe vasul de la toaletă şi bea o duşcă lungă, stătută, apoi se întreabă cum să scape de el. În tot acest timp, Rebecca urlă de parcă ar avea destulă minte să ştie că este plină de murdărie. Janice ia paharul cu ea şi-l răstoarnă pe covor cu genunchiul în timp ce îi dă jos bebeluşei cămăşuţa de noapte şi puloveraşul. Duce hăinuţele îmbibate la televizor şi le pune pe carcasa lui în timp ce se lasă în genunchi şi încearcă să îndese creioanele la loc în cutia lor. O doare capul de atâta talmeş-balmeş. Duce creioanele pe masa de la bucătărie şi aruncă resturile de costiţă şi salată în punga de hârtie de sub chiuvetă, dar gura acesteia se înclină pe jumătate închisă şi salata aterizează mai încolo, în întunericul din spatele găleţii de gunoi, iar ea se ghemuieşte cu capul plesnindu-i de durere, încercând să o vadă sau s-o apuce cu degetele, dar nu reuşeşte. O înţeapă genunchii de cât a stat în genunchi. Renunţă şi, spre marea ei surpriză, se aşază flască pe un scaun din bucătărie şi se uită la vârfurile moi, strident colorate, ale creioanelor care ies din cutia de Crayola. Ascunde whisky-ul. Trupul îi rămâne

nemişcat o secundă, dar când se clinteşte, vede cum mâinile ei, cu dungile de mizerie de sub unghii, pun sticla de whisky într-un scrin cu nişte cămăşi vechi de-ale lui Harry, pe care le păstra pe post de cârpe de şters praful. El n-ar purta în ruptul capului o cămaşă peticită, nu că ea s-ar pricepe cine ştie ce la peticit. Trânteşte uşa, aceasta se izbeşte de toc, dar nu se închide, iar la marginea linoleumului de lângă chiuvetă dopul de plută al sticlei de whisky se zgâieşte la ea ca un joben. Îl bagă în punga cu gunoi. Acum bucătăria e destul de curată. În camera de zi, Rebecca zace goală în fotoliul moale cu burtica umflată în părţi de-atâta urlat şi cu picioruşele ei curbate, cu gropiţe, chircite şi roşii. Celălalt bebeluş al lui Janice s-a născut băieţel şi încă i se pare ciudat să vadă între picioruşele fetiţei acele două moviliţe de grăsime în loc de socoteala triplă a unui băiat (când doctorul l-a circumcis pe Nelson, Harry n-a dorit acest lucru, el nu fusese şi nu i se părea normală treaba asta, iar ea a râs de el şi lui i-a sărit ţandăra.) Chipul bebeluşului se înroşeşte la fiecare nou ţipăt, Janice închide ochii şi se gândeşte cât de oribil e din partea maică-sii să vină şi să-i strice ziua doar ca să se convingă că ea l-a pierdut din nou pe Harry. Moare de nerăbdare să se convingă că aşa stau lucrurile, iar copiliţa asta îngrozitoare nu are stare un minut, şi mai sunt şi hăinuţele pe televizor. Le duce în baie, le aruncă în vasul de toaletă, peste scutec, şi închide robinetele. Apa gri, vălurită, a urcat până aproape de marginea căzii. La suprafaţă se încreţeşte mărunt, iar dedesubt aşteaptă o masă adâncă incoloră. Îşi doreşte să fie ea cea care se îmbăiază. Debordând de stăpânire de sine, se întoarce în camera de zi. Se apleacă prea mult încercând să ia din fotoliu chestioara aia alunecoasă, cade în genunchi, o ia pe Rebecca în braţe şi o duce în baie ţinând-o într-o rână. E mândră de isprava ei; cel puţin, bebeluşa o să fie curată când o să sosească maică-sa. Se lasă uşor în genunchi

lângă cada mare, calmă, şi nu vrea să-şi ude mânecile. Apa se înfăşoară în jurul antebraţelor ei ca două mâini uriaşe; sub ochii ei, bebeluşa roz se duce la fund ca o piatră gri.

Scoate un vaier de împotrivire şi se sileşte să apuce copilul, dar apa îi împinge mâinile în sus, halatul ei de baie pluteşte, iar chestia aia alunecoasă se zvârcoleşte în apa devenită dintr-odată opacă. La un moment dat izbuteşte s-o prindă, pe degetul mare simte o bătaie de inimă, apoi o pierde, iar suprafaţa apei saltă în sus în dreptunghiuri pale în care se răsfrânge lumina, din care ea nu poate apuca corpul solid; totul se întâmplă într-o clipă, dar una prelungită într-un timp vâscos. Apoi izbuteşte s-o apuce pe Becky strâns şi totul e în ordine.

Ridică chestioara însufleţită în aer şi o strânge la pieptul ei ud leoarcă. De pe ele, apa se scurge pe gresia din baie. Trupşorul uşor ca un fulg se prăbuşeşte pe gâtul ei şi o privire scurtă, de uşurare, aruncată spre faţa bebeluşei îi oferă o fantastică impresie de coagulare. Amintirea distorsionată a modului în care se face respiraţia gură la gură pune în mişcare braţele reci şi ude ale lui Janice, cu îmbrăţişări ritmice, frenetice. Sub pleoapele ei strânse se învălmăşesc rugăciuni măreţe, purpurii, mute, monotone, iar ea pare să se agaţe de genunchii unei a treia persoane colosale, al cărei nume, Tată, Tată, îi izbeşte ţeasta ca nişte veritabile lovituri. Deşi inima ei nestăpânită scaldă întreg universul în roşu, nicio scânteie nu se aprinde în spaţiul dintre braţele ei; cu toate rugile necontenite, nu simte nici cel mai mic tremur al vreunui răspuns venit din întunericul lipit de ea. Senzaţia că există o a treia persoană cu ele se dilată enorm şi ştie, ştie, în timp ce se aud bătăi în uşa de la intrare, că lucrul cel mai cumplit care i s-a întâmplat vreodată unei femei pe lumea asta i s-a întâmplat ei.

Jack se întoarce de la telefon afişând o culoare şocantă.

— Janice Angstrom şi-a înecat, din greşeală, fetiţa.

— Cum aşa? îl întreabă Lucy.

— Nu ştiu. Mă tem că era beată. Acum e inconştientă.

— Şi el unde era?

— Nu ştie nimeni. Eu trebuie să aflu asta. Cu doamna Springer am vorbit.

Se aşază în fotoliul masiv din lemn de nuc moştenit de la taică-său, iar Lucy îşi dă seama, fără plăcere, că bărbatu-său a ajuns la vârsta mijlocie. Părul i se răreşte, are tenul uscat, pare vlăguit.

— De ce-o fi trebuind să-ţi petreci toată viaţa alergând după pramatia aia neisprăvită? se plânge ea.

— Nu-i un neisprăvit. Îl iubesc.

— Îl iubeşti! Eşti greţos. Ah, asta-i de-a dreptul greţos, Jack. De ce nu încerci să mă iubeşti pe mine sau pe copiii noştri?

— Dar vă iubesc.

— Ba nu, Jack. Hai să fim sinceri: nu ne iubeşti. N-ai suporta să iubeşti pe nimeni care ţi-ar putea întoarce dragostea. Ţi-e teamă de asta, nu-i aşa? Nu-i aşa că ţi-e teamă?

Când a sunat telefonul, tocmai îşi luau ceaiul în bibliotecă. El ridică ceaşca goală de pe podea, dintre picioare, şi se uită în mijlocul ei.

— Ai o imaginaţie debordantă, Lucy, îi replică. Mi-e, pur şi simplu, greaţă.

— Ţie ţi-e greaţă, da, şi mie mi-e greaţă. Mi-e greaţă de când te-ai înhăitat cu animalul ăla. Nici măcar nu ţine de biserica ta.

— Orice creştin ţine de biserica mea.

— Creştin! Dacă el e creştin, îi mulţumesc lui Dumnezeu că eu, una, nu sunt. Creştin! îşi omoară copilul şi tu-l numeşti creştin!

— Nu şi-a omorât copilul. Nu a fost acolo, a fost un accident.

— Păi, e ca şi cum ar fi făcut-o cu mâna lui. Fuge de acasă şi o împinge pe tâmpita de nevastă-sa să o ia pe ulei. N-ar fi trebuit să-i împaci. Fata îşi revenise şi nu s-ar fi întâmplat niciodată aşa ceva.

Eccles clipeşte mărunt; şocul a pus o imensă distanţă analitică între el şi lucruri. E mai curând impresionat de felul în care a reconstituit ea ceea ce s-o fi întâmplat. O clipă se întreabă de ce îi este discursul atât de pătimaş. „Pramatie” suna nelalocul lui în vocabularul ei.

— Deci vrei să zici că, de fapt, eu sunt vinovat de moartea copilului, spune el.

— Fireşte că nu. N-am vrut deloc să zic aşa ceva.

— Ba nu. Cred că, probabil, ai dreptate, spune el şi se ridică din fotoliu.

Se duce în hol, la telefon, şi iarăşi scoate din portofel numărul scris cu creionul sub numele aproape şters Ruth Leonard. Numărul a fost bun odată, dar de data asta şoricelul electric zadarnic roade membrana de metal îndepărtată. Îl lasă să sune de douăsprezece ori, pune receptorul în furcă, formează din nou, apoi închide după şapte apeluri. Când se întoarce în bibliotecă, Lucy îl întâmpină pregătită:

— Jack, îmi pare rău. N-am vrut să sugerez că ar fi vina ta. Fireşte că nu este. Nu fi prostuţ.

— Nu-i nimic, Lucy. Adevărul n-ar trebui să ne doară.

Cuvintele acestea oglindesc ideea lui că, atunci când crezi cu adevărat, nimic adevărat nu intră în conflict cu credinţa.

— Ah, îndurare, uite unde era martirul! Ei bine, văd că ţi-ai băgat în cap ideea că-i vina ta şi, orice-aş spune eu, n-o să te mai pot convinge de contrariul, aşa că nu-mi mai răcesc gura de pomană.

El tace, s-o ajute să nu-şi mai răcească gura de pomană,

dar după un moment ea îl întreabă pe un ton ceva mai blând:

— Jack?

— Poftim?

— De ce ai fost atât de nerăbdător să-i vezi din nou împreună?

El ridică felia de lămâie din farfurioara ceştii de ceai şi încearcă să privească prin ea printre gene.

— Căsnicia este lucru sfânt, explică el.

Pe undeva, el se aşteaptă s-o vadă izbucnind în râs, dar, în loc de asta, ea îl întreabă pe un ton serios:

— Chiar şi una care nu merge?

— Da.

— Dar asta-i o chestie ridicolă. Contrazice bunul-simţ.

— Nu cred în bunul-simţ, răspunde el. Dacă asta o să te facă fericită, află că nu cred în nimic.

— Nu mă face fericită, i-o întoarce ea. Te comporţi ca un psihopat. Dar îmi pare rău de cele întâmplate. Îmi pare sincer rău.

Ia ceştile, le duce la bucătărie foşnindu-şi rochia şi îl lasă singur. Umbrele după-amiezii se adună ca pânzele de păianjen pe pereţii plini de cărţi. Majoritatea nu-i aparţin lui, ci predecesorului său din casa parohială, mult-admiratul prelat Joseph Langhorne. Stă locului, amorţit, dar nu pentru mult timp. Sună telefonul. Se grăbeşte să răspundă înaintea lui Lucy. Pe fereastra pe al cărei pervaz stă telefonul o vede pe vecină adunând rufele uscate de pe frânghie.

— Alo?

— Hei, Jack? La telefon e Harry Angstrom. Sper că nu te deranjez.

— Nu, nu mă deranjezi.

— Nu ai prin preajmă nicio bătrânică de-aia care coase sau mai ştiu eu ce, nu-i aşa?

— Nu.

— Ăăă, am tot încercat să sun acasă şi nu-mi răspunde nimeni. Sunt cam neliniştit. Am fost plecat de-acasă noaptea trecută şi am aşa, o stare de nestare. Vreau să mă duc acasă, dar aş vrea să ştiu dacă Janice n-a făcut vreo chestie ca, de pildă, să cheme poliţia sau aşa ceva. Ai idee?

— Harry, unde eşti?

— A, într-o băcănie din Brewer.

Vecina a împăturit şi ultimul cearşaf pe braţ şi privirea lui Jack zăboveşte pe frânghia albă, goală. Una din treburile cu care se pare că l-a însărcinat societatea este aceea de a da veşti tragice şi simte cum i se usucă cerul gurii când se îmbărbătează să se achite de această îndatorire familiară. *Niciunul care a pus mâna pe plug...*[9] Ţine ochii larg deschişi, ca să nu i se pară că-i prea aproape de prezenţa de lângă urechea lui.

— Ca să câştigăm timp, cred c-ar fi mai bine să-ţi spun la telefon, începe el. Harry, ni s-a întâmplat un lucru îngrozitor.

Când te-apuci să răsuceşti o funie şi-i dai înainte cu răsucitul, aceasta începe să-şi piardă forma iniţială, dreaptă şi, brusc, apare o buclă, un inel. Harry simte înlăuntrul lui prezenţa unei astfel de bucle după ce îl ascultă pe Eccles până la capăt. Nici nu-şi dă seama ce-i răspunde; tot ce îi ajunge pe cortex sunt vrafurile de mărfuri în ambalaje ţipătoare, pe care le vede pe gemuleţele uşii de la cabina telefonică. Pe peretele drogheriei este atârnat un afiş lung, cu un singur cuvânt, scris cu litere roşii: PARADICLOROBENZEN. În tot timpul cât se chinuieşte să priceapă ce-i spune Eccles reciteşte cuvântul, încercând să vadă cum se împarte în silabe, întrebându-se dacă poate fi pronunţat defel. Exact în clipa când, în cele din urmă, pricepe cum stau lucrurile, în cel mai cumplit moment al vieţii sale, o grăsană se

[9] Evanghelia dupa Luca, 9:62. (N.tr.)

apropie de tejghea şi cumpără două cutii de şerveţele Kleenex. Harry iese la soare, în faţa drogheriei şi înghite în sec, să nu îngăduie buclei să i se ridice până în gât şi să-l sufoce. Afară e vipie, e prima zi de vară; dogoarea se înalţă de pe trotuarul sclipitor drept în faţa pietonilor, îi izbeşte pieziş, reflectată de vitrinele magazinelor şi faţadele de piatră încinsă ale clădirilor. În această lumină albă, chipurile au acea expresie tipic americană, cu ochii piezişi şi gura căscată cu un aer înspăimântător, care le face să pară că acuşi o să-ţi zică ceva ameninţător şi neomenos. Pe stradă, sub capotele strălucitoare ale maşinilor, conducătorii auto se coc în traficul ambuteiat. În aer pluteşte o pâclă alburie, astupând cerul ce pare prea epuizat ca să se mai poată însenina vreodată. Harry aşteaptă la un colţ de stradă, într-un pâlc de cumpărători asudaţi, arşi de soare, autobuzul 16 A, care merge spre Mt. Judge; când acesta frânează în staţie cu un şuier şerpesc, e deja aglomerat. Se prinde de o bară de oţel din fundul autobuzului, străduindu-se să-şi învingă senzaţia aceea de buclă ce urcă înlăuntrul lui. Postere curbate fac reclamă la ţigări cu filtru, loţiuni de plajă şi credite bancare.

Cu unul din aceste autobuze s-a dus aseară în Brewer, a mers la Ruth acasă, dar luminile erau stinse şi nu i-a deschis nimeni când a sunat la uşă, deşi i s-a părut că vede o lumină chioară în spatele geamului sablat, inscripţionat cu literele F. X. PELLEGRINI. A lălăit-o o vreme şi s-a aşezat pe trepte, uitându-se la magazinul de delicatese până când s-au stins luminile, iar apoi la fereastra strălucitoare a bisericii. Când lumina s-a stins şi acolo, a simţit că i se îneacă corăbiile şi îi piere orice speranţă, şi s-a gândit să se ducă acasă. S-a plimbat pe Weiser Street şi s-a uitat la luminile din vale şi la floarea-soarelui cea uriaşă, dar n-a zărit niciun autobuz, s-a speriat să nu sfârşească înjunghiat şi jefuit, aşa că a intrat într-o speluncă de hotel şi a închiriat o cameră. N-a dormit prea

bine, din cauza lămpii de neon de pe coridor, prinsă cu bandă adezivă, care bâzâia tot timpul, şi a unei femei care râdea întruna, aşa că s-a sculat destul de devreme ca să se întoarcă în Mt. Judge, să-şi pună un costum ca lumea şi să meargă la lucru, dar ceva pornit dinlăuntrul lui l-a împiedicat. Ceva l-a împiedicat toată ziua. Încearcă să-şi dea seama ce anume l-a împiedicat, fiindcă, indiferent ce-a fost, i-a ucis fiica. L-a împiedicat, parţial, dorinţa lui de a o revedea pe Ruth, dar, după ce s-a dus dis-de-dimineaţă la ea, s-a lămurit că nu-i acasă, că o fi plecată la Atlantic City cu vreun dement, şi a mai hoinărit o vreme prin Brewer, a intrat şi a ieşit din magazinele universale de pe pereţii cărora se revărsa muzica, a mâncat un hot-dog într-un local cu preţuri infime, a ezitat în faţa unui cinematograf, dacă să intre sau nu, dar a ales să nu intre, ci să pândească eventuala întoarcere a lui Ruth. A tot sperat să vadă răsărind din aglomeraţie umerii pe care i-a sărutat şi părul ei roşcat, de care se ruga să se despletească odată de cealaltă parte a poliţei cu felicitări. Era însă vorba de un oraş de peste o sută de mii de suflete şi avea şanse minime s-o zărească; şi, oricum, avea timp cu nemiluita s-o caute într-o altă zi. Nu; ceea ce l-a reţinut în oraş, în ciuda nodului care creştea întruna în el, spunându-i că ceva nu e în regulă la el acasă, ceea ce l-a făcut să-şi continue hoinăreala prin aerul rece emanat de uşile cinematografelor, printre tejghelele cu lenjerie parfumată, gablonzuri şi arahide sărate (sărmana de Jan), iar apoi în parc, pe aleile pe care se plimbase odinioară cu Ruth, să se uite de sub un castan la cinci puştani zdrenţăroşi care jucau un fel de ţurcă cu o minge de tenis şi o coadă de mătură, şi-apoi, în sfârşit, înapoi, pe Weiser Street, până la drogheria de unde a dat telefonul, ceea ce l-a făcut să hoinărească a fost gândul că o să găsească o supapă. Asta fiindcă ceea ce l-a scos din răbdări n-a fost atât faptul că are şi Janice o dată în viaţă dreptate, iar el greşeşte şi e un

dobitoc, ci senzaţia de sufocare, sentimentul că e prins într-o cursă. A fost la biserică şi s-a întors acasă cu flăcăruia asta mică şi n-a avut unde s-o aşeze pe pereţii întunecoşi, igrasioşi ai apartamentului, aşa că a pâlpâit şi s-a stins. Şi şi-a dat seama că n-o să fie capabil să reaprindă mereu această flacără. Ceea ce l-a reţinut toată ziua a fost sentimentul că undeva îl aşteaptă ceva mai bun decât chinul de-a asculta toată ziua plânsetele unor bebeluşi şi de-a înşela clienţii la saloanele auto cu maşini la mâna a doua, şi încearcă să răpună tocmai acest sentiment, aici şi acum, în autobuz, se ţine strâns de bara cromată, se apleacă peste două femei cu bluze albe plisate, cu pachete de cumpărături în poală, şi încearcă să-l răpună. Nodul din stomac începe să ia forma greţurilor, şi se agaţă cu înverşunare de bara rece ca gheaţa în timp ce autobuzul înaintează pe serpentine. Coboară năclăit de sudoare, se blochează înainte de vreme. Aici, în Mt. Judge, umbrele sunt mai dense, soarele care încinge Brewer-ul e sus pe creasta muntelui, iar sudoarea îi îngheaţă pe trup, tăindu-i respiraţia. Începe să fugă, să-şi pună trupul la treabă, să-şi alunge toate gândurile din minte. Trece în pas alergător pe lângă o curăţătorie chimică cu o ţeavă micuţă pe care iese şuierând aburul sub presiune. Apoi, prin mirosul de ţiţei şi cauciuc ce se înalţă deasupra băltoacelor de pe asfaltul din jurul unei staţii de benzină Esso. Pe lângă pajiştea din faţa primăriei din Mt. Judge şi lista de onoare a eroilor căzuţi în al Doilea Război Mondial, cu plăcile memoriale crăpate şi ştirbite. Simte că începe să-l doară pieptul şi încetineşte pasul.

Când ajunge acasă la familia Springer, doamna vine la uşă şi i-o trânteşte în nas. El însă îşi dă seama după Buickul măsliniu parcat în faţă că Eccles este înăuntru şi curând Jack vine şi îl lasă să intre. Îi şopteşte în antreul slab luminat:

— Soţiei tale i s-a administrat un sedativ şi a adormit.

— Mititica...

— E la pompele funebre.

Lui Rabbit îi vine să urle, i se pare strigător la cer ca antreprenorul de pompe funebre să vină şi să ia un trupşor aşa micuţ, pe care s-ar cuveni să-l îngroape aşa cum l-a lăsat natura, ca pe stârvul unei păsări, într-o groapă mică, săpată în iarbă. Şi totuşi, dă din cap aprobator. Simte că de-acum încolo n-o să se mai opună niciodată nici unui lucru.

Eccles urcă la etaj, iar Harry se aşază pe un scaun şi se uită cum razele de lumină ce intră pe fereastră se joacă pe o măsuţă de fier plină cu ferigi, violete africane şi cactuşi pitici. Acolo unde se izbesc de frunze, acestea devin galben-verzui strălucitor. Frunzele din umbră, din faţa lor, arată ca nişte găuri negru-verzui, decupate din acest fundal auriu. Cineva coboară de sus cu un pas nesigur. Nu întoarce capul să vadă cine este; nu vrea să rişte şi să privească în ochii nimănui. Urmează o atingere pufoasă pe antebraţul lui şi dă ochii cu Nelson. Chipul copilului străluceşte de curiozitate.

— Mami doalme, îl anunţă pe un ton grav, care imită vocile adulţilor loviţi de tragedie pe care le aude în jur.

Rabbit îl ia în braţe şi îl aşază în poală. E mai greu şi mai înalt decât înainte. Îi foloseşte trupul ca pe un ascunziş; îi trage capul spre gâtul lui.

— Bebiţa bolnavă? îl întreabă Nelson.

— Bebiţa bolnavă.

— Apa male, male în cadă, îi explică Nelson şi se zbate să stea vertical, să-i poată arăta cu braţele, care i se îndepărtează de trup. Multă, multă apă, întăreşte el.

Trebuie să fi văzut ce s-a întâmplat. Vrea să se dea jos din poala lui taică-său, dar Harry îl ţine strâns, cuprins de un soi de spaimă; casa este cufundată într-o durere care pare să-i facă rău băiatului. În plus, se zbate cu o energie care ameninţă durerea acumulată, ar putea-o răsturna şi,

atunci, întreaga casă s-ar putea surpa peste ei. Ţinându-l prizonier pe copil, se protejează pe sine.

Eccles coboară la parter, se opreşte şi-i priveşte lung.

— De ce nu-l scoţi la o plimbare? îi propune el. A avut o zi de coşmar.

Ies toţi trei afară. Eccles îl ia de mână pe Harry şi i-o strânge tăcut, îndelung, apoi îi spune:

— Rămâi aici. Au nevoie de tine, chiar dacă nu recunosc.

După ce Eccles pleacă cu Buickul, Harry se aşază cu Nelson pe iarbă lângă alee şi aruncă cu pietricele spre trotuar. Băiatul râde şi vorbeşte cu însufleţire, dar aici, afară, glasul lui nu răsună la fel de puternic. Harry se simte vag protejat de faptul că face asta fiindcă asta i-a spus Eccles să facă. Pe trotuar, oamenii se întorc acasă de la lucru; Nelson aruncă o pietricică prea aproape de picioarele unui trecător, iar bărbatul se uită la ei. Chipul acesta necunoscut pare să se uite fix la Harry ca dintr-o altă lume, lumea celor neîntinaţi. Iau la ţintă o semănătoare de gazon rezemată de zidul garajului. Harry o nimereşte de patru ori la rând. Deşi aerul continuă să fie radios, lumina soarelui s-a mai împuţinat, mai sunt doar câteva fâşii în vârful copacilor. Iarba e din ce în ce mai reavănă şi se întreabă dacă n-ar trebui să-l strecoare pe Nelson în casă şi să plece.

Domnul Springer vine la uşă şi-l strigă:

— Harry!

Harry se apropie împreună cu Nelson.

— Becky a făcut nişte sendvişuri în loc de cină, îl anunţă. Vino înăuntru cu băiatul.

Intră în bucătărie şi Nelson mănâncă. Harry refuză totul, în afară de un pahar cu apă. Doamna Springer nu-i în bucătărie, iar Harry îi este recunoscător pentru absenţă.

— Harry, începe domnul Springer şi se ridică bătându-şi uşurel mustaţa cu două degete, de parcă ar fi gata să-i facă o concesie financiară, părintele Eccles a stat de vorbă cu

mine şi cu Becky. N-am să spun că te consider nevinovat, fiindcă, bine-nţeles, te consider vinovat. Dar nu eşti tu singurul vinovat. Într-un fel, maică-sa şi cu mine n-am reuşit s-o facem să se simtă în siguranţă. S-ar putea spune că niciodată n-am făcut-o să se simtă binevenită, nu ştiu – ochişorii lui rozalii, lunecoşi, acum nu mai sunt lunecoşi, ci înceţoşaţi şi roşii –, deşi ne-am străduit, cel puţin aşa îmi place să cred. În orice caz – cuvintele îi ies hârâite şi şuierate; face o pauză să-şi recapete vocea liniştită – viaţa trebuie să meargă mai departe, înţelegi ce vreau să spun?

— Da, domnule.

— Viaţa trebuie să meargă mai departe. Trebuie să mergem mai departe cu ceea ce ne-a mai rămas. Deşi Becky e prea supărată ca să dea ochii cu tine, e de aceeaşi părere. Am avut o discuţie şi am căzut de acord că asta-i singura soluţie. Vreau să zic, ceea ce vreau să zic, văd că eşti uimit, e că te considerăm ca făcând parte din familia noastră, Harry, în ciuda – ridică un braţ, descriind un gest vag către scări – chestiei ăsteia. Braţul îi cade lângă corp şi adaugă cuvintele: A accidentului.

Harry îşi acoperă ochii cu mâna. Simte că-i ard şi sunt vulnerabili la lumină.

— Mulţumesc, spune el, scoţând aproape un geamăt de recunoştinţă pentru omul ăsta, pe care l-a dispreţuit întotdeauna, pentru discursul lui atât de generos de-acum.

Încearcă să compună, în conformitate cu regulile de politeţe, care continuă să funcţioneze ca nişte curenţi subacvatici în aceste clipe îndurerate, un discurs pe măsură.

— Promit să-mi respect obligaţiile ce-mi revin în această târguială, îi scapă lui şi se opreşte sufocat de tonul lui abject.

Ce i-o fi venit să zică târguială?

— Sunt sigur că aşa va fi, răspunde Springer. Reverendul Eccles ne asigură că aşa ai să faci.

— Deselt, rosteşte Nelson distinct.

— Nelly, ce-ar fi să iei o prăjiturică s-o mănânci în pat?

Springer vorbeşte cu o jovialitate familiară care, deşi forţată, îi aminteşte lui Rabbit că micuţul a locuit aici luni de zile.

— Nu-i ora ta de culcare? Să te ducă mama-mare sus?

— Tati, îşi exprimă Nelson preferinţa, se lasă să alunece din scaun şi se apropie de taică-său.

Ambii bărbaţi se simt stânjeniţi.

— OK, acceptă Rabbit. Arată-mi unde-i camera ta.

Springer ia două prăjiturele Oreo din cămară şi, fără de veste, Nelson aleargă spre el să-l îmbrăţişeze. Bătrânul se apleacă să-i primească îmbrăţişarea şi chipul lui ofilit, de dandy, se lipeşte inexpresiv de obrazul băieţelului; privirea lui pierdută zăboveşte îndelung asupra pantofilor lui Rabbit şi, când braţele îi întorc îmbrăţişarea, de sub mânecile sacoului i se iţesc butonii mari, negri, pătrăţoşi, cu margini de aur şi cu iniţiala S tot din aur.

Nelson îl conduce pe taică-său spre scări şi trec pe lângă camera în care stă doamna Springer. Rabbit surprinde cu coada ochiului imaginea unei feţe umflate de plâns, care aduce cu un organ intern expus privirii printr-o operaţie chirurgicală, şi întoarce capul. Îi şopteşte lui Nelson să se ducă şi să-i spună noapte bună. Când băiatul se întoarce la el, urcă scările şi merg pe un coridor liniştit, cu un tapet înfăţişând maşini de epocă, spre o cameră micuţă, ale cărei perdele albe împrumută o tentă verzuie de la copacul de afară. De-o parte şi de alta a ferestrei sunt atârnate simetric tablouri, unul cu pisicuţe şi unul cu căţeluşi. Se întreabă dacă asta a fost camera în care a copilărit Janice. Are o inocenţă stătută şi un suspans aparte, de parcă ar fi stat nelocuită ani de zile. Un ursuleţ vechi, cu blăniţa tocită până la ţesătură şi cu un ochi lipsă, şade într-un balansoar micuţ, hârbuit. Oare a fost al lui Janice? Cine i-o fi scos ochiul? În camera asta, Nelson devine ciudat de

pasiv. Harry dezbracă trupşorul somnoros, bronzat peste tot, mai puţin pe funduleţul îngust, îl îmbracă în pijama, îl bagă în pat şi îl înveleşte.

— Eşti un băiat bun, îl laudă el.

— Îhî.

— Acum o să plec. Să nu te sperii.

— Tati pleacă?

— Ca să poţi să dormi. O să mă întorc.

— OK. Bine.

— Bine.

— Tati?

— Poftim.

— Bebiţa Becky a mulit?

— Da.

— S-a speliat?

— O, nu. Nu. Nu s-a speriat.

— E felicită?

— Da, acum este fericită.

— Bine.

— Nu te mai gândi la asta.

— OK.

— Fă nani.

— Îhî.

— Gândeşte-te cum am aruncat noi pietricele.

— Când o să mă fac male, o să le alunc foalte depalte.

— Aşa-i. Le arunci destul de departe de pe-acum.

— Ştiu.

— OK. Fă nani.

La parter îl întreabă pe Springer, care spală vasele în bucătărie:

— Nu vreţi să rămân peste noapte, nu-i aşa?

— Nu în seara asta, Harry. Îmi pare rău. Cred c-ar fi mai bine să nu rămâi în seara asta.

— OK, desigur. O să mă duc acasă. Să trec pe-aici mâine-dimineaţă?

— Da, te rog. O să-ţi dăm micul dejun.

— Nu, n-am nevoie. Voiam să zic, s-o văd pe Janice când se scoală.

— Da, fireşte.

— Credeţi c-o să doarmă toată noaptea?

— Da, aşa cred.

— Ăăă... îmi pare rău că azi n-am dat pe la salon.

— Ei, nu-i nimic. N-are nicio importanţă.

— Nu-i aşa că nu vreţi să lucrez mâine?

— Fireşte că nu.

— Dar sunt în continuare angajat, nu-i aşa?

— Fireşte.

Vorba îi este domoală, privirea neliniştită; simte că nevastă-sa trage cu urechea.

— Sunteţi îngrozitor de cumsecade cu mine.

Springer nu-i răspunde; Harry iese prin verandă, să nu dea iarăşi cu ochii de chipul doamnei Springer, ocoleşte casa şi se duce acasă pe jos în întunericul pâclos al verii, în care răsună clinchetul de vase spălate. Urcă pe Wilbur Street şi intră pe vechea lui uşă, urcă scările, care păstrează încă un miros vag ca de varză gătită. Descuie uşa de la intrare cu cheia lui şi aprinde toate luminile cât poate de repede. Intră în baie şi găseşte cada încă plină. O parte din apă s-a prelins, aşa că nivelul apei este la doi-trei centimetri sub linia gri, discretă, de pe porţelan, dar cada încă este plină pe mai mult de jumătate. Un volum greu, calm, inodor, insipid, incolor, apa îl şochează întocmai ca prezenţa unei persoane tăcute în baie. Nemişcarea pare o peliculă moartă pe suprafaţa ei calmă. Parcă ar fi chiar un fel de praf pe ea. Îşi suflecă mâneca, bagă mâna în apă şi scoate dopul; apa se balansează şi scurgerea gâfâie. Se uită la nivelul apei, cum scade încet şi uniform pe peretele căzii, iar apoi, cu un ţipăt nebun, învolburat, se scurge şi ultima picătură. Cugetă cât de uşor era şi, totuşi, cu toată puterea Lui, Dumnezeu n-a făcut nimic. Şi nu trebuia decât

să scoată dopul ăla de cauciuc.

În pat constată că îl dor picioarele de cât a mers peste zi prin Brewer. Se simte de parcă ar avea fluierele picioarelor despicate. Se răsuceşte în fel şi chip, dar durerea, după un moment de uşurare câştigată prin mişcare, îi revine. Încearcă să se roage, în speranţa că asta îl va destinde, dar nu se întâmplă aşa. Nu stabileşte nicio legătură cu divinitatea. Deschide ochii să se uite la tavan, iar întunericul apare împestriţat cu o reţea tremurătoare de vinişoare, ca dantela aceea de dunguliţe galbene şi albastre care brăzdau pielea fetiţei lui. Îşi aminteşte că i-a văzut profilul rumen, plăcut, pe geamul despărţitor de la spital şi brusc îl năpădeşte o groază cumplită, îl face să se rostogolească agitat din pat şi să aprindă luminile. Luciul electric îi pare diluat. Îl doare vintrea de-i vine să plângă. Îi e frică să-şi bage până şi mâna în baie; îi e teamă că, dacă o să aprindă lumina, o să vadă un boţ de carne moartă, zbârcită, învineţită, zăcând cu faţa în sus pe fundul căzii goale. Spaima îi apasă rinichii şi, în cele din urmă, se vede silit să-şi ia inima-n dinţi; fundul întunecat al căzii îi ţâşneşte în sus gol şi alb.

Se aşteaptă să nu mai adoarmă deloc, iar atunci când se trezeşte în lumina piezişă a soarelui şi în bufnetul uşilor trântite la parter, simte că trupul i-a trădat sufletul. Se îmbracă în pripă, cuprins de-o panică mai mare decât panica din orice moment al zilei de ieri. Accidentul îi apare mai real. Nişte perniţe invizibile îi apasă gâtlejul şi-i încetinesc mişcarea picioarelor şi a braţelor; nodul din piept pare mai gros şi mai spurcat. „Iartă-mă, iartă-mă”, repetă el întruna, fără să se adreseze cuiva anume în mod special.

Se duce la familia Springer; atmosfera din casă s-a schimbat; simte că totul a fost uşor rearanjat în aşa fel încât să-i lase şi lui un spaţiu în care să încapă dacă se face mic. Doamna Springer îl serveşte cu suc de portocale

şi cafea, şi chiar îi vorbeşte precaută:

— Vrei frişcă?

— Nu. Nu. O beau neagră.

— Avem frişcă, dacă vrei.

— Nu, sincer. E bine aşa.

Janice e trează. Urcă la ea în cameră şi se întinde pe pat, lângă ea; se agaţă de el şi izbucneşte în hohote de plâns în scobitura dintre gâtul lui, obrazul lui şi cearşaf. Chipul parcă i s-a mai îngustat; trupul îi pare micuţ ca al unui copil, fierbinte şi pietros.

— Nu mă pot uita în ochii nimănui în afară de-ai tăi, îi mărturiseşte ea. Nu suport să mă uit la ceilalţi.

— N-a fost vina ta, îi spune el. A fost vina mea.

— Mi-a revenit laptele, îl anunţă Janice, şi de fiecare dată când mă înjunghie sânul, mi-o închipui în camera de alături.

Se agaţă unul de altul într-o beznă comună; el simte că zidurile dintre ei se dizolvă într-un şuvoi negru; şi totuşi, nodul acela greu, al presimţirii nefaste, îi apasă pieptul pe mai departe, numai de el ştiut.

Rămâne acolo toată ziua. Musafirii vin şi se învârtesc în vârful picioarelor. Felul lor de a se purta sugerează că Janice e foarte bolnavă la pat. Femeile astea rămân la o cafea, în bucătărie, cu doamna Springer, a cărei voce delicată, plină, sună ciudat de copilărească separată de imaginea trupului ei, oftează la nesfârşit, ca un cântec nedesluşit, care ba urcă, ba coboară. Vine şi Peggy Fosnacht, fără ochelarii de soare, cu ochii ei chiorâşi rătăciţi, larg deschişi către lume, şi urcă scările. Fiul ei, Billy, se joacă cu Nelson, şi nimeni nu se deranjează să le ţină în frâu ţipetele de mânie şi durere ce se aud din curtea din spate şi care, nebăgate în seamă, se sting după un timp, iar apoi se înteţesc din nou, după o pauză, metamorfozate în hohote de râs. Până şi Harry are un musafir. Se aude soneria de la intrare, doamna Springer

deschide uşa şi vine în camera cufundată în penumbră, unde Harry s-a aşezat şi se uită la nişte reviste şi îi spune pe un glas surprins şi ofensat:

— Te caută un bărbat.

Pleacă din prag, iar el se ridică şi face câţiva paşi să-l întâmpine pe bărbatul care intră în cameră, pe Tothero, sprijinindu-se în baston, cu faţa pe jumătate paralizată şi, totuşi, vorbeşte, se ţine pe picioare, e viu. Iar micuţa lui e moartă.

— Vă salut! Hei, ce mai faceţi?

— Harry.

Îl strânge pe Harry de braţ cu mâna care nu i se sprijină în baston. Îl priveşte lung în ochi; are gura strâmbă şi pleoapa de pe partea aia îi este căzută, în diagonală, aşa că aproape că îi acoperă albul ochiului. Strânsoarea chinuitoare a degetelor îi este cuprinsă de un tremur.

— Haideţi să ne-aşezăm, îi propune Rabbit şi îl ajută să ia loc într-un fotoliu.

Tothero dă pe jos un milieu încercând să-şi aranjeze braţele. Rabbit îşi aduce un scaun cu spătar şi se aşază lângă el, să nu fie nevoit să ridice tonul.

— Nu vă face rău agitaţia asta? îl întreabă pe Tothero văzând că nu zice nimic.

— M-a adus nevastă-mea. Cu maşina. E în faţă, Harry. Am auzit vestea îngrozitoare. Nu te-am prevenit?

Are deja ochii scăldaţi în lacrimi.

— Când?

— Când?

Îşi ţine obrazul paralizat, probabil în mod conştient, întors către umbră, aşa că zâmbetul îi pare întreg, viu, înţelept şi sigur pe sine.

— În noaptea aceea dintâi. Ţi-am zis să te întorci acasă. Te-am implorat.

— Probabil că aşa-i. Am uitat.

— Nu, n-ai uitat. N-ai uitat, Harry.

I se taie răsuflarea când rosteşte „H”-ul din Harry.

— Dă-mi voie să-ţi zic ceva. O să mă asculţi?

— Sigur.

— Binele şi răul, începe el şi se opreşte; îşi răsuceşte capul uriaş şi i se văd liniile gurii ţepene, lăsate în jos, şi ale ochiului bolnav. Binele şi răul nu pică din cer. Noi. Noi le producem, împotriva năpastei. Invariabil, Harry, invariabil – devine mai încrezător în capacitatea lui de a rosti cuvinte lungi năpasta este efectul nesupunerii. Nu al nesupunerii noastre, adesea, la început, nu al nesupunerii noastre. Acum ai căpătat o astfel de pildă în propria ta viaţă.

Rabbit se întreabă când or fi apărut dârele de lacrimi de pe obrajii lui Tothero; iată-le, seamănă cu dârele lăsate de melci.

— Mă crezi?

— Sigur. Sigur. Uitaţi ce e, ştiu că a fost vina mea. Mă simt ca o... ca o insectă de când s-a întâmplat treaba asta.

Zâmbetul liniştit al lui Tothero se adânceşte; dinspre obrazul lui răsună un hârâit slab, prelung.

— Te-am prevenit, zice el. Te-am prevenit, Harry, dar tinereţea-i surdă. Tinereţea-i nepăsătoare.

— Dar ce pot să fac? izbucneşte Harry.

Tothero nu pare să-l audă.

— Nu ţii minte? Cum te-am implorat să te-ntorci acasă?

— Nu mai ştiu, îmi închipui că da.

— Perfect. Ah, continui să fii un tânăr de treabă, Harry. Ai un trup sănătos. Când o să fiu oale şi ulcele, să ţii minte cum te-a sfătuit fostul tău antrenor să eviţi suferinţa. Să ţii minte.

Ultimele cuvinte sunt rostite cu sfială, cu o uşoară clătinare a capului; furat de elanul acestei vivacităţi nelalocul ei, se ridică din fotoliu şi previne o căzătură folosindu-se rapid de baston. Harry sare în sus alarmat, iar cei doi rămân un moment unul lângă celălalt. Ţeasta uriaşă

a bătrânului emană o miasmă neplăcută, nu aduce a medicamente, ci e dulceagă, aduce mai degrabă a legume stătute.

— Voi, tinerii, spune el cu o intonaţie ascendentă, pe tonul unui învăţător dojenitor şi totuşi mucalit, aveţi obiceiul să uitaţi. Nu-i aşa? Zi şi tu, nu-i aşa?

Îşi doreşte într-un mod de-a dreptul misterios să-l audă recunoscând acest lucru.

— Sigur, îi dă Rabbit dreptate, rugându-se în sinea lui să-l vadă plecat.

Harry îl conduce până la maşina lui, un Dodge crem cu albastru din ’57, parcat în faţa unui hidrant portocaliu. Doamna Tothero îi prezintă, cu oarecare răceală, condoleanţe pentru moartea micuţei sale. Pare necăjită şi distinsă. Peste tâmplele argintii, cu riduri delicate, îi cad fire de păr cărunt. Vrea să plece de lângă el, să fugă cu premiul ei. Lângă ea, pe scaunul din faţă, Tothero arată ca un pitic diform, care zâmbeşte afectat şi mângâie ca dus de-acasă capătul încovoiat al bastonului. Rabbit se întoarce în casă deprimat şi parcă întinat de vizita asta. Revelaţia lui Tothero i-a dat fiori. Preferă să se gândească la ceruri ca unică sursă a tuturor lucrurilor.

Eccles vine ceva mai târziu în după-amiaza aceea, să discute detaliile înmormântării: va avea loc mâine după-amiază, miercuri. La plecare, Rabbit îi atrage atenţia şi discută o clipă în holul de la intrare.

— Ce părere aveţi? întreabă Rabbit.

— Despre ce?

— Ce-ar trebui să fac?

Eccles ridică privirea neliniştit. Chipul lui are paloarea copilărească a cuiva care n-a dormit cât trebuie.

— Continuă ceea ce faci acum, îl sfătuieşte el. Fii un soţ bun. Un tată bun. Iubeşte ceea ce ţi-a mai rămas.

— Şi asta-i de-ajuns?

— Vrei să zici, ca să-ţi capeţi iertarea păcatelor? Sunt

sigur că-i de-ajuns, dacă ai să faci asta o viaţă întreagă.

— Vreau să zic – n-a mai fost niciodată în situaţia de a-şi pleda cauza în faţa lui Eccles –, vă amintiţi chestia aia despre care discutam noi? Chestia care e-n spatele a tot ce se-ntâmplă.

— Harry, ştii că nu cred că lucrul acela există în felul în care crezi tu.

— OK.

Îşi dă seama că şi Eccles vrea s-o şteargă, că priveliştea pe care i-o oferă el este dureroasă, dezgustătoare.

Eccles trebuie să-şi fi dat seama că el şi-a dat seama de asta, deoarece, pe un ton tăios, invocă ideea de milă şi încearcă să dreagă busuiocul:

— Harry, nu eu sunt cel ce trebuie să te ierte. Mie nu mi-ai făcut nimic, să am de ce să te iert. Sunt la fel de vinovat ca tine. Trebuie să trudim pentru iertare; trebuie să ne câştigăm dreptul de-a zări acel lucru din spatele a tot ce se-ntâmplă. Harry, ştiu sigur că oamenii sunt aduşi în faţa lui Christos. Am văzut asta cu ochii mei şi am gustat asta cu gura mea. Şi chiar cred în asta. Cred că mariajul este un sacrament şi că tragedia asta, cât ar fi de îngrozitoare, v-a unit, în sfârşit, pe tine şi pe Janice, într-un mod sacru.

În ceasurile următoare, Rabbit se agaţă de această convingere, deşi ea nu pare să aibă nicio legătură cu culorile şi sunetele din această casă mare copleşită de jale, cu tuşele şi arcurile soarelui de după-amiază prelinse în micuţa junglă de plante de pe masa de sticlă sau cu cina pe care o ia într-o muţenie aproape totală, împreună cu Janice, în dormitorul ei.

Peste noapte rămâne acasă la familia Springer, doarme cu Janice. Ea doarme neîntoarsă. Sforăitul ei subţire îi iese pe gura neagră şi intensifică lumina lunii şi îl ţine treaz. Se ridică într-un cot şi îi studiază chipul. E înspăimântător

văzut la lumina lunii, micuţ şi mânjit de pete întunecate gravate parcă într-o substanţă moale, căreia îi lipsesc faţetele unei prezenţe umane. Urăşte felul ei de-a dormi. Când, la prima geană de lumină, îi simte trupul clintindu-se şi dându-se jos din pat, îşi afundă faţa mai adânc în pernă, îşi bagă capul sub pleduri şi, plin de încăpăţânare, îşi prelungeşte somnul. Gândul că azi e ziua înmormântării face, cumva, posibil acest lucru.

Cât timp aţipeşte pe furate, are un vis parcă aievea. Se face că e singur pe un teren de sport mare sau pe un teren viran aşternut cu pietriş fin. Pe cer, două discuri perfecte, de aceeaşi mărime, dar unul de un alb strălucitor, iar celălalt niţel transparent, se mişcă încetişor unul către celălalt. Cel palid se află chiar deasupra celui strălucitor. În momentul în care discurile se ating, el este înspăimântat şi o voce anunţă ca printr-un megafon de la curse: „Ciuboţica-cucului năpădeşte socul”. Alunecarea descendentă a discului de sus continuă constant până când celălalt, deşi mai puternic, este eclipsat în totalitate, iar în faţa ochilor lui nu rămâne decât un singur cerc, palid şi pur. Înţelege: „ciuboţica-cucului” e luna, „socul” e soarele, iar fenomenul la care asistă este explicaţia morţii: adorabila viaţă eclipsată de adorabila moarte. Cu mult mai uşurat şi entuziasmat, îşi dă seama că trebuie să plece de pe terenul ăsta şi să întemeieze o nouă religie. Simte prezenţa discurilor şi aude ecoul vocii, îl deranjează şi deschide ochii. Janice e lângă pat, îmbrăcată într-o fustă maro şi o bluză roz fără mâneci. Sub bărbie are o dungă cafeniu-deschis de grăsime, pe care n-a mai observat-o niciodată. Constată cu surprindere că e întins pe spate; aproape întotdeauna doarme pe burtă. Îşi dă seama că totul n-a fost decât un vis, că n-are nimic de transmis lumii, iar nodul i se pune la loc în piept. Când se dă jos din pat, îi sărută mâna care atârnă pe lângă corp inertă şi aspră.

Ea îi pregăteşte micul dejun, în cereale înecate în lapte şi o cafea fierbinte, în stilul ei. Merg împreună cu Nelson la ei acasă, să ia haine pentru înmormântare. Lui Rabbit nu-i place faptul că ea se poate ţine pe picioare; îi plăcea mai mult când era inconştientă. Ce fel de surogat de durere mai e şi asta, de se ţin amândoi pe picioare? Îl înfurie gândul că trupurile lor greoaie îşi văd de treabă şi îşi înfăşoară inimile într-o crustă de nepăsare şi nevoi meschine. Străbat împreună cu micuţul lor străzile pe care le băteau în copilărie. Rigola de pe Potter Avenue, pe care se scurgea apa bâhlită, soioasă, de la fabrica de gheaţă e uscată. Casele, în marea lor majoritate nemailocuite de oamenii ale căror chipuri le cunoştea, îi amintesc de casele dintr-un oraş văzut din tren, cu faţadele lor de cărămidă năucite de întrebarea: De ce-o mai locui cineva aici? De ce-a venit el pe lume tocmai aici? De ce-i, pentru el, orăşelul ăsta, suburbia plicticoasă a unui oraş de mâna a treia, centrul şi punctul de referinţă al unui univers cu atâtea prerii, munţi, deşerturi, păduri, oraşe, mări imense? Misterul acesta infantil – misterul „oricărui loc”, preludiul întrebării fundamentale „De ce sunt eu – eu?”– îi strecoară panica în suflet. Simte cum frigul îi pune stăpânire pe tot corpul şi se simte detaşat, de parcă, în sfârşit ar face treaba de care i-a fost groază dintotdeauna, de parcă ar pluti liber[10]. Detaliile oferite de stradă – marginile neregulate unde se dă lupta dintre iarbă şi asfalt, stâlpii de telefon smoliţi şi zgâriaţi – nu-i mai spun nimic. El nu mai e nimeni; e ca şi cum şi-ar părăsi corpul şi creierul o clipă, să vadă cum merge motorul, şi ar călca în neant, pentru că acest „el” n-a fost decât o refracţie, o vibraţie a motorului, iar acum nu poate intra la loc. Are senzaţia că se află în

[10]Unul dintre nenumăratele cazuri de polisemie tipice stilului lui Updike, *to walk on air* putând fi tradus nu doar prin „a pluti liber”, ci şi „a fi fericit”, „a fi în al nouălea cer”. (N. tr.)

spatele ferestrelor pe lângă care trec, uitându-se la această familie de trei, cum înaintează liniştită, fără niciun indiciu că universul lor a trecut printr-o convulsie cumplită, în afară de lacrimile tăcute ale femeii. Lacrimile lui Janice au răsărit la fel de gingaşe ca roua dimineţii; par să izvorască din priveliştea străzilor ce respiră o prospeţime matinală.

Când pătrund în apartament, ea oftează adânc şi se prăbuşeşte la pieptul lui. Probabil că nu se aştepta să găsească locul scăldat de soare; în lumina alburie, ce cade oblic, firicelele de praf plutesc din mijlocul podelei până în susul ferestrelor şi împestriţează totul cu inocenţă. Uşa şifonierului său este lângă intrare, aşa că, la început, nu trebuie să pătrundă prea adânc în apartament. O deschide cât de larg poate, fără să lovească televizorul, întinde mâna, desface fermoarul sacului în care îşi ţine costumele şi îl scoate pe cel albastru, unul de iarnă, din lână, dar singurul lui costum închis la culoare. Nelson, fericit că-i acasă, se fâţâie peste tot, se duce la baie să facă pipi, în dormitorul lui găseşte un ursuleţ panda vechi, din cauciuc, pe care vrea să-l ia cu el. Explorările lui mai risipesc din ameninţarea pe care o împrăştie camerele, aşa că intră şi ei în dormitorul lor, unde se află hainele lui Janice. În drum spre camera lor, ea îi arată un scaun.

— Aici am stat luni dimineaţă şi m-am uitat cum răsare soarele, îi povesteşte ea.

Glasul îi este lipsit de viaţă; el nu-şi dă seama ce-ar vrea ea să audă de la el, aşa că nu spune nimic. Îşi ţine răsuflarea.

Totuşi, în dormitor au parte de un moment drăgălaş. Ea îşi scoate fusta şi bluza să probeze un costum negru, mai vechi, şi în timp ce se învârte prin cameră doar în slip, cu picioarele goale pe covor, îi aminteşte de fata pe care a cunoscut-o odinioară, cu gleznele şi încheieturile înguste, cu un căpşor mic, timid. Costumul negru, cumpărat pe

vremea când era în liceu, nu-i mai vine; are abdomenul încă prea bombat după sarcină. Şi, poate, e pe cale să devină durdulie ca maică-sa. Aşa cum stă acolo, încercând să-şi cuprindă talia cu betelia fustei, cu partea de sus a sânilor, umflaţi de laptele nebăut, revărsându-i-se peste sutien, chiar e planturoasă, împlinită, îl are pe vino-ncoa' El îşi zice: „E a mea, femeia mea", dar apoi ea se întoarce cu faţa la el, iar la vederea chipului ei mânjit de lacrimi, cuprins de îngrijorare, i se taie mândria de-a fi posesorul ei. Devine o povară care-i sporeşte dureros nodul din capul pieptului. E femeia neîmblânzită pe care trebuie s-o călăuzească plin de tact pe drumul vieţii, lăsând în urmă dimineaţa de luni.

— Nu merge! strigă ea.

Îşi scoate furioasă picioarele din fustă şi o aruncă cât colo, zboară prin cameră ca un liliac uriaş.

— N-ai altceva?

— Ce-o să mă fac?

— Ei, hai. Hai să plecăm de-aici şi să ne-ntoarcem acasă la ai tăi. Locul ăsta te bagă în boale.

— Dar va trebui *să locuim* aici!

— Mda, dar nu azi. Hai să mergem.

— Nu putem locui aici, zice ea.

— Ştiu că nu putem.

— Atunci unde-o să stăm?

— Vedem noi. Haide.

Îşi pune fusta împleticindu-se, îşi trage bluza pe braţe, apoi se întoarce umilă cu spatele la el şi-l roagă:

— Încheie-mi nasturii.

Gestul de a-i încheia nasturii de la bluza roz pe spinarea ei tăcută îi dă lacrimile; simte cum fierbinţeala din ochi ajunge să-l înţepe şi abia mai zăreşte năstureii printr-un ciorchine de discuri de pâcloase, ce aduc cu petalele florilor de măr. Picăturile îi ezită pe pleoape, apoi i se preling pe obraji; umezeala lor e delicioasă. Ar vrea să

poată plânge ore în şir, deoarece până şi aceşti stropi neînsemnaţi îl uşurează sufleteşte. Dar lacrimile unui bărbat sunt lucru rar, iar ale lui încetează până să iasă din apartament. În timp ce închide uşa, simte că întreaga viaţă aridă şi-a petrecut-o deja deschizând şi închizând uşa asta.

Nelson ia cu el ursuleţul panda din cauciuc şi, de fiecare dată când îl face să piuie, pe Rabbit îl seacă la stomac. Acum oraşul este înălbit de un soare care se apropie de apogeu.

Orele care urmează se scurg atât de încet încât par să reia la nesfârşit aceleaşi întâmplări. Odată întorşi acasă, Janice şi maică-sa se lansează şi se relansează în mici conversaţii cu glas scăzut, care le poartă dintr-o cameră în alta. Par îngrijorate de ţinuta lui Janice la înmormântare. Urcă împreună la etaj şi, într-o jumătate de oră, Janice coboară într-o rochie neagră de-a maică-sii, prinsă cu ace de siguranţă la spate, care o face să arate ca maică-sa.

— Ce zici, Harry? Merge?

— Unde dracu' îţi închipui că ne ducem? La o prezentare de modă? Apoi adaugă cu părere de rău: Arăţi bine.

Dar răul a fost făcut. Janice scoate un scâncet prelung, şocat, urcă la etaj şi se prăbuşeşte în braţele maică-sii. Doamna Springer îşi abrogă iertarea infimă pe care i-o oferise. Casa musteşte din nou de gândul nerostit că el ar fi un ucigaş. El îl acceptă cu recunoştinţă; e adevărat, aşa-i, aşa-i, iar ura i se potriveşte mai bine decât iertarea. Cufundat în ură, nu trebuie să facă nimic; poate rămâne paralizat, iar rigiditatea urii îi conferă un soi de adăpost.

Se face ora unu. Doamna Springer intră în camera unde stă el şi-l întreabă:

— Vrei un sendviş?

— Mulţumesc, dar nu pot să-nghit nimic.

— Ar fi bine să mănânci ceva.

Lui insistenţa asta a ei i se pare atât de ciudată încât se

duce la bucătărie, să vadă ce se-ntâmplă acolo. Nelson mănâncă supă şi morcovi cruzi, iar lângă el, pe masă, se află un sendviş cu cârnat bolognez. Nu ştie dacă să-i zâmbească lui taică-său sau nu. Doamna Springer rămâne cu spatele la el.

— Micuţul a tras un pui de somn? se interesează Harry.

— Ai putea să-l duci sus, răspunde ea fără să se întoarcă.

În camera de la etaj, cu ursuleţul chior, Harry îi citeşte băiatului o cărticică despre un trenuleţ căruia îi este frică de tuneluri. Până să-şi învingă trenuleţul spaima, Nelson deja a adormit sub braţul lui taică-său. Harry coboară înapoi la parter. Janice se odihneşte în camera ei, iar ţăcănitul maşinii de cusut a doamnei Springer, care îi strâmtează lui Janice rochia, se împleteşte cu ciripitul păsărelelor şi murmurul primelor ceasuri ale după-amiezii.

Uşa de la intrare se trânteşte şi Springer intră în camera de zi. Niciunul dintre storuri n-a fost ridicat, aşa că tresare la vederea lui Harry aşezat pe un scaun.

— Harry! Bună!

— Bună!

— Harry, am fost la Primărie şi am stat de vorbă cu Al Horst. Ăsta-i legistul. Mi-a promis că n-o să fie formulată o acuzaţie de omor; sunt siguri c-a fost un accident. A stat de vorbă cu mai toată lumea şi vrea să discute şi cu tine la un moment dat. Neoficial.

— OK.

Springer zăboveşte, aşteptându-se să capete nişte felicitări.

— De ce nu mă bagă la pârnaie, pur şi simplu? adaugă Harry.

— Harry, ăsta-i un mod extrem de negativ de a gândi. Întrebarea e: Cum facem să meargă treaba bine de-acum înainte?

— Aveţi dreptate. Îmi cer scuze.

I se pare dezgustător că braţul legii trece pe lângă el

fără să-l înşface. Pur şi simplu, nu vor să facă asta pentru tine, nu vor să te scutească de aceste chinuri.

Springer urcă tropăind pe scări, să-şi vadă femeile. Sus se aud paşi. Porţelanurile vibrează în vitrina din spatele lui Harry. Încă nu-i ora două, observă el uitându-se la micuţul ceasornic cu cadran argintiu de pe şemineu.

Se întreabă dacă durerea de la stomac nu i s-o fi trăgând de la faptul că a mâncat atât de puţin în ultimele două zile şi se duce la bucătărie, unde înfulecă doi biscuiţi. Simte cum fiecare îmbucătură parcă îi atinge fundul stomacului gol. Durerea se înteţeşte. Porţelanurile strălucitoare, uşile de oţel, toate par încărcate cu un magnetism negativ, care îl sufocă şi îl face să se simtă extrem de slăbit. Se duce în camera de zi umbroasă şi trage storurile. De la fereastra din faţă, se uită la două adolescente în pantaloni scurţi, mulaţi, care se plimbă agale pe trotuarul însorit. Trupurile lor sunt deja numai bune, dar feţele lor rămân deocamdată feţe de fetiţe cuminţi. Ce-i ciudat la fetele astea în jur de paisprezece ani este faptul că feţele lor parcă-s bucălate a dorinţă. Prea multe dulciuri le acresc pielea. Merg la fel de agale precum se scurge timpul rămas până la înmormântare, de parcă, dacă se deplasează îndeajuns de încet, la colţ o să le aştepte vreo transformare magică. Fiice, acestea sunt fiice, oare în iunie ar...? Îşi înăbuşă gândul. Cele două trecătoare, cu funduleţele lor obraznice şi cu sexul fript de dor, îi par dezgustătoare şi ireale. El însuşi, privindu-le din spatele ferestrei, pare o pată de mizerie pe geam. Se întreabă de ce universul n-o fi ştergând, pur şi simplu, un lucru atât de murdar şi neînsemnat. Îşi priveşte mâinile şi i se par extrem de urâte, ca nişte gheare.

Urcă la etaj şi se spală pe mâini, pe faţă şi pe gât cu o grijă neobişnuită. Nu îndrăzneşte să folosească vreunul din prosoapele lor scumpe. Ieşind din baie cu mâinile ude, se întâlneşte cu Springer pe holul pe care s-a aşternut

tăcerea.

— N-am o cămaşă curată, se plânge el.

— Aşteaptă, îi şopteşte Springer şi-i aduce o cămaşă şi o pereche de butoni negri.

Harry se îmbracă în camera unde doarme Nelson. Lumina soarelui se strecoară pe sub draperiile trase, care flutură uşurel înainte şi înapoi, aproape în ritmul respiraţiei adânci a micuţului. Deşi îşi planifică cu atenţie etapele îmbrăcatului şi se foieşte minute întregi cu butonii cu care nu-i obişnuit, se echipează mai rapid decât a sperat. Costumul de lână îl încălzeşte rău de tot, e incomod şi nu-i vine chiar aşa de bine cum ţinea el minte. Totuşi, refuză să-şi dea jos haina, refuză să-i acorde această satisfacţie cuiva, nici el nu ştie cui. Coboară scările în vârful picioarelor şi se aşază, îmbrăcat imaculat, cu cămaşa prea strâmtă, în camera de zi şi priveşte plantele tropicale de pe măsuţa de sticlă; dă din cap astfel încât o frunză o eclipsează pe alta, apoi cealaltă o acoperă pe cea dintâi, şi se întreabă dacă nu cumva o să vomite. Viscerele lui sunt un ghem de groază, o băşică dură, ce nu poate fi nicicum spartă. Ceasornicul arată numai 2.25.

Dintre lucrurile care-l îngrozesc, cel mai mult îi este teamă să dea ochii cu părinţii lui. N-a avut curajul să-i sune sau să-i viziteze de când s-a întâmplat nenorocirea. Luni seara, doamna Springer a sunat-o pe mami şi a invitat-o la înmormântare. Tăcerea părinţilor lui din tot acest timp i-a băgat frica în oase. Una e să-ţi facă zile fripte alţii, şi alta e să-ţi facă zile fripte propriii tăi părinţi. Încă de când s-a întors din armată, pe papsi l-a usturat la ficaţi faptul că n-a vrut să meargă să se angajeze la tipografie şi, într-un fel, a reuşit să-i mănânce şi lui Harry ficaţii pe tema asta. Toată blândeţea şi bunătatea pe care i le arătase bătrânul vreodată s-au dus pe apa sâmbetei. Totuşi, cu maică-sa altfel au stat lucrurile; ea este încă vie şi încă legată de viaţa lui printr-un fel de cordon invizibil.

Dacă o să vină şi ea să-l facă albie de porci, el crede că mai curând o să moară decât să suporte aşa ceva. Şi, de fapt, nici nu merită altceva decât să fie făcut albie de porci. Orice îi spune doamna Springer, el unul poate să facă abstracţie de vorbele ei, fiindcă, la urma urmei, ea va trebui să se împace cu el şi, oricum, el simte că, într-un fel, ea se sileşte să-l placă, însă cu maică-sa nici nu se poate pune problema să-l placă, nici măcar nu sunt doi străini, el s-a plămădit în uterul ei, iar dacă ea este cea care i-a dat viaţa, poate să i-o şi ia, iar dacă el o să simtă că i-o retrage, va fi ca şi cum l-ar băga în mormânt. Dintre toţi oamenii de pe pământ, ea e ultima fiinţă pe care doreşte s-o vadă. Şezând acolo de unul singur, ajunge la concluzia că fie el, fie maică-sa trebuie să moară. E o concluzie stranie, dar îi revine obsesiv în minte, iar şi iar, până când agitaţia de la etaj, fojgăiala familiei Springer, care se îmbracă de înmormântare, îi mai alungă puţin din gândurile îndreptate spre sine.

Se întreabă dacă n-ar fi bine să urce, dar nu vrea să surprindă pe nimeni în dezabié şi, unul câte unul, apar şi ei gata îmbrăcaţi, domnul Springer într-un costum elegant, gri-grafit, din tergal, Nelson într-un costumaş efeminat din catifea reiată, doamna cu o pălărie de fetru neagră cu voal şi cu o tijă în formă de tulpină cu bobiţe artificiale, iar Janice, cu privirea pierdută şi trupul inform, în rochia retuşată a maică-sii.

— Arăţi bine, îi spune el încă o dată.

— Unde-i maşina male, neaglă? întreabă Nelson gălăgios.

Aşteptarea asta are în ea ceva lipsit de demnitate şi, în timp ce se fâţâie cu toţii în camera de zi, uitându-se cum se scurg minutele pe cadranul argintiu al ceasornicului, se transformă în nişte copii îmbrăcaţi cu hăinuţe incomode, nerăbdători să înceapă petrecerea. Se strâng cu toţii în faţa ferestrei când Cadillacul de la pompe funebre

frânează în faţă, deşi, până când omul străbate aleea şi sună la uşă, se împrăştie ca potârnichile în colţurile camerei, de parcă în mijlocul lor ar fi fost aruncată o bombă biologică.

Salonul mortuar a fost odinioară locuinţa cuiva, dar acum este decorat într-un fel în care în veci n-a fost decorată nicio casă. Covoare pufoase, neroase, de un verde foarte pal, le înăbuşă paşii. Tuburile de neon micuţe, argintii, de pe pereţi emană o lucire slabă. Culorile draperiilor şi ale pereţilor sunt nuanţe atone, culori pe care nimeni nu le-ar folosi acasă, roz-gălbui, turcoaz pal şi un fel de violet ca acela folosit la toaletele benzinăriilor pentru dezinfectarea tronului. Sunt conduşi într-o odăiţă roz, laterală. Harry stă cu faţa la camera principală; pe cele câteva şiruri de scaune destinate publicului sunt aşezate şase persoane, cinci dintre ele femei. Singura pe care o cunoaşte este Peggy Gring. Cu micuţul ei, care se tot agită pe lângă ea, sunt şapte. La început s-au vorbit să nu participe nimeni în afara celor două familii, dar apoi familia Springer a invitat câţiva prieteni apropiaţi. Părinţii lui nu sunt aici. Nişte mâini invizibile, lipsite de vlagă, se plimbă pe claviatura unei orgi electrice. Coloritul neobişnuit al interiorului ajunge la paroxism în aranjamentul florilor de seră dispuse în jurul unui mic coşciug alb. Sicriul, cu mânere aurii, e depus pe un catafalc drapat cu un material purpuriu-închis; se gândeşte ce-ar fi să se dea la o parte cuvertura şi, sub ea, ca în trucul unui iluzionist, să apară bebeluşa vie. Janice aruncă o privire înăuntru şi scoate un scâncet, la care unul din angajaţii pompelor funebre, un tânăr blond, cu o faţă nefiresc de roşie, scoate la iveală o sticluţă de săruri din buzunarul său lateral. Maică-sa i-o vâră sub nas, iar Janice îşi înăbuşă grimasa provocată de scârbă; sprâncenele i se arcuiesc, lăsând să i se vadă umflăturile pe care i le fac

globii oculari sub membrana lor subţire. Harry o apucă de braţ şi o întoarce cu spatele la camera de alături.

Odăiţa laterală are o fereastră care dă în stradă, pe ea se văd copiii şi maşinile care trec în goană.

— Sper că preotul n-a uitat de noi, zice tânărul roşu la faţă şi, spre propria-i jenă, chicoteşte.

Nu se poate abţine să nu se simtă în largul lui aici. Pare un pic îmbujorat.

— Se întâmplă des? se interesează domnul Springer.

Stă în spatele neveste-sii şi îşi întinde gâtul înainte, mânat de curiozitate, cu o crăpătură neagră, ca un cioc de pasăre, sub mustăcioara palidă. Doamna Springer s-a aşezat pe un scaun şi îşi ia capul în palme prin voaletă. Bobiţele purpurii tremură pe tulpina lor de sârmă.

— Cam de două ori pe an, soseşte răspunsul.

Un vechi Plymouth, care îi pare cunoscut lui Harry, încetineşte lângă bordură. Din el coboară mama lui Rabbit şi se uită mânioasă la stânga şi la dreapta pe trotuar. Simte că mai are puţin şi-i sare inima din piept, şi bâiguie:

— Iată-i pe părinţii mei.

Încep să se agite cu toţii. Doamna Springer se ridică în picioare, iar Harry se aşază între ea şi Janice. Astfel aşezat, în formaţie cu familia Springer, măcar îi poate dovedi maică-sii că s-a dat pe brazdă, că e acceptat şi s-a integrat. Angajatul pompelor funebre iese în întâmpinarea lor; Harry îi vede în mijlocul aleii însorite, deliberând pe care uşă să intre, cu Mim ceva mai într-o parte. Îmbrăcată cu o rochie ca pentru biserică, nemachiată, îi aminteşte de surioara lui de altădată. Revăzându-şi părinţii, se întreabă de ce s-o fi temut de ei.

Prima intră pe uşă maică-sa; mătură cu privirea persoanele din încăpere şi păşeşte spre el, dă să întindă spre el braţele îndoite.

— Hassy, ce ţi-au făcut?

Pune întrebarea asta cu voce tare şi îl îmbrăţişează

vrând parcă să-l poarte înapoi în paradisul din care au căzut.

Pe cât de repede desface braţele, pe-atât de repede îl strânge la piept. Dintr-un reflex copilăros, cuprins de jenă, el se desprinde din îmbrăţişarea ei şi se îndreaptă de şale. De parcă habar n-ar avea ce-a spus mai adineauri, maică-sa se întoarce şi o îmbrăţişează pe Janice. Papsi mormăie ceva şi dă mâna cu Springer. Mim se apropie şi îl atinge pe Harry pe umăr, apoi se ghemuieşte şi şuşoteşte cu Nelson, ei doi fiind cei mai tineri dintre cei de faţă. În străfundul sufletului, Harry simte că aceşti oameni fac front comun. Nevastă-sa şi maică-sa rămân agăţate una de alta. Maică-sa ridică braţele s-o îmbrăţişeze automat, dar pune multă durere în acest gest. Are chipul brăzdat de suferinţă; Janice, şifonată şi sufocată, îi răspunde, totuşi; braţele ei negre, sleite, încearcă să cuprindă silueta masivă, care se lipeşte de ea disperată. Doamnei Angstrom îi scapă două cuvinte. Ceilalţi rămân cu gura căscată; doar Harry, de la înălţimea lui, calm, înţelege ce se petrece. Pe maică-sa a animat-o instinctul care ne face să-i îmbrăţişăm pe cei pe care-i rănim, apoi a perceput-o pe fata asta din braţele ei ca pe o membră, ca şi ea, a unei străvechi rase de sclave supuse unui tratament inuman. Apoi, şi-a dat seama că, recâştigându-şi fiul, şi ea trebuie să fie abandonată.

El a simţit în sufletul lui etapele durerii derulate în ea în timp ce îl strângea în braţe. Acum îi dă drumul lui Janice şi le vorbeşte soţilor Springer aşa cum se cuvine, cu amărăciune. Ei au considerat prima ei izbucnire o nebunie trecătoare. Fireşte că ei nu i-au făcut nimic lui Harry, el e cel care le-a făcut ce le-a făcut lor. Ei nu izbutesc să vadă faptul că s-a eliberat. Deşi sunt alături de el, se depărtează tot mai mult. Cuvintele pe care i le-a spus maică-sa lui Janice, „Fiica mea”, se sting. Mim se ridică de jos; taică-său îl ia în braţe pe Nelson. Mişcările lor îl împing uşurel.

Între timp, inima lui îşi termină mişcarea de revoluţie şi

începe una nouă, mai largă, într-un mediu rarefiat, pentru care lumea exterioară are o relevanţă tot mai redusă.

Eccles soseşte pe o altă intrare şi, din pragul unei uşi îndepărtate, le face semn să se apropie. Pornesc toţi şapte, împreună cu Nelson, spre camera cu florile şi se aşază în primul rând. Îmbrăcat în negru, Eccles le citeşte în faţa sicriului alb. Pe Rabbit îl irită faptul că Eccles stă între el şi fiica lui. Îşi dă seama de o treabă de care n-a pomenit nimeni: copila nu a apucat să fie botezată. Eccles citeşte:

— „Atunci i-a zis Iisus: Eu sunt învierea şi viaţa, cel care crede în mine, va fi viu, chiar dacă va muri; şi oricine trăieşte şi crede în mine, în veac nu va muri.”[11]

Cuvintele unghiulare se plimbă prin capul lui Harry ca nişte mierle bete; simte că s-ar putea să fie aşa. Eccles nu simte; are o mină gravă, e încordat. Vocea îi falsează. Toţi oamenii ăştia sunt făţarnici, cu excepţia fiicei lui moarte, din cutia albă cu marginea aurită.

— „Ca un păstor care paşte turma sa, aduna-va mieii cu braţul său şi îi va purta la sânul său.”[12]

Păstor, miel, braţe: lacrimile podidesc ochii lui Harry. E ca şi cum la început ar fi peste tot lacrimi în jurul lui, o mare de lacrimi şi, la sfârşit, apa sărată îi pătrunde şi lui în ochi. Fiica lui e moartă; June l-a părăsit; inima lui înoată în durerea care înainte doar l-a atins în treacăt, se cufundă adânc, tot mai adânc în volumul infinit al pierderii. N-o va mai auzi niciodată plângând, n-o să-i mai vadă niciodată pielea marmorată, n-o să-i mai ţină niciodată în braţe trupşorul plăpând şi n-o să-i mai privească niciodată ochişorii albaştri căutând iscoditori să vadă de unde vine glasul lui. Niciodată, cuvântul nu se opreşte niciodată, n-o să fie niciodată o breşă în sonoritatea lui vâscoasă.

Pornesc spre cimitir. El, taică-său, tatăl lui Janice şi angajatul pompelor funebre poartă cutia albă până la dric.

---

[11] Evanghelia dupa Ioan, 11:25-26. (N.tr.)

[12] Profetul Isaia, 40:11. (N.tr.)

Are ceva greutate, dar greutatea e toată a lemnului. Urcă în maşini şi o iau pe străzile ce urcă la deal. În jurul lor, oraşul se cufundă în tăcere; o femeie iese pe veranda casei cu un coş cu rufe şi încremeneşte acolo, un băieţel care dădea să arunce mingea se opreşte locului să se uite cum trec pe lângă el. Trec printre doi stâlpi de granit uniţi printr-un arc de fier forjat. Cimitirul arată frumos la ora patru. Suprafaţa lui verde, îngrijită are înclinaţia oarecum paralelă cu razele soarelui. Pietrele funerare aruncă umbre lungi de ardezie. Procesiunea se deplasează în viteza a doua pe o alee presărată cu pietriş bleu, care scrâşneşte sub roţi, destinaţia fiind o umilă boltă verde ce împrăştie miros de pământ şi ferigi. Maşinile se opresc; lumea coboară. Dincolo de ei, la mare distanţă, se întinde un codru întunecos în formă de semilună; cimitirul e sus în deal, între oraş şi pădure. Sub ei fumegă coşurile caselor. Un bărbat conduce o maşină de tuns iarba printre pietrele funerare tocite de lângă gardul viu din planul îndepărtat. Rândunelele, ca nişte mingi aruncate cu boltă la baseball, plonjează în gol şi se rotesc deasupra unei căsuţe de piatră, o criptă. Sicriul alb este scos cu dibăcie, pe nişte role, din dricul pântecos şi depus pe nişte chingi late, stacojii, care îl ţin deasupra mormântului micuţ, aproape pătrat, dar adânc. Tăcerea este zgâriată de un scârţâit discret şi gâfâitul iscat de efort. Cineva tuşeşte. Florile au sosit în urma lor; iată-le înghesuite una într-alta sub bolta verde. În spatele lui Harry, o moviliţă de pământ, cu pătrăţele de iarbă în vârf, aşteaptă să fie pusă la loc şi între timp respiră cuvântul adânc al pământului. Oamenii de la pompe funebre par mulţumiţi, treaba lor e aproape gata, îşi împreunează mâinile roz în faţa prohaburilor. Se lasă tăcerea.

— „Domnul este păstorul meu, de nimic nu duc lipsă”.[13]

Glasul lui Eccles sună fragil în aer liber. Bâzâitul

[13] Psalmul 23:1. (N.tr.)

îndepărtat al maşinii de tuns iarba încetează, în semn de respect. Pieptul lui Rabbit vibrează de emoţie şi forţă; e sigur că fetiţa lui s-a înălţat la ceruri. Acest sentiment umple cuvintele declamate de Eccles la fel cum un trup viu umple o piele.

— O, Dumnezeule, al cărui preaiubit Fiu a luat copiii mici în braţe şi i-a binecuvântat; îndură-te de noi, te implorăm, să încredinţăm sufletul acestui copil grijii şi iubirii Tale neţărmurite şi adună-ne pe noi toţi în împărăţia Ta din Ceruri, prin Fiul Tău, Iisus Christos, Domnul nostru. Amin!

— Amin, şopteşte doamna Springer.

Da. Aşa este. Îi simte pe toţi, toate capetele din jurul lui sunt la fel de neclintite ca pietrele de mormânt, îi simte pe toţi ca unul, pe toţi îngemănaţi cu iarba, cu florile de seră, pe toţi, pe cei de la serviciul de pompe funebre, pe grădinarul nevăzut, care şi-a oprit maşina de tuns iarba, pe toţi cei adunaţi aici ca unul, să-i dea micuţei lui nebotezate forţa să facă saltul spre Rai.

Este acţionat un întrerupător electric, chingile stacojii încep să coboare sicriul în groapă şi se opresc. Eccles face o cruce de nisip pe capac. Bulgăraşi de pământ rătăciţi se rostogolesc unul câte unul în groapă, de pe capacul curbat. O mână roz aruncă nişte petale mototolite.

— Îndură-Te, Te rugăm, de toţi cei ce jelesc şi care Ţie îţi încredinţează toate grijile lor...

Chingile scâncesc din nou. Lângă el, Janice se clatină pe picioare. O prinde de braţ, îi simte fierbinţeala chiar şi prin ţesătură. O adiere delicată înfoaie bolta. Mireasma florilor se înalţă spre ei.

— ... şi Sfântul Duh să te binecuvânteze şi să-ţi dea viaţă veşnică, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Eccles îşi închide cartea. Tatăl lui Harry şi cel al lui Janice, care stau unul lângă celălalt, ridică privirea şi clipesc. Angajaţii pompelor funebre încep să-şi facă de

lucru cu echipamentul, recuperează chingile din groapă. Cortegiul funebru păşeşte în soare. „Care Ţie îţi încredinţează toate grijile lor”... Cerul îl salută. Simte cum pune stăpânire pe el o putere ciudată. E ca şi cum ar bâjbâi de-o bucată de vreme într-o grotă, iar acum, în sfârşit, dincolo de masa de stânci întunecoase, zăreşte o luminiţă. Întoarce capul, iar chipul lui Janice, tâmp de durere, îi astupă lumina.

— Nu te uita la *mine,* îi spune el. Nu eu am ucis-o.

Cuvintele astea îi ies din gură clar, armonizându-se cu simplitatea pe care o percepe acum în toate. Capetele care vorbeau cu glas scăzut se întorc brusc la auzul acestei voci atât de neaşteptate şi crude.

Îi răstălmăcesc intenţia. Nu vrea decât să lămurească situaţia. Le explică tigvelor întoarse spre el:

— Vă purtaţi cu toţii de parcă *eu* aş fi făcut-o. Nici n-am fost acolo. *Ea* e vinovata.

Se întoarce spre ea, iar faţa ei, căzută, de parcă ar fi primit o palmă, pare să se fi îndepărtat de el fără cale de întoarcere.

— Hei, nu-i nimic, îi spune. Ştiu că n-ai vrut s-o faci.

Încearcă să o prindă de mână, dar ea şi-o trage înapoi, ferindu-se parcă de o cursă şi se uită spre părinţii ei, care se apropie de ea.

El simte că-i ard obrajii. Îl cuprinde o jenă cumplită. Inima îi era plină de iertare, iar acum nu simte decât ură. Urăşte chipul neveste-sii. Ea nu pricepe. A avut şansa să i se alăture întru adevăr, cel mai simplu adevăr în fapt, dar i-a întors spatele. Observă că, printre capetele alea, chiar şi al maică-sii este oripilat, năucit, şocat, un zid înălţat împotriva lui; îl întreabă ce i-au făcut, apoi acelaşi lucru i-l face şi ea. Îl orbeşte sentimentul sufocant al nedreptăţii. Se întoarce pe călcâie şi o rupe la fugă.

La deal, exultând. Zigzaghează printre pietrele funerare. Printre morminte cresc păpădii strălucitoare ca untul. În

spatele lui răsună vocea lui Eccles, care-l strigă:

— Harry! Harry!

Simte că Eccles îl urmăreşte, dar nu se întoarce să se convingă. O taie în diagonală printre pietre, pe iarbă, spre pădure. Distanţa până la semiluna întunecoasă de copaci este mai mare decât i s-a părut de lângă groapă. Goana devine tot mai anevoioasă; panta, mai abruptă. Şi totuşi, solul cimitirului are o elasticitate care-i uşurează fuga, are nişte mici ridicături care îl saltă în sus, amintindu-i de fentele scurte făcute pe un teren de baschet aglomerat. Ajunge la sânul pădurii şi o ia spre mijlocul semilunii. Intrat în pădure, e mai puţin ferit decât şi-a imaginat; întoarce capul şi zăreşte, printre frunze, jos în vale, groapa unde, lângă micuţa boltă verde, se adună laolaltă oamenii pe care i-a lăsat în urmă. Eccles e la jumătatea distanţei dintre ei şi el. S-a oprit din alergat. Pieptul lui negru se înalţă şi coboară sacadat. Ochii lui depărtaţi scrutează pădurea. Ceilalţi, nişte tulpini groase înveşmântate în negru, se agită: trag sfori, pun ţara la cale, se tatonează reciproc, îşi oferă sprijinul unii altora. Chipurile lor palide transmit semnale mute către pădure şi se întorc dezgustate sau disperate, apoi lucesc din nou, fascinate, în lumina asfinţitului. Doar privirea lui Eccles rămâne neclintită. Şi-o fi trăgând sufletul, să-şi reia urmărirea.

Rabbit se ghemuieşte şi aleargă în zigzag. Îşi zgârie mâinile şi faţa, croindu-şi drum printre tufişurile şi puieţii de la marginea pădurii. În adâncul ei, hăţişul se răreşte. Pinii înăbuşă orice altă formă de vegetaţie. Acele lor maronii tapiţează pământul aspru cu un covor alunecos. Razele soarelui pătrund în fascicule înguste pe acest strat mort. Aici e semiîntuneric, dar zăpuşeală, ca în podul unei case; soarele nevăzut al după-amiezii încinge învelişul întunecat de verdeaţă de deasupra lui. Ramurile mai joase, uscate, îl împung la nivelul ochilor. Mâinile şi faţa îi ard acolo unde s-a zgâriat. Întoarce capul, să vadă dacă a lăsat

oamenii în urmă. Nu-l mai urmăreşte nimeni. Departe, în vale, la marginea şirului de pini între care se află el, luceşte ceva verde, probabil, verdele cimitirului; dar pare la fel de îndepărtat ca peticele de cer care licăresc printre vârfurile copacilor. Întorcând capul, şi-a mai pierdut oarecum din simţul de orientare. Totuşi, la început, trunchiurile copacilor sunt ordonate în şiruri paralele, care îl poartă tot înainte printre ele, iar el tot urcă perpendicular pe panta din faţa lui. Dacă o să urce destul de departe, tot mai sus, la un moment dat o să ajungă la şoseaua panoramică ce străbate creasta muntelui. Doar coborând dealul poate să li se alăture celorlalţi.

Brusc, copacii nu mai sunt dispuşi în şiruri ordonate, ci se îndesesc. Aceştia sunt copaci mai bătrâni. Întunericul de sub ei este mai dens, iar terenul mai abrupt. De sub covorul gros de ace de brad, se iţesc bucăţi de stâncă năpădite de licheni; trunchiurile arborilor prăbuşiţi formează pe potecă tot felul de gheare întortocheate. Pe alocuri, acolo unde se deschide câte o gaură în acoperişul de conifere, cresc tufişuri de fructe de pădure şi smocuri de iarbă galbenă într-o harababură vioaie, înmiresmată, populată de roiuri de musculiţe. Din cauza acestor mici luminişuri, unele din ele mari cât să capteze un pic din razele oblice ale soarelui ce scaldă coasta muntelui, întunericul din jur pare şi mai întunecat şi, poposind în mijlocul lor, prin curmarea beznei, Rabbit devine conştient de prezenţa unui murmur ce răsună în tunelurile brune care îl înconjoară. Copacii din preajmă sunt prea înalţi ca să mai aibă vreun indiciu, măcar vreun crâmpei despădurit, îndepărtat de civilizaţie. Izolat în lumină, simte cum îl cuprinde spaima. Este expus: urşii şi primejdiile fără nume ce murmură în desişul pădurii îl văd limpede. Decât să zăbovească vulnerabil în aceste izvoare de vizibilitate, preferă să se năpustească spre pericole sărind peste bolovani, trunchiurile intrate în putrefacţie şi acele

de brad ce îi alunecă sub picioare. Gângăniile îl urmează, trăgându-se la umbră; sudoarea îi răspândeşte un parfum puternic. Îl înjunghie pieptul şi îl dor gambele de-atâta alergătură la deal, de-atâta hurducătură ba în câte-o groapă, ba în câte o piatră plată ascunsă privirii de covorul de ace. Îşi scoate sacoul albastru care îi taie pieptul şi îl duce împăturit pe braţ. Încearcă să-şi învingă pornirea de a-şi tot întoarce capul, să vadă ce se întâmplă în urma lui; niciodată nu zăreşte nimic în afară de viaţa tăcută, sepulcrală a codrului, dar spaima lui împânzeşte spaţiul şerpuitor dintre trunchiurile copacilor cu ameninţări agere, care se pitesc la timp de fiecare dată când întoarce capul să le vadă. Trebuie să-şi ţină capul ţeapăn. Se terorizează singur. În copilărie a urcat de multe ori în pădure. Poate că pe-atunci, însă, se plimba pe-aici bucurându-se de-o forţă ocrotitoare care acum l-a lăsat de izbelişte; nu-i vine să creadă că şi atunci codrul era atât de întunecos, între timp, a mai crescut şi pădurea. E o beznă atât de nefirească, înţesată de rămurele ce-i pipăie întruna obrazul, o beznă ce sfidează lumina zilei, de pe bolta ce ţopăie deasupra lui în petice decupate, dintr-un vârf de copac în altul, asemenea unei maimuţe tăcute.

Încep să-l doară şalele de cât s-a aplecat. Începe să se îndoiască de eficienţa metodei sale. În copilărie, n-a intrat în pădure niciodată dinspre cimitir. Poate că-i o prostie să urce tocmai pe coasta cea mai povârnită, care-l duce până sub creasta muntelui, când la câţiva metri mai la stânga lui trece şoseaua. Îşi croieşte drum spre stânga, străduindu-se să înainteze în linie dreaptă; murmurul pădurii pare să răsune tot mai tare şi inima îi tresaltă de speranţă: a avut dreptate. Şoseaua este pe-aproape. Continuă să grăbească pasul, îi dă zor fără milă, aşteptându-se să zărească şoseaua la fiecare pas, cu stâlpii ei albi şi luciul metalic al maşinilor. Panta de sub picioare dispare pe nesimţite. Se opreşte uluit pe marginea unei prăpăstii al cărei mal

apropiat este presărat cu butucii înspăimântători ai unor copaci uscaţi, prăvăliţi peste trunchiuri ce au izbutit să se agaţe drepte de solul povârnit şi aruncă în prăpastie o umbră la fel de crepusculară ca ultima fază a amurgului. Această întunecime este tulburată de ceva în formă dreptunghiulară; îşi dă seama că pe fundul prăpastiei se află beciul şi pereţii de gresie ai unei case dărăpănate. Parcă pentru a-i spori ciuda că s-a rătăcit şi că a luat-o iarăşi la vale, îl cuprinde o groază cumplită, de parcă această dovadă părăginită a amestecului omului într-o lume a existenţei oarbe ar bate nişte clopote ce răsună la marginea universului. Gândul că locul acesta avea odinioară o conştiinţă de sine, că pământul din jur era bătut de pasul omului, defrişat şi cunoscut, întunecă atmosfera cu stafii ce urcă râpa aşternută cu ferigi, vin spre el ca nişte copii ce se caţără afară dintr-un mormânt. Poate că aici au trăit copii, fetiţe dolofane în rochii de bumbac, care aduceau apa de la un izvor, scrijelind în joacă scoarţa copacilor, îmbătrânind pe scândurile întinse deasupra beciului, dându-şi sufletul după ce se uitau pentru ultima oară la buza râpei pe care se află acum el. Aici se simte mai expus şi mai vulnerabil decât în micuţele luminişuri însorite; simte vag cum îl aprinde o scânteie uriaşă, scânteia graţie căreia materia haotică a ajuns să se recunoască pe sine, o scânteie ce-a scăpărat în ciocnirea dintre două tărâmuri antagoniste, întâlnirea pusă la cale de un Dumnezeu fioros. Simte cum i se zbate stomacul; urechile par să-i perceapă brusc un glas. Îşi croieşte drum înapoi, la deal, iuţeşte pasul în întunericul tot mai dens, să scape de vocea care vrea să strige la el dintr-un punct ce se mută rapid dintr-un copac în altul la adăpostul penumbrei. În lumina asta în care nu te poţi încrede, zici că povârnişul e o jivină pusă pe fugă, evazivă.

La un moment dat se luminează cât să observe în dreapta lui un morman de cutii de conserve şi sticle vechi

pe jumătate îngropate în covorul de ace de brad. Dibuie şoseaua. Îşi trece picioarele lungi peste parapetul de pe marginea drumului şi se îndreaptă de şale. În colţurile ochilor îi joacă luminiţe aurii. Asfaltul scrâşneşte sub tălpile lui, iar el pare să intre, cu un minunat gol lăuntric, rezonant, provocat de epuizare, într-o existenţă nouă. Aerul răcoros îi mângâie claviculele; undeva, în pădure, a reuşit să sfâşie la spate cămaşa pe care i-a împrumutat-o bătrânul Springer. A ieşit din pădure la ceva mai puţin de un kilometru de Hotelul Pinnacle. În timp ce înaintează la pas legănat, ţinându-şi radios haina albastră pe umăr cu un deget făcut cârlig, Janice, Eccles, maică-sa şi păcatele lui par să fi rămas la mii de kilometri în urmă. Se hotărăşte să-i dea un telefon lui Eccles, e ca şi cum i-ai trimite cuiva o ilustrată. Eccles a ţinut la el şi a avut mare încredere în el, aşa că merită măcar un telefon. Rabbit repetă în gând ce are de gând să-i zică. *E OK*, aşa o să-i zică, *sunt pe calea cea bună. Vreau să zic că, după mine, există mai multe căi; nu vă faceţi griji. Vă mulţumesc pentru tot.* Vrea să-l facă pe Eccles să nu se simtă descurajat.

În vârful muntelui e lumină ca în plină zi. Sus pe oceanul văzduhului, un lac de nori în formă de macrou pluteşte compact asemenea unui banc de peşti. În jurul hotelului sunt parcate doar câteva maşini, nişte rable, Pontiac-uri din ’52 şi Mercedesuri din ’51, ca acelea pe care le vinde Springer Motors puştanilor cu bube pe faţă, cu poze cu femei goale în portofel şi o sută de dolari în bancă. La braserie, câţiva dintre ei joacă un joc mecanic numit BETSY CEA SĂLTĂREAŢĂ. Se uită la el, fac pe deştepţii, iar unul dintre băieţi chiar îi strigă:

— Ţi-a rupt cucoana cămaşa?

Şi totuşi, ciudat lucru, ei nu ştiu, de fapt, nimic despre el, în afară de faptul că arată ca dracu’. Faci fel de fel de chestii şi lumea habar n-are, de fapt, ce şi cum. Ceasul arată şase şi douăzeci. Se duce la telefonul public de pe

peretele portocaliu-gălbui şi caută numărul lui Eccles în cartea de telefoane, îi răspunde sec nevasta lui:

— Alo?

Rabbit închide ochii şi pistruii femeii îi dansează în roşeaţa de sub pleoape.

— Bună. Vă rog, aş putea sta de vorbă cu părintele Eccles?

— Cine-i la telefon? Glasul ei devine ceva mai dur, cocoţat parcă în şaua unui căluţ înalt; şi-a dat seama cine e.

— Hei, sunt eu, Harry Angstrom. Jack e acasă?

La celălalt capăt al firului, receptorul este pus în furcă. Nemernica naibii. Bietul Eccles, probabil, stă acolo cu inima zdrobită, aşteptând să audă o vorbă venită din partea mea, iar ea se duce şi-i spune c-a fost o greşeală, bietul prăpădit, vai de capul lui, s-a însurat cu harpia aia. Lasă şi el receptorul jos, aude cum îi înghite aparatul fisa de zece cenţi, se simte înjosit de acest eşec. Pleacă traversând parcarea.

Pare să lase în urma lui, în braserie, toată otrava pe care ea i-o fi picurând-o în urechi bietului om frânt de oboseală. Şi-o închipuie povestindu-i lui Eccles cum i-a dat una la fund, parcă îl şi aude pe Eccles cum râde şi îi vine şi lui să zâmbească. Întotdeauna o să şi-l amintească pe Eccles râzând; avea în el ceva respingător, fonfăiala aceea supărătoare, dar când râdea, avea lipici. Avea un fel de a se furişa în spatele lui, pe lângă strângerea aceea de mână jilavă, prelungă, deprimantă. O făcea deprimantă şovăiala lui, pe care n-o putea exprima făţiş, în schimb, îşi arcuia sprâncenele în semn de îngrijorare şi rostea fiecare cuvânt pe alt ton. Una peste alta, bine că a scăpat de el.

De la marginea parcării, Brewer-ul i se întinde la picioare ca un covor, culoarea lui roşie, de vas de flori, e prăfoasă. Au început să se aprindă luminile. Uriaşa floare a soarelui din centrul oraşului pare mică, de-aici zici că-i o

margaretă. Norii joşi sunt acum rozalii, dar sus, pe boltă, cozile norilor cirus atârnă palide şi imaculate. În timp ce coboară pe trepte, îşi pune în sinea lui întrebarea: „Oare ea şi-ar fi pus-o?”Lucy. Or fi frigide nevestele preoţilor? Ca Du Ponts.

Coboară de pe coasta muntelui pe scara cu trepte de lemn şi o ia prin parc, unde câţiva oameni mai joacă tenis la ora asta, apoi pe Weiser Street. Îşi îmbracă sacoul şi se îndreaptă spre Summer. Inima îi freamătă de emoţie, dar se află la locul ei. I-a trecut bucla aceea pricinuită de Becky, care îi trăgea într-o parte, a aşezat-o în Rai, a simţit-o plecând de-aici.

Dacă ar fi simţit-o şi Janice, ar fi rămas lângă ea. Oare? Uşa exterioară e deschisă şi o cucoană în vârstă, cu un fel de broboadă poloneză iese bombănind pe uşa lui F.X. Pellegrini. Rabbit sună la uşa lui Ruth.

I se răspunde la interfon, iar el deschide iute uşa interioară şi începe să urce scările. Ruth iese la balustrada scării, se uită în jos şi-i strigă:

— Cară-te!

— Ăăă? Cum de-ai ştiut că eu sunt?

— Întoarce-te la nevastă-ta.

— Nu pot. Tocmai am părăsit-o.

Ea izbucneşte în râs; el a apucat să urce până la penultima treaptă, aşa că au feţele la aceeaşi înălţime.

— Tot timpul o părăseşti, îl mustră ea.

— Nu, de data asta e altfel. E rău de tot.

— Tu eşti rău până-n măduva oaselor. Şi cu mine eşti rău.

— Cum adică?

A urcat şi ultima treaptă şi se opreşte la un metru de ea, înduioşat şi neajutorat. Şi-a zis că, atunci când o să dea ochii cu ea, instinctul o să-i dicteze ce are de făcut, dar, într-un fel, totul e nou, deşi n-au trecut decât câteva săptămâni. Ea s-a schimbat, e mai serioasă în gesturi şi

mai plină în talie. Albastrul ochilor ei nu mai e inexpresiv.

Se uită la el cu un dispreţ de care n-o credea în stare.

— *Cum adică?*repetă ea pe un ton incredul şi dur.

— Lasă-mă să ghicesc, spune el. Eşti gravidă.

Surprinderea îi atenuează o clipă duritatea.

— Asta-i minunat, spune el şi profită că ea s-a mai înmuiat, împingând-o înainte, spre cameră.

Doar cât o atinge şi îşi aduce aminte cum e s-o ţină pe Ruth în braţe.

— Minunat, repetă el, închizând uşa.

Încearcă s-o îmbrăţişeze, dar ea îl respinge cu succes şi se retrage în spatele unui scaun. A vrut să-l respingă de-adevăratelea, din moment ce el se alege cu zgârieturi pe gât.

— Cară-te! repetă ea. *Cară-te!*

— N-ai nevoie de mine?

— Să am nevoie de tine? ţipă ea, iar el îşi îngustează ochii de durere la auzul notei de isterie din glasul ei.

Simte că ea şi-a imaginat de atâtea ori această întâlnire, încât e hotărâtă să-i spună totul, or asta va fi prea mult. Se aşază într-un fotoliu. Îl dor picioarele.

— Am avut nevoie de tine în noaptea când ai plecat, îi spune ea. Îţi aminteşti cât de mult am avut nevoie de tine? Ţii minte ce m-ai pus să fac?

— Ea era la spital, îi răspunde el. Trebuia să plec.

— Dumnezeule, ce drăguţ eşti. Dumnezeule, eşti un sfânt. Trebuia să pleci. Trebuia să şi rămâi, nu-i aşa? Ştii, am fost destul de fraieră să cred că măcar o să mă suni.

— Am vrut să te sun, dar încercam să iau totul de la zero. N-am ştiut că eşti gravidă.

— N-ai ştiut? Cum aşa? Oricine altcineva şi-ar fi dat seama. Mi-era greaţă tot timpul.

— Când? Când erai cu mine?

— Dumnezeule, da. De ce nu te mai uiţi un pic şi în jurul tău din când în când?

— Păi, de ce nu mi-ai zis?

— De ce să-ţi fi spus? Ce-aş fi rezolvat cu asta? Nu-mi eşti de niciun ajutor. Eşti un nimic. Ştii de ce nu ţi-am zis? O să râzi, dar nu ţi-am spus fiindcă am crezut că, dacă o să afli, o să mă părăseşti. Nu m-ai lăsat niciodată să iau măsuri de prevenire, dar m-am gândit că, de-ndată ce-o să se-ntâmple, o să mă şi părăseşti. M-ai părăsit oricum, aşa că asta e. De ce nu ieşi? Te rog să pleci. Te-am implorat să pleci de prima oară. Te-am implorat de prima dată, ce mama naibii! De ce mai eşti aici?

— Vreau să fiu aici. Aşa-i corect. Uite ce e, mă bucur că eşti gravidă.

— E prea târziu să te bucuri.

— De ce? De ce-i prea târziu?

E speriat, îşi aduce aminte că ea nu a fost acasă când a mai trecut pe aici. Acum e aici, dar atunci fusese plecată.

Femeile pleacă să-şi rezolve problemele, ştia el. Există un loc în Philadelphia.

— Cum poţi să stai acolo? îl întreabă ea. Nu înţeleg, cum poţi să stai acolo; tocmai ţi-ai ucis pruncul şi acum eşti aici.

— Cine ţi-a spus asta?

— Prietenul tău, preotul. Amicul tău cel sfânt. A sunat acu’ vreo jumătate de oră.

— Dumnezeule! Încă încearcă.

— I-am spus că nu eşti aici. I-am spus că aici n-o să te găsească niciodată.

— Nu eu am ucis-o pe biata copilă, ci Janice. M-am înfuriat pe ea într-o noapte şi am plecat să te caut pe tine, iar ea s-a îmbătat şi a înecat-o în cadă. Nu mă face să vorbesc despre asta. Că veni vorba, unde ai fost?

Se uită la el cu o mirare plictisită şi îi spune molcom:

— Măi să fie, tu chiar ai atingerea morţii, nu-i aşa?

— Hei, spune-mi, ai făcut ceva?

— Stai aşa. Rămâi acolo. Dintr-odată te văd limpede. Eşti

însăşi întruparea Morţii. Nu eşti doar un biet nimic, eşti mai rău decât nimicul. Nu eşti un şobolan, nu puţi, eşti prea puţin să puţi.

— Uite care-i treaba, eu, unul, n-am făcut nimic. Eram în drum spre tine când s-a întâmplat nenorocirea.

— Nu, tu nu faci nimic. Tu doar te plimbi prin târg cu sărutul morţii pe buze. Cară-te de-aici! Martor mi-e Dumnezeu, Rabbit, doar cât mă uit la tine şi mi se face greaţă.

Sinceritatea cu care a rostit aceste cuvinte o sleieşte de puteri, aşa că se prinde de spătarul scaunului, să aibă un reazem – unul din scaunele pe care se aşezau când luau masa –, şi se apleacă peste el, cu gura căscată şi ochii mari.

El, care întotdeauna s-a mândrit cu felul lui de a se îmbrăca elegant, care a fost întotdeauna lăsat să creadă că reprezintă o privelişte plăcută, roşeşte tot în momentul acesta de maximă sinceritate. Senzaţia pe care contase, aceea de a fi, prin firea lucrurilor, stăpânul ei, de a se situa mai presus de ea, nu îl mai vizitează. Îşi priveşte unghiile de la mână, cu pieliţele mari, bombate, de la baza lor. Are mâinile şi picioarele impregnate de senzaţia paralizantă a realităţii. Copila lui este cu adevărat moartă, ziua de azi s-a terminat cu adevărat, femeia asta este cu adevărat scârbită de el. Cu această revelaţie, arde de nerăbdare să audă totul, să meargă până la capăt în direcţia asta. O întreabă sec:

— Ai făcut avort?

Ea îi aruncă un zâmbet răutăcios şi îi răspunde cu glas răguşit:

— Tu ce crezi?

El închide ochii şi, în timp ce blana ţepoasă de pe braţele fotoliului îi zgârie degetele, se roagă în gând „Dumnezeule, Doamne Dumnezeule, nu, nu încă unul, ai deja unul, lasă-l pe ăsta să trăiască”. Un cuţit mârşav i se

învârte în întunecimea întortocheată dinlăuntrul lui. Când deschide ochii, îşi dă seama, din nesiguranţa şi ezitarea cu care încearcă ea să facă pe dura şi pe grozava, că vrea să-l chinuiască. Glasul lui devine tăios, îşi recapătă speranţa:

— Ai făcut?

Pe chipul ei se aşterne o pojghiţă fărâmicioasă:

— Nu, mărturiseşte ea, *nu.* Ar trebui să avortez, dar o tot lungesc la nesfârşit. Nu vreau să fac avort.

El se ridică în picioare şi o ia în braţe fără să o strângă, ca într-un inel magic şi, deşi ea se încordează la atingerea lui şi îşi trage capul într-o parte, lăsând să i se vadă gâtul alb, musculos, el îşi redobândeşte sentimentul dinainte, că o domină.

— Ah, oftează el, e bine. Asta-i bine.

— Era prea oribil, continuă ea. Margaret a aranjat totul, dar eu mă tot... gândeam la...

— Da, spune el. Da. Eşti atât de bună. Mă bucur nespus de mult.

Încearcă să se frece cu nasul de obrazul ei. Dă cu el de lacrimile ei.

— Să-l păstrezi, o alintă el. Să-l păstrezi.

Ea rămâne o clipă nemişcată, îşi adună gândurile, apoi se smulge din braţele lui şi-i spune:

— Nu mă atinge!

Din ochii ei ţâşnesc flăcări; trupul i se îndoaie, ca al unui animal încolţit. De parcă atingerea lui *ar fi* moartea.

— Te iubesc, îi declară el.

— Asta nu înseamnă nimic când e vorba de tine. Îi tot dai înainte cu păstrează-l, păstrează-l: dar cum? O să te însori cu mine?

— Mi-ar plăcea.

— Ţi-ar plăcea. Ţie ţi-ar plăcea totul. Cum rămâne cu nevastă-ta? Cum rămâne cu băiatul pe care îl ai deja?

— Nu ştiu.

— O să divorţezi de ea? Nu. Îţi place să fii însurat şi cu

ea. Îţi place să fii însurat cu toată lumea. De ce nu poţi să te hotărăşti ce vrei să faci?

— Nu pot? Nu ştiu.

— Cum o să mă întreţii pe mine? Câte neveste poţi să întreţii? Slujbele tale sunt un spanac. Nici nu meriţi să ai o slujbă. Poate, cândva, ştiai să joci baschet, dar acum nu mai eşti în stare de nimic. Ce mama naibii crezi tu că-i lumea asta?

— Te rog, păstrează copilul, stăruie el. Trebuie să-l păstrezi.

— De ce? Ce-ţi pasă ţie?

— Nu ştiu. Nu ştiu răspunsul la niciuna din întrebările astea. Tot ce ştiu este că aşa mi se pare corect. Tu-mi pari omul potrivit pentru mine. Uneori şi Janice părea potrivită. Alteori nimic nu-mi pare potrivit.

— Cui îi pasă? Asta-i problema. Cui îi pasă de ce ţi se pare ţie potrivit?

— Nu ştiu, repetă el.

Ea scoate un icnet scurt – judecând după expresia de pe chipul ei, el s-a temut că o să-l scuipe –, întoarce capul şi se uită la peretele plin de cocoloaşe din cauză că a fost vopsit de atâtea ori fără îndepărtarea straturilor cojite de dinainte.

— Mi-e foame, o anunţă el. Ce-ar fi să cobor la băcănie, să cumpăr ceva de mâncare. Apoi o să ne gândim ce-i de făcut.

Ea se întoarce spre el, de data asta mai fermă.

— M-am gândit, îi spune ea. Ştii unde am fost când ai venit aici data trecută? Am fost la părinţii mei. Ştii bine că am părinţi. Sunt nişte părinţi destul de pârliţi, dar sunt părinţii mei. Locuiesc în West Brewer. Ei ştiu. Vreau să spun că ştiu nişte treburi. Ştiu că sunt gravidă. Gravidă – iată un cuvânt drăguţ, li se întâmplă tuturor, nu trebuie să-ţi baţi capul prea mult cum să faci să ajungi aşa. Ei bine, mi-ar plăcea să mă mărit cu tine. Chiar mi-ar plăcea. Mai

devreme am vorbit serios, dar, dacă ne-am căsători, totul ar fi bine. Aşa că apucă-te de treabă. Divorţează de nevasta aia de care-ţi pare atât de rău cam o dată pe lună. Divorţează de ea sau uită de mine. Dacă nu eşti în stare să rezolvi situaţia, eu, una, sunt ca şi moartă pentru tine. Sunt moartă pentru tine, iar bebeluşul ăsta al tău e şi el mort. Acum, du-te tu la cumpărături, dacă aşa vrei.

Cuvântarea asta o face să se piardă cu firea şi să plângă, dar îşi ascunde lacrimile. Apucă strâns spătarul scaunului, nasul îi este strălucitor şi se uită la Harry, să-i zică ceva. Lui i se pare respingător felul cum se căzneşte ea să-şi recapete controlul; nu-i plac oamenii descurcăreţi. Îi place ca lucrurile să decurgă de la sine.

Îşi dă seama, neliniştit, că ea se uită la el în aşteptarea unui semn cum că va lua o hotărâre inspirată de cuvântarea ei. De fapt, nici n-a ascultat-o cu atenţie; totul e prea complicat şi, în comparaţie cu imaginea unui sendviş, ireal. Se ridică, milităreşte, speră el, şi-i spune:

— Mi se pare corect. O să rezolv situaţia. Ce să-ţi aduc de la băcănie?

Un sendviş şi un pahar cu lapte, apoi are s-o dezbrace, s-o scoată din rochia aia de bumbac veşnic boţită şi să-i vadă talia îngroşată, calmă, cu pielea ei palidă, răcoroasă. Adoră femeile la prima sarcină; trupurile parcă le-ar fi învăluite de-o revărsare a zorilor. Dacă s-ar mai putea îngropa măcar o dată în ea, cu siguranţă o să iasă cu nervii astâmpăraţi.

— Nu-mi trebuie nimic, răspunde ea.

— Dar trebuie să mănânci ceva.

— Am mâncat deja, replică ea.

Încearcă s-o sărute, dar ea îi spune „Nu”şi nu pare deloc atrăgătoare, aşa grasă, congestionată la faţă, cu părul vopsit în mai multe culori, ca o paparudă, ciufulit şi umed.

— Mă întorc într-o clipă, spune el.

În timp ce coboară pe scări, grijile încep să-l năpădească

la fel de repede ca zgomotul paşilor lui. Janice, banii, telefonul lui Eccles, expresia din ochii maică-sii, toate se adună zăngănind în valuri înalte, întunecoase. Vinovăţia şi simţul răspunderii i se strecoară împreună, ca două umbre consistente, în piept. Simpla rezolvare a problemei – discuţiile, convorbirile telefonice, avocaţii, finanţele – pare să i se complice, la modul fizic, dinaintea gurii, aşa că devine conştient până şi de efortul de a respira, şi fiecare mişcare, până şi mâna întinsă spre clanţă pare un fel de prelungire precară a unei lungi secvenţe mecanice, precar legate de inima lui. Soliditatea clanţei răspunde atingerii lui şi se răsuceşte uşurel.

Afară, la aer, temerile i se comprimă. Bule de eter, pură nelinişte, îi alunecă în jos pe picioare. Senzaţia spaţiului exterior îi muşcă din piept. Se opreşte în capul scărilor şi încearcă să-şi facă ordine în grijile care îl macină, încearcă să analizeze maşinăria din spatele lui, din casă, să-şi dea seama de ce-i atât de zgomotoasă. Îl alină două gânduri, îi strecoară o geană de lumină în hăţişul ăsta de alternative imposibile. Ruth are părinţi şi o să-i lase în viaţă copilul; două gânduri care, probabil, nu sunt decât unul singur, ordinea verticală a familiei, un fel de tub subţire ce înfruntă timpul păstrându-şi verticalitatea, în care solitudinea noastră e oarecum diluată. Atât Ruth, cât şi Janice au părinţi: cu gândul acesta le trimite la plimbare pe amândouă. Rămâne Nelson: iată un fapt solid, pe care trebuie să-l ia cu el. Pe acest infim punct de sprijin încearcă să cântărească restul, cumpănind contrariile: pe Janice şi Ruth, pe Eccles şi pe maică-sa, calea cea dreaptă şi calea cea bună, drumul la băcănie – viu colorată, cu rafturile pline de fructe, luminată de un bec fără abajur – şi celălalt drum, pe Summer Street, spre capătul oraşului. Încearcă să-şi închipuie cum se termină acesta, cu un teren de baseball pustiu, o fabrică întunecoasă, trecând apoi peste un pârâu, spre un drum de ţară, nu ştie. Îşi

închipuie un imens teren viran, acoperit cu zgură, şi simte un gol în inimă.

Speriat, cu adevărat speriat, îşi aminteşte ce l-a consolat odată părând să transforme o gaură prin care se uita într-o strălucire formidabilă şi îşi înalţă privirea spre fereastra bisericii. Care, din cauza sărăciei bisericii, a nopţilor târzii de vară sau doar a neglijenţei, e neluminată, un cerc întunecos pe o faţadă de piatră.

Felinarele dau, totuşi, lumină; camuflate de pomi, conurile lor amestecate se retrag spre capătul nevăzut al Summer Street, în apropiere, la stânga lui, chiar sub un felinar, asfaltul aspru arată ca zăpada troienită. Se hotărăşte să se plimbe prin cartier, să-şi limpezească gândurile şi să-şi aleagă calea în viaţă. Ciudat, ceea ce te pune în mişcare este atât de simplu, iar terenul pe care trebuie să te deplasezi este atât de aglomerat. Picioarele lui extrag tărie din această deosebire şi pornesc cu paşi egali. Bunătatea se află înăuntru, afară nu-i nimic, lucrurile pe care încerca să le cumpănească nu au nicio greutate. Dintr-odată îşi simte sufletul ca pe ceva foarte real, un spaţiu pur, gol, prins în mijlocul unei plase dese. „Nu ştiu”, îi tot spunea el lui Ruth; nu ştie ce să facă, unde să se ducă, ce-o să se-ntâmple, gândul că habar n-are îl face să se simtă infinit de mărunt şi imposibil de capturat. Micimea lui sufletească îl umple ca pe o imensitate. E ca atunci când ţi se duce vestea că eşti nemaipomenit şi automat te ţin doi oameni din echipa adversă şi, pe oriunde vrei s-o iei, te ciocneşti de unul din ei şi nu-ţi rămâne decât să dai drumul la pase. Aşa că pasezi şi mingea e mereu la alţii, iar tu stai cu mâinile goale şi cei care te ţin par nişte tonţi, fiindcă, de fapt, nu ţin pe nimeni.

Rabbit ajunge la bordură, dar în loc să o ia la dreapta şi să ocolească cvartalul, coboară însufleţit de un sentiment imens, de parcă străduţa asta lăturalnică ar fi un râu lat, şi o traversează. Vrea să se ducă spre următorul petic de

zăpadă.

Deşi cvartalul acesta de case de cărămidă cu trei etaje este exact ca acela pe care l-a lăsat în urmă, ceva de-aici îl face fericit; surprinde cu colţul ochilor zvâcnetul treptelor şi al pervazurilor de la ferestre, sunt pline de viaţă. Iluzia asta îl face să înainteze în paşi de dans. Mâinile i se ridică de unele singure şi simte cum îi vâjâie vântul pe la urechi chiar dinainte de a o rupe la fugă; la început izbeşte apăsat caldarâmul cu călcâiele, dar mai apoi se scutură cu uşurinţă de un fel de panică dulce, se simte tot mai uşor, mai rapid şi mai calm, începe să alerge. Da: o ia la fugă. O ia la fugă.

Nota editorului

Traducerea de faţă a fost realizată de Antoaneta Ralian de la pagina 5 la pagina 218 şi de George Volceanov de la pagina 219 la pagina 334.